

**TEXT PROBLEM
WITHIN THE
BOOK ONLY**

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_202249

UNIVERSAL
LIBRARY

OSMANIA UNIVERSITY LIBRARY

Call No. K 338.1

Accession No. K 4958

R 19 B

Author రంగనాథ

Title కంప్యూటేషన్-అల్జీబ్రా.
1953.

This book should be returned on or before the date
last marked below.

ಮಿಂಚಿನ ಬಳ್ಳಿಯ

೧೫ ನೆಯ ವರುಷದ ೪ ನೆಯ ಕುಡಿಯು

ಭಾ ರ ತ ದ

ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆ,

ಬರೆದವರು :

ನೆಗಳೂರ ರಂಗನಾಥ, ಎಂ. ಎ., ಎಲ್, ಎಲ್. ಬಿ.
ಧಾರವಾಡ

೧೯೫೩ ಅಗಸ್ಟ ೧೫

ಮಿಂಚಿನ ಬಳ್ಳಿ ಕಾರ್ಯಾಲಯ,
ಧಾ ರ ವಾ ಡ.

ಉತ್ತಮ ಪ್ರತಿ

೨-೮-೦

ಸಾಧಾ ಪ್ರತಿ

೨-೮-೦

ಮುದ್ರಕರು :

ನಾ. ಆ. ಹೊಸಕೇರಿ
ವಿಜಯ ಮುದ್ರಣಾಲಯ
ಧಾರವಾಡ

ಮೊದಲನೆಯ ಆವೃತ್ತಿ ೧೯೫೩

ಹಕ್ಕುಗಳು ಕಾದಿಡಲ್ಪಟ್ಟವೆ

Checked 1969

ಪ್ರಕಾಶಕರು :

ಬಿಂದುನಾಥನ ವೆ. ಬುರ್ಲಿ
ಮಂಚಿನ ಬಳ್ಳಿ ಚಾವಡಿ
ಜವಳಿ ಪೇಟೆ,
ಧಾರವಾಡ

Checked 1969

ಸಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಪ್ರಕಟನೆ

ಹಿಂದೀ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಟ

ಪ್ರೇಮಚಂದ

ಜೀವನ, ವಾಙ್ಮಯ, ವಿಮರ್ಶೆ ಇ.

(ಸಂಕಲನ)

ವಿವಿಧ ಲೇಖಕರಿಂದ ಎರಡು ಸಂಪುಟ
ಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುವದು

೫೦೦ ಪುಟಗಳಲ್ಲಿ

ಓದುಗರಲ್ಲಿ ಅರಿಕೆ

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದಿನೋತ್ಸವದ ದಿವಸ ' ಭಾರತದ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆ ' ಯು ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಸಂತೋಷದ ಸಂಗತಿ. ಭಾರತ ರಾಷ್ಟ್ರವು ತನ್ನ ಈ ಐದು ವರ್ಷಗಳ ಅಲ್ಪಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ರಕ್ಷಣೆಯ ಕಾರ್ಯ ಕೈಕೊಂಡು ಅಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಏಕ ಸೂತ್ರತೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿ, ಭದ್ರವಾದ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ, ತನ್ನ ದೇ ಅದ ವಿಶಿಷ್ಟ ವಿದೇಶೀ ನೀತಿಯಿಂದ ಜಗತ್ತಿನ ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ, ರಾಷ್ಟ್ರದ ಜಟಿಲವಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸುತ್ತ, ತನ್ನ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಊರುತ್ತ, ಮುನ್ನಡೆದಮಾತು, ಜಗತ್ತಿಗೆ ಅಚ್ಚರಿಯಾಗಿದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ರಕ್ಷಣೆಯ ನಂತರ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸರ್ವತೋಮುಖ ವಾದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯೇ ಅದರ ಎರಡನೆಯ ಹೆಜ್ಜೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಅರ್ಥಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಇಂದು ಅದು ಕೈಹಾಕಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರದ ಜೀವನವು ಸರ್ವಾಂಗ ಸುಂದರವಾಗುವಂತೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಲಿದೆ. ಈ ಪ್ರಯತ್ನವೇ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯು. ಈ ಯೋಜನೆಯೇ ನಮ್ಮ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸತಕ್ಕದ್ದಿದೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ಯೋಜನೆ ಯನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರು ತಿಳಿದು, ಅದನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಗೊಳಿಸಲು ಯತ್ನಿಸ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಇಚ್ಛೆಯೇ ಈ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಕಟನೆಗೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವು. ಕನ್ನಡಿಗರು ಇದರ ಸದುಪಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವರೆಂದು ಆಶಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಬರೆದವರು ಶ್ರೀ. ನೆಗಳೂರ ರಂಗನಾಥರಾಯರು. ಅವರ ಬರವಣಿಗೆಯ ಬಗೆಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ರಾಷ್ಟ್ರದ ಯೋಜನೆಗಳಿಂದ ರೇನು ? ರಾಷ್ಟ್ರಜೀವನದಲ್ಲಿ ಈ ಯೋಜನೆಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೇನು ? ಎಂಬ

ದನ್ನು ಹೇಳಿ, ಸರ್ಕಾರವು ಕೈಕೊಂಡ ಈ ಯೋಜನೆಯ ವಿರಾಟ ಸ್ವರೂಪ
ವನ್ನು ಕೂಡಲಾಗಿದೆ. ಕೊನೆಗೆ ಇದರ ಅಗು ಹೋಗುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರ
ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀ ನೆಗಲೂರವರು ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ
ಕ್ಕಾಗಿ ಬಳ್ಳಿಯು ಅವರಿಗೆ ಋಣಿ.

ಈ ಕುಡಿಯನ್ನು ವಾಚಕರಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿದರೆ ನಾವು ಗಣನೇ ವರ್ಷವನ್ನು
ಮುಗಿಸಿದಂತಾಯಿತು. ಮುಂದಿನ ವಿಜಯದಶಮಿಗೆ ಬಳ್ಳಿಯ ಹೊಸವರ್ಷದ
ಹೊಸಕುಡಿಯು ಹೊರಬೀಳುವದು. ಪ್ರತಿವರ್ಷದಂತೆ ಚಂದಾದಾರರಿಗೆ
ವಿ. ಪಿ. ಮಾಡಲಾಗುವದು. ಎಲ್ಲರೂ ಸ್ವಿಕರಿಸಬೇಕೆಂದು ಬಿನ್ನವಿಸುವೆ.
ಬಳ್ಳಿಗೆ ಈ ವರ್ಷ ಒಂದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ನಷ್ಟ. ಉದಾರ ಹೃದಯಿ
ಗಳಾದ ಕನ್ನಡಿಗರು ಹೆಚ್ಚು ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಬಳ್ಳಿಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ
ನೆರವನ್ನು ನೀಡಬೇಕೆಂದು ಬಿನ್ನವಿಸುತ್ತೇನೆ.

ದಿನಾಂಕ

೧೫-೪-೫೩

ತಮ್ಮ ಸೇವಕ

ಬುರ್ಲಿ ಬಿಂದುಮಾಧವ

ಬರೆದವನ ನಿವೇದನೆ

ನಾನೊಬ್ಬ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಭ್ಯಾಸಿ. ದೇಶದ ಐತಿಹಾಸಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆಗುಹೋಗುಗಳನ್ನು ಭವಿಷ್ಯತ್ ಜೀವನದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿಚಾರಿಸಿ ನೋಡುವವನು. ಇಂದಿನ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೊಂದು ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ-ಅದು ರಾಜಕೀಯವಾಗಿರಲಿ, ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿರಲಿ, ಇಲ್ಲವೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿರಲಿ,-ಉಂಟಾಗುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ-ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳು ದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿವೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಆರ್ಥಿಕ ರಂಗದಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳನ್ನು ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ಬಿಡಿಬಿಡಿಸಿ ನೋಡುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಬರುವ ವಿಷಯಗಳು ವಿಚಾರಗಳು, ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಜಟಿಲತೆಯುಳ್ಳವಾಗಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯಮಾನವನು ಯಾವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಆರಿಯಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದೇ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಮೊದಲನೆಯ ಮತ್ತು ಕೊನೆಯ ಪ್ರಕರಣಗಳು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿದ್ದು ಉಳಿದ ಪ್ರಕರಣಗಳು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದವರು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿವೆ.

ಭಾರತದ ಭವಿಷ್ಯದ ಚಿತ್ರವನ್ನು ತೋರಿ ನಾಳಿನ ಪೀಳಿಗೆಯ ಜನಕ್ಕೆ ಸುಖ, ಸಮೃದ್ಧಿ, ಸಮಾಧಾನದ ಜೀವನವು ಬರಲಿದೆಯೆಂದು ಸಾರುವ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಬುನಾದಿಹಾಕುವ ಈ ಪ್ರಥಮ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಬರೆಯಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟು ದೇಶಸೇವೆಯನ್ನು ಈ ಬಗೆಯಾಗಿ ಮಾಡಿಸಿದ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು, ಮಿಂಚಿನ ಬಳ್ಳಿಯ ಸಂಪಾದಕರಾದ ಶ್ರೀ ಬುರ್ಲಿ ಬಿಂದುಮಾಧವರದು. ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ಕೃತಜ್ಞತೆಯ ವಂದನೆಗಳು.

ಶಾಂತಿರಂಗ, ಸಾಧನಕೇರಿ
ಧಾರವಾಡ : ೧೫-೮-೧೯೫೩

ನೆಗಳೂರ ರಂಗನಾಥ

ಪರಿವಿಡಿ

ಪ್ರಕರಣ ಒಂದು	: ಯೋಜನೆ.	೧
ಪ್ರಕರಣ ಎರಡು	: ಭಾರತದ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆ.	೧೫
ಪ್ರಕರಣ ಮೂರು	: ಸಂಸತ್ ಸಾಮಗ್ರಿಯ ಪರಿವ್ಯಾಪ್ತಿ.	೩೨
ಪ್ರಕರಣ ನಾಲ್ಕು	: ಯೋಜನೆಯ ಸ್ಥೂಲ ರೂಪರೇಷೆ	೪೬
ಪ್ರಕರಣ ಐದು	: ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಹಕಾರ	೬೧
ಪ್ರಕರಣ ಆರು	: ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು : ಕೃಷಿ	೭೯
ಪ್ರಕರಣ ಏಳು	: ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು : ಕೃಷಿಯ ಪೋಷಕಾಂಗಗಳು	೯೯
ಪ್ರಕರಣ ಎಂಟು	: ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು : ಕೃಷಿಪೋಷಕ ವ್ಯವಸಾಯಗಳು	೧೧೯
ಪ್ರಕರಣ ಒಂಬತ್ತು	: ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ : ನೀರಾವರಿ-ವಿದ್ಯುತ್	೧೪೬
ಪ್ರಕರಣ ಹತ್ತು	: ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು : ಖನಿಜ ಸಂಪತ್ತು : ಸಂಶೋಧನೆ.	೧೬೦
ಪ್ರಕರಣ ಹನ್ನೊಂದು	: ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು : ಉದ್ಯಮ, ವ್ಯಾಪಾರ-ವಾಣಿಜ್ಯ.	೧೭೧
ಪ್ರಕರಣ ಹನ್ನೆರಡು	: ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು : ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ	೧೮೭
ಪ್ರಕರಣ ಹದಿನಾರು	: ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು, ಪುನರ್ನಿವೇಶನ	೨೦೦
ಪ್ರಕರಣ ಹದಿನಾಲ್ಕು	: ಸಮಾಲೋಚನೆ	೨೦೬

- ಪರಿಶಿಷ್ಟಗಳು :**
೧. ಸಮಾಜ ವಿಕಾಸ ಕೇಂದ್ರಗಳು
 ೨. ನೀರಾವರಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಯೋಜನೆಗಳು

ಗುರಿ - ದಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಏಕ ಜೀವವುಂಟಾಗುವಂತೆ
ನನ್ನ

ಜೀವನ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ
ಬೆಳಕುತೋರಿದ
ಗುರುವರ್ಯ

ಶ್ರೀ. ಎಂ. ರಾ. ಮುಧೋಳಕರ

ಅವರಿಗೆ ಇದು ಮುಡಿಪು.

—ನೆಗಳೂರ ರಂಗನಾಥ

ಭಾರತದ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆ

ಪ್ರಕರಣ ಒಂದು :

ಯೋಜನೆ

ಮಾನವನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಕಾಲಖಂಡಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಅನು-
ಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಒಂದೊಂದು ಯುಗಗಳೆಂದು ಗುರುತಿಸಿ ಹೇಳುವ
ವಾಡಿಕೆಯುಂಟು. ಶಿಲಾಯುಗ, ತಾಮ್ರಯುಗ, ಕಬ್ಬಿಣಯುಗ, ಉಕ್ಕಿನ
ಯುಗ, ವಿದ್ಯುತ್ಯುಗವೆಂದು ಸಾಧನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ವಿಕಾಸಗಳ ಮೇಲಿಂದ
ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಭಾರತದ ಪರಂಪರೆಗನುಸಾರವಾಗಿ ತ್ರೀತಾ, ಕೃತ,
ದ್ವಾಪರ, ಕಲಿಯುಗಗಳೆಂದು ವಿಭಾಗಿತವಾಗಿದೆ. ರಾಜಕೀಯ ಆಡಳಿತ
ದಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಲಖಂಡಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ರಾಜಸತ್ತೆಯ ಯುಗ, ಶಿಷ್ಟ-
ಸತ್ತೆಯ ಯುಗ, ಪ್ರಜಾಸತ್ತೆಯ ಯುಗವೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಯಾವ
ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಗುಣಧರ್ಮಗಳು ಎಷ್ಟು ಕಾಣು-
ವುವೋ ಅವುಗಳ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಅದೊಂದು ಯುಗವೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೂ ಕಳೆದ ೩೦-೩೫ ವರುಷಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು
ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅದೋಲನದಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮಾಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಕೈವಾಡ
ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ-ಪ್ರಭಾವಗಳು ಇದ್ದುದರಿಂದ ಅದು ಗಾಂಧೀಯುಗವೆಂದು
ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಹೀಗೆ ಹೆಸರಿಸುವುದರಿಂದ ಆ ಕಾಲಖಂಡದ ಒಗ್ಗಿ
ಸೂಲವಾಗಿ ಕಲ್ಪನೆ ಉಂಟಾಗುವುದು. ವೃತ್ತಿ, ಶಕ್ತಿ, ಸಾಧನಗಳ

ಯುಗಗಳಂತೆ ವಿಚಾರಪ್ರಣಾಲಿಗಳ ಯುಗಗಳೂ ಆಗಿವೆ. ನೋಡುವವರ ದೃಷ್ಟಿ, ಲಕ್ಷಿಸಿದ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮತ್ತು ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದ ವಿಚಾರಪ್ರಣಾಲಿಗಳ ಮೇಲಿಂದ ಅದೊಂದು ಯುಗವಾಗಿ ಒಂದು ಹೆಸರು ಪಡೆಯುವುದು.

ಇಸ್ವತ್ತಿನೆಯ ಶತಮಾನದ ಈ ಪೂರ್ವಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆಯು ಯುಗಪ್ರವರ್ತಕ ಶಕ್ತಿಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ತಳೆದಿದೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಇಂದಿನದು ಯೋಜನೆಗಳ ಯುಗವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಆರ್ಥಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅವತಾರ ತಾಳಿದ ಯೋಜನೆಯು ಇಂದು ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿಯಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನೂ ಆವರಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಯೋಜನೆಯ ಬೆನ್ನೆಲುಬಾಗಿದ್ದ ವಿಚಾರಪ್ರಣಾಲಿಯು ಪ್ರಭಾವೀ ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದು ; ಇಲ್ಲವೆ ಆರ್ಥಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಇಂದು ಉಳಿದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತನ್ನ ತೋಳತೆಕ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅವುಗಳನ್ನು ಪರಾವಲಂಬಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿದೆಯೆಂಬುದು ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದು. ಏನೆ ಆದರೂ ಇಂದು ಯೋಜನೆಯಿಲ್ಲದ ದೇಶವಿಲ್ಲ ; ಯೋಜನೆಯಿಲ್ಲದ ಕ್ಷೇತ್ರವಿಲ್ಲ ; ಯೋಜನೆಯಿಲ್ಲದ ಮಾನವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆಯ ಅಸ್ತಿತ್ವವು, ಪ್ರಭಾವವು ಕಂಡು ಬರುವುದರಿಂದಲೇ ಇಂದಿನ ಕಾಲಖಂಡವನ್ನು ಯೋಜನೆಯ ಯುಗವೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಯೋಜನೆಯೆಂಬ ಶಬ್ದವು ತನ್ನ ಗುಣಗೌರವಗಳನ್ನು ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಕಟವಾಗುವ ಯೋಗ್ಯತೆಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅದರ ವ್ಯಾಖ್ಯೆ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ಆರ್ಥಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆ ರೂಪು ತಾಳಿದುದರಿಂದ ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಎವರಣೆ ಹೇಳಿದರೆ ಸಾಕು. ಯೋಜನೆಯೆಂದರೆ ಅದು ಒಂದು ಬಗೆಯ ಹೊಂದಿಕೆ : ಬೇಡಿಕೆ-ಪೂರೈಕೆಗಳ ಹೊಂದಿಕೆ ; ಧೈಯ ಧೋರಣೆಗಳ ಹೊಂದಿಕೆ ; ಕನಸು ನನಸುಗಳ ಹೊಂದಿಕೆ ; ತತ್ತ್ವ ಸತ್ತ್ವಗಳ ಹೊಂದಿಕೆ ; ಕಾರ್ಯ-ಕರ್ತವ್ಯಗಳ ಹೊಂದಿಕೆ. ಸುತ್ತು ಸುತ್ತಾಡಿ ಹತ್ತಾರು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರೂ ಅದರ ಸ್ವರೂಪ ಬದಲಾದಂತೆ ಕಂಡರೂ ಸತ್ತ್ವವು ಮೂಲದಲ್ಲಿಯಂತೆಯೇ ಉಳಿಯುವುದು : ಅದು ಬೇಡಿಕೆ ಪೂರೈಕೆಗಳ ಹೊಂದಿಕೆ. ಅದನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಬಗೆಯೇ ಯೋಜನೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮಾರ್ಗಗಳು : ಬೇಡಿಕೆಗಳಿದ್ದಷ್ಟು ಪೂರೈಕೆ ಒದವುವುದು ಒಂದು. ಎರಡನೆಯದು, ಪೂರೈಕೆಯ ಪರಿಮಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದು ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಿತಿಯಾಗಿಸುವುದು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಯಾವುದೊಂದನ್ನು ಇಲ್ಲವೆ ಎರಡೂ ಮಾರ್ಗಗಳ ಸಮನ್ವಯ ಸಾಧಿಸಿ ಮೂರನೆಯದೊಂದನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ತಾತ್ವಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಬೇಕು ; ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಪರಿಜ್ಞಾನ ಬೇಕು. ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಹೆಣಗುವುದು, ಪೂರೈಸಲಾಗದೆ ಇದ್ದರೆ ಗೊಣಗುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲ ; ಪೂರೈಕೆಯ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಮೀರಿ ಬೇಡಿಕೆ ಬೆಳೆದಾಗಲೆ ಆಕ್ರಮಕ ಮನೋವೃತ್ತಿ ಬೆಳೆದು ಯುದ್ಧಗಳು ಆದ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿವೆ. ಅದುದರಿಂದ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನೆ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ' ಆತ್ಮನೈವಾತ್ಮನಾತುಷ್ಟ 'ನಾದ ಯೋಗಿಯಾಗಿ " ಸಂತುಷ್ಟಃ ಸತತಂ ಯೋಗೀ " ಎಂಬ ಆದರ್ಶವನ್ನು ಸರಲ ಸಾದಾ-ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಜೀವನವನ್ನು ಅಹಿಂಸಾಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸಾಗಿಸಲು ಗಾಂಧೀಜಿ ಎತ್ತಿ ತೋರಿದರು. ಗಾಂಧೀಜಿಯ ಮಾರ್ಗದಂತೆ ಜೀವನದ ಆದರ್ಶವಿದ್ದರೆ ಆಗುವ ಯೋಜನೆಯ ರೀತಿಯು, ರೂಪವು ಬೇರೆಯೆ ಆಗುವುದು. ಮಾನವನು ಸುಖವಾಗಿ ಬಾಳಬೇಕು. ಮಾನವನು ವಿಕಾಸ ಹೊಂದುತ್ತಿರುವಂತೆ ಜೀವನವೂ ವಿಕಾಸಹೊಂದುತ್ತಲಿದೆ. ಆಧುನಿಕತೆಯು, ಔದ್ಯೋಗೀಕರಣವು ವಿಕಸಿತವಾದ ಇಂದಿನ ಜೀವನದ ಲಕ್ಷಣವು. ಆಕ್ರಮಕ ವೃತ್ತಿ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೂ ಆತ್ಮಸಂದೃಷ್ಟಿಗಾಗಿಯಾದರೂ ಇತರ ಜನ-ಜನಾಂಗ-ದೇಶ-ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಸಮಸಮವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಬೇಕಾದುದು ಇಂದಿನ ಯುಗಧರ್ಮವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬೇಡಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಆವಶ್ಯಕ ಮತ್ತು ಐಷಾರಾಮದ ಬೇಡಿಕೆಗಳೆಂದು ವರ್ಗೀಕರಣ ಮಾಡಿ ಮೊದಲು ಆವಶ್ಯಕ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವುದಕ್ಕೂ ನಂತರ ಐಷಾರಾಮದ ಕಡೆಗೂ ಲಕ್ಷ್ಯ ಹಾಕುವುದು ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬೇರೆಯಾದ ದೃಷ್ಟಿಯಾಗಿದೆ. ಮತ್ತು ಅದು ಇಂದಿನ ಯುಗದ ಪ್ರಚಲಿತ ದೃಷ್ಟಿಯಾಗಿದೆ.

ಇಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ತೊತಕು : ಯಾವುದು ಆವಶ್ಯಕ, ಯಾವುದು ಐಷಾರಾಮ ಎಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸುವವರು ಯಾರು ? ಯಾವ ಅಳತೆಗೋಲಿನಿಂದ ಅದನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವುದು ? ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನು ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ

ನಿರ್ಣಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನೆ? ಸಮಾಜವು ಇಲ್ಲವೆ ಸರಕಾರವು ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಪರವಾಗಿ ನಿರ್ಣಯ ಕೈಕೊಳ್ಳುವುದೆ? ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಪರವಾಗಿ ಕೈಕೊಂಡ ಸರಕಾರದ ನಿರ್ಣಯದಿಂದ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ನಿಜವಾದ ಸುಖ-ತೃಪ್ತಿ-ಕಲ್ಯಾಣವಾಗುವುದೆ? ಇಂದಿನ ಜಟಿಲವಾದ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಶಾಸನಿಕವಾಗಿ ಸಾರಲ್ಪಟ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವು ವ್ಯಾವಹಾರಿಕವಾಗಿ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವ ವಿಷಯವೆ? ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕಾರ್ಯಭಾಗವೇನು? ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸಮಾಜದ ಮತ್ತು ಸರಕಾರದ ಹೊಣೆ ಎಷ್ಟು? ಎಂಬೀ ಬಗೆಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವ ಅನೇಕ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮತ್ತು ಅನುಷಂಗಿಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಯೋಜನೆಗಳು ಮಹತ್ವದ ಸಾಧನಗಳಾಗಿವೆ. ಯಾವುದೊಂದು ದೇಶದ ಯಾವುದೊಂದು ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರೆ ಆ ದೇಶದ ಸಾಮಾಜಿಕ, ರಾಜಕೀಯ, ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ, ಆದರ್ಶವು ತಿಳಿದುಬರುವುದು. ಭವಿಷ್ಯತ್ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಆ ದೇಶವು ಯಾವ ಬಗೆಯಾಗಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುವುದು, ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿಯೆ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಆ ರಾಷ್ಟ್ರವು ಯಾವ ಸ್ಥಾನ ವಹಿಸುವುದು, ಅದರ ತೂಕ ಪ್ರಭಾವಗಳೇನಾಗಬಹುದು, ಎಂಬುದರ ಸ್ಪಷ್ಟ ಚಿತ್ರವು ಅಲ್ಲಿಯ ಯೋಜನೆಯ ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದ ಕಂಡುಬರುವುದು. ಯೋಜನೆಯು ಆ ದೇಶದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದು.

ಯೋಜನೆಯ ಕಲ್ಪನೆಯ ಉದಯವಾದುದಾದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಯೆ. ಸಂಪತ್ ಸಮೃದ್ಧಿಯ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಯೋಜನೆಯ ಉದಯವಾಗಿಲ್ಲವೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಇತಿಹಾಸದ ಸಂಗತಿಗಳೇ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿವೆ. ಮಾನವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಇತಿಹಾಸವು ಕಳೆದೈದು ಸಾವಿರ ವರುಷಗಳ ವರೆಗೆ ಸಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಆಧಾರ ಸಹಿತವಾಗಿ ದೊರೆತಿದ್ದರೂ ಅಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಯೋಜನೆಗಳ ಉಲ್ಲೇಖವಿಲ್ಲ. ನೂರಾರು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳು ಉದಯವಾಗಿ ಅಳಿದುಹೋದರೂ ಇಂದಿನಂತಹ ಯೋಜನೆಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಅನ್ನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅನೇಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ-ನಾಗರಿಕತೆಗಳು ತಲೆದೋರಿ ತಳಕಂಡರೂ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಯೋಜನಾಬದ್ಧ ಸಾಮಾಜಿಕ ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕ ಜೀವನದ ಮಾತಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನಿರಬಹುದು, ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸುವಾಗ ಆಗಿನ ಕಾಲವು ಸಮೃದ್ಧಿಯ ಕಾಲ; ಬೇಡಿಕೆಗಳ

ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಮೀರಿ ಪೂರೈಕೆಗಳ ವೈಪುಲ್ಯವಿದ್ದ ಕಾಲ, ಎಂದು ಒಂದು ರೀತಿಯ ಉತ್ತರ ಹೇಳಬಹುದು. ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಅಂದಿನದು ನೈಸರ್ಗಿಕವಾದ ಜೀವನವಾಗಿತ್ತು; ದೈವದ ಮೇಲೆ ಭಾರ ಹಾಕಿದ ಜೀವನವಾಗಿತ್ತು. ರಾಜನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ದೇವತೆಯೆಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯೂ ಗಲ್ಲಾನಿಯಾದಾಗ ದೇವರ ಅವತಾರವಾಗುವುದೆಂಬ ದೃಢ ನಂಬಿಕೆಯೂ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಾನವನ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ಯಾವ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವೂ ಇದ್ದಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಹೇಳಬಹುದು.

ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಿದ ಕಾರಣವಿಮಾಂಸೆಗೆ ಇಂದಿನ ಹಳ್ಳಿ-ಪಟ್ಟಣಗಳು ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿವೆ. ಹಳ್ಳಿಗಳ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ, ಜೀವನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆ ಎಂಬ ಮಾನವ ಪ್ರಯತ್ನದ ವಿಚಾರವೇ ಕಾಣದು. ಕಟ್ಟಿದ್ದು ಮನೆ; ಬಿಟ್ಟಿದ್ದು ಬಯಲು. ಹಾಯ್ದಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿದ್ದು ಹಾದಿ. ಇಂಥಲ್ಲಿ ಹೀಗೆಯೇ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ನಿರ್ಬಂಧವಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಬಗೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿದ್ದರೂ ಅಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆಯಿಲ್ಲ. ಹಿಂದುಮುಂದಿನ ವಿಚಾರ ನಡೆಸಿ ಮಾಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಲ್ಲ. ತಾನಾಗಿಯೇ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ಒಂದು ಬಗೆಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಅದು. ಆದರೆ ಪಟ್ಟಣದ ರಚನೆ ಹಾಗಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಪೂರ್ವಾಪರ ವಿಚಾರದ ನಂತರ ಮಾಡಲ್ಪಡುವುದು. ಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ ಮನೆಕಟ್ಟಲಾಗದು; ಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಬಯಲು ಬಿಡಲಾಗದು. ಹಾದಿಯಿದ್ದಲ್ಲಿಯೇ ಹಾಯ್ದಾಡಬೇಕು. ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅತಿರೇಕವೆನ್ನುವ ಹಾಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ಪೂರ್ವವಿಚಾರಿತ ಯೋಜನೆಯ ಫಲವು. ಹಳ್ಳಿಯ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ಬೇಕಾದುದಕ್ಕಿಂತ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳವೈಪುಲ್ಯವಿರುವುದರಿಂದ, ಸಾಗಾಟದ ಅನುಕೂಲತೆಯ ಬೇಡಿಕೆಯಂತೆ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಪೂರೈಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅಲಕ್ಷಿಸುವಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆಯೆಂದೆನ್ನಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಅಲ್ಲಿ. ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಹಾಗಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿಯ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಸ್ಥಳ ಸಾಲದು. ಸಾಗಾಟ, ಸಾರಿಗೆ-ಸಂಪರ್ಕದ ಅನುಕೂಲತೆಯ ಬೇಡಿಕೆ ಹೆಚ್ಚು; ಪೂರೈಕೆ ಕಡಿಮೆ. ಕಾರಣ ಎನ್ನಿಸುವಷ್ಟು ಪೂರೈಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿಯ ಅತಿರೇಕವಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಯೋಜನಾಬದ್ಧವಾಗಬೇಕಾಗುವುದು. ಅಲ್ಲದೆ ಹಳ್ಳಿಯಂತೆ ದೈವಾನುಕೂಲತೆಯ ಮೇಲೆ

ಭಾರಹಾಕಿ ಆದಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲಾರದೆ, ಮಾನವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ದೈವಾನುಕೂಲತೆಗೆ ಜೋಡಿಸಿ, ದೈವಾನುಕೂಲತೆಯನ್ನು ಯೋಜನೆಯನ್ನಯವಾಗಿ ಮಾನವನ ಅನುಕೂಲತೆಗಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸುವ ಹವ್ಯಾಸ ಕಂಡುಬರುವುದು ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ. ಹಳ್ಳಿಗಳು ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದ ಪ್ರತೀಕಗಳಾಗಿದ್ದರೆ ಪಟ್ಟಣಗಳು ಇಂದಿನ ಯುಗದ ದ್ಯೋತಕಗಳಾಗಿವೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಇಂದಿನ ಯುಗದ ಲಕ್ಷಣವಾದ ಯೋಜನೆಯು ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವುದು. ಹಳ್ಳಿ ಪಟ್ಟಣಗಳ ಜೀವನದಲ್ಲಿಯೇ ಬೇಡಿಕೆ ಪೂರೈಕೆಗಳ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಬೇಡಿಕೆ ಪೂರೈಕೆಗಳ ಎರಾಟವನ್ನು ಮನದಂದು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿಕೆಯುಂಟುಮಾಡಬೇಕಾದ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದಾಗಲೇ ಯೋಜನೆಯ ಅವತಾರವಾಗುವುದೆಂಬ ಮಾತು ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ಬರುವುದು. ಪೂರೈಕೆಯಲ್ಲಿ ಕೊರತೆ ಕಂಡುಬಂದಾಗಲೇ ಯೋಜನೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆಯುಂಟಾಗುವುದು ; ಯೋಜನೆಯು ಸಮೃದ್ಧಿಕಾಲದ ಸಹಚಾರಿಯಲ್ಲ, ಆಸತ್ಯಾಲದ ಆಗಂತುಕವೆಂಬುದೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವುದು.

ಆಗಂತುಕನು ಅಮಂತ್ರಣ ಪಡೆದ ಅತಿಥಿಯಲ್ಲವೆಂಬುದು ಎಲ್ಲರೂ ತಿಳಿದ ಮಾತು. ಸತ್ತಾರದ ಮಾತು ಹಾಗಿರಲಿ ; ಸೌಜನ್ಯಕ್ಕನುಸರಿಸಿ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಪ್ರಸಂಗ ತರುವನು ಆಗಂತುಕನು. ಯೋಜನೆಯ ಅವತಾರವಾದರೂ ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಿದೆ. ಆಗಂತುಕನ ಅವತಾರ ತಾಳಿಬಂದರೂ ಆಶ್ರಯಕೊಟ್ಟವರ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಂಡು ಅವರ ಮೇಲೆಯೇ ಸತ್ತಾಧಿಕಾರ ನಡೆಸುವ ಅಧಿಕಪ್ರಸಂಗವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿದೆ. ಆ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಯೋಜನೆಯ ಅಸ್ತಿತ್ವವು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಅತಿಥಿಯು ಜಮಾನನಾದ ಸಂದರ್ಭದ ನೆನಪು ತಂದುಕೊಡುವುದು ಈ ಯೋಜನೆಯ ವಿಚಾರ.

ಪ್ರಪಂಚದ ಮೊದಲನೆಯ ಮಹಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆಯ ವಿಚಾರ ಪ್ರಣಾಲಿಯು ಜರ್ಮನಿಯಲ್ಲಿ ಅವತಾರ ತಾಳಿತೆಂದು ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದ ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಅದು ಯುದ್ಧದ ಆಡಳಿತದ ತಂತ್ರವೆಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ರೂಪು ತಳೆದಿತ್ತು. ಸುತ್ತಲಿಂದಲೂ ಹತ್ತಿಕ್ಕಲ್ಪಟ್ಟಾಗ ಪರದೇಶಗಳ

ವ್ಯಾಪಾರಿಕ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಸಂಬಂಧ ಸಂಪರ್ಕ ತಪ್ಪಿದಾಗ ಸ್ವಾಧೀನ-
ದಲ್ಲಿದ್ದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಸದುಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಸಂಗ ಮೈಮೇಲೆ
ಬಂದಾಗ ಯೋಜನೆಯ ವಿಚಾರ ಹೊಳೆಯಿತು. ಯುದ್ಧಜನ್ಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ
ಮೂಲಕ ಪೂರೈಕೆಯ ಸಂಪತ್ ಸಾಧನಗಳು ಪರಿಮಿತವಾಗಿದ್ದು ವಲ್ಲದೆ
ಆವಶ್ಯಕ ಬೇಡಿಕೆಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮತ್ತು ಒತ್ತಡವು ಹೆಚ್ಚಾಗುವುದರಲ್ಲಿಯೇ
ಇದ್ದಿತು. ಬೇಡಿಕೆ ಪೂರೈಕೆ ಶಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳ ಅಂತರ ಹೆಚ್ಚಾಗ
ಗೊಡದೆ ಎರಡೂ ಶಕ್ತಿಗಳ ತೂಕವನ್ನು ಹಿಡಿದು ರಾಜ್ಯಶಕಟವನ್ನು
ಹೊಯ್ದಾಡಗೊಡದೆ ಯುದ್ಧಕಾರ್ಯವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮ-
ವಾಗಿ ಮುನ್ನಡೆಯಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಾಗ 'ಆಸತ್ ಬಾಂಧವ'ನ ರೂಪದಲ್ಲಿ
ಒದಗಬಂದಿತು ಯೋಜನೆಯ ವಿಚಾರ. ಯುದ್ಧಕಾಲದ ಅನೇಕ ಅಪ್ಪ-
ಗಳಂತೆ ಯೋಜನೆಯ ವಿಚಾರ ಪ್ರಣಾಲಿಯಾದರೂ ಗುಟ್ಟಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯಿತು.

ಆದರೆ ಅದೊಂದು ದಿವ್ಯಾಪ್ತವೆಂಬ ಭ್ರಮೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹುಟ್ಟಿ-
ಸಿತು. ಆಸತ್ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅದು ತನ್ನ ತಾರಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ತೋರಿದ್ದಿತು.
ಆದರೆ ಆಸತ್ ಕಾಲ ದಾಟಿದ ಮೇಲೆ, ಯುದ್ಧ ಪ್ರಸಂಗದ ಒತ್ತಡವು ಕಡಿಮೆ
ಯಾದ ಮೇಲೆ ಶಾಂತಿ ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅದರ ಉಪಯೋಗವಾಗ-
ಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಾಗ ಅದು ತನ್ನ ಮೂಲರೂಪವನ್ನು ಬದಲಿಸಿಕೊಂಡಿತು.
ಯುದ್ಧಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗಂಡಾಂತರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಂದೆಂದು ಸಾರಿದಾಗ ನಾಗರಿಕರು
ಸ್ವಯಂಸ್ಫೂರ್ತಿಯಿಂದ ತಮ್ಮ ವ್ಯಕ್ತಿಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ರಾಜಕೀಯ
ಧೈಯ ಧೋರಣೆಗಾಗಿ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದುದರ ಲಾಭವನ್ನು, ಶಾಂತಿಕಾಲ
ದಲ್ಲಿಯೂ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು ರಾಜಕೀಯ ಸತ್ತಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಅನ್ನಿಸಿತು.
ಯುದ್ಧಕಾಲದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದ್ದ ಮತ್ತು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿದ್ದ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು
ಶಾಂತಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ ಮತ್ತು ಅಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಹುಕಬೇಕೆಂದೂ
ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಮರ್ಯಾದಿತಗೊಳಿಸಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯು
ರಾಷ್ಟ್ರಜೀವನಕ್ಕೆ ಪೋಷಕವಾದ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ತೊಡಗಬೇಕೆಂದೂ
ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರಜೀವನದ ಪೋಷಣೆಯು—ಸರಕಾರದ
ಸತ್ತಾಧಿಕಾರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಅಳತೆಗೋಲಿನಿಂದಲೇ ಅಳೆಯಲ್ಪಡಬೇಕೆಂದೂ
ಅಧಿಕಾರಾರೂಢವಾಗಿದ್ದ ಜನತೆಗೆ ಅನ್ನಿಸಿತು. ಮೇಲಾಗಿ, ಮೊದಲ

ಮಹಾಯುದ್ಧ ಕೊನೆಗೊಂಡಾಗ ಆದ ವರ್ಷಾಯಿ ಒಪ್ಪಂದದ ಕರಾರುಗಳಿಂದ ಆದ ಅನ್ಯಾಯದ ಭಾರದಿಂದ ಅಸ್ಮತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಪಾರಾಗಬೇಕೆಂದು ಆರ್ಥಿಕ ಯೋಜನೆಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಚಟುವಟಿಕೆ ನಡೆಸಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದೂ ಅನ್ನಿಸಿತು. ದೇಶದ ಶಕ್ತಿಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳೇನು? ಸಂಪತ್ ಸಾಧನಗಳು ಯಾವವು? ಬೇಡಿಕೆ ಪೂರೈಕೆಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯೆಷ್ಟು? ಅವುಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣ-ವಿಕಾಸ ಮಾಡುವ ಹವಣ ಯಾವುದು? ವಿಕಾಸಯೋಗ್ಯವಾದ ಸುಸ್ತು ಸಾಧನಸಂಪತ್ತು ಎಷ್ಟಿದೆ? ದೇಶದ ಜನತೆಯ ದುಃಖ ದೌರ್ಬಲ್ಯಗಳು ಎಲ್ಲಿವೆ? ಅವುಗಳ ನಿವಾರಣೋಪಾಯ ಯಾವುದು? ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ವಿವರ ಪರಿಜ್ಞಾನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಆರ್ಥಿಕ ಯೋಜನೆಯು ಒಂದೇ ತಾರಕಮಂತ್ರವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತು. ಆರ್ಥಿಕ ಯೋಜನೆಯ ಚಿತ್ರ ಸಿದ್ಧವಾಗುವಾಗ ವ್ಯಕ್ತಿ, ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರ ಇವರ ಸ್ಥಾನಮಾನ, ಹಕ್ಕು ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಗಳು, ಕಾರ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು ಯಾವವು. ಅವುಗಳ ಪರಿವ್ಯಾಪ್ತಿ ಎಷ್ಟು, ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ತಾತ್ವಿಕವಾಗಿ ಹೊಸ ವಿಚಾರಗಳು ಮೂಡಿ ಬಂದುವು. ಈ ವಿಚಾರಗಳೇ ಇಸ್ಪತ್ತನೆಯ ಶತಕದಲ್ಲಿಯೂ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಉದಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದುವು ಎಂದು ರಾಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದ ಅಭ್ಯಾಸಿಗಳು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ರಾಜ್ಯಗಳು ಮಾಯವಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ರೂಪುತಾಳಿದ್ದು ಮೊದಲ ಮಹಾಯುದ್ಧದ ನಂತರವೇ ಎಂಬುದು ಇಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಮಾತಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯಭಾವನೆಯು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾದಿತ್ವಕ್ಕೆ ಪೋಷಕವಾಗಿದ್ದರೆ ರಾಷ್ಟ್ರಭಾವನೆಯು 'ನಮ್ಮ ದೇಶ ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರಿಕರಿಗಾಗಿ' ಎಂಬ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಎಡೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು ಹೊಸ ಬಗೆಯ ತ್ರೇಷಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತೆಂದು ಬಲ್ಲವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾವನೆಯು ಹೊಸದಾಗಿ ಅವತಾರ ತಾಳಿದ್ದ ಆರ್ಥಿಕ ಯೋಜನೆಗೆ ತಾಯಿಬೇರಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತೆಂಬುದು ಲಕ್ಷ್ಯ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಜರ್ಮನಿಯಲ್ಲಿ ಜನ್ಮತಾಳಿದರೂ ಆರ್ಥಿಕ ಯೋಜನೆಯ ವಿಚಾರ ಪ್ರಣಾಲಿಯು ರಸಿಯದಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತವಾಗಿ, ರೂಢವಾಗಿ. ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿತು. ಮೊದಲ ಮಹಾಯುದ್ಧ ಮುಗಿದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ರಸಿಯದ ರಾಜ್ಯ ಕ್ರಾಂತಿಯಾಗಿ ರೂರನ ರಾಜ್ಯದ ಅಡಳಿತ ಕೊನೆಗೊಂಡು ಬೋಲ್ಶೆವಿಕರ

ಆಡಳಿತವು ಲೇನಿನನ ಅಧಿಕಾರಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದ್ದಿತು. ರೂರನ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನತೆಯು ಕಂಗಾಲಾಗಿದ್ದಿತು. ಅನ್ನು ಬಟ್ಟೆಗೂ ನಿರ್ಗತಿಕರಾಗಿದ್ದರು ರೈತರು. ಶೋಷಣೆಯ ಪರಮಾವಧಿ—ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನತೆಯ ಕಲ್ಯಾಣದ ಅಲಕ್ಷ್ಯದ ಪರಮಾವಧಿ ಮುಟ್ಟಿದ್ದಿತು. ಮಹಾಯುದ್ಧವು ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ರಸಿಯದ ಸತ್ಯವನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡಿದ್ದರೆ ರಾಜ್ಯಕ್ರಾಂತಿಯು ಇನ್ನೊಂದು ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಳುಮಾಡಿದ್ದಿತು. ಅಧಿಕಾರ ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಹವ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಸಾಧನಗಳ ಒಳಿತು-ಕೇಡುಗಳ ಗುಣದೋಷಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರರು ಮುಂದರಿದಿದ್ದರು. ಹೀಗಾಗಿ ರಾಜ್ಯಕ್ರಾಂತಿಯಲ್ಲಿ ಸೋತವರು ಸತ್ತು ಗೆದ್ದವರು ಸಾಯಲಾರದೆ ಉಳಿದು ಕೈಸೋತವರಾಗಿದ್ದರು. ಮೇಲಾಗಿ ಆಡಳಿತದ ಅಧಿಕಾರ-ಹೊಣೆ ಬೇರೆ ಕೈಗೆ ಬಂದಿದೆ ; ರಾಜಸತ್ತೆಯ, ಶಿಷ್ಟಸತ್ತೆಯ ಮತ್ತು ಸರದಾರ-ಸಿರಿವಂತರ ಉಚ್ಚಾಟನವಾದ ಮೇಲೆ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಶೈಥಿಲ್ಯ ಬಂದಿತು. ಉತ್ಸಾಹವೊಂದೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾತುತ್ತಿದ್ದ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರರ ಮುಂದಾಳುಗಳಿಗೆ ಆತಳಿತದ ಅನುಭವವಿಲ್ಲ. ಹೊಸ ವಿಚಾರಗಳನುಸಾರವಾಗಿ ಸಾಮ್ಯವಾದದ ತಂತ್ರಗಳಿಗೆ ಬದ್ಧರಾಗಿ ರಾಜ್ಯದಾಡಳಿತ ನಡೆಸಲು ಇವರಿಗೂ ಅನುಭವವಿಲ್ಲ ; ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾತಬಹುದಾದ ಸಾಮ್ಯವಾದೀ ಸಾಹಿತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ದೇಶ ಜನತೆ ಮತ್ತು ಜನನಾಯಕರು ಕಂಗಾಲಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿತ್ತು, ರಸಿಯದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಕ್ರಾಂತಿಯ ನಂತರ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರರು ಅಧಿಕಾರಾರೋಧಕರಾಗುವಾಗ. ಆಗ ಲೇನಿನ್ ಹೀಗೆ ಉಸುರಿದ್ದಾನೆ :

“ ಬಂಡವಲುವಾದದ ಪವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಸಮಾಜವಾದ (ಸಾಮ್ಯವಾದ)ದ ಪವೃತ್ತಿಗೆ ಬದಲಾಯಿಸಿ ಪುನರ್ಘಟಿಸಲು ಸಿದ್ಧವಾದ ಸಾಧನಕ್ರಮಗಳಿದ್ದಿಲ್ಲ ಮೆಂಬರು ನಾವು ಅಧಿಕಾರ ಕೈಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಾಗ ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದಿತು ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಪರಿಹಾರ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಯಾವ ಸಮಾಜವಾದಿಯೂ ಮಾಡುವ ಹಾಗೆ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ”

ಲೇನಿನ್ನನ ಮನಃಸ್ಥಿತಿ ಹೀಗಿದ್ದಾಗ ಅವನಿಗೆ ಮಹಾಪ್ರಸಂಗವನ್ನೆ ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿತು. ಹವಗೆಟ್ಟ ಆರ್ಥಿಕಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಒಂದೆಡೆ ; ಕ್ರಾಂತಿಯ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಆಸೆ ಆಮಿಷಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಉದ್ರೇಕಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಜನತೆಯು

ಸುಖ ಸಮಾಧಾನದ ಬೇಡಿಕೆಗಾಗಿ ಹಲಬುಲಿಪ್ಪತ್ತುದು ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ. ಬೇಡಿಕೆ ಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಸಾಧನವೂ ಇಲ್ಲ; ಸಂಪತ್ತೂ ಇಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಒದ್ದಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಯೋಜನೆಯ ವಿಚಾರವು ಲೆನಿನ್ನನಿಗೆ ತಾಗಿತು; ಆಗ ಅವನು ತನ್ನ ಸಹಕಾರಿಯೊಬ್ಬನಿಗೆ ಹೀಗೆ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ.

“ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ಯೋಜನೆ (ತಾಂತ್ರಿಕ ವಲ್ಲ, ಆದರೆ ರಾಜಕೀಯ ಹಂಚಿಕೆ)ಯನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಲಾರೆಯಾ? ಉಪಾಹರಣೆಗಾಗಿ ಹತ್ತು ವರುಷಗಳಲ್ಲಿ (ಇಲ್ಲವೆ ೫ ವರುಷಗಳಲ್ಲಿ) ಇಡೀ ದೇಶವನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸುವ ೨೦ (೩೦ ಇಲ್ಲವೆ ೪೦) ವಿದ್ಯುದಾಗರಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದು. ಎರಡು ಮೂರು ಮೇಲುಗಳಿಗೊಂದೊಂದೆ ಆವು ಇದ್ದು ಜಾಲವಾಗಿ ಹಬ್ಬಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನತೆಯು ತಾನು ಏತಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ವಾರ್ಥ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದೆವೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಕಲ್ಪನೆ ಯುಂಟಾಗುವಂತಹ ನಾಳಿನ ಜೀವನದ ಮೆರುಗು ತೋರಿಸುವಂತಹ ಯೋಜನೆ ನಮಗೆ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹತ್ತು-ಇಪ್ಪತ್ತು ವರುಷಗಳಲ್ಲಿ ಇಡೀ ರಸಿಯವು-ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಮತ್ತು ಕೃಷಿಕ ರಸಿಯವು ವಿದ್ಯುತೀಕರಿಸಲ್ಪಡಬೇಕು.”

ಹೀಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಯೋಜನೆಯು ರಸಿಯದಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಿ ಪ್ರಪಂಚ ದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಹಬ್ಬಿಕೊಂಡಿದೆ. ರಸಿಯದ ರಾಜಕೀಯ ಶತ್ರುವನ್ನು ಒಸ್ತಿಕೊಳ್ಳ ದಿದ್ದವರೂ ಆರ್ಥಿಕ ಯೋಜನೆಯ ವಿಚಾರಪ್ರಣಾಲಿಗೆ ಮಾರುಹೋಗಿ ದ್ದಾರೆ. ಯೋಜನೆಗಳಿಂದ ರಸಿಯವು ಕಳೆದ ೨೫-೩೦ ವರುಷಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಿದ ಕಾರ್ಯದಿಂದಲೂ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ನಿಯಂತ್ರಿತ ಆರ್ಥಿಕಯೋಜನೆಗಳಿದ್ದರೆ ಕ್ಲಿಷ್ಟಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೈಕೊಂಡ ಕಾರ್ಯವು ಸಾಧ್ಯ ವಾಗುವುದೆಂದೂ ಅಧಿಕಾರಾರೂಢನಾಗಿದ್ದ ಸರಕಾರವು ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾಡಿದೆಯೆಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವವರಿಗೆ ಬೊಟ್ಟುಮಾಡಿ ತೋರಿಸಲು ಕಾರ್ಯಯೋಜನೆಗಳಿಂದ ಆಗುವುದಲ್ಲದೆ ಮುಂದಿನ ಕಾಲಾ ವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಅಧಿಕಾರ ದೊರೆತರೆ ಏನೇನು ಸಾಧಿಸಿ ತೋರಲು ಸಾಧ್ಯ ಎದೆಯೊಂಬುದರ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಕೊಡಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವುದೆಂದೂ ಬಗೆಯ ಲಾಗಿದೆ.

ಇದು ಯೋಜನೆಯ ಅಂತಃಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರದರ್ಶನಶಕ್ತಿ. ೨೦ನೆಯ

ಶತಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಂಪದ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಬೆಳೆವಂತೆ ಹಿಂದೆಂದೂ ಬೆಳೆದಿಲ್ಲ. ಅಂಥೆಯೇ ಶತಕದಲ್ಲಿ ತಲೆದೋರಿದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮನೋವೃತ್ತಿಯ ಧಾವನಾವೇಶ ಹಿಂದೆ ಎಂದೂ ಕೇಳಿಬಂದಿಲ್ಲ. ಸಾರಿಗೆ-ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಮೂಲಕ ಅಂಥೆಯೇ ಶತಕದಲ್ಲಿ ಕಂಡಷ್ಟು ಪ್ರಪಂಚ ಹಿಂದೆ ಎಂದೂ ಸಣ್ಣವಾಗಿ ಕಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಪಂಚದ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ದರೆ ಸರಸ್ವರಾವಲಂಬನವು ಅನಿವಾರ್ಯವೆಂದು ಕಂಡುಬಂದರೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮನೋವೃತ್ತಿಯ ಧಾವನಾತಿರೇಕವು ಸ್ವಾವಲಂಬನದ ದಾರಿಯನ್ನೇ ತೋರು ತ್ತಿದೆ. ಹೀಗೆ ವಿಮೋಘಾಘಾಸವುಳ್ಳ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಉಂಟಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಯೋಜನೆಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಹಿವಾಟು ಬಂದಿದೆ. ಇಂದಿನ ಜೀವನದ, ಶತಕದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆಯು ಅನಿವಾರ್ಯವೆಂದು ಅನ್ನಿಸುವಂತಾಗಿದ್ದರೂ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ ತತ್ವಜ್ಞರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಮಾತ್ರ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ಪಾರಿಣಾಮಿಕ ಮತ್ತು ಆತ್ಯಂತಿಕ ಸುಖ ಸಾಧಿಸಿತೆ ಎಂದು ಸಾಶಂಕವೃತ್ತಿಯುಂಟಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಜನತೆಯ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಾಡುವುದು ಸರಕಾರದ ಸತ್ತೆಯ ಕರ್ತವ್ಯವೋ ಅಲ್ಲವೋ? ಕಲ್ಯಾಣ ಸಾಧಿಸುವ ಹೆಮ್ಮಾಸವುಳ್ಳ ಸರಕಾರವು ನಿಜವಾಗಿ ಜನತೆಯ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಾಡುವುದೆ? ಜನತೆಯ ನಿಜವಾದ ಕಲ್ಯಾಣದ ರೂಪಸ್ವರೂಪ, ಸಾಧನ ಸಿದ್ಧಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವವರು ಯಾರು? ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಜನತೆಯ ಸರಕಾರ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಜನತೆ ಬೇರೆಯಲ್ಲ, ಸರಕಾರ ಬೇರೆಯಲ್ಲ ಎಂಬ ಸ್ಥಿತಿಯಿರುವಾಗ ಸರಕಾರವು ಜನತೆಯ ಆಸೆ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ಗಳನ್ನೇ ಪ್ರತಿನಿಧೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆ? ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಸರಕಾರವು ರಾಜಕೀಯ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಜನತೆಯಿಂದ ಪಡೆದಂತೆ ಆದರಿದ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಆರ್ಥಿಕ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಪಡೆ ದಿರುವುದೆ? ರಾಜಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪಡೆದ ಸತ್ತಾಧಿಕಾರವಿಂದ ರಾಜಕೀಯ ಗೂತ್ತುಗುರಿ ಸಾಧನೆಗಳಿಗಾಗಿ ಉಳಿದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಒಡರುಗೋಲುಗಳಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆ? ಸರಕಾರ ನಡೆಸಲು ಅಧಿಕಾರ ಪಡೆದವರು ಅದನ್ನಾ ದರೂ ಸುಭದ್ರವಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಸಮರ್ಥರಾಗಿರುವರೆ? ಒಂದುವೇಳೆ ಸರಕಾರ ನಡೆಸಲು ಸಮರ್ಥರಾಗಿರುವರೆ ಗು ತಿಳಿದರೂ ಅವರು ಉಳಿದ ವ್ಯವಹಾರ, ವ್ಯಾಪಾರ, ವಾಣಿಜ್ಯ, ಮುಂತಾದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕೌಶಲದ

ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಸಮರ್ಥರಾಗಿರಬಹುದೇ? ಈ ಬಗೆಯಾದ ಪ್ರಶ್ನಮಾಲಿಕೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸುವಾಗ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯೊಂದು ಬರುವುದು: ಸರಕಾರದಿಂದ ನಡೆಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆರ್ಥಿಕ ನಿಯಂತ್ರಣ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಜನತೆ ಹೆಚ್ಚು ಸಿರಿವಂತವಾಗುವುದೇ? ಇಲ್ಲವೆ ಹೆಚ್ಚು ಬಡವಾಗುವುದೇ? ಅನಿಯಂತ್ರಿತ ಸಮಾಜರಚನೆಯಿಂದ, ಆರ್ಥಿಕಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಸಿರಿವಂತವಾಗುವುದೇ? ಯೋಜನೆಯುಳ್ಳ, ಆರ್ಥಿಕ ಪದ್ಧತಿಯು ಎಂತಹ ಸಮಾಜವನ್ನು ತನ್ನ ಗುರಿಯಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವುದು?

ಯೋಜನೆಯ ನಿಯಂತ್ರಿತ ಆರ್ಥಿಕ ಪದ್ಧತಿಯು ಉದಯವಾಗಿ ತೇಜಯಾಗುವ ಮೊದಲು ಅನಿಯಂತ್ರಿತ—ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕಾಸ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವುಳ್ಳ ಆರ್ಥಿಕ ಪದ್ಧತಿಯಿದ್ದಿತು. ಆ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ (ಖಾಸಗಿ) ಸೊತ್ತಿಗೆ ಸ್ಥಾನವಿದ್ದಿತು. ಬಳಕೆಗಾರನೇ ಪೂರೈಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಭುತ್ವವುಳ್ಳವನು; ವ್ಯಕ್ತಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ನಡುವಿನ ವ್ಯವಹಾರವು ಅವರ ಒಲವುಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದಿತು; ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ತಮ್ಮ ಒಲವಿನ ಪ್ರಕಾರ ವ್ಯವಸಾಯಗಳನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು; ಗಿರಾಕಿಯಾಗಿ ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು, ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿದ್ದಿತು; ಯಾವುದೇ ಉದ್ಯಮವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು, ಸಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿದ್ದಿತು; ಆ ಉದ್ಯಮದಲ್ಲಿಯೆ ಲಾಭವೇ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕ ಚುಕ್ಕಾಣಿಯಾಗಿದ್ದಿತು. ಜನತೆಯ ಬೆಂಬಲವೇ ಲಾಭದ ಮೂಲವಾಗಿದ್ದಿತು. ಮಾರುಬೆಲೆ, ಕೊಳ್ಳುಬೆಲೆ ಬೇಡಿಕೆ ಪೂರೈಕೆಗಳಿಂದ ನಿರ್ಣಯಿತವಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಈ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವು ಸ್ವೈರವಿಹಾರವಲ್ಲವೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಬಳಕೆಗಾರನೇ ನಿಯಂತ್ರಕನಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದನು.

ಯೋಜನಾಬದ್ಧ ನಿಯಂತ್ರಿತ ಆರ್ಥಿಕ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಸರಕಾರದ ಸತ್ತೆಯು ಬಂಡವಾಲಿನ ಉಪಯೋಗದ ನಿರ್ದೇಶನವನ್ನು ಮಾಡುವುದು. ಅದರ ವಿತರಣವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದು. ಬಳಕೆಗಾರನ ಆಸೆಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದು; 'ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದುದನ್ನು ಪಡೆ' ಎನ್ನುವ ಬದಲು "ಇಲ್ಲ ಸಿಕ್ಕುವ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿಯ ಯಾವುದನ್ನಾದರೂ ನೀನು ತೆಗೆದುಕೊ" ಎನ್ನುವುದು; ಬೆಲೆ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದು. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸೊತ್ತುಗಳು ಕರಗಿ-ಕಮರ-ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೊತ್ತುಗಳು ಬೆಳೆಯುವುವು. ರಾಷ್ಟ್ರವು ಸ್ವಾವಲಂಬಿಯಾಗಲು

ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವುದು. ಯಾವ ಉದ್ಯೋಗ, ವ್ಯವಹಾರ, ವ್ಯಯಸಾಯವಿರಲಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲೆಯೊ ಒಂದೆಡೆ ನಿಯಂತ್ರಣದ ಸಂಕೋಲೆ ಇದ್ದುದು ಭಾಸವಾಗುವುದು.

ಈ ಎರಡೂ ಪದ್ಧತಿಗಳಲ್ಲಿಯ ಮೂರ್ತವನ್ನು ತಿಳಿದರೆ ಮೊದಲನೆಯದು ವ್ಯಕ್ತಿಪ್ರಧಾನವಾದುದು ; ಎರಡನೆಯದು ರಾಷ್ಟ್ರಪ್ರಧಾನವಾದುದು. ವ್ಯಕ್ತಿಪ್ರಾಧಾನ್ಯದಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗುವುದೆ; ರಾಷ್ಟ್ರಪ್ರಧಾನ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವಿಕಾಸವು ಕನುಕುವುದೆ? ಈ ದ್ವಂದ್ವದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಯು ಬಹು ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಎಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ? ವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವು ರಾಷ್ಟ್ರವಿಘಾತಕವಾಗುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಮಿತಗೊಳಿಸಬಾರದೆ? ರಾಷ್ಟ್ರದ ಪ್ರಗತಿ ಎಂಬುದು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ವಿಕಾಸವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆಯಾಗಿದೆಯೆ? ರಾಷ್ಟ್ರಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವಾಗ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಮುರುಟಿಹೋದರೆ, ರಾಷ್ಟ್ರವು ಸಾಧಿಸುವ ಕಲ್ಯಾಣವಾದರೂ ಯಾರದು ?

ಈ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಇಂದು ಮಧ್ಯಮ ದಾರಿಯನ್ನು ಹುಡುಕಿವೆ. ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದ ಸ್ವತಂತ್ರ-ಅನಿಯಂತ್ರಿತ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಇಂದಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಸಲ್ಲದು ; ಸಂಪೂರ್ಣ ನಿಯಂತ್ರಿತ, ಸರ್ಕಾರ ಸತ್ತಾ ಧೀನವಾದ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯುಳ್ಳ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಆರ್ಥಿಕ ಪದ್ಧತಿಯೂ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ತತ್ವಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲದು. ಆದುದರಿಂದ ಎರಡರಲ್ಲಿಯ ವೈಗುಣ್ಯಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲವಾಗಿಸಿ ಎರಡರಲ್ಲಿಯ ಗುಣಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು, ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಹೊಂದುಗೂಡುವಂತೆ ಮಿಶ್ರಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಮಧ್ಯಮಾರ್ಗದ ಚಿಹ್ನವಾಗಿದೆ. ಈ ಮಧ್ಯಮಾರ್ಗವು ಕೂಡ ದೇಶ, ಕಾಲ, ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಮಾರ್ಪಾಟುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದುದರಿಂದ ಮಿಶ್ರಪದ್ಧತಿಯೆಂದು ಹೆಸರು ಗಳಿಸಿದರೆ ಎಲ್ಲೆಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೆ ಮಾದರಿ ಕಾಣದು ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಇಂದು ಈ ಹೊಸ ರೂಪಕ್ಕೆ—ವೈವಿಧ್ಯಪೂರ್ಣ ರೂಪಕ್ಕೆ, ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗನ್ವಯಿಸಿಕೊಂಡ ರೂಪಕ್ಕೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪದ್ಧತಿ ಇಲ್ಲವೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಯೋಜನೆಗಳು ಎಂಬ ಹೊಸ ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರವೆಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ಆಂತರಿಕ ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವ ಮತ್ತು ಬಾಹ್ಯ ಜಗತ್ತಿನಿಂದ ಸ್ವತಂತ್ರತೆ ಇವು ಎರಡು ಮೂಲವಾಗಿರುವುವು. ರಾಷ್ಟ್ರವು ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿ ಉಳಿಯಬೇಕಾದರೆ, ಬೆಳೆದು ಬಾಳಬೇಕಾದರೆ ಇವೆರಡು ಸುಭದ್ರ ವಾಗಿರಬೇಕಾಗುವುದು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಯೋಜನೆಯೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಇವೆರಡಕ್ಕೆ ಮೊದಲ ಸ್ಥಾನ. ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಸ್ವತಂತ್ರತೆ ಮತ್ತು ಸುಭದ್ರತೆಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡೇ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಯೋಜನೆಯು ಸಿದ್ಧವಾಗುವುದು. ಆದುದರಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಯೋಜನೆಯು ಆರ್ಥಿಕ ಯೋಜನೆಯಾದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಬೆನ್ನೆಲುವಾಗಿ ರಾಜಕೀಯ ತಂತ್ರ ಯೋಜನೆಯು, ವಿಕಾಸಯೋಜನೆಯು ಇರುವುದು. ಯಾವುದೊಂದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ನೋಡುವಾಗ ಆ ರಾಷ್ಟ್ರವು ತನ್ನ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಗತಿಗಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡ ಧೈಯ ಧೋರಣೆಗಳು ಯಾವು, ಅದನ್ನು ಕಾರ್ಯಕಾರಿಯಾಗಿಸುವ ಸಾಧನ-ರೀತಿಗಳು ಯಾವು, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತ-ಅವ್ಯಕ್ತ ರೂಪಸ್ವರೂಪಗಳು ಯಾವುವು ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಬೇಕಾಗುವುದು. ಆಗ ಇಂದಿನ ಅವರ ರಾಜಕೀಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧವಾದ ಆರ್ಥಿಕ ಯೋಜನೆಯ ನ್ಯಾಪ್ತಿ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ತಿಳಿವುದಲ್ಲದೆ ನಾಳಿನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅದು ಗಳಿಸಬೇಕೆಂದಿದ್ದ ರಾಜಕೀಯ ಸ್ಥಾನಮಾನದ ಕಲ್ಪನೆಯೂ ಭವಿಷ್ಯತ್ ಜೀವನದಲ್ಲಿಯ ಆರ್ಥಿಕ ರಚನೆಯೂ ತನ್ಮೂಲಕ ಉಂಟಾಗುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ರಚನೆಯೂ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವಿಕಾಸವು, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪುನರುತ್ಥಾನವೂ ಔದ್ಯಮಿಕ ಬೆಳೆನಡೆಗೆಯೂ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಜೀವನಮಟ್ಟವೂ ತಿಳಿದುಬರುವುದು. ಉಳಿದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುವಂತೆ ಭಾರತದ ಪ್ರಥಮ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪರಿಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ನೋಡುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ಮುಂದೆ ನೋಡುವಾ.

ಪ್ರಕರಣ ಎರಡು :

ಭಾರತದ ಪಂಚನಾಷ್ಠಿಕ ಯೋಜನೆ

ಹಿನ್ನೆಲೆ

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆಯ ವಿಚಾರವು ಮೊದಲು ರೂಪುಗೊಂಡುದು ೧೯೩೦ರ ಆಕ್ಟೋಬರದಲ್ಲಿ. ಆಗ ಇಂಡಿಯನ್ ನ್ಯಾಶನಲ್ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಯೋಜನಾ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಶ್ರೀ ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರು ಅವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿತು. ಭಾರತದ ಪುನರುಜ್ಜೀವನವನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕೆಂದು, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಕಟಿ ಬದ್ಧವಾದ ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯರ ಆಸೆ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧೀಕರಿಸುವ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿತ್ತು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್. ಶಾಸನಿಕ ಸತ್ತಾಧಿಕಾರವಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೂ ಜನತೆಯ ಮೇಲೆ ಅಧಿಕಾರ ಬೀರುವ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿತ್ತು, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸು. ಸ್ಥಾಪಿತ ಸರ್ಕಾರವು ಜನತೆಯ ಆಗುಹೋಗುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರಿಸುವಂತೆ, ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತವಾಗುವಂತೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸು ಕಾರ್ಯಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಚಾರವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಲು ಅನೇಕ ಸಮಿತಿ ಉಪಸಮಿತಿಗಳು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿದ್ದುವು. ಅಂತಹ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ಸಮಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಯೋಜನಾ ಸಮಿತಿಯೂ ಒಂದಾಗಿತ್ತು. ಈ ಯೋಜನಾ ಸಮಿತಿಯು ದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡತಲ್ಲದೆ, ಜನತೆಯ ಯೋಜನಾವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ತಳೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಿತು, ದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕಸ್ಥಿತಿಯು ಹೀನಾಯವಾದುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳೇನು, ಅದರ ಪರಿಹಾರ ಸುಧಾರಿಸಲು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಪರಿಹಾರೋಪಾಯಗಳೇನು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ಫೂಲವಾಗಿಯೇ ಆಗಲೊಲ್ಲದಾ, ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಕಲೆ ಹಾಕಿತ್ತು.

ಕಾಂಗ್ರೆಸು ದೇಶದಲ್ಲಿನ ಮಹಾಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ಅದು ಒಂದು ವಿಚಾರಪ್ರಣಾಲಿಯನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುವ ಒಂದು ಪಕ್ಷವೂ ಆಗಿತ್ತು. ಅದುದರಿಂದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ವಿಚಾರಪ್ರಣಾಲಿಯನ್ನು ಒಪ್ಪದೇ ಇದ್ದ ಚಿಕ್ಕಪುಟ್ಟ ಪಕ್ಷ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೂ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದುವು. ಕಾಂಗ್ರೆಸು ಒಂದು ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಾಡಿದಾಗ, ಬೇರೆ ಪಕ್ಷ ಸಂಗಡಗಳವರು ಕೂಡ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ದೇಶದ ಉನ್ನತಿಗಾಗಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದರು. ಕಳೆದ ದಶಕದ ಮೊದಲರ್ಧದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕಾರು ಯೋಜನೆಗಳು ಜನತೆಯ ಮುಂದೆ ಬಂದಿದ್ದುವು. ಬಂಡವಲುಗಾರರು ಮಾಡಿದ ಯೋಜನೆ, ಸಮಾಜವಾದಿಗಳು ಮಾಡಿದ ಯೋಜನೆ, ವಿಚಾರವಂತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಾಂಗ್ರೆಸು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಯೋಜನೆ ಇವುಗಳ ರೂಪರೇಷೆಗಳು ಪ್ರಕಟವಾದುವು. ಆಗ ಈ ಯೋಜನೆಗಳಿಂದ ಯಾವ ಕಾರ್ಯ ಸಾಧಿಸದೇ ಇದ್ದರೂ ಅಂಕ ಸಂಖ್ಯೆ, ಸಂಗತಿಗಳು ದೊರೆತುವು. ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ, ಈ ಪ್ರಥಮ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ, ಪೂರ್ವಭಾವಿಯಾಗಿ ರಚಿತವಾದ ಆ ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳು ನೆರವಾದುವೆಂಬುದನ್ನು ಯಾರೂ ಅಲ್ಲಗಳೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿ ಸುಧಾರಿಸಲು ಮುಂಗಾಣೆಯ ಹಾಗೆ ಯೋಜನೆಯು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮನ್ನಣೆ ಪಡೆದ ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿದ್ದಿತು ಎಂಬುದೂ ಲಕ್ಷಿಸಬೇಕಾದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ.

ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತದ ಸ್ಥಿತಿ

ಅಧಿಕಾರ ಹಸ್ತಾಂತರವಾಗಿ ಭಾರತವು ಸ್ವತಂತ್ರ ರಾಷ್ಟ್ರವೆಂದಾಯಿತು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಹೋರಾಟದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಪಾದನೆಯ ನಂತರ, ಸುಖಸಮಾಧಾನ ಸಮೃದ್ಧಿಗಳು ದೊರೆಯುವುವು ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಬಲವಾದದ್ದಿತ್ತು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದಿಂದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಹದಗೆಟ್ಟು ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗಿದೆ; ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಪಲ್ಲಟವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೊಂದೆ ದಿವ್ಯ

ಸಾಧನವೆಂದು ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನತೆಯು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ನಂತರ ಸುಖಸಮಾಧಾನಗಳು ಸಂಪತ್ ಸಮೃದ್ಧಿಯು ಉಂಟಾಗುವುವೆಂದು ಆಶಿಸಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನಿಲ್ಲ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪಡೆದ ದಿನದಿಂದಲೇ ಹೊಸಯುಗ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದೆಂದು ಜನತೆ ಎಣಿಸಿತ್ತು ; ಜೀವನರೀತಿಯು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಬದಲಾಗುವುದೆಂದು ಅವೇಕ್ಷಿಸಿತ್ತು. ಆದರೆ ಆರ್ಥಿಕ ಉತ್ಕರ್ಷವು ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವ ಸಂಗತಿಯಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯರು ತಿಳಿದಿದ್ದಿಲ್ಲ.

ನೂರೈವತ್ತು ವರುಷ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯದಲ್ಲಿ ಶೋಷಿತವಾಗಿ ರಸಹೀನವಾದ ದೇಶದ ಸ್ಥಿತಿಯು ಒಂದು ಬಗೆಯದಾದರೆ, ಎರಡನೆಯ ಮುಖಾಯುದ್ಧ ಮತ್ತು ದೇಶದ ವಿಭಜನೆ ಇವುಗಳಿಂದಂಟಾದ ಸ್ಥಿತಿಯು ಇನ್ನೊಂದು ಬಗೆಯದಾಗಿತ್ತು. ಈ ಮೂರೂ ಕಾರಣಗಳ ಮೂಲಕ ದೇಶವು ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯಿಂದ ನಿರ್ಜೀವವಾಗಿದ್ದಿತು ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಹೆಚ್ಚಿಲ್ಲ. ಇವುಗಳಿಗೆ ಜತೆಯಾಗಿ, ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಭಾರತದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯೂ ಒಂದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ತಂದೊಡ್ಡಿದ್ದಿತು. ದೊರೆತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಉಬ್ಬು-ಉತ್ಸವಗಳ ಸೌಖ್ಯವನ್ನು ಉಪಭೋಗಿಸಲು ಕೂಡ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲದ ಜನತೆಯ ಸ್ಥಿತಿಯಾಗಿತ್ತು. ಅನ್ನ, ಅರಿನೆ, ವಸತಿ, ಉದ್ಯೋಗಗಳಿಗಾಗಿ ಬಾಯಿಬಿಡುವ ಜನತೆ ಒಂದೆಡೆ; ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಗಳಿಸಿದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ದಕ್ಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ; ಬರಿದಾದ ಬೊಕ್ಕಸ, ಶೋಷಿತ ಸಂಪತ್ ಸಾಧನಗಳು ಅಲಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಕೃಷಿ, ಕೈಗಾರಿಕೆ, ಉದ್ಯಮಗಳು ಮಗದೊಂದೆಡೆ, ಹೀಗಾಗಿ ಆಡಳಿತ ಸೂತ್ರ ಧರಿಸಿದ ಅಧಿಕಾರ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ತಾವು ಇಡುವರೆಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಅಭಿವಚನಗಳನ್ನು ಜನತೆಗೆ ಹೇಗೆ ಪಾಲಿಸಿ ತೋರಿಸಬೇಕೆಂಬ ಕಳವಳ ಉಂಟಾಯಿತು. ಆಗ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯು ಪರಿಶೀಲನೆಮಾಡುವ ಹೊಸ ಜೀವನ ಕುದುರಿಸುವ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಮೂಡಿತು. ಬಾಯಿಬಿಡುವ ಜನತೆಗೆ ಭವಿಷ್ಯತ್ ಜೀವನದ ಚಿತ್ರವೊಂದನ್ನಾದರೂ ಕೊಡುವಂತೆಯಾಗುವುದೆಂದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಕಂಡುಬಂದಿತು.

ಯೋಜನಾಸಮಿತಿ ವಿಚಾರಿಸಬೇಕಾದ ವಿಷಯಗಳು

“ ಈ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ವರುಷಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸರಕಾರವು ಮಾಡಿದ ಜಾಣತನದ ಕಾರ್ಯವೆಂದರೆ ಯೋಜನಾ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ನಿಯಮಿಸುವುದು ” ಎಂದು ಶ್ರೀ ಜವಾಹರಲಾಲರು ಅಂದರು. ಈ ಯೋಜನಾ ಸಮಿತಿಯು ೧೯೫೦ ರ ಮಾರ್ಚ್‌ನಲ್ಲಿ ನೇಮಕವಾಯಿತು. ಅದು ಲಕ್ಷಿಸಬೇಕಿದ್ದ ವಿಷಯಗಳ ವಿವರ ಹೀಗಿತ್ತು :

(೧) ತಾಂತ್ರಿಕ ಕೆಲಸಗಾರ ತಂಡವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ಮಾನವ ಸಂಪತ್ತು, ಬಂಡವಾಳ, ಉತ್ಪಾದನ ಸಾಮಗ್ರಿ ಇವುಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯೆಷ್ಟಿದೆ ಯೆಂಬುದನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗಾಗಿ ಈಗಿದ್ದ ಉತ್ಪಾದನ ಸಾಮಗ್ರಿಗೆ ಜೋಡಿಸಲು ಅನುವಾಗುವ ಸಾಧನಗಳ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಅನ್ವೇಷಣ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಲಕ್ಷ್ಯಹಾಕಬೇಕು.

(೨) ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸಾಂಪತ್ತಿಯನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಕವಾಗುವಂತೆ ಮತ್ತು ಸಮತೂಕವಾಗುವಂತೆ ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಯೋಜನೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬೇಕು.

(೩) ಕಾರ್ಯಗಳ ಪ್ರಾಥಮಿಕತೆಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಯೋಜನೆಯು ಯಾವ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕಾರಿಯಾಗಬೇಕೆಂಬುದನ್ನೂ ಮತ್ತು ಒಂದೊಂದು ಅವಸ್ಥೆಯು ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಸಂಪತ್ ವಿನಿಯೋಗವಾಗಬೇಕೆಂಬುದನ್ನೂ ಸೂಚಿಸಬೇಕು.

(೪) ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳೆಗೆಯನ್ನು ತಡೆಹಿಡಿಯುವಂತಹ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಬೇಕು. ಮತ್ತು ಇಂದಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಮನದಂದು ಯೋಜನೆಯು ಕಾರ್ಯಕಾರಿಯಾಗಲು ಎಂತಹ ಪರಿಸರವನ್ನು ಉಂಟಾಗಿಸಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸಬೇಕು.

(೫) ಯೋಜನೆಯ ಎಲ್ಲ ಅವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿಯಾಗಿಸಲು ಯಾವ ಮಾದರಿಯ ಆಡಳಿತಯಂತ್ರ ವರಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ನಿಶ್ಚಿತಗೊಳಿಸಬೇಕು.

(೬) ಯೋಜನೆಯ ಒಂದೊಂದು ಅವಸ್ಥೆಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆ ಯಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ನಿವೇದಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಇಂತಹ ನಿವೇದನೆಯಿಂದ ಅವಶ್ಯಕವಾಗುವಂತಹ ಉಪಾಯ ಮತ್ತು ಧೋರಣೆಗಳನ್ನು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಬೇಕು.

(೭) ಅದಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸುಗಮವಾಗಿಸಲು ಯೋಗ್ಯ ವಾದ ಇಲ್ಲವೆ ಪ್ರಚಲಿತ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು, ಧೋರಣೆಯನ್ನು, ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಮನದೊಂದು ಯೋಗ್ಯವಾದ, ಇಲ್ಲವೆ, ರಾಜ್ಯ ಇಲ್ಲವೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಂದ ಕೇಳಲಾದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಮಧ್ಯಂತರ ಇಲ್ಲವೆ ಅನುಷಂಗಿಕ ಶಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ಮೂಲ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು

ಭಾರತದ ಆರ್ಥಿಕ ರಚನೆಯಲ್ಲಿಯ ಕೆಲ ವೈಗುಣ್ಯಗಳು ಸಮಸ್ಯಾತ್ಮಕ ರೂಪು ತಳೆದಿದ್ದುವು. ದೇಶದ ಜನತೆಯ ಎರಡು ಮೂರಾಂಶ ಜನರು ನೆಲವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದವರು. ನೆಲವಾದರೂ, ಪೂರ್ಣ ಅಲಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಹುಟ್ಟುವಳಿಯು ತೀರ ಕೆಳಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಇಳಿದು. ಜವಾನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಎಕರೆಗೆ ೧೭೧೩ ಪೌಂಡು ಗೋದಿ ಬಂದರೆ, ಇಜಿಪ್ತದಲ್ಲಿ ೧೯೧೮ ಪೌಂಡು ಗೋದಿ ಒಂದು ಎಕರೆಗೆ ಹುಟ್ಟುವಳಿಯಾದರೆ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಎಕರೆಗೆ ಸುಮಾರು ೬೬೦ ಪೌಂಡುಗಳಷ್ಟು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಹುಟ್ಟುವಳಿಯು ಇಷ್ಟು ಹೀನಾಯ ವಾಗಿದ್ದರೆ ದೇಶವು ಬಡತನದಿಂದ ಕಂಗಾಲಾಗುವುದರಲ್ಲಿ, ಬರಗಾಲಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾಗುವುದರಲ್ಲಿ, ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಕಚ್ಚಾ ಸರಕುಗಳಲ್ಲಿ ಕೊರತೆಯುಂಟಾ ಗುವುದರಲ್ಲಿ, ನಿರುದ್ಯೋಗ ಬೆಳೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅಶ್ಚರ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಕೃಷಿಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹಾಗಿದ್ದಾಗ, ಅದನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ ಉದ್ಯಮದ ಸ್ಥಿತಿಯು ಅಶಾಧಾಯಕವಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಕಳೆದ ಮೂರು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಬೆಳೆಗೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ಅದು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಸಮಾನವಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಕೃಷಿಯ ಮೇಲಿನ ಭಾರ ಕಡಿಮೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ವಿಶಾಲ ವಾದ ದೇಶದಲ್ಲಿ, ಇಷ್ಟು ಪರಿವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ೨೫ ಲಕ್ಷ

ಜನರು ಸಂಘಟಿತ ಉದ್ಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಎಂದು ತಿಳಿದರೆ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ವಿಕಾಸವು ಆಗಿಲ್ಲವೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಸಾಕ್ಷಿ ಏಕೆ ಬೇಕು ?

ಸಂಪದುತ್ತಾದನ ಸಾಧನಗಳಾದ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಉದ್ಯಮಗಳು ಮುರುಟಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಮೇಲೆ ಜೀವನಮಟ್ಟವು ಮೇಲ್ದರಗತಿಯದೆಂತಾ ಗುವುದು ? ಭಾರತೀಯನ ವಾರ್ಷಿಕ ಸರಾಸರಿ ತಲಾ ಉತ್ಪನ್ನವು ೨೫೫ ರೂ. ಗಳಾಗಿದ್ದಾಗ ತಲೆಯೆತ್ತಿ ಬಾಳಲು ಯಾವ ಅವಕಾಶವಿದ್ದಿತು ? ಉತ್ಪಾದನ ಮಟ್ಟವು ಇಷ್ಟು ನಿಕೃಷ್ಟವಾಗಿರುವಾಗ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಉಳಿತಾಯ ವೆಲ್ಲಿಂದಾಗಬೇಕು ? ನಮ್ಮ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗದ ಹೊರತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆದಾಯವು ಹೆಚ್ಚುವುದೆಂತು ?

ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಹೀಗೆ ಸಾಲಾಗಿ ಎದುರಿಸಬಂದಾಗ ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ತತ್ಕ್ಷಣ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಲೇ ಬೇಕಾಯಿತು. ಜನತೆಯ ಜೀವನ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲು ತೀವ್ರವಾಯಿತು. ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಪುನರುಜ್ಜೀವನ ಮಾಡುವ ಅನೇಕ ಹಂಚಿಕೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದರು. ಆದರೆ ಜನ-ಧನ-ಸಾಧನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಮಿತವಾಗಿದ್ದು ಬೇಡಿಕೆಗಳು ಅಮಿತವಾ ಗಿರುವುವೆಂಬ ಭಾವನೆ ಉಂಟಾಗುವ ಹಾಗೆ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಬೇಡಿಕೆ ಪೂರೈಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಮನ್ವಯ-ಸಮತೂಕ ತರುವ ಯೋಜನೆಯೊಂದು ಅವಶ್ಯ ವೆನ್ನಿಸಿತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಯೋಜನಾ ಸಮಿತಿಯು ನೇಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಸಮಿತಿಯು ೧೫ ತಿಂಗಳುಗಳ ವರೆಗೆ ಅಧಿರತವಾಗಿ ದುಡಿಯಿತು. ಅನೇಕ ಮೂಲ ಮತ್ತು ಮಹತ್ವದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸಿತಲ್ಲದೆ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿತು. ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಗಳ ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲಗಳೊಡನೆ, ಮತ್ತು ದೇಶದಲ್ಲಿಯೆ ವಿವಿಧ ಹಿತಸಂಬಂಧಗಳೊಡನೆ, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದೃಷ್ಟಿ, ವಿಚಾರ ಪಂಥ ಪ್ರಣಾಳಿ ಗಳುಳ್ಳವರೊಡನೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿತು. ಈ ಎಲ್ಲ ಚರ್ಚೆ, ವಿಚಾರವಿನಿಮಯದ ಫಲವಾಗಿ ಸಂಚಾರವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯು ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. ೧೯೫೧ರ ಎಪ್ರಿಲ್ ದಿಂದ ೧೯೫೨ರ ಮಾರ್ಚ್ ವರೆಗಿನ ಕಾಲಾವಧಿಯೇ ಈ ಯೋಜನೆಯ ವದು

ವರುಷದ ಕಾಲಾವಧಿಯಾದುದರಿಂದ ಯೋಜನೆಯು ಸಿದ್ಧವಾಗುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಕಾರ್ಯಕಾರಿಯಾಗುತ್ತಲಿದ್ದ ಅನೇಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತಲ್ಲದೆ, ಹೊಸದಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಬೇಕಿದ್ದವುಗಳನ್ನು ಸಮಾವೇಶ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿತು. ಕಂಡು ರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಯೋಜನೆಯು ೧೯೬೩ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ವೆಚ್ಚದ ವಿವರವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇಂದು ಸ್ವೀಕೃತವಾದ ಯೋಜನೆಯು ೨೦೬೯ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ವೆಚ್ಚದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದೆ.

ಯೋಜನೆಯ ಗುರಿ

ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ನೋಡಿದರೆ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಗುರಿಗಳು ಕಂಡುಬರುವುವು. ಒಂದು, ಜನತೆಯ ಜೀವನ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಏರಿಸುವುದು; ಎರಡು ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಒದಗಿಸುವುದು, ಅಂದರೆ ಸಮತೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದು. ಗುರಿಗಳ ಈ ಆವರ್ತವು ನಮ್ಮ ಭಾರತದ ರಾಜ್ಯಘಟನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ನಿರ್ದೇಶಕ ತತ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿದೆ. ಆ ತತ್ವಗಳು ಸಮಾನ ಕಾರ್ಯವ ಕಾಶವನ್ನು, ದುಡಿಮೆಯ ಹಕ್ಕನ್ನು, ದುಡಿಮೆಗೆ ತಕ್ಕ ಯೋಗ್ಯವೇತನ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಯೋಗ್ಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆಗಳ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಕಣ್ಣು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿವೆ. ಜನತೆಯ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಸರಕಾರದ ಧೈಯವನ್ನು ರಾಜ್ಯಘಟನೆಯು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಾಗಬೇಕಾಗಿರುವಾಗ ಯೋಜನೆಯು ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಮತ್ತು ಭವಿಷ್ಯತ್ ಕಾಲದ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಯಿತು.

ಈ ಗೊತ್ತುಗುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಎಂತಹ ಯೋಜನೆಯಾಗಿರಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾದ ಯೋಜನೆಯ ಪದ್ಧತಿಯು ಅನೇಕರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೆಳೆದಿತು. ಆ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಅಲ್ಪಾವಕಾಶದಲ್ಲಿ ಮಾನವನ ಆವಶ್ಯಕ ಬೇಡಿಕೆಗಳ ಪೂರೈಕೆಯೂ ಆಗಬಹುದಿತ್ತು. ಆದರೆ ಆ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದ್ದರೆ, ಒತ್ತಾಯ ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ನಾತಂತ್ರ್ಯದ ಅಭಾವ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಇವು ನಮ್ಮ

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಜೀವನದ ವಿರುದ್ಧವೂ ರಾಜ್ಯಭಟನೆಯ ತತ್ವದ ವಿರುದ್ಧವೂ ಅದೇ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಪ್ರಜಾಸತ್ತೆಯ ನಮ್ಮ ಗುರಿ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ವೀಕೃತ ದಾರಿ ಮತ್ತು ಪದ್ಧತಿಯಾದುದರಿಂದ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸುವ, ತನ್ನೂಲಕ ಅವರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಅಗತ್ಯವಾದುದರಿಂದ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿತ್ವದ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಲಾಯಿತು.

ಯೋಜನೆಯು ಒಂದು ಬಗೆಯ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ತರುವುದರಿಂದ ಹಳೆಯ ಸ್ವತಂತ್ರ ಆರ್ಥಿಕ ಪದ್ಧತಿಯೂ ಒಗ್ಗದ ವಿಷಯವಾಯಿತು. ಸ್ವತಂತ್ರ ಆರ್ಥಿಕ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿಯಂತೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸಾಹಸ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಗೆ ಅನಿಯಮಿತ, ಅನಿಯಂತ್ರಿತ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವುದೂ ಅಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು; ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸರಕಾರದ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಪ್ರಜಾಸತ್ತೆಯ ಗುರಿಯ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಲಾಯಿತು. ಎರಡೂ ಪದ್ಧತಿಗಳಲ್ಲಿ ಗುಣಯುಕ್ತ ಭಾಗವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿ, ಸರಕಾರ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಎರಡೂ ವಿಭಾಗಗಳು ಸಮತೂಕದಿಂದ ಬೆಳೆದು ಒಂದು ಮತ್ತೊಂದನ್ನು ಪೋಷಿಸಿ ಎರಡೂ ಪೂರ್ಣ ವಿಕಾಸ ಪಡೆಯುವ ಸಹಕಾರದ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಈ ನಮ್ಮ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಇಲ್ಲಿ ತ್ಯಾಗಬುದ್ಧಿಯ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಹಕಾರವಿದೆ; ಜನತೆಯ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿರುವ ಸರಕಾರದ ಸತ್ತೆಯಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಖಾಸಗೀಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಸಾಹಸಕಾರ್ಯಗಳೂ ಕುದುರುವುವು; ಸರಕಾರದ ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿ ಬಂದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಾರ್ಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೂ ಆಗುವುದು. ಇದರಲ್ಲಿ ನಾಗರಿಕನು ಕಾರ್ಯಮಾಡುತ್ತ ಕಲಿತು ತನ್ನ ಗುಣ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನು. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ವಂತದ ತ್ಯಾಗ ಹೇಗೆ ಮತ್ತು ಎಷ್ಟು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕಲಿತುಕೊಳ್ಳುವನು. ಈ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಸಹಕಾರಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯ ಪ್ರಜಾಸತ್ತೆಯ ಪದ್ಧತಿಯೆಂದು ಕರೆಯಬಹುದು. ಇದನ್ನು ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಜನತೆಯ ಮತ್ತು ಸಂಸತ್ತಿನ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸಿ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಇದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ.

ಕಾರ್ಯವಿವರಣೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಸಹಕಾರದಿಂದ ಸಿದ್ಧಿ ಸಾಧಿಸುವ ಸಾಧಕವುಳ್ಳ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಯೋಜನೆಯು ಇದಾಗಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ ಕಾರ್ಯಭಾಗಗಳ ವಿವರಣೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹೇಗಾಗಿದೆ ಎಂದು ನೋಡುವುದು ಅವಶ್ಯವಾಗುವುದು. ಕೃಷಿ, ನೀರಾವರಿ, ವಿದ್ಯುತ್ ಶಕ್ತಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ-ಕಲ್ಯಾಣ ಸೇವೆ ಮತ್ತು ಈಗಾಗಲೇ ಸರ್ಕಾರವು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಉದ್ಯಮಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇವು ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರುವುವು. ಕೆಲಕಾಲದ ವರೆಗೆ ಸರ್ಕಾರವು ಉದ್ಯಮ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕೈಹಾಕುವುದಿಲ್ಲ. ಇವುಗಳನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಖಾಸಗಿ ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವುದು. ಆದರೆ ಮೊದಲಿನಂತೆ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯ ಕಾರ್ಯವು ಅನಿಯಂತ್ರಿತವಾಗಿರಲಾರದು. ರಾಷ್ಟ್ರದ ಹಿತದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಗತ್ಯವೆನಿಸುವಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಇಲ್ಲಿಯ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ನಿರ್ದೇಶನ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಸರ್ಕಾರವು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಉಳಿದ ವಿಕಾಸಕ್ರಮ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ವ್ರಾಪ್ತಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಖಾಸಗಿ ಉದ್ಯಮದಾರರಿಗೆ, ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿಗೆ, ವಾಣಿಜ್ಯ ವ್ಯವಹಾರಾಸಕ್ತರಿಗೆ ಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಎರಡೂ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯ ಕಾರ್ಯವು ಸುಗಮವಾಗಿ ಸಾಗಿ, ಮೇಲ್ಮಿತಿಯ ಉತ್ಪಾದನ, ನಿರುದ್ಯೋಗಿತೆಯ ಅಭಾವ, ಕೆಳಮಿತಿಯ ಬೆಲೆಗಳು, ಆದಾಯದಲ್ಲಿ ಸಮಾನತೆಗಳು ಸಾಧಿಸಬೇಕೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದೆ. ಸಮನ್ವಯದ ಸಮತೂಕದ ದೃಷ್ಟಿಯಿರುವುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಎರಡೂ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ನಡುವೆ ಎರಾಟಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದವಾಗಲಿ, ಹತ್ತಿಕ್ಕುವ ಹವಣು ಹಂಚಿಕೆಗಳಾಗಲಿ ಇಲ್ಲ.

ಇಂದು ಆಗಬೇಕಾಗಿರುವುದೇನು ?

ಇಂದು ಅತಿ ಅಗತ್ಯವಿರುವುದು ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಆವಶ್ಯಕ ಸರಕು. ಇವುಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಮೇಲೆಯೇ ಕೇವಲ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಹಾಕಿದರೆ. ಇಂದಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಹಾರ ಕಂಡಂತಾದರೂ ಭವಿಷ್ಯತ್ ಜೀವನವು ಇನ್ನೂ ಭಯಾನಕವಾಗುವುದು. ನಾಳಿನ ಬಾಳು ಹೆಚ್ಚು ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದು

ದಾಗಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿದರೆ ಇಂದು ತುಸು ತ್ಯಾಗಕ್ಕೆ, ಕಷ್ಟ ನಿಷ್ಕರಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಬೇಕಾಗುವುದು. ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಆವಶ್ಯಕ ಸರಕುಗಳ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ಪಾದನ ಮಾಡುವುದರ ಕಡೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಹಾಕುವ ಜತೆಗೆ ನಮ್ಮ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬುನಾದಿಯನ್ನು ಭದ್ರಗೊಳಿಸುವ ಮತ್ತು ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ತಡೆ ಗಟ್ಟಿಬಹುದಾದ ಸಂಗತಿಗಳತ್ತ ಲಕ್ಷ್ಯ ಪೂರೈಸಬೇಕು. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಮೂಲಧನದಲ್ಲಿಯೆ ಕೆಲ ಭಾಗವನ್ನು ನದೀ ಕೊಳ್ಳಗಳ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿದೆ.

ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಭದ್ರವಾಗಬೇಕಾದರೆ ನಿರುದ್ಯೋಗಿತೆಯ ನಾಶವಾಗಲೇಬೇಕು. ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಜನತೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಮೂಲೋದ್ಯೋಗವಾದ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಲು ಅನುವಾಗುವಷ್ಟು ಸಾಕಷ್ಟು ಕ್ಷೇತ್ರವೂ ಇಲ್ಲ ; ಸಾಧನ ಸಾಮಗ್ರಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ದೇಶದಲ್ಲಿನ ಮಾನವ ಬಲವನ್ನು ಕೃಷಿಯು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರದು. ವಿವಿಧ ಮುಖವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವ ಸಣ್ಣದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಔದ್ಯೋಗೀಕರಣವೇ ದಿವ್ಯ ಸಾಧನ ವೆನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

ಮುಂದಿನ ಹೆಜ್ಜೆಯೆಂದರೆ ಆರ್ಥಿಕ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಒದವಿಸುವುದು. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ದೇಶದ ಸಂಪತ್ತು ಅಸಮಾನವಾಗಿ ಹಂಚಿ ಹೋಗಿದೆ. ಸಿರಿವಂತರು ಅತಿ ಶ್ರೀಮಂತರಾಗಿದ್ದಾರೆ ; ಬಡವರು ಕಂಗಾಲಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಸಮೃದ್ಧಿಯ ವಾತಾವರಣ ಕಂಡುಬಂದರೆ ಹಳ್ಳಿಗಳು ಹೀನಾಯವಾಗಿವೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಸತ್ತೆಯು ಉಳಿದು ಬಾಳಬೇಕಾದರೆ ಆರ್ಥಿಕ ಸಮಾನತೆಯುಂಟಾಗಲೇಬೇಕಾಗುವುದು. ಇದನ್ನು ಎರಡು ರೀತಿಯಿಂದ ಸಾಧಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ ; ಒಂದು ಸಿರಿವಂತರೆಂಬುವವರ ಮಿತಿಮೀರಿದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು, ಕರ-ತೆರಿಗೆ-ಸುಂಕಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಶಾಸನಿಕ ವಿಧಾನಗಳಿಂದ ಕಿತ್ತಿ ಕೊಳ್ಳುವುದು ; ಇನ್ನೊಂದು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಜೀವನಮಟ್ಟವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದು. ಸಮಾಜದ ಉತ್ಪಾದನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ; ರೈತರು, ಕಾರ್ಮಿಕರು, ಹಿಂದುಳಿದವರು ಇವರಿಗೆ ಆವಶ್ಯಕ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಕೊಟ್ಟು ಅವರ ಸತ್ವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.

ಈ ಗುರಿಯನ್ನು ಕ್ರಮಕ್ರಮವಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ಸಾಧಿಸುವ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಈ ಯೋಜನೆಯು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಾಗುವಳಿಯಂತೆ ಸಮಾಧಾನಕಾರಕವಾಗಿ ಸಾಗುವಳಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಪ್ರಗತಿಯು ಸಾಧಿಸುವುದು.

ಆದರಿಂದ ಸಾಧಿಸುವುದಾದರೂ ಏನು ?

ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಮಟ್ಟವು ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ಕಲ್ಯಾಣವು ಆ ಸಮಾಜದ ಬಳಿ ಇರುವ ಬಂಡವಲಿನ ಗಾತ್ರದ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನಿಗೆ ಬರುವ ನೆಲವೆಷ್ಟು, ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಉಪಕರಣಗಳೆಷ್ಟು, — ಅಂದರೆ, ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳು, ಯಂತ್ರಗಳು, ನೀರಾವರಿ, ಚಾಲಕ ಶಕ್ತಿಸಾಧನಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧನಗಳು. ಈ ರೀತಿಯ ಬಂಡವಲಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳ ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿ ಉಂಟಾದರೆ ಸಮಾಜದ ಜೀವನಮಟ್ಟವನ್ನು ವರಿಸಲು ಸಹಾಯಕವಾಗುವ ಸರಕು-ಸೇವೆಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗುವುದು ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಬಂಡವಲಿನ ಹೆಚ್ಚಳವೇ ಬುನಾದಿ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಜಲಸಂಪತ್ತಿಯ ಸಮೃದ್ಧಿಯಿದೆ. ಜಲಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಖನಿಜಗಳು ಇನ್ನೂ ಉಪಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟಿವೆ; ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡಲು ಬರಬಹುದಾದ ಭೂಮಿಯು ಸಾಕಷ್ಟಿದೆ; ಉದ್ಯಮಗಳು ಉಗಮವಾಗಲು ಅಸಾಧಾರಣ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹೊಂದಿಸಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡಲು ಸದ್ಯದ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿತ ತಂದು ಭವಿಷ್ಯತ್ಕಾಲದ ಭಾಗ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಬಂಡವಲನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಚಾರ ಮಾಡುವಾಗ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಭಾರತದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಮರೆಯಲಾಗದು. ವರುಷಕ್ಕೆ ೧.೨೫ ಶತಾಂಶದಷ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ. ಈಗಿನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿ ನಡೆದರೆ ಅದೆಲ್ಲ ಬೆಳೆದ ಈ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಲಾಯಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಕೈಗೆ ಹಣವೇ ಉಳಿಯದು. ಆದರಿಂದ ಬಂಡವಲು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕಾದರೆ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ನಿಯಂತ್ರಣದ ಜತೆಗೆ ಉತ್ಪಾದನಾಧಿಕೃತ ಸಾಧಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ೧೯೫೦-೫೧ ರಲ್ಲಿ

ಭಾರತದ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಆದಾಯದಲ್ಲಿ ನೂರಕ್ಕೆ ೫ ರಷ್ಟು ಉಳಿತಾಯವಾಯಿತು. ಉಳಿದ ದೇಶಗಳ ಉಳಿತಾಯದ ಅಂಕಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಇದು ತೀರ ಕಡಿಮೆಯೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಮನದಂದರೆ ಇದೂ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಾಧನೆಯೆಂದೆ ಹೇಳಬೇಕಾದೀತು.

೧೯೫೦-೫೧ ರಲ್ಲಿ ಭಾರತ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಆದಾಯವು ೯೮೦೦ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟಿತ್ತು. ಪ್ರಥಮ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯು ಕಾರ್ಯಕಾರಿಯಾಗುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅಂದರೆ ೧೯೫೫-೫೬ ರಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಆದಾಯವು ೧೦,೦೦೦ ಕೋಟಿಗಳಷ್ಟಾಗುವುದೆಂದು ಆಶಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಐದು ವರುಷಗಳಲ್ಲಿ ವರುಷವರುಷವೂ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದ್ದ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಆದಾಯದಲ್ಲಿಯೂ ನೂರಕ್ಕೆ ೨೦ ರಷ್ಟು ಬಂಡವಲೆಂದು ಬಳಸಲಾಗುವುದು. ಇದರಿಂದ ೫ ವರುಷದ ಯೋಜನೆಯ ಕಾಲಾವಧಿಯು ಪೂರ್ಣವಾಗುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಆದಾಯದ ನೂರಕ್ಕೆ ೬-೭೫ ರಷ್ಟು ಬಂಡವಲಾಗಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತ ಹೋಗುವುದು. ಇದು ಹೀಗೆ ಸಾಗಿದರೆ ವರುಷ ವರುಷಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಬಂಡವಲು ಕೂಡಿಬಿದ್ದು ೨೦ ವರುಷಗಳಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನ ಸರಾಸರಿ ಆದಾಯವು ಇಂದಿನ ಎರಡು ಪಟ್ಟಾಗುವುದು.

ಪ್ರಾಥಮಿಕತೆ

ಬೇಡಿಕೆಯ ಪರಿವ್ಯಾಪ್ತಿಯಿಂದ ಅಳೆದು ನೋಡಲಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಉಪಲಬ್ಧವಿದ್ದ ದೇಶದ ಸಂಪತ್ತು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆಯೆಂದು ಕಂಡುಬರುವುದು. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಆದಾಯದಲ್ಲಿ ನೂರಕ್ಕೆ ೫ ರಷ್ಟು ಅಂದರೆ ಸುಮಾರು ೪೫೦ ಕೋಟಿ ಮಾತ್ರ ವಾರ್ಷಿಕ ಉಳಿತಾಯವಾಗುವುದು. ೧೯೫೫-೫೬ ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ವಾರ್ಷಿಕ ಉಳಿತಾಯವು ೬೭೫ ಕೋಟಿಗಳಷ್ಟಾಗಬಹುದು. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಉಳಿತಾಯದ ಸದುಪಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜಾಗರೂಕತೆ ವಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಗಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಬರುವ ವರುಷಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹಣ ಎಷ್ಟು

ತೊಡಗಿಸಿದರೂ ಕಡಿಮೆಯೇ ಎನ್ನುವ ಹಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಕಾಲಾವಧಿಯು ಕಿರಿದಾಗಿರುವುದರಿಂದ ವೆಚ್ಚದ ಸ್ವರೂಪವೇ ಬದಲಾಗುವುದು ಮತ್ತು ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ವೆಚ್ಚ ಅಗತ್ಯ ಎಂಬದರ ನಿರ್ಣಯವು ಅತ್ಯವಶ್ಯವಾಗುವುದು. ಆಯಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಪ್ರಾಥಮಿಕತೆ ಪಡೆದು, ಬೆಳೆದು, ಉಳಿದವುಗಳಿಗೆ ಪೋಷಕಪ್ರಾಯವಾಗುತ್ತ ಹೋದಹಾಗೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕತೆಯು ಒಂದು ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಇನ್ನೊಂದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗುತ್ತ ಹೋಗುವುದು.

ಈ ಯೋಜನೆಯ ಐದು ವರುಷಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ, ನೀರಾವರಿ, ಚಾಲಕ ಶಕ್ತಿ ಇವುಗಳು ಅತಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕತೆ ಪಡೆಯುವವು. ಈಗಾಗಲೇ ಕಾರ್ಯಕಾರಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಯೋಜನೆಗಳು ಪೂರ್ಣವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಇದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಆವಶ್ಯಕ ಸರಕುಗಳ ಅಧಿಕ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗದ ಹೊರತು ಇವುಗಳಿಂದ ಪೋಷಿತವಾಗುವ ಉಳಿದ ಉದ್ಯಮಗಳು ಬೆಳೆಯುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ? ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೂ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಆವಶ್ಯಕ ಸರಕುಗಳ ಅಧಿಕ ಉತ್ಪಾದನೆ ಅಗತ್ಯ. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯ ಸಮೃದ್ಧಿ, ಸ್ವಯಂಪೂರ್ಣತೆ, ವೈಪುಲ್ಯಗಳು ಸಕಲ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಮೂಲಾಧಾರವಾಗಿವೆ.

ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿಯ ಸುಧಾರಣೆಯು ಸರ್ಕಾರವು ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ತೊಡಗಿಸುವುದರಿಂದಲೇ ಸಾಧ್ಯವಾಗಬೇಕು. ಮತ್ತು ಕೃಷಿಗೆ ಅತಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕತೆ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರವು ಉದ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಹಣ ತೊಡಗಿಸುವುದು ಮಿತವಾಗಿರುವುದು. ಉದ್ಯಮಗಳ ಪ್ರಗತಿಯು ಖಾಸಗಿ ಉದ್ದಿಮೆದಾರರ ಸಾಹಸವನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಸರ್ಕಾರವು ಮಾತ್ರ ಮೂಲಭೂತ ಸಾಧನಗಳಾದ ಚಾಲಕಶಕ್ತಿ-ಸಾರಿಗೆ, ಸಂಪರ್ಕಗಳ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುವುದು. ಆದರೆ ಮಹತ್ವದ ಉದ್ಯೋಗಗಳಾದ, ಕಬ್ಬಿಣ, ಉಕ್ಕು, ರಸಾಯನ, ವಿದ್ಯುತ್ ಸಲಕರಣೆಗಳು ಇವುಗಳತ್ತ ಸರ್ಕಾರವು ಲಕ್ಷ್ಯಹಾಕುವುದು. ಇವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಆಧುನಿಕ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಉದ್ಯಮವೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಲಾರದು. ಕೃಷಿಯ ನಂತರ ಇವುಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ಕೊಡಲಾಗುವುದು.

ಅಧಿಕೋತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡುವುದರ ಕಡೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನ ಕೊಡುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾದರೂ ಅದರಷ್ಟೆ ಮಹತ್ವದ್ದು ಮಾನವ ಕಾರ್ಯಕೌಶಲವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ಆಗಿದೆ. ಕಾರ್ಯಕೌಶಲವೂ ಅಧಿಕೋತ್ಪಾದನೆಗೆ ನೆರವಾಗುವುದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ, ಪೋಷಕಾಂಗಗಳಾದ ಶಿಕ್ಷಣ, ತಾಂತ್ರಿಕ ತರಬೇತು, ಆರೋಗ್ಯವರ್ಧನ ಮುಂತಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸೇವೆಗಳೂ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆಯುವುವು. ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಸಹಕಾರ ಹೆಚ್ಚಿದ ಹಾಗೆಲ್ಲ ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಅಂದೋಲನವು ಸರಕಾರ ವೆಚ್ಚಮಾಡಬಹುದಾದ. ಹಣದಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಾರ್ಯ ಸಾಧಿಸುವುದು.

ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಯ ನಿರುದ್ಯೋಗಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಾನಿಕ ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನೇ ಸಂಪಾದಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲ ಸ್ಥಾನ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಜಾಗೃತಿ, ಯೋಜನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಇವುಗಳು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುವುವು. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದಾಗ ಸಮಾಜವಿಕಾಸಯೋಜನೆಯ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಬಹು ಮಹತ್ವದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುವು.

ಈ ಪ್ರಾಥಮಿಕತೆಯ ವಿವರಣೆಯು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದುದು. ವಿಶಾಲವಾದ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೇ ಬಗೆಯ ಆವಶ್ಯಕತೆಯಿಲ್ಲ. ಒಂದೇ ಬಗೆಯ ವಿಕಾಸವು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಆವಶ್ಯಕತೆ, ಅನುಕೂಲತೆ ಮತ್ತು ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕತೆಯನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಲಾಗುವುದು. ಆದರೆ ಅದು ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಧೋರಣೆಗೆ ದೊಂದಿಕೊಂಡು ಸಾಗುವುದು.

ಯೋಜನೆಯ ತಂತ್ರ

ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಿದ ಪ್ರಾಥಮಿಕತೆಯ ಕ್ರಮವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ? ಒಂದೇ ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ " ಸಮಾಜದ ಉಳಿತಾಯದ ಹಣವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿತ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತಕ್ಕ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸುವುದು " ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾದೀತು. ಇದಿಷ್ಟೇ ಹೇಳಿದರೆ ಯೋಜನೆಯ ತಂತ್ರವನ್ನು

ಹೇಳಿದ ಹಾಗಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ವಿವರ ಹೀಗಿದೆ : ಉಳಿತಾಯವಾಗುವುದು ಮೂರು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ : ಖಾಸಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಮಾಡುವ ಉಳಿತಾಯ ; ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮಾಡುವ ಉಳಿತಾಯ ; ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ (ಸತ್ತೆಯ) ರೀತಿಯ ಉಳಿತಾಯ. ಕೊನೆಯದಾದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ರೀತಿಯ ಉಳಿತಾಯವನ್ನು ಹೇಗೆ ವಿನಿಯೋಗ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಸರ್ಕಾರವು ನಿರ್ಣಯಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಬಹುದಾದರೂ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಉಳಿತಾಯದ ಹಣ ತೊಡಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರವು ನಿರ್ಣಯ ಕೊಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗದು. ನಿರ್ದೇಶನ ಸೂಚನೆಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಅವರ ಒಲವನ್ನು ಯೋಜನೆಯ ಗುರಿಯ ಸಾಧನೆಯ ಕಡೆಗೆ ಒಗ್ಗಿಸುವ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಬಹುದು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಖಾಸಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಉಳಿತಾಯದ ಮಹತ್ವದ ಕಾರ್ಯವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಲಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ಹಣವು ಬೇಕಾದಂತೆಗೆ ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟರೆ ಯಾವ ಹಾನಿಯೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಯಲಾಗಿರುವುದು. ರಾಷ್ಟ್ರದ ಒಟ್ಟು ಉಳಿತಾಯದಲ್ಲಿ ಖಾಸಗಿ ಉಳಿತಾಯವು ಲಕ್ಷ್ಯಯೋಗ್ಯ ಭಾಗವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಆದರೆ ವಿನಿಯೋಗವು ಅನಿಯಂತ್ರಿತವಾಗಿರುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲ. ಯೋಜನೆಯ ಈ ಐದು ವರುಷದ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೨೮೦೦ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಒಟ್ಟು ಉಳಿತಾಯದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ (ಸರ್ಕಾರದ) ಭಾಗವು, ತೆರಿಗೆ, ಕರ ಮುಂತಾದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೧೨೫೦ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಸ್ವಾಗುವುದು. ಉಳಿದುದೆಲ್ಲ ಖಾಸಗಿ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಉಳಿತಾಯವೆ. ಯೋಜನೆಯ ೨೦೬೯ ಕೋಟಿ ರೂ. ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಉಳಿತಾಯ ಮತ್ತು ಸಾಲ ದಿಂದ ಸಾಗಿಸಬೇಕೆಂದಿದೆ. ಆದರೆ ವರದಿಶದ ಸಾಲದ ಬದಲು ಖಾಸಗಿ ಉಳಿತಾಯದ ನೆರವು ದೊರಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಏನೇ ಆದರೂ ಖಾಸಗಿ ಉಳಿತಾಯದ ೧೫೦೦ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಸುಮ್ಮನೆ ಅಲಕ್ಷಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಕರರೂಪದಿಂದಾಗಲಿ, ಇಲ್ಲವೆ ಖಾಸಗಿ ಹಣ ತೊಡಗಿಸುವಿಕೆಯ ನಿಯಂತ್ರಣದಿಂದಾಗಲಿ ಯೋಜನೆಯ ಪೋಷಣೆಗೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಎರಡನೆಯ ದಿಕ್ಕಿನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ರಿಜರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕು ತನ್ನ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ನಿರ್ಣಯಿಸಿ

ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಹಣದ ಬಳಕೆಯನ್ನು, ರೀತಿಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದು. ಇದರಿಂದ ದೇಶದಲ್ಲಿನ ಅಧಿಕೋತ್ಪಾದನದ ಬದಲು ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಾಗಿರುವ ಪ್ರಚಲಿತ ಒಲವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲಾಗುವುದು. ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಸರಕಾರವೂ ಕೈಹಾಕುವುದರಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಆರ್ಥಿಕ ಅಗುಹೋಗುಗಳನ್ನು ಅಳವಿನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ನೆರವಾಗುವುದು. ಸರಕಾರವು ಸಲ್ಲದ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪವನ್ನು ಎಲ್ಲ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಾಡುತ್ತಿದೆಯೆಂದೂ ಖಾಸಗಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿಗೆ ಅತಂಕ ವಾಗುತ್ತಿದೆಯೆಂದೂ ಉಂಟಾದ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಸಹಕಾರ ಪದ್ಧತಿಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸಹಕಾರ ಪದ್ಧತಿಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಉದಯದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಣದ ಕೇಂದ್ರೀಕರಣವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ ದಂತಾಗುವುದಲ್ಲದೆ, ಸರಕಾರದ ಭಾರವೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದು ; ಖಾಸಗಿ ಉಳಿತಾಯದ ಸದುಪಯೋಗವೂ ಆಗುವುದು.

ಬೆಲೆಯ ನಿಯಂತ್ರಣ

ರಾಷ್ಟ್ರದ ಎಲ್ಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಉಳಿತಾಯ ಹೆಚ್ಚುಬೇಕಾದರೆ ಸರಕುಗಳ ಬೆಲೆಯ ನಿಯಂತ್ರಣವಾಗಬೇಕಾಗುವುದು. ಮೊದಲಿನ ಅವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆಗಾಗಿ ಹಣದ ವೆಚ್ಚ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಉತ್ಪಾದನವು ಅಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದು. ಕ್ರಮೇಣ ಉತ್ಪಾದನ ಹೆಚ್ಚಿದ ಹಾಗೆ ಹಣದ ವೆಚ್ಚವು ಮಿತವಾಗುತ್ತ ಹೋಗಿ ಬೆಲೆಗಳ ಸ್ಥಿರತ್ವ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಕೂಲ ವಾಗುವುದು. ಮೊದಲಿನ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಲೆಯ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆಯಾಗುವುದಲ್ಲದೆ ಯೋಜನೆಯ ವೆಚ್ಚವೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹಣದ ಉಬ್ಬರದ ಅನವಸ್ಥೆಯುಂಟಾಗುವ ಸಂಭವವಿದೆ. ಆದುದ ರಿಂದ ಈ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ಉತ್ಪಾದನ ಮತ್ತು ವಿತರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಲೇಬೇಕಾಗುವುದು. ಯೋಜನೆಯೊಂದರೆ ನಿಯಂತ್ರಿತ ವಿನಿಯೋಗವೆಂದಮೇಲೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿನಿಯಂತ್ರಣವು ವಿಸಂಗತವಾಗುವುದು. ಬೆಲೆಯ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಹತ್ತೊಟವುಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಿಯಂತ್ರಣ ಬೇಕು. ಅದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉಳಿತಾಯವಾಗುವುದು.

ಅನುಕೂಲ ರಾಜಕೀಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ

ಆರ್ಥಿಕ ಯೋಜನೆಗಳು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಬೇಕಾದರೆ ಅನುಕೂಲ ರಾಜಕೀಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿದ್ದು ಆಡಳಿತವು ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿರಬೇಕಾಗುವುದು ; ಅದಕ್ಕೆ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಸಂಗತಿಗಳು ಅತ್ಯವಶ್ಯವೆನ್ನಿಸುವವು :

(೧) ಧೋರಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಒಮ್ಮತವಿರಬೇಕು ;

(೨) ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಸಹಕಾರದ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿಸಿ ಸರ್ಕಾರದ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ಅಧಿಕಾರವಿರಬೇಕು ; ಗುರಿ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಆ ಅಧಿಕಾರವು ಧೈಯಬದ್ಧವಾಗಿ ಮತ್ತು ಉತ್ಕಟತೆಯಿಂದ ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಡಬೇಕು.

(೩) ಯೋಗ್ಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮತ್ತು ಗುಣಧರ್ಮವುಳ್ಳ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಆಡಳಿತ ರಚನೆ ಇರಬೇಕು.

ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷ—ಉಪಪಕ್ಷಗಳು ಎಷ್ಟೇ ಇದ್ದರೂ ಯೋಜನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತ ಒಕ್ಕಟ್ಟು ಇರುವುದು ಅವಶ್ಯ. ಈ ಒಕ್ಕಟ್ಟು ಇದ್ದರೇನೇ ಯೋಜನೆಗೆ ದೇಶದ ಆತ್ಮೀಯ ಬಲ ಬರುವುದು. ಅದೇ ಅದರ ಯಶಸ್ಸಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವುದು. ಧೈಯ—ಧೋರಣದ ಬಗ್ಗೆ ಒಮ್ಮತ, ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾದ ಆಡಳಿತ ಯಂತ್ರ ಧೈಯಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ಕಟತೆ, ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ಸರ್ಕಾರದ ಸತ್ತಿ, ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಸಹಕಾರ, ಈ ಪಂಚ ಪೋಷಕಾಂಗಗಳು ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತವಾದರೆ ಯೋಜನೆಯ ಯಶಸ್ಸಿನ ಬಗ್ಗೆ ಸಂದೇಹಪಡುವ ಕಾರಣವೇ ಇಲ್ಲ.

ಪ್ರಕರಣ ಮೂರು :

ಸಂಪತ್ ಸಾಮಗ್ರಿಯ ಪರಿವ್ಯಾಪ್ತಿ

ಈ ಪ್ರಧಾನ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯು ೧೯೫೧-೫೬ ರ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ೨೦೬೯ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಎಣಿಕೆಹಾಕಿದೆ. ಈ ಹಣವನ್ನು ಯಾವ ಯಾವ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಎಷ್ಟು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರೊಪ್ಪದೆ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಸಂಪತ್ ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ತರುವಾಗ ಖಾಸಗಿ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಪತ್ತನ್ನೂ ಅಳಿಯುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗುವುದು. ಅಂದರೆ ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಪತ್ ಸಾಮಗ್ರಿ ಎಷ್ಟಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕಾಗಿದೆಯಲ್ಲದೆ ಎರಡೂ ವಿಭಾಗಗಳು ಎಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ವೆಚ್ಚದ ಭಾರವನ್ನು ಒಗ್ಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಮರ್ಥವಾಗಿವೆಯೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಅಂದರೆ ನಿಶ್ಚಿತ ಪ್ರಾಥಮಿಕತೆಯ ಕ್ರಮದನುಸಾರವಾಗಿ ವೆಚ್ಚಮಾಡಲಿಕ್ಕೂ ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧಿಸಲಿಕ್ಕೂ ಅನುಕೂಲವಾಗುವುದು.

ಆದರೆ ಅಂಕೆ-ಸಂಖ್ಯೆಗಳ ಪ್ರಮಾಣವಾವಿತ್ತೆವನ್ನರಿಯದೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾದ ಮತ್ತು ನಂಬಲರ್ಹವಾದ ಅಂಕೆ-ಸಂಖ್ಯೆಗಳು ಸಿಕ್ಕುವುದು ದುರ್ಲಭವಾಗಿದೆ. ಯಾವುದನ್ನು ಹೇಳಿದರೂ ಸ್ಥೂಲಮಾನದಿಂದಲೇ ಗುಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ೧೯೫೦-೫೧ ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥೂಲಮಾನದಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಉತ್ಪನ್ನವು ಸುಮಾರು ೯೦೦೦ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳೆಂದು ಕಂಡುಬಂದಿವೆಯೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ

ಉಳಿತಾಯವೆಂದು ಳುಂ ಕೋಟಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಆಗಲಾರದೆಂದೂ ಹೇಳಿಯಿದೆ. ಈ ಐದು ವರುಷಗಳಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಆದಾಯವು ೧೦೦೦ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಬಹುದೆಂದು ಎಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಂದರೆ ೧೯೫೫-೫೬ ರಷ್ಟರಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಆದಾಯವು ೧೦,೦೦೦ ಕೋಟಿಗಳಷ್ಟಾಗುವುದು. ಅಂತರಿಕ ಉಳಿತಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ವಾರ್ಷಿಕ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ೨೦ ಶತಾಂಶದಂತೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವಿದೆ. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದಾಗ ಈ ಐದು ವರುಷದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅಂತರಿಕ ಉಳಿತಾಯವು ಸುಮಾರು ೨೦೦೦ ಕೋಟಿಯಷ್ಟಾಗುವುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಪೈಲಿಂಗ ಉಳಿತಾಯದಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ಬೇರೆ ವಿದೇಶಿ ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದಲೂ ಸಹಾಯ ಪಡೆಯಲಾಗುವುದು. ಈ ಬಗೆಯಾಗಿ ಬಂದುದು ಸುಮಾರು ೮೦೦ ಕೋಟಿ ಗಳಷ್ಟಾಗುವುದು. ಅಂದರೆ ಹಣವನ್ನು ತೊಡಗಿಸಲು ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೩೬೦೦ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು ದೊರೆಯುವುದು.

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಅಧಿಕಾರದಿಂದ ವೆಚ್ಚಮಾಡಬೇಕೆಂದಿರುವ ೨೦೬೯ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೪೦೦ ಕೋಟಿಗಳಷ್ಟು ಸಾಮಾಜಿಕಸೇವೆ, ಕೃಷಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮುಂತಾದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆವೃತ್ತ ವೆಚ್ಚವಾಗುವುದು. ಈ ವೆಚ್ಚವು ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಗಳ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕಂದಾಯಗಳಿಂದ ಕೊಡಲ್ಪಡಲಾಗುವುದು. ಇದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರೂ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಈ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಉಳಿತಾಯವಾಗುವ ಹಣದ ೫೦ ಶತಾಂಶದಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ತೊಡಗಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬರುವುದು. ಇದು ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣವಾಗುವುದು ಉಳಿದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ೫೦ ಶತಾಂಶ ವೆಚ್ಚವೆಂದರೆ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣವೆಂದು ತಿಳಿದರೂ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗುವುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿ, ವಿದ್ಯುತ್ ಶಕ್ತಿ, ಸಾರಿಗೆ ಮುಂತಾದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬೇಡಿಕೆಯು ತೀವ್ರತಮವಾಗಿದೆ. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಖಾಸಗಿ ಸಾಹಸಿಗರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕೈಹಾಕುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಉತ್ತರೋತ್ತರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಬೆಳೆಗೆಯು ಬುನಾದಿಯಾಗಿದೆ.

ಹಣ ತೊಡಗಿಸಲು ಸಿಕ್ಕುವ ಉಳಿತಾಯದ ಮೊತ್ತವು ಅಷ್ಟು ನಿಶ್ಚಿತವೆಂದೂ ತಿಳಿಯಲಾಗದು. ಕೆಲವೊಂದು ಪರಿಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸರಕಾರವು ವೆಚ್ಚವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಬಹುದು; ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹೊರಬರಲಾರದ ಹಣವನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಲೂ ಬಹುದು. ಆದರೆ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಉಳಿತಾಯ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರದೆ ಹಿಂದುಳಿದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉಳಿತಾಯದ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಕರಭಾರ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದೊಂದೇ ಉಪಾಯವಾಗುವುದು. ಭವಿಷ್ಯತಾಕಾಲದ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣೆತ್ತು ನೋಡಿದರೆ ಕರಭಾರ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಅನಿವಾರ್ಯವೆಂದು ಕಂಡುಬರುವುದು. ಈ ಯೋಜನೆಯ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಕೆಲ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕರದ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗುವುದು ಅಗತ್ಯವೆನ್ನಿಸುವುದು.

೧೯೫೦-೫೧ ರಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಗಳ ಕರಗಳ ಆದಾಯದ ಮೊತ್ತವು ೬೨೫ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟಿತ್ತು. ರಾಷ್ಟ್ರದ ಆದಾಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ಮೊತ್ತವು ೭ ಶತಾಂಶದಷ್ಟಾಗುವುದು; ಈ ಪ್ರಮಾಣವು ಇಡಿ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿಯೇ ತೀರ ಕೆಳಮಟ್ಟದ್ದು ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ನೋಡಿದರೆ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ನಲ್ಲಿ ೩೫ ಶತಾಂಶದಷ್ಟಿದೆ, ಜಪಾನಿನಲ್ಲಿ ೨೩ ಶತಾಂಶ, ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದಲ್ಲಿ ೨೨ ಶತಾಂಶ, ಸಿಂಹಳದಲ್ಲಿ ೨೦ ಶತಾಂಶದಷ್ಟಿದೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿನ ಸರಾಸರಿ ಆದಾಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಪ್ರಮಾಣವು ತೀರ ಕಡಿಮೆಯೆಂದೆನ್ನಿಸದಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಅಲಕ್ಷಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ, ರಾಷ್ಟ್ರದ ಆದಾಯದಲ್ಲಿ ಕರದ ಆದಾಯದ ಈ ಪ್ರಮಾಣ ಇಷ್ಟು ಕೆಳಮಿತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಮುಂದೆಯೂ ಉಳಿಯುವುದಾದರೆ, ರಾಷ್ಟ್ರದ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಹಣ ತೊಡಗಿಸುವ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಏರಿಸಲು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉಳಿತಾಯವನ್ನು ಸಾಕಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಆಸೆಯೇ ಉಳಿಯದು.

ಭಾರತದ ಸದ್ಯದ ಕರಭಾರದ ರಚನೆಯು ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣವೆಂದರೆ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ತೀರ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಜನ ಕರದಿಂದ ಬಾಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಒಟ್ಟು ಕರ ಆದಾಯದಲ್ಲಿಯೇ ಸುಮಾರು ೨೮ ಶತಾಂಶದಷ್ಟು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕರದಿಂದ (ಇದರಲ್ಲಿ ಭೂಕಂದಾಯ ಸೇರಿಲ್ಲ) ಬರುವುದು. ಇದು

೨ ಶತಾಂಶದಷ್ಟು ಕಾರ್ಯನಿರತ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬಾಧಿಸುತ್ತದೆ. ಸುಮಾರು ೧೭ ಶತಾಂಶದಷ್ಟು ಆಯಾತಕರದಿಂದ ಬರುವುದು. ಈ ಕರವು, ನೋಟರು, ಉಚ್ಚತರಗತಿಯ ತಂಬಾಕು, ರೇಶಿಮೆ, ರೇಶಿಮೆಪರಕು, ಮದ್ಯ, ಸರೆ ಮುಂತಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಬಳಸುವವರಿಂದ ಬರುವುದಾದ್ದರಿಂದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ತೀರ ಸಂಕುಚಿತ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಅದು ತಟ್ಟುವುದು. ಆದರೆ ಭೂಕಂದಾಯವು— ಯುದ್ಧಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ರೈತನಿಗೆ ಅತಿ ಭಾರವಾಗಿದ್ದು ೧೯೩೯ ರಲ್ಲಿ ೩೯ ಶತಾಂಶ ಬರುತ್ತಿದ್ದರೆ,— ಈಗ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಕರ ಆದಾಯದ ೮ ಶತಾಂಶದಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಈ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕರ ಆದಾಯ ಬೆಳೆಯದೆ ಇದ್ದರೂ ಕರವಿಮರ್ಶೆಯಾದರೆ, ಸಾಕಷ್ಟು ಬೆಳೆಯಲು ಆಸ್ಪದವಿದೆ. ಕರಭಾರವು ಹೀಗೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ— ಇದೇ ಹೆಚ್ಚು ಭಾರವೆಂದೂ ತಿಳಿಯಲಾಗಿದೆ— ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉಳಿತಾಯದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಗೆ ಸಾಧಿಸಿಲ್ಲ. ರಾಷ್ಟ್ರದ ಆದಾಯದಲ್ಲಿ ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಆಗುವ ೫ ಶತಾಂಶದಷ್ಟರಿಂದಲೇ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ದಸ್ತಾಧ್ಯವಾಗುವುದೆಂದು ತಿಳಿದಮೇಲೆ ಪ್ರಚಲಿತ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಮಾರ್ಪಡಿಸದೆ ಗತ್ಯಂತರವಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವುದು. ಯೋಜನೆಯ ಮೊದಲಿನ ಅವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ, ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ರಚನೆಯಿಂದ ಪರಿಮಿತವಾದ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಮನದಂದು, ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದ ಅಡಳಿತ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಾದಾಯದ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸಿ, ಸಂಪತ್ ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನು, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಪರಿವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ನಿಶ್ಚಿತಗೊಳಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿ ಕರ ಆದಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಹಂಚಿಕೆ ಹಾಕುವುದು ಅವಶ್ಯಕವೆನ್ನಿಸಿದರೂ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ರಚನಾಬಂಧನಕ್ಕೆ ಅದು ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದೂ ಅಷ್ಟೇ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ.

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಯೋಜನೆಯು ವೆಚ್ಚವೆಂದು ಗೊತ್ತು ಮಾಡಲಾದ ೨೦೬೯ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಸಂಪತ್ ಸಾಧನಗಳ ವಿವರ ಹೀಗಿದೆ :

ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ

- (i) ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವೆಚ್ಚವೆಂದಾಗಿರದ ಬೇರೆ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಗಳ (ರೇಲ್ವೆ ಸೇರಿ) ವಾರ್ಷಿಕ ಕಂದಾಯದಲ್ಲಿಯ ಉಳಿತಾಯ : ೭೩೦
- (ii) ಆಂತರಿಕ ಸಾಲ, ಕೆರಿ ಉಳಿತಾಯ ಮುಂತಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಮಾಡಿದ ಹಣ : ೫೦೦
- (iii) ಸ್ವಲ್ಪಿಂಗ ಉಳಿತಾಯದ ಮೇಲೆ ಮಾಡಲಾದ ಕೊರತೆ ಹಣಕಾಸಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ : ೨೯೦
- (iv) ಇದುವರೆಗೆ ದೊರೆತ ವಿದೇಶೀ ಸಹಾಯದಿಂದ : ೧೫೬
- (v) ಇನ್ನು ಮುಂದೂ ದೊರೆಯಬಹುದಾದ ವಿದೇಶೀ ಸಹಾಯದಿಂದ ಇಲ್ಲವೆ ಆಂತರಿಕವಾಗಿ ಕರಭಾರ ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಮತ್ತು ಸಾಲ ತೆಗೆದು ಮತ್ತು ಕೊರತೆ ಹಣಕಾಸಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿ

ಒಟ್ಟು

೩೬೫

೨೦೬೯

ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಿದ (i) ಮತ್ತು (ii) ರಲ್ಲಿಯ ಮುಂಗಾಣೆಯ ಅಂಕಗಳನ್ನು ಕಳೆದ ಹಿಂದಣ ಒಂದು ವರುಷದ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಅಂಕಗಳಿಂದಲೇ ತಿಳಿಯಬಹುದು. (i) ರ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ೧೯೫೦-೫೧ ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತ ಆದಾಯದಲ್ಲಿಯ ಉಳಿತಾಯವೆಂದು ಸುಮಾರು ೧೪೫ ಕೋಟಿ ಆಗಿತ್ತು. ಆ ವರುಷದ ಮಟ್ಟವೇ ಈ ಐದು ವರುಷದಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುವುದೆಂದು ತಿಳಿದು ಗುಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಉಳಿತಾಯವು ಹೆಚ್ಚಾಗದೇ ಅದೇ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಉಳಿಯುವುದೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಎರಡು ಕಾರಣಗಳಿವೆ : ಒಂದು ಆ ವರುಷದಲ್ಲಿ ನಿಯೂತ ಕರವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಆ ವರುಷದಿಂದ ಇತ್ತೀಚೆ ಸಂರಕ್ಷಣ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿದೆ. ಈ ಎರಡೂ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸಿ, ತುಸು ಹೆಚ್ಚಿನ ಕರಭಾರವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಉಳಿತಾಯವು ಅದೇ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಸುಮಾರಾಗಿ ಉಳಿಯುವುದೆಂದು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಕಳೆದ ವರುಷ

ಮಾಡಿದ ಅಂದಾಜು ಸಟ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ಐದು ವರುಷಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ-
ಗಳು ಸುಮಾರು ೨೩೨ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದಾಯ
ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದಕ್ಕೆ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗ-
ಳೊಡನೆ ವಿಚಾರವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಉಪಾಯಯೋಜನೆ-
ಗಳನ್ನು ನಿಶ್ಚಿತಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ :

ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ

(೧) ಭೂಕಂದಾಯ (ಭೂಕಂದಾಯ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ
ಆದಾಯ ಕರ ಸೇರಿ)	೩೪.೦
(೨) ನೀರಾವರಿ ಕಂದಾಯ (ನೀರಾವರಿ ತೆರಿಗೆ ಮತ್ತು
ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಲೆವಿ ಸೇರಿ)	೨೯.೫
(೩) ಸರ್ಕಾರದ ಬೇರೆ ವ್ಯಾಪಾರಿಕ ಕಾರ್ಯ (ಅರಣ್ಯ,
ವಿದ್ಯುತ್, ಮತ್ತು ಖನಿಜ)ಗಳಿಂದ	೪.೮
(೪) ಬಂಡವಲಿನ ಹಸ್ತಾಂತರ (ಆಸ್ತಿಕರ) ದಿಂದ	೨೧.೩
(೫) ಸಾಮಾನ್ಯ ವ್ಯಾಪಾರಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೇಲಿನ
ಕರ (ಮಾರಾಟಕರ) ದಿಂದ	೨೫.೫
(೬) ಇತರ ಉಗಮ (ಐಷಾರಾಮದ ಮೇಲಿನ ಕರ)
ಗಳಿಂದ	೩೭.೫
(೭) ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವೆಚ್ಚವೆಂದಾಗದ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ
ಉಳಿತಾಯದಿಂದ	೧೨.೮
	೧೬೫.೦

ಇನ್ನೂ ೬೭ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಬೇಕಾಗುವುದೆಂದು
ಇದರಿಂದ ಕಂಡುಬರುವುದೇನೋ ನಿಜ. ಆದರೆ ಈ ಹಣವು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ
ಗಳ ಹೆಚ್ಚಿದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಬೇಡಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕವಾಗಿಯೇ ಇರುವುದರಿಂದ
ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ತಮ್ಮ ಹೊಣೆಯ ಮೇಲೆ ಅಷ್ಟು ಕೂಡಿಸಬೇಕೆಂಬ
ತಿಳಿವಳಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಇದನ್ನು ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿ ೨೩೨ ಕೋಟಿ ಎಂದು
ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

(ii) ನೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವುದಾದರೆ, ಸಾಲ, ಕಿರಿ ಉಳಿತಾಯ, ಠೇವು ಮತ್ತು ಫಂಡು ಮತ್ತು ಇತರ ಆರ್ಥಿಕ ಉಗಮಗಳು ಗಣ್ಯ-ಶೂನ್ಯರ ಮಟ್ಟದಕಿಂತಲೂ ಸುಧಾರಿಸುವುದೆಂದು ಅಶಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆಗ ನಿಕ್ಕಿ ಆದಾಯವು ೭೭ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟಿತ್ತು. ಯೋಜನೆಯ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಈ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಸುಮಾರು ೫೨೦ ಕೋಟಿ ಕೂಡುವುದೆಂದು ಗಣಿಸಲಾಗಿರುವುದು. ಅಂದರೆ ವರುಷಕ್ಕೆ ಸರಾಸರಿ ೪೩ ಕೋಟಿ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗುತ್ತಹೋಗುವುದೆಂದು ಅಶಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಸಾಲ ತೆಗೆಯುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಿಂದ ೩೮೫ ಕೋಟಿ ಕೂಡಿಸಬೇಕಾಗುವುದು. ಗಣ್ಯ-ಶೂನ್ಯರಲ್ಲಿ ೩೯ ಕೋಟಿ ಮಾತ್ರ ಈ ಕಾರ್ಯದಿಂದ ದೊರಕಿದೆಯೆಂದು ತಿಳಿದರೆ ಕೂಡಿಸಬೇಕಾದ ಹಣದ ಮೊತ್ತವು ಬಹು ದೊಡ್ಡದೆಂದು ಅನ್ನಿಸುವುದು. ಗಣ್ಯ-ಶೂನ್ಯರಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕೋರಿಯದ ಯುದ್ಧವು ಕಾರಣ. ಕಿರಿಉಳಿತಾಯವು ಸುಧಾರಿಸುತ್ತ ನಡೆದಿದೆಯೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಗಣ್ಯ-ಶೂನ್ಯರ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಅಂಕೆಗಳೂ ೫೨-೫೩ ರ ಮುಂಗಾಣೆಯ ಅಂಕೆಗಳೂ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿವೆ. ಗಣ್ಯ-ಶೂನ್ಯರಲ್ಲಿ ೩೩.೫ ಕೋಟಿಗಳಷ್ಟಿದ್ದರೆ, ಗಣ್ಯ-೫೩ ರಲ್ಲಿ ೪೪.೫ ಕೋಟಿಗಳಷ್ಟಾಗಿದೆ. ಉಳಿದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೆ ಲೆಕ್ಕಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿದರೆ, ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ೫೪ ಕೋಟಿಗಳಷ್ಟು ದೊರೆಯುವುದೆಂದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ರಾಜ್ಯಸರ್ಕಾರಗಳು ಕಿರಿಉಳಿತಾಯದಿಂದ ಗುರಿ ಅಂಕೆಯಾದ ೪೪.೫ ಕೋಟಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕೂಡಿಸಿದ್ದನ್ನು ಅವು ತಮ್ಮ ಹತ್ತಿರವೇ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಒಪ್ಪಂದವಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಕಿರಿ ಉಳಿತಾಯದ ಆಂದೋಲನಕ್ಕೆ ತೇಜ ಬರುವುದೆಂದು ಎಣಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಾವೀಣ್ಯ ಫಂಡಿನ ಬೆಳೆಗೆಯೂ ಸಹಾಯಕವಾಗುವುದು. ಇತ್ತೀಚೆಗೊತ್ತಮಾಡಿದ ಆರು ಮುಖ್ಯ ಉದ್ಯಮಗಳ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಪ್ರಾವೀಣ್ಯ ಫಂಡ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಉಳಿತಾಯಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ಈಗ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲಾದ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆಯ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ವಿತರಣ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ :

ಮೂಲ ವರುಷ

೧೯೫೦-೫೧

ಯೋಜನೆಯ ಅವಧಿ

೧೯೫೧-೫೬

ಕೇಂದ್ರ 'ಕ' ರಾಜ್ಯಗಳು ಸೇರಿ

'ಆ' 'ಬಿ' ರಾಜ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಕಾಶ್ಮೀರ

ಕೇಂದ್ರ 'ಕ' ರಾಜ್ಯಗಳು ಸೇರಿ ಒಟ್ಟು ರಾಜ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಕಾಶ್ಮೀರ ಒಟ್ಟು

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉಳಿತಾಯ

(ಅ) ಪ್ರಚಲಿತ ಕಂದಾಯ

(ಬಿ) ರೇಲ್ವೆ

ಸರಕಾರ ಪಡೆವ

ಖಾಸಗಿ ಉಳಿತಾಯ

(ಅ) ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಂದ ಸಾಲ —೧೧

(ಬಿ) ಕಿರಿ ಉಳಿತಾಯ

ಮತ್ತು ಫಂಡಲ್ಲದ ಸಾಲ ೪೨

(ಕ) ರೇವ್ನು ಫಂಡುಗಳು

ಮತ್ತು ಇತರ

ಒಟ್ಟು ೧೨೫

೫೬೮

೧೬೦

೧೬೦

೨೩

೫೧

—

೬೧

೨೩

೬೧

೨೩

೫೧

—

೫೬೮

೧೬೦

ಸಂಚಾರ್ಥಕ ಯೋಜನೆ

೬೯

೧೧೫

೨೬೦

೧೩೫

೪೫

೧೨೫೮

(ರೂಪಾಯಿ-ಕೋಟಿಯಲ್ಲಿ)

ಯೋಜನೆಯ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಅನೇಕ ಮುಖವಾಗಿ ಸಹಾಯಧನ ಬರುತ್ತದೆ. ಶಾಸನಿಕವಾಗಿ ಗ್ರಾಂಟುಗಳೆಂದು ಬರುವುದಲ್ಲದೆ, ರಾಜ್ಯಗಳು ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಬೋಡ್ ಫಂಡಿನಿಂದ, ಸ್ಥಾನಭ್ರಷ್ಟರಾದವರಿಗೆ ಪರಿಹಾರವೆಂದು, ಆಹಾರ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಧನವೆಂದು, ನದೀಕೊಳ್ಳದ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ನೆರವು ಎಂದು, ಚಿಕ್ಕ ನೀರಾವರಿ, ಸಮಾಜ ವಿಕಾಸಯೋಜನೆ, ಕೈಗಾರಿಕೆ, ಮತ್ತು ಕಿರಿ ಉದ್ಯಮಗಳು ಮತ್ತು ಬೇರೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯವೆಂದು ಬರುವುದು. 'ಕೇಂದ್ರ' ಮತ್ತು 'ರಾಜ್ಯ' ಯೋಜನೆಗಳೆಂದು ವರ್ಗೀಕರಣಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಗಳ ಪಾಲು ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರದ ಸಹಾಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿ-ಗಾತ್ರ ಎಷ್ಟು ಎಂಬುದು ಅಷ್ಟು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗದು. ವಿವಿಧೋದ್ದೇಶ ನದೀಕೊಳ್ಳದ ಯೋಜನೆಗಳು (ದಾಮೋದರಕೊಳ್ಳ, ಭಾಕ್ರಾನಂಗಾಲ, ಹಿರಾಕುಡ, ಹಲಕೆ ಯೋಜನೆಗಳು) ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಆಯಾರಾಜ್ಯದ ಯೋಜನೆಗಳೇ ಆದರೂ ಕೆಲವು ಒಂದೊಂದು ರಾಜ್ಯದಾಚೆ ಹಬ್ಬಿರುವುದರಿಂದಲೂ ಮೂಲಧನವನ್ನು ಸಾಲವಾಗಿ ಕೇಂದ್ರವು ಕೊಡಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿರುವುದರಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ಆಯಾರಾಜ್ಯಗಳ ಅಂತಿಮ ಆರ್ಥಿಕ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯು ನಿಶ್ಚಿತಗೊಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದಲೂ ಇವು 'ಕೇಂದ್ರ'ದ ಯೋಜನೆಗಳೆಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಇಂತಹ ಬೇರೆ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಗಳು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿ ಗೊತ್ತುಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೋ ಅಂತಹ—ಸಮಾಜ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಗಳು, ಕಿರಿ ನೀರಾವರಿ ಕೆಲಸಗಳು, ಔದ್ಯಮಿಕ ವಸತಿ ನಿರ್ಮಾಣ, ಮುಂತಾದವುಗಳು ಪ್ರಾಥಮಿಕವಾಗಿ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದರೂ ಕೇಂದ್ರದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳೆಂದು ಕಾಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ವರ್ಗೀಕರಣದ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲಿಂದ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ—೨೦೬೯ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ—ದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಗಳ ಪಾಲು ಸುಮಾರು ೮೦೦ ಕೋಟಿಗಳಷ್ಟು ಇದೆ. ಅವರಂತೆ ಕೇಂದ್ರದ ಸಹಾಯಧನವು ೧೯೫ ಕೋಟಿಯೆಂದು ಗುಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪಟ್ಟಿಯಿಂದ ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಗಳ ವೆಚ್ಚದ ಭಾರವನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

೧೯೫೦-೫೧ ೧೯೫೧-೫೨

ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳು

(೧) 'ಅ' 'ಬ' ರಾಜ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಕಾಶ್ಮೀರಗಳ ಸಂಪತ್ ಸಾಮಗ್ರಿ:	೯೭	೫೩೨
(೨) ಕೇಂದ್ರದ ಸಹಾಯಧನ	೩೧	೧೯೩+೪
(೩) ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಉಪಲಬ್ಧವಿದ್ದ ಒಟ್ಟು ಸಂಪತ್ ಸಾಮಗ್ರಿ	೧೨೮	೨೭೯
(೪) ರಾಜ್ಯಗಳ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿಯಂತೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವೆಚ್ಚ	೧೧೮	೭೯೬
(೫) ಹೆಚ್ಚಳ (+) ಕೊರತೆ (-)	+ ೧೦	—೬೭

* ಇದರಲ್ಲಿ ಕಾಶ್ಮೀರ ರಾಜ್ಯದ ಯೋಜನೆಯು ೧೦ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಸಮಾವೇಶವಾಗಿದೆಯಲ್ಲದೆ ಅಸಾಮ ರಾಜ್ಯದ ಕೋಷ್ಟಕಿತ ಪಂಗಡಗಳಿಗಾಗಿ ೪ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳೂ ಸೇರಿವೆ.

ಕಳೆದ ಎರಡು ವರುಷಗಳಿಂದ ರಾಜ್ಯಸರ್ಕಾರಗಳ ಆದಾಯವು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಲಿದೆ; ಆದರೆ ರಾಜ್ಯಗಳ ಯೋಜನೆಯಾಚೆಯ ವೆಚ್ಚವೂ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಲಿದೆ. ಇದು ತುಸುಮಟ್ಟಿಗೆ ಆಡಳಿತದ ವೆಚ್ಚದ ಹೆಚ್ಚಳದ ಮೂಲಕವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಕೃಷಿ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಆರೋಗ್ಯ ಮೊದಲಾದ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವೆಚ್ಚದ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿದೆ. ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಗೊತ್ತುಮಾಡಿದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲದೆ ಇನ್ನು ಬೇರೆ ಕಾರ್ಯಗಳ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳುವುದರ ಕಡೆಗೆ ಒಲವು ತೋರಲಿದೆ. ಈ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ನಡೆದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ, ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವೆಚ್ಚವೆಂದಲ್ಲದ ವೆಚ್ಚದ ನಿಯಂತ್ರಣ ನಡೆಯದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ವೆಚ್ಚದ ಹೆಚ್ಚಳ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ. ಆ ಕಾರಣದ ಮೂಲಕ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿಯ ರಾಜ್ಯಸರ್ಕಾರಗಳ ಯೋಜನೆಗೆ ತುಸು ವೆಚ್ಚ ತಗಲುವುದು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರವು ನೆರವಾಗಬೇಕೆಂದರೆ ಕೇಂದ್ರದ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿಯಾದರೂ ಮಿತವಾಗಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯಲಾಗದು. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ಯೋಜನೆಯ

ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚವಾದ ೨೦೬೯ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ ೩೬೫ ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಕೊರತೆಯಿದೆ. ಅದುದರಿಂದ ರಾಜ್ಯಸರಕಾರಗಳು ತಮ್ಮ ಆದಾಯ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಮಾಡುವುದು ಯೋಜನೆಯ ಅವಶ್ಯಕ ವಿಭಾಗವಾಗಿದೆ.

ಮೇಲ್ಕಾಣಿಸಿದ ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಸರಕಾರಗಳ ವೆಚ್ಚದ ವಿವರಗಳಿಂದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಕೊರತೆ ಹಣಕಾಸಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯೆಷ್ಟಾಗುವುದು? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಕಡೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯವು ಹೊರಳುವುದು. 'ಕೊರತೆಯ ಹಣಕಾಸಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ' ಎಂಬುದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಆದ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಹೆಚ್ಚಳವನ್ನು ತೋರುತ್ತದೆ.— ಈ ಕೊರತೆ ಆದಾಯದಲ್ಲಿರಲಿ, ಇಲ್ಲವೆ ಬಂಡವಲು ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಬರಲಿ. ಇದರರ್ಥವೇನೆಂದರೆ ಸರಕಾರವು ತನ್ನ ಆದಾಯದಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವೆಚ್ಚಮಾಡುವುದೆಂದು ಹೇಳಿದ ಹಾಗಾಗುವುದು. ಈ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಸರಕಾರವು ತನ್ನ ಕೂಡಿಟ್ಟ ನಿಧಿಯಿಂದ ಪಡೆಯಬಹುದು; ಇಲ್ಲವೆ ಹಣವನ್ನು 'ನಿರ್ಮಿಸಿ' ತನ್ನ ಕೇಂದ್ರ ಬ್ಯಾಂಕಿನಿಂದ ಸಾಲವಾಗಿ ಪಡೆಯಲೂ ಬಹುದು.

ಹಣವನ್ನು 'ನಿರ್ಮಿಸುವುದರಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಗಂಡಾಂತರದ ವಿಷಯವು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತೇ ಇದೆ. ಈ ದಾರಿ ಹಿಡಿದರೆ ಇದ್ದ ಹಣದ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಡಿತ ಉಂಟಾಗುವುದು; ಹಣದ ಉಬ್ಬರ ಉಂಟಾಗುವುದು; ಪದಾರ್ಥಗಳ ಬೆಲೆಗಳು ಏರುವುವು; ಮತ್ತು ಮತಿಮೀರಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದರೆ, ನಾಣ್ಯದ ಬೆಲೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಎಶ್ವಾಸವು ಹಾರಿಹೋಗುವುದು. ಅವಶ್ಯಕ ಬಳಕೆಯ ಸರಕುಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ಪೂರೈಕೆಯಾಗುವ ಆಶ್ವಾಸನ ಎದ್ದರೇನೆ ಕೊರತೆಯ ಹಣಕಾಸಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಒಗ್ಗುವುದು. ಈ ಅವಶ್ಯಕ ಸರಕುಗಳ ಪೂರೈಕೆ ಸಾಕಷ್ಟಾಗದಿದ್ದರೆ ಬೆಲೆಗಳು ಏರತೊಡಗುವುವು; ಅದರಿಂದ ಜೀವನವೆಚ್ಚವೂ ಅಧಿಕವಾಗುವುದು. ಅದುದರಿಂದ ಕೊರತೆಯ ಹಣಕಾಸಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಅವಶ್ಯಕ ಸರಕುಗಳ ಬೆಲೆಯ ನಿಯಂತ್ರಣವು ಅವಶ್ಯಕವೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವುದು. ಅವಶ್ಯಕ ಸರಕುಗಳಾದ ಆಹಾರ, ಅರಿವೆ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಇಡಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಬೇಕಾಗುವಷ್ಟು ಕೆಳಮಿತಿಯ

ಪೂರೈಕೆಯಾಗುವ ಆಶ್ವಾಸನ ದೊರೆತರೆ ಕೊರತೆಯ ಹಣಕಾಸಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಗಂಡಾಂತರ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದು. ಇದರಿಂದ ಐಷಾರಾಮದ ಸರಕುಗಳ ಬೇರೆ ಭಾರ ಬೀಳುವುದು. ಆದರೆ ಅದರಿಂದ ನಿತ್ಯಜೀವನಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ಬರದು. ಅದುದರಿಂದ ಕೊರತೆಯ ಹಣಕಾಸಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ನಿಯಂತ್ರಣದ ನಿರ್ಧಾರಿತ ಧೋರಣೆಯು ಅವಶ್ಯಕವಾಗುವುದು.

ಸದ್ಯದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ, ಸುಮಾರು ೨೯೦ ಕೋಟಿಗಳಷ್ಟು ಕೊರತೆಯ ಹಣಕಾಸಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಟುಮಾಡಬೇಕಾದೀತೆಂದು ಕಾಣಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಐದು ವರುಷಗಳ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪಿಂಗ ಉಳಿತಾಯದಿಂದ ಮರಳಿ ಪಡೆಯುವ ಮೊತ್ತದಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಇದೆ. ಇದು ಗತಕಾಲದ ಉಳಿತಾಯ. ದೇಶವು ಯುದ್ಧಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪೂರೈಸಿದ ಸರಕುಗಳಿಗಾಗಿ ಬಂದ ಬೆಲೆಯಿದು. ಇದರಿಂದ ಸುಮಾರು ೨೦೦ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಬೆಲೆಯಷ್ಟು ಪರದೇಶದಿಂದ ಸರಕು ಮತ್ತು ಸೇವೆ ದೊರೆಯುವದೆಂದು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇದು ಇಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹಣ ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದರೆ ಆಗುವ ಅನರ್ಥವನ್ನು ತಡೆಯುವುದು. ಅದುದರಿಂದ ಇಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ಕೊರತೆಯ ಹಣಕಾಸಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಈ ಬಗೆಯಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಯಾವ ಹಾನಿಯೂ ಇಲ್ಲೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ವಿದೇಶಗಳಿಂದ ಇದುವರೆಗೆ ಸಾಲ ಮತ್ತು ಸಹಾಯಧನವೆಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗೆ ಬಳಸಿದ್ದು ೧೫೬ ಕೋಟಿಗಳಷ್ಟಿದೆ; ಅದರ ವಿವರ ಹೀಗಿದೆ:

ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ

ಯುನೈಟೆಡ್ ಸ್ಟೇಟ್ಸ್‌ನಿಂದ ಸಾಲ

೯೦

ಕೋಲಂಬೋ ಯೋಜನೆಯನ್ವಯವಾಗಿ ಕಾಮನ್.

ವೆಲ್ಛ್‌ನಿಂದ ಸಹಾಯ

೧೨

೧೯೫೨ ರ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಹಕಾರದ ಒಪ್ಪಂದದ ಪ್ರಕಾರ ನೆರವು

೨೫

೧೯೫೨ ರ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಹಕಾರದ ಒಪ್ಪಂದದ ಪ್ರಥಮ

ಪೂರಕದಿಂದ ಸಹಾಯ

೧.೮

ಆಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಬ್ಯಾಂಕಿನಿಂದ ಸಾಲದ ಸಹಾಯ (೧೯೫೦) ೯
ಇತರ ಸಹಾಯ ೨

ಒಟ್ಟು

೧೫೬

ಈ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಅವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿದೇಶೀಯ ಸಹಾಯವು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಉಪಯೋಗಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದು ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಕೊರತೆಯಾಗುವ ೩೬೫ ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿಯ ಮಹತ್ವದ ಅಂಶವನ್ನು ಅದು ತುಂಬುವುದು. ಆದರೆ ಈ ಸಹಾಯವು ಯಾವ ರಾಜಕೀಯ ಬಂಧನಕಾರಕ ಕಡಾರುಗಳಲ್ಲದೆ ಬರಬೇಕು. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಇಲ್ಲವೆ ಅಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಆ ಸಹಾಯವು ಇಂದಾಗಲಿ ಮುಂದಾಗಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸ್ವತಂತ್ರ ವಿದೇಶಧೋರಣೆಗೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗಬಾರದು. ವಿದೇಶದ ಸಹಾಯವು ಸಹಾಯಮಾಡುವ ದೇಶದ ಆಂತರಿಕ ರಾಜಕೀಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು, ಆಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ, ಅದರ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿಸಿ ಕೂಡುವುದು ಅಷ್ಟು ಒಳ್ಳೆ ತಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಅದುದರಿಂದ ಆಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ಬರುವ ಸಹಾಯಕ್ಕೇನೆ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ಕೊಡಬೇಕು.

ವಿದೇಶೀಯ ಸಹಾಯವು ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ಎರಡು ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುವುದು. ಅದು ಸರಲವಾಗಿ ಪರದೇಶೀಯ ನಾಣ್ಯದ ವಿನಿಮಯವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ; ಮತ್ತು ದೇಶದ ಹಣ ತೊಡಗಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕುದುರಿಸುವುದು. ಪಂಚ ವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಸುಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೪೦೦ ಕೋಟಿಗಳಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಪರದೇಶೀಯ ನಾಣ್ಯವಿನಿಮಯವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ ವೆಚ್ಚವಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಮೂಲಕಾರಣ ಕೃಷಿಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಲಕ್ಷ್ಯ ಪೂರೈಸಿದುದು. ಅದು ನಿರುದ್ಯೋಗಿತವಾದ ಮಾನವಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಔದ್ಯಮಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಲಕ್ಷ್ಯ ಹಾಕಿದ್ದರೆ ೪೦೦ ಕೋಟಿಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪರದೇಶೀಯ ನಾಣ್ಯವಿನಿಮಯದ ಅಗತ್ಯ ಬೀಳುತ್ತಿತ್ತು.

ಆದರೆ ಒಮ್ಮೆ ಕಾರ್ಯ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತೆಂದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ತಡೆಯುವುದು ಹೆಚ್ಚು ಹಾನಿಕರವಾದ್ದರಿಂದ ಯೋಜಿತ ವೆಚ್ಚವಾದ ೨೦೬೯

ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಹಿತಕರವೆನ್ನಿಸುವುದು. ಅದುದರಿಂದ ಈ ಐದು ವರುಷದ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಾಜದ ಮೇಲೆ ತುಸು ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾರ ಬೀಳುವುದು. ಸಾಮಾಜಿಕರು ಕರಭಾರ ಹೊರಲು ಮುಂದಾಗಬೇಕು; ಬಳಕೆಯ ಸರಕುಗಳ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಅಂದರೆ ಪರದೇಶದ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ—ಅದನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸದೆ ನಮ್ಮ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲ ವಿವರಗಳೊಂದಿಗೆ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು.

ಪ್ರಕರಣ ನಾಲ್ಕು :

ಯೋಜನೆಯ ಸ್ಥೂಲ ರೂಪರೇಷೆ

ಯೋಜನೆಯ ದೃಷ್ಟಿ

ಯೋಜನೆಯ ವಿವರವಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನೋಡುವ ಮೊದಲು ಸ್ಥೂಲಮಾನದಿಂದ ಯೋಜನೆಯ ರೂಪರೇಷೆಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಒಂದೇ ನೋಟಕ್ಕೆ ಸಮಗ್ರ ಚಿತ್ರವು ಕಾಣುವುದು. ಈ ಪ್ರಥಮ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯು ಭವಿಷ್ಯತ್ ಕಾಲದ ಸಂಸದಭಿವೃದ್ಧಿ ಯ ಹಂಚಿಕೆಯ ಮೊದಲ ಹೆಜ್ಜೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಅರಿಯಬೇಕು. ಮುಂದಿನ ಇಪ್ಪತ್ತು-ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ವರುಷಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಬೇಕಾಗಿರುವ ಕಾರ್ಯಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸದ್ಯದ ಯೋಜನೆಯು ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚದ್ದೆಂದು ಅನ್ನಿಸಿದರೂ ಭವಿಷ್ಯತ್ ಕಾಲದ ಬುನಾದಿಯನ್ನು ಅದು ಹಾಕುತ್ತಲಿದೆಯೆಂದು ತಿಳಿದಾಗ ಮತ್ತು ಆಯಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಎಂದೂ ಈ ಬಗೆಯಾಗಿ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಿಲ್ಲವೆಂದು ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಂಡಾಗ ಇದರ ಮಹತ್ವವು ಎದ್ದುಕಾಣುವುದು.

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ೨೦೬೯ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಎಣಿಸಿದಾಗ ಈ ಕೆಳಗಣ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ :

(i) ಭವಿಷ್ಯತ್ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದ್ದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ತಳಹದಿಯೆಂದು ಪರಿಣಮಿಸಲು ಆಗಬೇಕಾದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವುದು.

(ii) ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮೊರೆಯಬಹುದಾದ ಒಟ್ಟು ಸಂಪತ್ತು.

(iii) ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಬೇಕಾದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಸಂಸತ್ ಸಾಮಗ್ರಿಯ ಸಂಬಂಧ.

(iv) ಯೋಜನೆಯು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ಮೊದಲು ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಂದ ಸಂಯೋಜಿಸಲಾಗಿದ್ದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ.

(v) ಯುದ್ಧ ಮತ್ತು ದೇಶವಿಭಜನೆಯಿಂದಂಟಾದ ಆರ್ಥಿಕ ವಿಕಸನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವ ಅಗತ್ಯತೆ.

ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮತ್ತು ಪದ್ಧತಿ

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಬೇಕೆಂದ ಹೆಣದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮತ್ತು ಪದ್ಧತಿ ಇಂತಿದೆ :

ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ

ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಸಮಾಜವಿಕಾಸ	೩೬೧
ನೀರಾವರಿ	೧೬೮
ವಿವಿಧೋದ್ದೇಶ ನೀರಾವರಿ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುತ್ ಯೋಜನೆಗಳು	೨೬೬
ಚಾಲಕಶಕ್ತಿ	೧೨೭
ಸಾರಿಗೆ-ಸಂಪರ್ಕ	೪೯೭
ಉದ್ಯಮಗಳು	೧೭೩
ಸಮಾಜಸೇವೆ	೩೪೦
ಪುನರ್ನಿವೇಶನ	೮೫
ಇತರ	೫೨

ಒಟ್ಟು

೨೦೬೯

ವೆಚ್ಚದ ಈ ವಿತರಣವು ಎರಡನೆಯ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಪ್ರಾಥಮಿಕತೆಯನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿ ಇದೆ. ಕೃಷಿಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಪ್ರಥಮ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ದೊರೆತುದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯಕ ಸಹಾಯಕಾರಿಯಾದ ನೀರಾವರಿಗೆ

ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ದೊರೆತಿದೆ. ಒಕ್ಕಲುತನಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಕೆಲ ಉದ್ಯಮಗಳು ಬೆಳೆಯಬೇಕೆಂದು ನಿರಾವರಿಯ ಜತೆಗೆ ವಿದ್ಯುತಶಕ್ತಿಯ ಬೆಳೆಗೈಯನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕೈಗಾರಿಕೆಯ ವ್ಯವಸಾಯಗಳು ಕುದುರುವಲ್ಲದೆ ಸುತ್ತಲು ಅನುಕೂಲ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿದ್ದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಉದ್ಯಮಗಳೂ ಬೆಳೆಯುವುವು. ಒಕ್ಕಲುತನ ಮತ್ತು ಉದ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾದ ಹಾಗೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಸಾಗಿಸಲು ಅವಶ್ಯಕವಾಗುವ ಸಾರಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವಿಕಾಸವಾಗಲೇಬೇಕಾಗುವುದು. ಇದರಿಂದ ದೇಶದಲ್ಲಿನ ವ್ಯಾಪಾರ ವಾಣಿಜ್ಯದ ವಿಕಾಸವಾಗಿ ಜೀವನ ಮಟ್ಟವೇರಲು ಅನುಕೂಲ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದು. ಈ ಕ್ರಮವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಒಂದೊಂದು ಕಾರ್ಯವು ತನ್ನ ವಿಕಾಸ ಪೋಷಣೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೊಂದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಮಾಡಿ ಅದರಿಂದ ತನ್ನ ಬೆಳೆಗೆ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ಪೋಷಣೆಯನ್ನು ಮರಳಿ ಪಡೆಯುವಂತಾಗುವುದು. ಪ್ರಾಥಮಿಕತೆಯ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವಾಗ ಈ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡದ್ದಲ್ಲದೆ ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಭದ್ರವಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯುಂಟಾಗಬೇಕೆಂದು ಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಉದ್ಯಮಗಳ ಬೆಳೆಗೈಯು ಖಾಸಗಿ ಸಾಹಸ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಂದಲೇ ಆಗಬೇಕು. ಆದರೂ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಹಿತದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ ಅವಶ್ಯವೆನ್ನಿಸಿದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಸಹಾಯವನ್ನು ಕೊಡಲಾಗುವುದಲ್ಲದೆ ವಿದೇಶಿ ಬಂಡವಲನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಲಾಗುವುದು. ಹೀಗೆ ಎರಡೂ ವಿಧದಲ್ಲಿ ಕೈಗೂಡಿಸಿದ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಆಗುವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಅಲಕ್ಷಿಸುವಷ್ಟಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಸಮಾಜಸೇವೆಯ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ವೆಚ್ಚವು ಪುನರ್ನಿವೇಶನಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಹೋಗುವುದರಿಂದ ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಒಡೆದುಕಾಣುವಷ್ಟು ಕಾರ್ಯವಾಗದು. ಸಮಾಜದ ಜನರೂ ಸರ್ಕಾರ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಮುಂಬಂದರೆ ಸರ್ಕಾರದ ಕೊರತೆಯನ್ನು ತುಂಬಿ ಸಮಾಜಸೇವೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತೇಜವುಂಟಾಗುವ ಸಂಭವವಿದೆ.

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾಗುವ ೨೦೬ ಕೋಟಿ ವೆಚ್ಚದಿಂದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಉತ್ಪಾದನ ಉಪಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳವೂ

ಇಡಿ ಸಮಾಜದ ಉತ್ಪಾದನ ಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಕಾಸವೂ ಉಂಟಾಗುವುದೆಂದು ಈ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿಯೂ ವಿವರದಿಂದ ಕಂಡುಬರುವುದು :

ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ

(೧) ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಗಳ ಉತ್ಪಾದಕ
ಬಂಡವಲಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳ ೧೧.೯೯

(೨) ಖಾಸಗಿ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಉತ್ಪಾದಕ
ಬಂಡವಲಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳಕ್ಕೆ ನೆರವು :

(i) ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮಾಭಿವೃದ್ಧಿ
(ಸಮಾಜವಿಕಾಸ ಕಾರ್ಯ ಬಿಟ್ಟು) ೨೪೪

(ii) ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ಉದ್ಯಮಗಳಿಗಾಗಿ ಸಾಲ ೪೭

(iii) ಸ್ಥಾನಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಕುದುರಿಸಲು
(ಸಮಾಜ ವಿಕಾಸಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಸ್ಥಾನಿಕ
ಕಾರ್ಯ) ೧೦೫

(೩) ಸಾಮಾಜಿಕ ಬಂಡವಲಿಗಾಗಿ ೪೨೫

(೪) ವರ್ಗೀಕರಣ ಮಾಡದೆ ಇದ್ದ ದಕ್ಕಾಗಿ (ಕ್ಷಾಮ ನಿವಾರಣೆ
ಮುಂತಾದ್ದಕ್ಕೆ) ೪೯

ಒಟ್ಟು ೨೦೬೯

ನೆಚ್ಚದ ವಿತರಣೆ

ಯೋಜನೆಯ ನೆಚ್ಚವು ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಗಳ ನಡುವೆ ಹೇಗೆ ವಿತರಣವಾಗಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ನೋಡುವಾ.

ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ

ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ (ರೇಲ್ವೆ ಸಹಿತ) ೧೨೪೧

'ಅ' ಭಾಗದ ರಾಜ್ಯಗಳು ೬೧೦

'ಬ' ಭಾಗದ ರಾಜ್ಯಗಳು ೧೭೩

'ಕ' ಭಾಗದ ರಾಜ್ಯಗಳು ೩೨

ಜಮ್ಮು ಮತ್ತು ಕಾಶ್ಮೀರ ೧೩

ಒಟ್ಟು ೨೦೬೯

ಈ ಪಟ್ಟಿಯಿಂದ ರಾಜ್ಯಗಳ ಯೋಜನೆಗಾಗಿ ವೆಚ್ಚ ಕಡಿಮೆಯೆಂಬ ಭ್ರಮೆಯಾಗುವ ಸಂಭವವಿದೆ. ಆದರೆ ಈಮೊದಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ವಿವಿಧೋದ್ದೇಶ ನದೀಕೊಳ್ಳದ ಯೋಜನೆಗಳು ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿ ಆಯಾ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಕೇಂದ್ರದ ಯೋಜನೆಯ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಸಮಾವೇಶ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಅದುದರಿಂದ ವಿತರಣದಲ್ಲಿ ಯಾವ ವೈಷಮ್ಯವೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. 'ಅ' 'ಬ' 'ಕ' ರಾಜ್ಯಗಳು ಈ ಯೋಜನೆಯ ಅನ್ವಯವಾಗಿ ಇಷ್ಟು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡುವುವು.

'ಅ' ರಾಜ್ಯಗಳು— ಒಟ್ಟು ೬೧೦.೧೨ ಕೋಟಿ ರೂ.

ಆಸಾಮ	೧೭.೪೯	ಓರಿಸಾ	೧೭.೮೪
ಬಿಹಾರ	೫೭.೨೯	ಪಂಜಾಬ	೨೦.೨೧
ಮುಂಬಯಿ	೧೪೬.೪೪	ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ	೯೭.೮೩
ಮಧ್ಯ ಪ್ರದೇಶ	೪೩.೦೮	ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಲ	೬೯.೧೦
ಮದ್ರಾಸ	೧೪೦.೮೪		

'ಬ' ರಾಜ್ಯಗಳು— ಒಟ್ಟು ೧೭೩.೨೬ ಕೋಟಿ ರೂ.

ಹೈದರಾಬಾದ	೪೧.೫೫	ರಾಜಸ್ಥಾನ	೧೬.೮೩
ಮಧ್ಯ ಭಾರತ	೨೨.೪೨	ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ	೨೦.೪೧
ಮೈಸೂರು	೩೬.೬೦	ತ್ರಾವಣಕೋರ—	
ಜೆಪುರ್	೮.೧೪	ಕೋಚೀನ	೨೭.೩೨

'ಕ' ರಾಜ್ಯಗಳು— ಒಟ್ಟು ೩೧.೮೬ ಕೋಟಿ ರೂ.

ಆಜಮೀರ	೧.೫೭	ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶ	೪.೫೫
ಭೋವಾಳ	೩.೯೦	ಕಚ್ಛ	೩.೦೫
ವಿಲಾಸ ಪುರ	೦.೫೭	ಮಣಿಪುರ	೧.೫೫
ಕೊಡಗು	೦.೭೩	ತ್ರಿಪುರಾ	೨.೦೭
ದಿಲ್ಲಿ	೭.೪೮	ವಿಂಧ್ಯ ಪ್ರದೇಶ	೬.೩೯

ರಾಜ್ಯಸರ್ಕಾರಗಳು ತಮ್ಮ ಯೋಜನೆಗಳ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಈ ಬಗೆಯಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿದ್ದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಅವು ತಾವೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣವನ್ನು ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಎತ್ತುಗಡೆ ಮಾಡಿ ವೆಚ್ಚಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂದು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಹೇಳಿದೆ.

ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಸಮಾಜಾಭಿವೃದ್ಧಿ

ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಸಮಾಜಾಭಿವೃದ್ಧಿಯೆಂಬ ವಿಭಾಗವು ಬಹು ವ್ಯಾಪಕಾರ್ಥವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ದನಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಅರಣ್ಯಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಭೂಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಸಹಕಾರಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಗಳು ಇವೆಲ್ಲ ಸಮಾವೇಶವಾಗುವುವು. ಈ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆಂದು ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ೩೬೧ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದಿಡಲಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿಯು ೧೮೪ ಕೋಟಿ ಕೃಷಿಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ, ೧೦೦ ಕೋಟಿಗೆ ತುಸು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸಮಾಜವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ, ಸುಮಾರು ೨೨ ಕೋಟಿಗಳಷ್ಟು ಪಶುಸಂಗೋಪನಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಡೇರಿ ಒಕ್ಕಲುತನಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಸುಮಾರು ೧೨ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ಭೂಸಂರಕ್ಷಣೆ ಗಾಗಿ ಎಂದು ಹಂಚಲಾಗಿದೆ. ಕೃಷಿಯೋಜನೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ರಾಜ್ಯಗಳ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಬರುವುವು. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ರಾಜ್ಯಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧೀಕರಣವುಂಟುಮಾಡುವುದಲ್ಲದೆ ಕೆಲ ಮಹತ್ತ್ವದ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನೆರವಾಗುವುದು. ಕೇಂದ್ರದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಈಗಿನ ಕೇಂದ್ರ ಟ್ರಾಕ್ಟರ ಸಂಘದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪೂರ್ತಿಗೊಳಿಸುವುದು, ಅವರ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ದೇಶವ್ಯಾಪಿಸುಗೊಳಿಸುವುದು, ದನಗಳ ತಳಿಯಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಮಾಡುವುದು, ಭೂಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವುದು, ಸಹಕಾರಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಒದಗಿಸುವುದು, ಮತ್ತು ಸಹಕಾರಿ ಪದ್ಧತಿಯ ಒಕ್ಕಲುತನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗ ನಡೆಸುವುದು, ಇವು ಒಳಗೊಂಡಿರುವುವು.

ಸಮಾಜವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಗಳು ಮೂಲತಃ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿ ಆಯ್ದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಉತ್ಕಟ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳೆಂದು ಬಗೆಯಲಾಗಿದ್ದರೂ ಅವು ಒಕ್ಕಲುತನದ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಎರಿಸಲು ಸಹಾಯ

ಕಾರ್ಯಾಗುವುದು. ಈ ಯೋಜನೆಗಳ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವು ಸ್ಥಳೀಯ ಮಾನವಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಸಂಘಟಿಸುವುದು ಆಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜೀವನದ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಏರಿಸಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಒಕ್ಕಲುತನದ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದೇ ಈ ಯೋಜನೆಗಳ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ವೆಚ್ಚವು ನೀರಾವರಿ ಕಾರ್ಯಗಳ ಮೇಲೆಯೇ ಮಾಡಲಾಗುವುದು. ಈಗಾಗಲೇ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪಡೆದ ಅನುಭವದಿಂದ ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ವ್ಯಾಪಿಸುವ ಹಂಚಿಕೆಯಿದೆ. ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯು ಈ ರೀತಿಯ ಗ್ರಾಮಾಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ೯೦ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದಿಟ್ಟಿದೆ. ಯೋಜನೆಯ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿಯೇ ದೇಶದ ಎಲ್ಲ ಭಾಗಗಳಿಗೂ ಈ ಯೋಜನೆಯ ಲಾಭ ಮುಟ್ಟಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತಿಯುಂಟಾಗಿಸಲು ಸ್ಥಾನಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ೧೫ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಬದಿಗಿರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಹಣವು ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿ, ಲೋಕಲ್ ಬೋರ್ಡ್ ಮುಂತಾದ ಸ್ಥಾನಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮವೇ ಆದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ನೆರವು ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಬರಗಾಲ ಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆಂದು ಇನ್ನೂ ೧೫ ಕೋಟಿ ಬೇರೆ ಹಣದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ನೀರಾವರಿ—ವಿದ್ಯುತ್ ಶಕ್ತಿ ಯೋಜನೆಗಳು

ನೀರಾವರಿ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುತ್ ಶಕ್ತಿಗಳ ಯೋಜನೆಗಳು ಈ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯು ಕಾರ್ಯಗತವಾಗುವ ಮುನ್ನವೇ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದವು. ಇಂತಹ ನೀರಾವರಿ-ವಿದ್ಯುತ್ ಶಕ್ತಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚವು ಸುಮಾರು ೭೬೫ ಕೋಟಿಗಳಷ್ಟು ಪಂಚ ವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಸಮಾವೇಶ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿಯೇ ಸುಮಾರು ೧೫೩ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ೧೯೫೦-೫೧ಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ವೆಚ್ಚಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು. ಯೋಜನೆಯ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ೫೫೦ ಕೋಟಿ ಮಾತ್ರ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲ್ಪಡುವುದು.

ಉಳಿದ ಸುಮಾರು ನೂರು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಅನಂತರದ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ವೆಚ್ಚಮಾಡಲ್ಪಡುವವು. ಯೋಜನೆಯ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಆದ ಪ್ರಗತಿಯ ಮೂಲಕ ೮೫ ಲಕ್ಷ ಎಕರೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭೂಮಿಯು ನೀರಾವರಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬರುವುದು; ೧೧ ಲಕ್ಷ ಕಿಲೋವಾಟ ವಿದ್ಯುತ್ ಶಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಉತ್ಪಾದನವಾಗುವುದು. ಈ ಯೋಜನೆಗಳು ಪೂರ್ತಿಯಾದಾಗ ಒಟ್ಟು ೧೬೯ ಲಕ್ಷ ಎಕರೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭೂಮಿ ನೀರಾವರಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬರುವುದು ಮತ್ತು ೧೪ ಲಕ್ಷ ಕಿಲೋವಾಟ ವಿದ್ಯುತ್ ಶಕ್ತಿಯ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ಪಾದನವಾಗುವುದು.

ಈಗಾಗಲೇ ಕಾರ್ಯಗತವಾಗಿರುವ ಯೋಜನೆಗಳು ಮೊದಲ ಮೂರು ವರುಷಗಳಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ತಮ್ಮೆಡೆಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಆಕರ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ೧೯೫೪-೫೫ ರ ತನಕ ಹೊಸ ಯಾವ ಯೋಜನೆಗೂ ಕೈಹಾಕಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅನಂತರದ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕೋನೆ, ಕೋಯನಾ, ಕೃಷ್ಣಾ, ಚಂಚಳ, ಮತ್ತು ರಿಹಾಂಡ ನದಿಗಳ ಯೋಜನೆಗಳ ಕಡೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಹಾಕಲಾಗುವುದು. ಈ ಯೋಜನೆಗಳ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚವು ಸುಮಾರು ೨೦೦ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟಾಗುವದೆಂದು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿಯ ಸುಮಾರು ೪೦ ಕೋಟಿಯಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಯೋಜನೆಯ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ವೆಚ್ಚಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು.

ಈ ಮೊಟ್ಟಾ ನೀರಾವರಿ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುತ್ ಶಕ್ತಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಲಾಭದ ಜತೆಗೆ ಯೋಜನೆಯ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕಿರಿನೀರಾವರಿ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಶಕ್ತಿ ಉತ್ಪಾದನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಪೂರಕಸಹಾಯವು ದೊರೆಯುವುದು. ಸುಮಾರು ೭೭ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ವೆಚ್ಚದ ಕಿರಿನೀರಾವರಿ ಕಾರ್ಯವು ೧೧೨ ಲಕ್ಷ ಎಕರೆ ಭೂಮಿಗೆ ನೀರುಣ್ಣಿಸುವುದು. ಖಾಸಗಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಶಕ್ತಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ೧೬೬೦೦೦ ಕಿಲೋವಾಟದಷ್ಟು ವಿದ್ಯುತ್ ಶಕ್ತಿ ದೊರೆಯುವುದು.

ದೇಶದಲ್ಲಿನ ಜಲಸಂಚಯ ಸಾಧನಶಕ್ತಿಗಳ ಪರಿಶೀಲನ ಮಾಡಿದರೆ ಕೆಲವೆಡೆ ದೊಡ್ಡ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತಿದ್ದರೆ ಇನ್ನು ಕೆಲವೆಡೆ ಕೇವಲ ಕಿರಿನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳೇ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವವು. ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತಹ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡರೇನೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ಲಾಭವಾಗುವುದು;

ಹಿರಿ ಕಿರಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಪೂರಕವಾಗುವುವು; ಪೋಷಕವಾಗುವುವು. ಪಂಚ ವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಎಂಟು ನೀರಾವರಿ (ವಿವಿಧೋದ್ದೇಶ ಯೋಜನೆಗಳು ಸೇರಿ) ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ, ಒಂದೊಂದಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು ೫ ಕೋಟಿ ವೆಚ್ಚವಾಗುವುದು. ಒಂದು ಕೋಟಿಯಿಂದ ೫ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ವೆಚ್ಚವಾಗುವ ೧೫ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳು; ೫೦ ಲಕ್ಷದಿಂದ ೧ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ವೆಚ್ಚವಾಗುವ ೨೧ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳು; ೧೦ ಲಕ್ಷದಿಂದ ೫೦ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ವೆಚ್ಚವಾಗುವ ೧೭ ಯೋಜನೆಗಳು ಸಮಾವೇಶವಾಗಿವೆ.

ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟೋ ದೊಡ್ಡ ಪಟ್ಟಣಗಳಿಗೆ; ವಿದ್ಯುತ್ ಸೌಕರ್ಯವಿಲ್ಲದಿರುವಾಗ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಆ ಸೌಕರ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಆಶ್ಚರ್ಯದ ಮಾತಲ್ಲ. ಈಗ ಸರಾಸರಿ ಮಾನದಿಂದ ೨೦೦ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ವಿದ್ಯುತ್ ಸೌಕರ್ಯವಿದೆ. ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ವಿದ್ಯುತ್ ಸೌಕರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ೨೭ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದಿಡಲಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮ ವಿದ್ಯುತೀಕರಣದ ಈ ಕಾರ್ಯವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ರಾಜ್ಯಗಳಾದ ಮದ್ರಾಸು, ಮೈಸೂರು, ತ್ರಾವಣಕೋರ-ಕೋಚೀನಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಯಾದಿತವಾಗಿದೆ. ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ವಿದ್ಯುತ್ ಶಕ್ತಿಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾದ ಹಾಗೆಲ್ಲ ದೇಶದ ಉಳಿದ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಪೂರೈಸಲಾಗುವುದು. ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯುತ್ ಸೌಕರ್ಯ ಒದಗಿಸಿದರೆ, ಕೃಷಿಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ-ನೀರು ಪಂಪುಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲು— ನೆರವಾಗುವುದಲ್ಲದೆ, ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವ ಕ್ರಮಗಳಿಗೆ, ಗಾಡಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗೆ, ಕಿರಿ ಉದ್ಯಮಗಳಿಗೆ ಚಾಲಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಒದವಿಸುವುದು.

ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಬೆಳಿಗೆ:

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಬೆಳಿಗೆಗಾಗಿ ೧೭೩ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಮೀಸಲಾಗಿಡಲಾಗಿದೆ; ಇದರಲ್ಲಿ ೧೪೦ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಹಿರಿ ಉದ್ಯಮಗಳಿಗಾಗಿ; ೨೭ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಕಿರಿ ಉದ್ಯಮ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗಾಗಿ, ಮತ್ತು

೬ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಖನಿಜಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಂಶೋಧನೆಗಾಗಿ ಎಂದು ವಿಭಾಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೆಲ ಉದ್ಯಮಗಳನ್ನು ಅಂದರೆ, ಚಿತ್ತರಂಜನ ಎಂಜಿನ ಕಾರಖಾನೆ, ಉಕ್ಕಿನ ರೇಲ್ವೆ ಡಬ್ಬಿಗಳ ಕಾರಖಾನೆ—ಇವುಗಳನ್ನು ರೇಲ್ವೆ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಯ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಉದ್ಯಮಗಳ ವಿಕಾಸಕ್ಕಾಗಿ, ಉಪಕರಣಗಳ ಆಧುನೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ, ಬದಲಾವಣೆಗಾಗಿ, ಮಾರ್ಪಾಟಿಗಾಗಿ ಒಟ್ಟು ಸುಮಾರು ೩೮೩ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ವೆಚ್ಚವಾಗಬಹುದೆಂದು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಒಟ್ಟು ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಯೋಜನೆಯ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ೪೭೭ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಸದು, ಕಬ್ಬಿಣ ಉಕ್ಕಿನ ಕಾರಖಾನೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಯೋಜನೆಯಿದೆ. ಅದು ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಆರು ವರುಷಗಳಲ್ಲಿ ೮೦ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ವೆಚ್ಚವಾಗುವುದು. ಈಗಾಗಲೇ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಕಾರ್ಯ ಯೋಜನೆಗಳು ೧೯೫೩-೫೪ ಕ್ಕೆ ಪೂರ್ತಿಯಾಗುವುವು. ಸಿಂದ್ರೀ ಗೊಬ್ಬರ ಕಾರಖಾನೆಯು ಉತ್ಪಾದನವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ. ೧೯೫೫ ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ಚಿತ್ತರಂಜನ ಎಂಜಿನ ಕಾರಖಾನೆಯು ವರುಷಕ್ಕೆ ೧೦೦ ಎಂಜಿನ್ನುಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸತೊಡಗುವುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಟಾಟಾ ಎಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಲೋಕೋ-ಮೋಟಿವ್ ಕಂಪನಿಯು ವರುಷಕ್ಕೆ ೫೦ ಎಂಜಿನ್ನುಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವುದು. ಇದರಿಂದ ನಮ್ಮ ರೈಲ್ವೆಗಳ ವಾರ್ಷಿಕ ಬೇಡಿಕೆಯು ಪೂರೈಸಲ್ಪಡುವುದು; ರೈಲ್ವೆಗಳು ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವದೇಶಾವಲಂಬಿಯಾಗುವುವು. ಯೋಜನೆಯ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಯಂತ್ರದ ಉಪಕರಣಗಳು, ಟೆಲಿಫೋನ್ ಸಾಧನಗಳು, ಕೇಬಲ್‌ಗಳು, ವೃತ್ತಪತ್ರ ಕಾಗದ ಮುಂತಾದವುಗಳೂ ದೇಶದಲ್ಲಿಯ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವಷ್ಟು ಉತ್ಪಾದನವಾಗುವುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಆರ್ಥಿಕ ವೈವಸ್ಥೆಯೂ ಭದ್ರವಾಗುವಂತಾಗುವುದು. ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಪ್ರಗತಿ ಹೊಂದಿದಂತೆಲ್ಲ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಕರಣದತ್ತ ಹೆಚ್ಚು ಒಲವು ತೋರುವುದು. ಆಗ ಮೂಲ ಉದ್ಯಮಗಳು

ವಿಕಾಸವಾಗುವುದು ಅವಶ್ಯಕವೆನ್ನಿಸುವುದು. ಮುಂಧೋರಣದಿಂದ ಸಂಚ ವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯು ಇಂತಹ ಮೂಲ ಉದ್ಯಮಗಳಿಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಅನುಷಂಗಿಕ ಸಾರಿಗೆಗಾಗಿ ಎಂದು ಒಂ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ತೆಗೆದಿಟ್ಟಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿಯ ಕೆಲವು ಭಾಗವು ವಿದ್ಯುತ್ ಉಪಕರಣಗಳ ಕಾರಖಾನೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ಬಳಸಲ್ಪಡಲಾಗುವುದು.

ಒಂದು ವಿಶಾಲವಾದ ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿದ್ದು ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗಿತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಉದ್ಯೋಗಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿವೆ. ಖಾದಿ, ಹಗ್ಗಮಾಡುವುದು, ಎಣ್ಣೆ ತೆಗೆಯುವುದು, ಕಡ್ಡಿ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಮಾಡುವುದು, ತೊಗಲಿನ ಉದ್ಯೋಗ, ಕೈಕಾಗದ ಉದ್ಯೋಗ, ಬೆಲ್ಲ ಮಾಡುವುದು, ತಾಳೆಬೆಲ್ಲತಯಾರಿಸುವುದು, ಕಂಬಳಿ ಮಾಡುವುದು, ಜೇನು ಸಾಕುವುದು ಮುಂತಾಗಿ. ಗಿರಣಿ ಅರಿವೆಗಳ ಮೇಲೆ ಚಿಕ್ಕ ಕರವೊಂದನ್ನು ಹಾಕಿ ಖಾದಿ ಉದ್ಯಮಕ್ಕೆ ಹಣ ಒದಗಿಸಲಾಗುವುದು. ಗಿರಣಿಯಿಂದ ತಯಾರಿಸಲಾದ ಎಣ್ಣೆಯಮೇಲೆ ಕರ ಹಾಕಿ ಹೆಳ್ಳಿಯ ಎಣ್ಣೆಯ ಉದ್ಯಮ ಖಾದಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮನವು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಶಿಪಾರಿಸು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಸಮಿತಿಯು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಇತರ ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೊಡನೆ ಸಹಕರಿಸಿ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಬಗೆಯಲಾಗಿದೆ. ಸಹಕಾರಿ ತತ್ವದ ಮೇಲೆ ಕೆರಿ ಉದ್ಯಮಗಳನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಹಿರಿ ಉದ್ಯಮಗಳೊಂದಿಗೆ ಜೋಡಿಸುವ ಯೋಜನೆಯಿದೆ.

ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಂಪರ್ಕ :

ಸಾರಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಅರ್ಧದಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ರೈಲ್ವೆಯ ಮೇಲೆ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗುವುದು. ವಾರ್ಷಿಕ ಸವಕಳಿಯನ್ನು ಪೂರೈಸಲಿಕ್ಕೆ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಒಂ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಲ್ಲದೆ ಹೊಸ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಒಂ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡುವ

ಯೋಜನೆಯಿದೆ. ಇದರಿಂದ ರೈಲ್ವೆಗಳು ತಮ್ಮ ಯುದ್ಧಕಾಲೀನ ಸವಕಳಿ-ಕೊರತೆಯನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುವುದಲ್ಲದೆ ಹೊಸದಾಗಿ ಕೆಲಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳಿಗೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಅನುಕೂಲತೆ ಪಡೆವುವು. ಈ ಐದು ವರುಷದ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ರೈಲುಮಾರ್ಗರಚನೆಗೆ ೨೦ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ತೆಗೆದಿಟ್ಟಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮುಖ್ಯತಃ ಪುನರ್ನಿವೇಶನವೆಂದೇ ಭಾವಿಸಬೇಕು.

ರಾಜಮಾರ್ಗಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಕೂಡಿ ಸುಮಾರು ೧೦೦ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗುವುದು. ಇದರಲ್ಲಿಯು ಒಂದು ನಾಲ್ಕಾಂಶದಷ್ಟು ಹಣವು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ರಾಜಮಾರ್ಗಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ತೆಗೆದಿಟ್ಟಿದೆ. ಉಳಿದುದು ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯು ಮಾರ್ಗಗಳಿಗಾಗಿ ಕಾದಿಡಲಾಗಿದೆ. ರಾಜಮಾರ್ಗಗಳ ಬೆಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನಿಕ ಮಾನವಬಲದ ಸಂಘಟನೆಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಕೆಲ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಗರು ಸ್ವಯಂ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯಿಂದ ಸಹಕಾರಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಮಾರ್ಗರಚನೆಯ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ತಮ್ಮ ಪರಿಶ್ರಮದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ದಾನಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅನೇಕರು ಭೂಮಿ ದಾನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ; ಅನೇಕರು ಹಣವನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದ್ದಾರೆ; ಇಷ್ಟಾಗಿ ಉಳಿದುದು ಲೋಕಲ್ ಮೋಡರ್ನ್ ಇಲ್ಲವೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಂದ ಹೀಗೆ ಸಹಕಾರ ದೊರೆತರೆ ಸರ್ಕಾರದ ಹಣದ ಉಪಯೋಗವು ಇಮ್ಮಡಿ ಪ್ರತಿಫಲವನ್ನು ದೊರಕಿಸುವುದು. ಈ ರೀತಿಯ ಹಳ್ಳಿಗರ ಸಹಕಾರದಿಂದ ಸುಮಾರು ೧೬೦೦೦ ಗ್ರಾಮಮಾರ್ಗಗಳ ರಚನೆಯಾಗುವುದೆಂದು ಎಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಸಹಕಾರದ ಪದ್ಧತಿಯು ದೇಶ ವ್ಯಾಪಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯಬೇಕು.

ರೈಲು ಮತ್ತು ರಾಜಮಾರ್ಗಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯಂತೆ ಬಂದರಗಳ ಬೆಳಿಗೆಯೂ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ. ಈಗಿರುವ ಐದು ದೊಡ್ಡ ಬಂದರಗಳು ಸಮುದ್ರ ವ್ಯಾಪಾರದ ಎಲ್ಲ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಸರಾಗವಾಗಿ ಸಾಗಿಸಲಾರವು. ಈ ಮೊದಲು ವಿಭಜನೆಯ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಕರಾಚಿಯಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಬಂದರ ವ್ಯವಹಾರವು ಈಗ ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದ ಬಂದರಗಳಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿದೆ; ಈಗಿದ್ದ ಬಂದರಗಳಲ್ಲಿಯು ಉಪಕರಣ-ಸಲಕರಣೆಗಳು ಹಳೆಯವಾಗಿವೆ; ಅವುಗಳನ್ನು ಅಧುನಿಕಮಾನಕ್ಕೆ ತರಲೇಬೇಕು; ಮತ್ತು

ಕಲ್ಲೆಣ್ಣೆಯ ಶುದ್ಧೀಕರಣಕ್ಕೆ ಸೌಕರ್ಯ ಒದಗಿಸಿಕೊಡಬೇಕು. ಈ ಕಾರಣ ಗಳಿಗಾಗಿ ಬಂದರಗಳ ವಿಕಾಸಾಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಕಾಂಡ್ಲಾದಲ್ಲಿಯೂ ಹೊಸ ಬಂದರ ಕಟ್ಟುವ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ೧೨ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಕಾಡಿದಲಾಗಿದೆ. ಎಣ್ಣೆಯ ಶುದ್ಧೀಕರಣಸೌಕರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ೮ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಮತ್ತು ೧೨ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಈಗಿದ್ದ ಬಂದರಗಳ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಸಾಲವೆಂದೂ ಅದರಿಂದ ಅವರು ೮ ಬಂದರಗಳನ್ನು ಆಧುನಿಕ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ತರಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕೆಂದೂ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಸಾರಿಗೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಹೆಜ್ಜೆಯೊಂದನ್ನು ಇಡಲಾಗಿದೆ. ಜಲಯಾನ ಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಯೋಜನೆಯು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದೆ. ಕರಾವಳಿಯ ವ್ಯಾಪಾರ ವ್ಯವಹಾರವೆಲ್ಲ ಭಾರತೀಯ ಹಡಗುಗಳಿಂದಲೇ ನಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಆಶಿಸಿ, ಅನಂತರ ಸಾಗರದಾಚೆಯ ಸಾರಿಗೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದೂ ಮಾಡಿದೆ. ಈ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಕಣ್ಣಾಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ವಿಶಾಖಾಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಹಡಗುಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಟ್ಟಲು, ಹೆಚ್ಚಿನ ರಚನಾಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಯೋಜನೆಯು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದೆ. ಅದರಿಂದ ಕರಾವಳಿ ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ೧೦೦೦೦೦ ಟನ್ನು ಭಾರದಷ್ಟು ನೊತ್ತವುಳ್ಳ ಹಡಗುಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಲ್ಲದೆ ರಚನೆಯ ಬೆಲೆಯನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಲೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು. ಅಲ್ಲದೆ, ಈಗ ಕಾರ್ಯ ನಿರತವಾಗಿರುವ ಹಡಗು ಕಂಪನಿಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸೌಕರ್ಯ ಒದಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸರವಾಗಲು ಸಾಲ ಕೊಡುವ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಯೋಜನೆಯು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದೆ.

ನಾಗರಿಕ ವಿಮಾನ ಸಾರಿಗೆಯೂ ಇನ್ನೊಂದು ಹೊಸ ಹೆಜ್ಜೆ. ಸದೃಢ ಸಾರಿಗೆಯ ಭಾರವನ್ನು ಮತ್ತು ಉತ್ಕಟತೆಯನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿದರೆ ಈಗಿದ್ದ ವಿಮಾನ ಕಂಪನಿಗಳು ವಿಮಾನ ಸಾರಿಗೆಯ ಭಾರವನ್ನು ಮಿತವ್ಯಯದಿಂದ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡಾವು ಎಂದೆನ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಮಿತವ್ಯಯವೇ ಗುರಿಯಾದಾಗ ಅವೆಲ್ಲವೂ ವಿಲೀನವೊಂದಿ ಒಂದೇ ಘಟಕವಾಗುವುದೇ ಯೋಗ್ಯ ಉಪಾಯವಾಗುವುದು. ವಿಮಾನಸಾರಿಗೆಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ೮ ಕಂಪನಿಗಳಿಗೆ

ಪರಿಹಾರದ್ರವ್ಯ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಹೊಸ ವಿಮಾನಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಒಂಭತ್ತುವರೆ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕಾದಿಡಲಾಗಿದೆ.

ಸಮಾಜಸೇವೆ ಮತ್ತು ಪುನರ್ನಿವೇಶನ :

ಸಮಾಜಸೇವೆಗೆಂದು ಯೋಜನೆಯು ೩೪೦ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದಿಟ್ಟಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿಯ ೧೫೬ ಕೋಟಿ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ, ೧೦೦ ಕೋಟಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗೆ, ೪೯ ಕೋಟಿ ವಸತಿಸೌಕರ್ಯಕ್ಕೆ, ೨೯ ಕೋಟಿ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗದವರಿಗಾಗಿ, ಮತ್ತು ೭ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಮಿಕರ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಎಂದು ಹಂಚಲಾಗಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಣದ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ, ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯಧನವೆಂದು ೪ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕಾದಿಡಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮತ್ತು ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ೨೦ ಕೋಟಿ ಮೀಸಲಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ೧೯೪೯-೫೦ ರ ವೆಚ್ಚವೆಂತ ೪೦ ಶಕಾಂಶ ಹೆಚ್ಚು ವೆಚ್ಚವನ್ನು ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಮಾಡಿದಂತಾಗುವುದು. ಇದರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಕರ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಕಾಸವಾಗುವುದು.

ಆರೋಗ್ಯ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರದ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಮಲೇರಿಯಾ ನಿಯಂತ್ರಣವು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಸಹಕಾರದೊಂದಿಗೆ ನಡೆಯುವ ಕಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯು ಕಾರ್ಯಗತವಾದಾಗ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿಯ ೨೦ ಕೋಟಿ ಜನರಿಗೆ ಮಲೇರಿಯಾದಿಂದ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಒದವಿಸಿದಂತಾಗುವುದು. ಡಿ. ಡಿ. ಟಿ. ಯನ್ನು ಸುಲಭ ಬೆಲೆಗೆ ಒದವಿಸಲು ಎರಡು ಡಿ. ಡಿ. ಟಿ. ಕಾರಖಾನೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶ ಉಂಟು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಆರೋಗ್ಯ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ೩೯ ಕೋಟಿ ರೂ. ಗಳ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದೆ. ಇದು ಕೂಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಪೂರೈಕೆ, ಕೊಳಚೆ ನೀರಿನ ನಿರ್ಮೂಲನ, ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುವುದು.

ಆರು ಹಿರಿ ಉದ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾವೀಡೆಂಟಿ ಫಂಡಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗಾಗಿ ೧೫೦೦೦೦ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಲು

ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು. ಇದರ ವೆಚ್ಚವು ಸುಮಾರು ೩೯ ಕೋಟಿಯಾಗುವುದು. ಇದಲ್ಲದೆ ಕೆಲ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಳತರಗತಿಯ ನೌಕರರಿಗಾಗಿ ವಸತಿ ನಿರ್ಮಿಸುವ ಯೋಜನೆಗಳೂ ಇವೆ. ವಸತಿನಿರ್ಮಾಣದ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚವು ೪೯ ಕೋಟಿಯಷ್ಟಾಗುವುದು.

ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗದವರ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಕಾದಿಟ್ಟ ೨೯ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಲ್ಲದೆ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಕೋಷ್ಟಕಿತ ಪಂಗಡಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರಾಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ೯ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಮೀಸಲಾಗಿಟ್ಟಿದೆ.

ನಿರ್ವಾಸಿತರ ಪುನರ್ನಿವೇಶನಕ್ಕಾಗಿ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ೮೫ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಕಾದಿಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಹಣವು ೧೯೫೩-೫೪ ವರೆಗಿನ ಕಾಲಾವಧಿಯವರೆಗಿನ ವೆಚ್ಚವೆಂದು ಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪೂರ್ವವಲಯದಲ್ಲಿ ವಲಸೆ ಬರುವವರ ಸಮಸ್ಯೆಯು ತಲೆತಿನ್ನುತ್ತಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಈ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ವೆಚ್ಚವು ಕೆಲವು ಕಾಲಾವಧಿಯವರೆಗಾದರೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿಯೆ ಆಗುವುದು.

ಆದಾಯ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗಿತೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ

: ಯೋಜನೆಯ ಯೋಗ್ಯತೆ

೧೯೫೦-೫೧ರಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆದಾಯವು ೯೦೦೦ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟಿದ್ದು ಯೋಜನೆಯ ಅವಧಿ ಮುಗಿಯುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ೧೦,೦೦೦ ಕೋಟಿಯಷ್ಟಾಗುವುದೆಂದು ಲೆಕ್ಕಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿಯೂ ಶತಾಂಶ ಹಣವು ಪುನಃ ಬಂಡವಲಾಗಿ ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟರೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆದಾಯವು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಲೇ ಹೋಗುವುದು. ಹೀಗೆ ಗಳಿಸಿದ ಹಣವನ್ನು ಅಂಶತಃ ಪುನಃ ತೊಡಗಿಸುವುದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಜನರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡಲು ಆಗುವುದು. ಈ ವರ್ತುಲದ ಕಾರ್ಯಗತಿಯು ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ವಿಲಂಬಿತವಾಗಿದ್ದರೂ ಔದ್ಯೋಗೀಕರಣವು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಬೆಳೆದಂತೆಲ್ಲ ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧಿಸುತ್ತ ಹೋಗುವುದು.

ಪ್ರಕರಣ ಐದು :

ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಹಕಾರ

ಯೋಜನೆಯ ಯಶಸ್ಸು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ?

ಯೋಜನೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ನಿಯಮಿತ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ಕಾರಿಯಾಗಬೇಕಾದರೆ ಸರ್ಕಾರದ ಸತ್ತೆಯ ಜತೆಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಸಹ- ಕಾರವು ಅಗತ್ಯ. ಎರಡೂ ವಿಭಾಗಗಳು ರಥದ ಎರಡು ಗಾಲಿಗಳಂತೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಸಾಗಿದರೆ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಗತಿಯು ನಿಶ್ಚಿತ ದಾರಿಗುಂಟ ಸಾಗುವುದು. ಇದುವರೆಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ಸತ್ತೆಯು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಶಾಂತತೆ ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಕಾಯಿದುಕೊಳ್ಳಲು, ಕಂದಾಯ ವಸೂಲಿ ಮಾಡಲು, ಲಕ್ಷ್ಯ ಪೂರೈಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈಗ ಯೋಜನೆಯು ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಯಾಗುವ ಹಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅದು ಮಾನವನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಸಾಂಪತ್ತಿಕ ಬೆಳ- ವಣಿಗೆ, ಬಡತನದ ನಿವಾರಣೆ ಮುಂತಾದ ಉದ್ಧಾರಕಾರ್ಯದ ಕಡೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯ ಪೂರೈಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ರಚನೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರ ಪಡೆದ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷದ ಮುಂದಾಳುತ್ವಕ್ಕೂ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸುವ ಸೇವಕವರ್ಗಕ್ಕೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಸಂಬಂಧವಿರುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಮೊದಲ ವರ್ಗದವರು ಧೋರಣೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವವರಾದರೆ ಎರಡನೆಯ ವರ್ಗದವರು ಅವುಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಮಾಡುವ ಹೊಣೆಯುಳ್ಳವರಾಗುವರು. ಒಬ್ಬರು ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ವಿಶ್ವಾಸ- ಸಹಕಾರಗಳಿಲ್ಲದೆ ಮುಂದೆ ಸಾಗಲಾರರು ಎಂಬುದನ್ನು ಆರಿಯುವುದೇ ಮಹತ್ವದ ಮಾತಾಗಿದೆ.

ಮೊದಲನೆಯ ವರ್ಗದ—ಅಧಿಕಾರ ಪಡೆದ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷದ ಹೊಣೆ ಹೆಚ್ಚಿನದು. ಅದರ ಅಧಿಕಾರವು ಜನತೆಯ ಒಲವು ನಿಲುವುಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುವುದು. ಜನತೆಯ ಆಸೆ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳೇನು? ಅದರ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳು ಯಾವವು? ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ರೀತಿ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಯಾವವು, ಎಂಬುದನ್ನು ಅಧಿಕಾರಾರೂಢವಾಗಿದ್ದ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷವು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುವುದು. ಯಾವ ತತ್ತ್ವ ಧೋರಣೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿದರೂ ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅವು ಜನಹಿತವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವಂತಹವಾಗಿರಬೇಕು. ಆ ಧೈಯಧೋರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಜನತೆಯ ವಿಶ್ವಾಸ ಮೂಡಿ ನಿಂತಿರಬೇಕು. ಅಂದರೆ ಅವು ಕಾರ್ಯಕಾರಿಯಾಗಲು ಒಳ್ಳೆಯ ವಾತಾವರಣ ನಿರ್ಮಿಸಿದಂತಾಗಿ ಅರ್ಥ ಕೆಲಸ ಸಾಧಿಸಿದಂತಾಗುವುದು.

ಧೋರಣೆಯನುಸಾರವಾಗಿ ಗೊತ್ತುಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಮಾಡುವಾಗ ಅಧಿಕಾರಿಪಕ್ಷವು ಆಡಳಿತ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಸೇವಕವರ್ಗಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಬಗೆಯಾಗಿ ಅಧಿಕಾರ ಹಸ್ತಾಂತರ ಮಾಡಬೇಕಾಗುವುದು. ಧೋರಣೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವಾಗ ಉಚ್ಚಮಟ್ಟದ ಅನುಭವಿಕ ಸೇವಕರ ಸಲಹೆ ಪಡೆದರೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಪ್ರಗತಿ ನಿಶ್ಚಿತವಾಗುವುದು. ಸರಕಾರವು ಸಾರಹೇಳಿದ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಕಾರ್ಯಕಾರಿಯಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಸೇವಕವರ್ಗದ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದಾಗಿದ್ದರೂ ಅನುಭವಿಕ ಆಡಳಿತಗಾರರ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಪಡೆಯುವುದು ಸರಕಾರದ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿರಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಸರಕಾರ ಮತ್ತು ಸೇವಕವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ವಿಶ್ವಾಸವಿದ್ದರೇನೆ ಕಾರ್ಯವು ಕುಂಠಿತವಾಗದೆ, ಉತ್ಸಾಹ ಹ್ರಾಸವಾಗದೆ, ವೇಳೆ ಹಾಳಾಗದೆ ಸಿದ್ಧಿ ಸಾಧಿಸುವ ಸಂಭವ ಹೆಚ್ಚು. ಪರಸ್ಪರ ವಿಶ್ವಾಸ ಸಹಕಾರದಿಂದ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಸಿದಾಗ ಪರಸ್ಪರರ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯ ಅರಿವು ಪರಸ್ಪರರಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಿ ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಡೆವುದು.

ಇನ್ನೂ ಇದು ಸಮಸ್ಯೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವುದು. ಅಧಿಕಾರ ವಹಿಸಿದ ಪಕ್ಷದವರು ಅಂದೋಲನ ಮಾಡಿದ ಉತ್ಸಾಹಿಗಳು; ಅದುದರಿಂದ ಆಡಳಿತದ ಅನುಭವ ಕಡಿಮೆಯೆಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗದು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಅನಂತರ ದೇಶದಲ್ಲಿನ

ಉಚ್ಚಮಟ್ಟದ ಅನೇಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಕಾರಣಾಂತರದಿಂದ ಕಡಿಮೆಯಾದುದು ಒಂದು ದೌರ್ಬಲ್ಯವೆನ್ನಿಸಿದರೆ, ಕಾರ್ಯವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ವೈಶಾಲ್ಯದ ಮೂಲಕ ಹೆಚ್ಚು ಆಡಳಿತಗಾರರು ಬೇಕಾಗಿ, ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದವರಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಹೊಸಬರೂ ಅನುಭವವಿಲ್ಲದವರೂ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಅರಿಯದವರೂ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಅದುದರಿಂದ ಈಗ ಉಳಿದ ಹಿರಿಯ ಆಡಳಿತಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಹೊಣೆ ಹೆಚ್ಚಿನದಾಗಿದೆ. ಅವರು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮನೋವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಆಡಳಿತ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಸುಭದ್ರವಾಗುವಂತೆ ಒಂದು ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡುವುದರ ಕಡೆಗೆ ಗಮನವೀಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದರಂತೆಯೇ ಅಧಿಕಾರ ಪಡೆದ ಮಂತ್ರಿವರ್ಗದವರೂ ತಾಳ್ಮೆ ತೂಕವಹಿಸಿ, ಆಡಳಿತ ವರ್ಗದವರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸ ಹುಟ್ಟಿಸಿ, ಒಪ್ಪಿನಲ್ಲಿ ಸಮರಸದ ಸಂಬಂಧ ಉಂಟಾಗಿಸಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪಡೆದ ದೇಶಕ್ಕೆ ಮೇಲ್ವಿರಗತಿಯ ಸೇವಕವರ್ಗವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರದ ಹಿತದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಯೋಜನೆಯ ಯಶಸ್ಸಿನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಡಳಿತ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆಗಳಾಗುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಸುಧಾರಣೆ ನಡೆಯುವುದು ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗುವುದು. ಅದು ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯ. ಅದರ ಜತೆಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಸಹಕಾರವು ಒದಗಿದರೆ, ಯೋಜನೆಯು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿದ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಕಾರ್ಯಕಾರಿಯಾಗುವುದು.

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆ

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆಯುಂಟಾಗಬೇಕಾದರೆ ಸೇವಕ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಏಕನಿಷ್ಠತೆ, ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ, ಹೆಚ್ಚು ಜೀಕಲ್ಲದೆ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಮಿತವ್ಯಯ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಸಹಕಾರ ಇವು ಕಂಡುಬರಬೇಕು. ಇವು ಪರಸ್ಪರಾವಲಂಬಿಯಾಗಿವೆ ಮತ್ತು ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧವುಳ್ಳವಾಗಿವೆ. ಉಚ್ಚಮಟ್ಟದ ಏಕನಿಷ್ಠತೆ ಇರದಿದ್ದರೆ, ಯಾವ ಸಂಘಟನೆಯೂ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮವಾಗಲಾರದು, ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಸಮಾಧಾನಕಾರಕವಾದ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಲಾರದು. ಯಾವ ಸಂಘಟನೆಯಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಿತಬುದ್ಧಿ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ

ಕರ್ತವ್ಯನಿಷ್ಠೆ ಇದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿ ತಾನಾಗಿಯೇ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಸಹಕಾರ ಉಂಟಾಗುವುದು. ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಸಹಕಾರವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತವು ಸುಸೂತ್ರವಾಗಿ ಸಾಗುವುದು.

ಏಕನಿಷ್ಠತೆ ; ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವ್ಯವಹಾರ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಏಕನಿಷ್ಠತೆ ಅವಶ್ಯವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಅಗತ್ಯತೆಯನ್ನು ಬಿಂಬಿಸಬೇಕು. ನಿಷ್ಠೆ-ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಲಂಚಗುಳಿತನವು ಸೇರಿಕೊಂಡರೆ, ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ವಿಶ್ವಾಸವು ಹಾರಿಹೋಗುವುದು. ಅದುದರಿಂದ ಯಾವುದೇ ಬಗೆಯ ಅಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಸಂಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ಆಸ್ಪದ ಉಂಟಾಗದಂತೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ವಹಿಸುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯವೆನ್ನಿಸುವುದು. ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಆವಶ್ಯಕ ವಸ್ತುಗಳ ಕೊರತೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಕೆಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಲಂಚಗುಳಿತನ ಹೆಚ್ಚಿದೆ. ಲಂಚಗುಳಿತನ ನಿರ್ಮೂಲನ ಮಾಡಲು ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಸಹಕಾರವು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಅವಶ್ಯವಿದೆ.

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿಯೇ ನೈತಿಕ-ಬೆಲೆಗಳ ಕುಗ್ಗುವಿಕೆಯೂ ಲಂಚಗುಳಿತನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆಯೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ತಥ್ಯವಿದೆ. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಯಶಸ್ಸು ಹೇಗೆ ಜನತೆಯ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆಯೋ ಹಾಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವ್ಯವಹಾರಗಳು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಗಲು ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ನೈತಿಕ ಪುನರುಜ್ಜೀವನವಾಗುವುದಾದರೂ ಅವಶ್ಯವಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಶಾಸನಗಳು ಆವಶ್ಯಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಒದವಿಸಿದರೂ ಅದಷ್ಟರಿಂದಲೇ ಕಾರ್ಯ ಸಾಧಿಸದು. ಜನತೆಯ ಜೀವನಮಟ್ಟವು ಏರಬೇಕು; ಬೇಡಿಕೆಯ ವಸ್ತುಗಳ ಪೂರೈಕೆ ಹೆಚ್ಚಿ ಸಲ್ಲದ ಆಸೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಬೇಕು; ಸಾಮಾನ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅನ್ಯಾಪಾರಗಳಿಗೆ ಅಸಡ್ಡೆ ಯುಂಟಾಗಬೇಕು.

ಸಾರ್ವಜನಿಕಸೇವಕರಲ್ಲಿಯೇ ಲಂಚಗುಳಿತನ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಕೆಲವೊಂದು ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ : ಸಾರ್ವಜನಿಕಸೇವಕನು

ತನ್ನ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಸಂಬಂಧಿಕರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿರುವ ಅಸ್ತಿ-ಸೂತ್ತುಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಸಾದರಪಡಿಸಬೇಕು. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವಕರ ಬಗ್ಗೆ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಉಂಟಾಗುವಂತೆ ಅವನ ವರ್ತನ ವಿರಬೇಕು. ಜನಾಭಿಪ್ರಾಯವೇ ಚುಕ್ಕಾಣಿಯಾಗಿರುವ ಈಗಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಹೆಸರು ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವಕನ ನಿಜವಾದ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ತೋರುವುದು. ಆದರಂತೆ, ಅವನ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಸಲ್ಲದ ಆರೋಪಗಳು ಅಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಹಾರುಸುದ್ದಿಯೆಂದು ಹರಡಿದರೂ ಅವನ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಗೆ ಕುಂದುಬರುವುದು. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವಕರ ವರ್ತನವು ಸಂಶಯಾತೀತವಾಗಿರಬೇಕು. ಉಚ್ಚಮಟ್ಟದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಆದರ್ಶ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾದರೆ ಕೆಳಗಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಸೇವಕರು ಅವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಲು ಹೆದರುತ್ತಾರೆ. ಮೇಲಧಿಕಾರಿಗಳು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕರಾಗಿಬಿಟ್ಟರೆ, ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮರಾಗಿಬಿಟ್ಟರೆ, ರಾಷ್ಟ್ರನಿಷ್ಠೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿಬಿಟ್ಟರೆ, ಲಂಚಗುಳಿತನ ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಯಾವ ಸೂಚನೆಗಳೂ ಕಾರಣವಿಲ್ಲೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ

ಸದ್ಯದ ಆಡಳಿತದ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯನ್ನು ಒಬ್ಬ ಅನುಭವಿಕ ನಿರೀಕ್ಷಕರು ಹೀಗೆ ಬಣ್ಣಿಸುತ್ತಾರೆ: "ಆಡಳಿತ-ಯಂತ್ರವು ತತ್ಪತಃ ಬಂಧುರವಾಗಿದ್ದರೂ ಸುಧಾರಣೆಯ ಅಂತರ ಎಂತಹ ಕಠಿಣ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸಮರ್ಥವಾಗಿದ್ದರೂ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಅದು ಸವೆದಿದೆ. ಅವಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟ ಕೆಲಸದ ಪ್ರಮಾಣವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ; ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಗುಣ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಆದರ ಭಾಗಗಳು ಕೆಲವೆಡೆಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆಯಲಾಗಿದ್ದು ಅಲ್ಲಿ ಕೆಳತರಗತಿಯ ಕೌಶಲವುಳ್ಳವನ್ನು ಜೋಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕಾರ್ಯಭಾರದ ಮೂಲಕ ಮೊನೆ ಮೊಂಡಾಗಿದೆ. ಕೆಲವೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ಆರೈಕೆಯಿಲ್ಲದೆ ಹೋಗಿದೆ. ಆಡಳಿತಯಂತ್ರದ ನಿಯಂತ್ರಣದಾಚೆಯ ಕೆಲ ಒಳಹೊರಗಿನ ಕಾರಣಗಳ ಮೂಲಕ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯು ಕುಗ್ಗಿದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಅವಕಾಶವಿದೆ."

ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿಯೂ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವಕರು ಸರಿಯಾದ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯ ಭಾರವನ್ನು ಹೊರಬೀಕಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಈವೊದಲು. ಕೆಳಗಿನ ಅವಸ್ಥೆ-ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಈ ಮೇಲಧಿಕಾರಿಗಳ ಸಮಯ ಹಾನಿಯಾಗುತ್ತಲಿದೆ. ಇತ್ತೀಚೆ ರೂಪಿಸಲಾದ ಹೊಸ ಧೋರಣೆಗಳ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ಕೈಕೊಂಡ ಹೊಸ ಕಾರ್ಯಗಳ ಮೂಲಕ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಯವರ ಕಾರ್ಯವಿಭಾಗಗಳು ಅನೇಕ ಮೌಲಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮತ್ತು ಪಿಮರ್ಶೆ ನಡಸಿ, ಆ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನಾದರೂ ಕೆಳಗಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಹಸ್ತಾಂತರ ಮಾಡಬಹುದೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಯೋಚಿಸಬೇಕು. ಇದೇ ಮಾದರಿಯ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಪರ್ಯಾಯೋಚನೆ ರಾಜ್ಯಸರ್ಕಾರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಡುವುದು ಅವಶ್ಯವಿದೆ. ಅಧಿಕಾರ-ಕಾರ್ಯ-ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣದಿಂದ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯು ಹೆಚ್ಚು ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹಂಚಿ ಹೋಗಿ ಮೇಲಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಮೇಲ್ಮಾಟದ ಕಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಧೋರಣೆಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಕಾರಿಮಾಡುವ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ಮಾತ್ರ ಉಳಿದು ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ ಹೆಚ್ಚಬಹುದಾಗಿದೆ; ಅನಾವಶ್ಯಕ ವಿಲಂಬವೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಹೊಣೆಗಾರ ಸೇವಕವರ್ಗ

ಆಯ್. ಸಿ. ಎಸ್. ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುವ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ನೆನೆದು ಆಯ್. ಎ. ಎಸ್. ವರ್ಗವೊಂದನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯವು ನಡೆದಿದೆ. ಈ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ತಕ್ಕ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಅನುಭವ ದೊರೆತಹಾಗೆ ಅವರು ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವರು. ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯವಿಭಾಗಗಳು ವಿಕಾಸವಾದಂತಿಲ್ಲ ಈ ಮೂರು ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಪೂರಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಬರುವುದು.

(೧) ಆರ್ಥಿಕಧೋರಣೆ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ,

(೨) ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟ ಔದ್ಯಮಿಕ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಸಂಚಾಲಿಸುವುದಕ್ಕೆ, ಮತ್ತು,

(೩) ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಭೂಸುಧಾರಣೆ ಮತ್ತು ಆಹಾರದ ಅಡಳಿತ ಇವುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ.

ಸದ್ಯದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪೋಷಿಸಲು ಪೂರಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಅಗತ್ಯವಾಗುವುದು. ಮೊದಲನೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇವಕವರ್ಗವನ್ನು ದೊರಕಿಸಲು ಮೂರು ಸೂಚನೆಗಳು ಲಕ್ಷ್ಯಯೋಗ್ಯವಾಗಿವೆ: ಒಂದು, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳ ಮುಖಾಂತರ ನೇಮಕ ಮಾಡಲ್ಪಡುವ ವಯೋಮಾನವನ್ನು ಹಿಗ್ಗಿಸಿ, ಉಚ್ಚಪದವೀಧರರೂ ಆರ್ಥಿಕಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಅನುಭವ ಪಡೆದವರೂ ಆದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಅಡಳಿತವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಆರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೂ ಅಡಳಿತದ ತರಬೇತಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಅಡಳಿತ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಕಿರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕೆಲವರನ್ನು ಪೂರ್ಣಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಆರಿಸಿ, ಆರ್ಥಿಕಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಉತ್ಕಟವಾಗಿ ತರಬೇತುಗೊಳಿಸಲು ಯೋಗ್ಯ ವ್ಯವಹಾರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮತ್ತು ಅವಶ್ಯಕವೆನ್ನಿಸಿದರೆ ಪರದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡಬೇಕು. ಮೂರನೆಯದಾಗಿ ಈಗಿದ್ದ ಸದ್ಭಿತಿಯನ್ನು — ಅಂದರೆ, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಉದ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿರುವ ವಿಶೇಷ ಅನುಭವ ಮತ್ತು ಪರಿಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವರನ್ನು ಆರಿಸುವುದು, — ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಬೇಕು.

ಎರಡನೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ, ಔದ್ಯಮಿಕ ವ್ಯವಹಾರ ಸಂಚಾಲನ ಪ್ರವೀಣರ ಸೇವಕವರ್ಗವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ವಿಚಾರವು ನಡೆದಿದೆ. ಅದರಂತೆ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರವೀಣರ ಸೇವಕವರ್ಗವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ವಿಚಾರವಿದೆ.

ಮೂರನೆಯ ಕಾರ್ಯದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯು ಆಯಾ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ ಈ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಂದಾಯ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಭವ ಪಡೆದವರು ಉಪಯೋಗಬೀಕುವರು.

ಸೇವಕವರ್ಗವನ್ನು ಆರಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಯು ಕೂಡ ಆಡಳಿತದ ಕಾರ್ಯ ಕ್ಷಮತೆಯ ಮೇಲೆ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲಬಹುದು. ಪಬ್ಲಿಕ್ ಸರ್ವಿಸ ಕಮಿಷನದ ಕಾರ್ಯವು ಸರಕಾರದ ಆಯಾ ಕಾರ್ಯವಿಭಾಗಗಳೊಡನೆ ಸಹಕರಿಸಿ ನಡೆಯಬೇಕಾದುದು ಅವಶ್ಯವಾಗಿದೆ. ಪಬ್ಲಿಕ್ ಸರ್ವಿಸ ಕಮಿಷನದವರು ತಾವು ಸಂದರ್ಶನ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಉಮೇದುವಾರರಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವೈಗುಣ್ಯಗಳನ್ನು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದವರಿಗೆ ತಿಳಿಸುವುದೂ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದವರು ತಮ್ಮ ಅಭ್ಯಾಸಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಗೊತ್ತುಮಾಡುವಾಗ ಈ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದೂ ಸದ್ಯದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯವೆನ್ನಿಸುವುದು.

ಆರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸೇವಕವರ್ಗದವರಿಗೆ ಸೇವೆಯ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿಯೂ ಮುಂದೆ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೂ ತರಬೇತಿ ಕೊಡುವುದು ಯೋಗ್ಯವೆನ್ನಿಸುವುದು. ಆಯ್. ಎ ಎಸ್. ಗೆ ಆರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರೊಬೇಶನರರಿಗೆ ಈಗ ದಿಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದೇಬಗೆಯಾಗಿ ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತ ಸೇವಕರಿಗೂ ತರಬೇತಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗುವುದು ಅವಶ್ಯವಿದೆ. ಸೆಕ್ರೆಟೇರಿಯಟದ ನೌಕರರಿಗೂ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡುವ ಏರ್ಪಾಡನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರವು ಮಾಡಿದೆ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯನ್ವಯವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕುವ ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಲಾಭವನ್ನು ಆಡಳಿತ ವರ್ಗದ ಸೇವಕರಿಗೆ ಕೊಡಿಸಬೇಕು.

ಕಾರ್ಯಪದ್ಧತಿ

ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರವು ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಕಾರ್ಯಪದ್ಧತಿಯ ಪ್ರಯೋಗ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮಾರ್ಗ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿದಂತಾಗುವುದು. ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಬಗೆಯ ಪರಿಶೀಲನೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದರೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಭಿನ್ನತೆಯ ಮೂಲಕವಾಗಿರುವ ಅನೇಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಪರಿಹಾರವೂ ಕಂಡುಬರುವುದು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಚೇರಿಯ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿಯೆ ಇಂದಿನ ಜಟಿಲತೆ, 'ದ್ರಾವಿಡಪ್ರಾಣಾಯಾಮದಂತಹ ರೀತಿ,' ಅನಾವಶ್ಯಕ ಎಲಂಬಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಸರಲ-ಸುಲಭ-ಆದರೂ ಸಮರ್ಥ ಕ್ರಮಗಳು ಬರಬೇಕು, ರೆಕಾರ್ಡು ಇಡುವ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆಯಾಗ

ಬೇಕು. ಫಾಯಿಲುಗಳ ಹಸ್ತಾಂತರದಲ್ಲಿ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮತೆಯ ವಿಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ವಿಧಾನಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕು. ಹಿರಿಯ ಮೇಲಧಿಕಾರಿಗಳು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಕಚೇರಿಯ ಕಾರ್ಯದ ಸರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಕೆಳವರ್ಗದ ನೌಕರರೊಡನೆ ಮಾನವೀಯ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹಿರಿಯ ಮೇಲಧಿಕಾರಿಗಳು ಬೆಳಸಿದರೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ತೇಜವುಂಟಾಗುವುದು.

ಕಳೆದ ಕೆಲ ವರುಷಗಳಲ್ಲಿ ನೌಕರವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಅನಾಸ್ಥೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಹುಮ್ಮಸ್ಸು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣದು. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆಂದು ತೋರುವುದರ ಕಡೆಗೆ ಒಲವು ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ನೌಕರಿಯ ತಾತ್ಪಾರ್ಥಿಕ ಸ್ವರೂಪವು ಕೆಲಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದವನ ಕೆಲಸದ ಗುಣ ಕಂಡುಹಿಡಿದು ಉತ್ತೇಜನಕೊಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೂ ಸಮಾಧಾನಕಾರಕವಾಗಿಲ್ಲವೆಂಬುದೂ ಒಂದು ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿದವನಿಗೂ ತಕ್ಕ ಶಿಕ್ಷೆ ಇಲ್ಲದೆಹೋದ ಪಂದರ್ಭಗಳೂ ಅನೇಕವಾಗಿವೆ. ಹೀಗಾಗಿ ತಪ್ಪಿದವನು ಸುಧಾರಿಸಲಿಕ್ಕೆ, ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದವನು ಉತ್ತೇಜಿತನಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದವೇ ಇಲ್ಲದಾಗಿದೆ. ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದವನಿಗೆ ನಿಶ್ಚಿತ ಬಡತಿಯಾಗುವುದೆಂಬ ಆಶ್ವಾಸನ ವಿದ್ದರೆ ಕಾರ್ಯಾಸಕ್ತಿಯಿದ್ದವರು ಮುಂದೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ಹೆಣಗುವರು. ಇದೇ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ ಕಾರ್ಯದ ಮೌಲ್ಯ ಮಾಪನವು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ನಡೆಯಬೇಕು. ಈ ಉದ್ದೇಶದಿಂದಲೇ ಮೌಲ್ಯ ಮಾಪನ ತಂತ್ರವನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಸಮಾಜವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಕಾರ್ಯವು ನಡೆಯುವಂತೆ ಏರ್ಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರ ಅನುಭವದ ಲಾಭವು ಉಳಿದ ಕಾರ್ಯವಿಭಾಗಗಳಿಗೂ ದೊರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಜಿಲ್ಲಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಆಡಳಿತ

ಕಳೆದ ನೂರು ವರುಷಗಳಿಂದ ವಿಕಾಸಹೊಂದುತ್ತ ಬಂದ ಆಡಳಿತ ರಚನೆಯು ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಮುಖ್ಯ ಆಡಳಿತಘಟಕವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿತ್ತು.

ಜಿಲ್ಲಾ ಧಿಕಾರಿಯ ಸರಕಾರದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿದ್ದು ಜನತೆಯ ಸಂಪರ್ಕವಿಟ್ಟು ಕೊಂಡಿರುತ್ತಿದ್ದನು. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿಯ ಉಳಿದ ಕಾರ್ಯವಿಭಾಗಗಳ ಸಂಬಂಧೀ ಕರಣದ ಕಾರ್ಯದತ್ತ ಅವನು ಲಕ್ಷ್ಯ ಹಾಕಿದರೂ ಅವನ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯವು ಶಾಂತತೆ ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಡುವುದು ಮತ್ತು ಕಂದಾಯ ವಸೂಲು ಮಾಡುವುದು ಆಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಇತ್ತೀಚಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳಿಂದ ಜಿಲ್ಲಾ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಜೋರು ಬಂದಿದೆ. ಶಾಂತತೆ ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಜಿಲ್ಲಾ ಧಿಕಾರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹೊಣೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿಯ ಸಂಪತ್ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಿಸಿ ಜನತೆಯ ಜೀವನಮಟ್ಟ ಹೆಚ್ಚುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಕಡೆಗೂ ಅವನು ಲಕ್ಷ್ಯ ಪೂರೈಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಹೊಸ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಅನುವಾಗುವಂತೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಆಡಳಿತದ ರಚನೆಯು ಸಜ್ಜಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ಮೊದಲನೆಯ ಕೆಲಸವೆಂದು ಗಣಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಆಡಳಿತವು ಈ ಬಗೆಯಾಗಿ ಪುನರ್ಘಟಿತವಾಗಬೇಕು :

(೧) ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಡಳಿತ ಯಂತ್ರವು ಸುಧಾರಿಸಲ್ಪಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಭದ್ರಪಡಿಸಲ್ಪಡಬೇಕು.

(೨) ಹಳ್ಳಿಗಳ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗುವಂತೆ ತಕ್ಕ ವರ್ಷಾಡು ಮಾಡಲ್ಪಡಬೇಕು.

(೩) ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿಯ ಎಲ್ಲ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿಕೆಯುಂಟಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕಲ್ಲದೆ, ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಸ್ತರಣ, ಸಂಘಟನೆಗೂ ಆಸ್ಪದ ಉಂಟಾಗುವಂತಿರಬೇಕು.

(೪) ರಾಜ್ಯಸರಕಾರದ ಕಾರ್ಯದೊಡನೆ ಸ್ಥಾನಿಕ ಸ್ವಾಯತ್ತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸುವ ವರ್ಷಾಡು ಮಾಡಬೇಕು.

(೫) ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿ ಸಂಬಂಧೀಕರಿಸಬೇಕು. ಮೊದಲನೆಯ ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಮಾಡಲು ಈಗಿದ್ದ ಜಿಲ್ಲಾ ಧಿಕಾರಿಗೆ ಸಹಾಯಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದು ; ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಅವುಗಳನ್ನು

ಕಾರ್ಯದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಆವಶ್ಯಕವೆನ್ನಿಸಿದರೆ ಪುನರ್ರಚಿಸುವುದು; ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಗ್ರಾಮಸುಧಾರಣೆಯ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ಕೊಡುವುದು; ಮುಂತಾದ ಸೂಚನೆಗಳು ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.

ಕಂದಾಯ ಮತ್ತು ಪ್ರೋಲೀಸು ಆಡಳಿತದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹಳ್ಳಿಯ ಅನೇಕ ದಶಕಗಳಿಂದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಘಟಕವಾಗಿದ್ದರೂ ಬ್ರಿಟಿಶರ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಯು ತನ್ನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಘಟಕವೆಂದಾಗಿದ್ದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿತು. ಸ್ವಯಂಪೂರ್ಣ-ಸ್ವಾವಲಂಬಿ-ಘಟಕವಾಗಿದ್ದ ಹಳ್ಳಿಯು ಹೆಚ್ಚುಹೆಚ್ಚು ಪರಾವಲಂಬಿಯಾಗತೊಡಗಿತು. ಹಿಂದಿನ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಮುನ್ನ ಮತ್ತು ವರುಷಗಳಿಂದ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಸುಧಾರಣೆಯ ಕಾರ್ಯ ನಡೆದಿದ್ದರೂ ಅದೆಲ್ಲ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯವೆಂದಾಗಿ ಬಂದುದರಿಂದ ಇಡಿ ಹಳ್ಳಿಯು ಸುಧಾರಿಸಲೇ ಒಲ್ಲ ಅದುದರಿಂದ ಇಂದು ನಡೆಯಬೇಕಾದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಡಿ ಹಳ್ಳಿಯನ್ನು ಘಟಕವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಗ್ರಾಮಸಂಚಾಯತಗಳು ಒಳ್ಳೆಯ ರೀತಿಯಿಂದ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮಸಂಚಾಯತಗಳಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಅಧಿಕಾರ ಕೊಡಬೇಕೆಂದರೆ ಕಾನೂನುಗಳ ಏರ್ಪಾಡು ಕೆಲ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಾಗಿದೆ; ಉಳಿದ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಗುವುದರಲ್ಲಿದೆ. ಅದರಿಂದ ಅವು ಸ್ವಾಯತ್ತ ಘಟಕಗಳೆಂದು ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುವಂತಾಗುವುದು. ಆಗ ಅವುಗಳ ಕಾರ್ಯವು ಇಷ್ಟು ವ್ಯಾಪಿಸುವುದು:

(೧) ಹಳ್ಳಿಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು;

(೨) ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಆವಶ್ಯಕ ವಸ್ತುಗಳ ಪೂರೈಕೆಗಳಿಗಾಗಿ ಮುಂಗಾಣಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಹಣದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುವುದು;

(೩) ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳ ಮುಖಾಂತರವಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಯಿಂದ ಕೊಡಮಾಡಿದ ಸರಕಾರದ ಸಹಾಯವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು;

(೪) ಹೆಚ್ಚು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕೆಳವಿತಿಯ ಸಾಗುವಳಿ ಮುಟ್ಟುವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು;

(೫) ಪಡಭೂಮಿಯು ಸಾಗುವಳಿಯಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು;

(೬) ಒಡೆಯರಿಂದ ಸಾಗುವಳಿಯಾಗದೆ ಇದ್ದ ಭೂಮಿಗಳು ಸಾಗುವಳಿಯಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು;

(೭) ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಸ್ವಯಂಸೇವಕಬುದ್ಧಿಯ ಕಾರ್ಯಸಂಘಟನೆ ಮಾಡುವುದು;

(೮) ಸಹಕಾರಿ ಪದ್ಧತಿಯ ಮೇಲೆ ಒಕ್ಕಲುತನದ ವೈವಶ್ಯ ಮಾಡುವುದು.

(೯) ಭೂಸುಧಾರಣೆಯ ಕೆಲಸವು ಕಾರ್ಯಕಾರಿಯಾಗಲು ನೆರವಾಗುವುದು.

ಆಯ್ಕೆಯ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಮರ್ಥ ಮತ್ತು ತಜ್ಞ ಜನರು ಪಾಂಚಾಯತದಲ್ಲಿ ಬರದಿದ್ದರೆ ಸರ್ಕಾರದ ನೇಮಕದಿಂದ ಅಂತಹರನ್ನು ಸಮಾವೇಶ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅದರ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕು.

ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದ ವಿವಿಧ ಶಾಖೆಯವರು ತಮ್ಮ ಸಹಾಯ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಹಳ್ಳಿಗಳತನಕ ಮುಟ್ಟಿಸಲು ಹವಣಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ; ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಶಾಖೆಯವರು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಮಗೆ ತಿಳಿದಂತೆ ಸಲಹೆಕೊಡುವುದರಿಂದ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ವಿರೋಧಾಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದವೂ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ಬೆಲೆಯಿಲ್ಲದವೂ ಆಗುವ ಸಂಭವವಿದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ವಿಭಾಗಗಳ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧವುಂಟಾಗುವಂತೆ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುಸಂಗತತೆಯುಂಟಾಗುವಂತೆ ಗ್ರಾಮಸೇವಾ ವಿಪ್ಲವಣ ಸಂಘಟನೆಯಾಗುವುದು ಅಗತ್ಯ :

(೧) ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಎಲ್ಲ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯವಿಭಾಗಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಂತೆ ಇರಬೇಕು.

(೨) ನೂರು ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೊಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿಯಿದ್ದು ಅವನು ಹಳ್ಳಿಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕು.

(೩) ಕಲೆಕ್ಕರನಿಂದ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಗ್ರಾಮಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ತನಕ ಸಂಘಟಿತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಬೇಕು.

ಕಳೆದ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನಿಕ ಸ್ವಾಯತ್ತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಬೆಳೆಗೆಯು ಕುಂಠಿತ ವಾದುದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಯುದ್ಧೋತ್ತರ ಪುನರ್ರಚನೆಯ ಕಾರ್ಯ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಯತ್ತ ಸ್ಥಾನಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಾನವೇ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಪಂಚ ವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಮಟ್ಟಿಗೆ ಎಶೇಷ ಸಹಾಯವು ದೊರೆತಿರು ವಂತೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ಅವೆಲ್ಲ ರಾಜ್ಯಗಳ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿವೆ. ಸ್ಥಾನಿಕ ಸ್ವಾಯತ್ತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಬೆಳೆಗೆಯನ್ನು, ಸದ್ಯದ ಅವಸ್ಥೆ ಗಳನ್ನು ಮನದಂದರೆ ರಾಜ್ಯಸರ್ಕಾರಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಜನತಾ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿರುವ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಹಕಾರದಿಂದ ಜತಿಗೂಡಿ ಸಾಗಿದರೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಪರಿಣಾಮ ಉಂಟಾಗಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆಯಾ ಸ್ವಾಯತ್ತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಸುವುದರ ಕಡೆಗೆ ಧೋರಣೆಯ ಒಲವು ಇರಬೇಕೆಂದು ಅನ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಾಗಿದಾಗ ಗ್ರಾಮಸಂಚಾಯಿತಿ ಲೋಕಲ್ ಬೋರ್ಡು ಇವುಗಳ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧವುಂಟಾಗುವಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಹೀಗೆ ಆಡಳಿತರಚನೆ ಯನ್ನು ವ್ಯಾಪಕ ಮಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಯನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಟ್ಟರೆ, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ತತ್ವಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಅಧಿಕಾರದ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣವೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು. ಇದರಿಂದ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಸಹ ಕಾರವೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬರಬಹುದಾಗಿದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಸಹಕಾರ

ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಪ್ರಜಾಸತ್ತೆಯು ಸಾರ್ವ ಜನಿಕರ ಸಾನುಕೂಲ ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರಬೇಕೆ ಹೊರತು ಸರ್ಕಾರದ ಸತ್ತೆಯನ್ನಲ್ಲ. ಇದು ಎಲ್ಲ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲ ಅವಸ್ಥೆ ಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರದ ರೀತಿಯನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸಬೇಕೆಂದು ಸಾರಿಹೇಳುವುದು. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಹಕಾರವು ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಒಂದೇ

ಗುರಿಯನ್ನು ಕಣ್ಣು ಮುಂದಿಟ್ಟು ಕೊಂಡಿರಬೇಕಾಗುವುದು. ಯೋಜನೆಗಳ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಅಧಿಕಾರದ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿ ಮನೋವೃತ್ತಿಯ ಗುಂಪಿನವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನವನ್ನು ತಮಗೆ ಬೇಕಾದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗಿಸುವ ನಿಯಂತ್ರಣಾಧಿಕಾರವಿದ್ದುದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಪ್ರಜಾಸತ್ತೆಯ ತತ್ವವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಆ ದಾರಿ ಹೇಗೆ ಒಗ್ಗಬೇಕು? ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ತಳಹದಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಪ್ರಜಾಸತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ವಿಷಮತೆಯ ನಿರ್ಮೂಲನವಾಗಿ ಸಮಾನ ಕಾರ್ಯಾವಕಾಶವನ್ನೂ ಒದಗಿಸಿ ಸಕಲರಿಗೂ ವಿತ್ತಜೀವಿತಗಳ ಅಭಯ ಕೊಡುವಾಗ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದವೆಲ್ಲಿದೆ? ಪಕ್ಷಪದ್ಧತಿಯು ಪ್ರಜಾಸತ್ತೆಯ ಬೆನ್ನೆಲುಬಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಒಂದು ಪಕ್ಷವು ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಅದರ ಧೋರಣೆಗಳನ್ನು ಟೀಕಿಸಿದರೂ ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಹಿತವೇ ಎಲ್ಲ ಪಕ್ಷಗಳ ಗುರಿಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಸರಕಾರದ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಸಹಕಾರವು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ದೊರೆಯಬೇಕು.

ಸಹಕಾರಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವಭಾವಿಯಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ತಿಳಿವಳಿಕೆಯುಂಟಾಗುವುದು ಅವಶ್ಯ. ರಾಷ್ಟ್ರದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ತಾನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುವ ಕರ್ತವ್ಯವೇನು ಎಂಬುದು ಸಾಮಾನ್ಯ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಒಂದು ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯ ಹೇಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕ್ಷೇತ್ರದ ಕಾರ್ಯದ ಪ್ರಗತಿಗೆ ನೆರವಾಗುವುದೆಂಬುದರ ಮೂಲವನ್ನು ತಿಳಿದಿರಬೇಕು. ಆದುದರಿಂದ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ತಿಳಿಯುವ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಮನೆಮನೆಗೂ ಯೋಜನೆಯ ವಿಚಾರಗಳು ಮುಟ್ಟಬೇಕು. ಜ್ಞಾನಸಾಧನೆಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಚಾರ ವಿಧಾನಗಳ ಎಲ್ಲ ರೀತಿ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ, ಬರೆಹದ ಮೂಲಕ, ಮಾತಿನಿಂದ, ರೇಡಿಯೋ, ಚಲಚಿತ್ರ, ಹಾಡು, ಲಾವಣಿ, ನಾಟಕ ಮುಂತಾದ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ, ಬರೆಹಗಾರರು, ಪತ್ರಿಕೆಗಳು, ಚಿತ್ರಕಾರರು, ಕಲಾವಿದರು, ಎತ್ತ-ವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು, ಬೇರೆ ಶಿಕ್ಷಣಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಇವರೆಲ್ಲರ ಸಹಕಾರ ಸಹಾಯವನ್ನು ಸಂಘಟಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಅವಶ್ಯ. ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಧೈಯ

ಭೋರಣೆಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಕಲರೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ನಾಗರಿಕನು ಯೋಜನೆಯಿಂದ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ತನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಮಾರ್ಪಾಟು ಉಂಟಾಗುವುದೆಂಬುದರ ಕಡೆಗೆಯೆ ಹೆಚ್ಚು ಮನಸ್ಸು ಹಾಕುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾ, ತಾಲೂಕು, ಗ್ರಾಮಗಳ ಘಟಕಗಳನುಸಾರವಾಗಿ ಸ್ಥಾನಿಕ ಘಟಕಗಳಾಗಿ ವಿಭಜಿಸುವುದು ಹೆಚ್ಚು ಮಹತ್ವದ ಮಾತಾಗುವುದು. ಅನಂತರ ಯೋಜನೆಯು ಎಷ್ಟೇ ವಿಶಾಲ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿದ್ದರೂ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ನಾಗರಿಕನು ತನ್ನ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸು ಹಾಕುವಂತಾಗುವುದು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮಿಕ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಮಾತ್ರ ಆಯಾ ಕ್ಷೇತ್ರಘಟಕಗಳಿಗೆ ಮರ್ಯಾದಿತವಾಗದೆ ಇಡಿ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ—ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಆಗುವುದು. ಆಗ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ಯೋಜನೆಯ ಯಶಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತಾನೂ ಭಾಗಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆಂಬ ಹೆಮ್ಮೆಪಡಲೂ ಆಸ್ಪದವಾಗುವುದು.

ಹೀಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಸಹಕಾರ ಪಡೆಯುವುದು ಸರಕಾರದ— ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಸರಕಾರದ ಸೇವಕವರ್ಗದ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗುವುದು. ಯಾವ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ನಾಗರಿಕನು ಸರಕಾರದ ಸೇವಕರ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಬರುವನೋ ಅಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಲಂಚಗುಳಿತನ್ನ, ಕಾರ್ಯವಿಲಂಬ, ಅನಾಸ್ಥೆಗಳು ಕಂಡುಬಂದರೆ, ಮತ್ತು ಬೇರೆ ಸಮಾಜವಿಘಾತಕ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಪ್ರತಿರೋಧಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯು ಕಂಡುಬರದಿದ್ದರೆ, ಅವನಿಗೆ ಯೋಜನೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಕಠಿಣವಾಗುವುದು. ಆಳರಸರ ಅಧಿರಾಯತನದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ದಶಕಗಳು ಕಳೆದುದರ ಕಲುಷಿತ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದ ಮೂಲಕ ಜನತೆ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ತಾದಾತ್ಮ್ಯಭಾವದ ಬಂಧುತ್ವವು ಕಾಣದೆ ಒಂದು ಬಗೆಯ ವೈಷಮ್ಯಪೂರಿತ ಪರಕೀಯತೆಯು ಕಂಡುಬರುವುದು. ರಾಷ್ಟ್ರವು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿದೆ; ಈಗಿನ ಆಡಳಿತವು ಜನತೆಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿದೆ; ಆಡಳಿತದ ದೃಷ್ಟಿಯು ಜನಹಿತವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದೆ; ಎಂಬ ಭಾವನೆಯು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಸಲಾಗುವಂತೆ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿಯೂ ಸೇವಕವರ್ಗವವರು ಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕಾರ್ಯಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸೇವಕವರ್ಗವವರು ಹೆಸರಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ

ಜನತೆಯ ಸೇವಕರಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಬೇಕೆ ಹೊರತು ಸರಕಾರದ ಸತ್ತಾಧಿ ಕಾರದ ತುಣುಕುಗಳೆಂದು ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಬಾರದು. ಸಾರ್ವಜನಿಕರೂ ತಮ್ಮಂತೆಯೇ ರಾಷ್ಟ್ರದ ನಾಗರಿಕರು, ತಾವೂ ಅವರೂ ದೇಶಬಾಂಧವರು ಎಂಬ ಭಾವನೆಯು ಸರಕಾರದ ಸೇವಕವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿ ಬೆಳೆಯ- ತೊಡಗಿದರೆ, ಪರಸ್ಪರರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಸದ ಸಂಬಂಧ ಬೆಳೆಯತೊಡಗಿದರೆ ಯೋಜನೆ ಯಂತಹ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಅರ್ಥ ಯಶಸ್ಸು ಸಾಧಿಸಿದಂತೆಯೇ. ಸಾರ್ವಜನಿಕರೂ ಕೂಡ ಸದಾ ಸರಕಾರವನ್ನು ತೆಗಳದೆ, ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ- ವೆಂದು ತಮ್ಮ ಸಹಕಾರ ಅದಕ್ಕೆ ನೀಡಬೇಕು. ಸರಕಾರದ 'ಸೇವಾಭಾವನೆಯ ಕೈಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಸಹಕಾರದ ಕೈ ಕೂಡಿದರೆ ಯಾವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಯಶಸ್ಸು ಪಡೆಯದೆ ಹೋದೀತು ?

ಸರಕಾರವು ಜನತೆಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳೆ ರಚಿಸಿದ್ದು ಎಂಬುದರ ವ್ಯಾಪಕ ಅರ್ಥಗಳೆಲ್ಲ ತಿಳಿದ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲ ಜನಹಿತ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಸರಕಾರವೇ ಮಾಡಲಿ ಎಂಬುದು ಸರಿಯಾಗದ ಮಾತು. ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ಸ್ವಯಂ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯಿಂದ ಸ್ವಯಂಸೇವಕಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಕಾರ್ಯಮಾಡಲು ಮುಂದೆ ಬಂದರೆ ಅಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ಸರಕಾರದ ಮೇಲಿನ ಭಾರ— ಅಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ , ಮೇಲಿನ ಭಾರವೆ — ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದು. ಪರಿಮಿತ ಶ್ಲೇಷವಾದ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿಯೂ ನೀರಿನ ಪೂರೈಕೆ, ದಾರಿಗಳು, ಶಾಲಾ ಕಟ್ಟಡಗಳು, ಆರೋಗ್ಯವರ್ಧಕ ಕಾರ್ಯಗಳು, ಮುಂತಾದ ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ಕೆಲಸ ಗಳನ್ನು ಹಳ್ಳಿಗರು ತಮ್ಮ ಬಿಡುವಿನ ವೇಳೆ, ಉತ್ಸಾಹ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಪೂರೈಸಿಕೊಂಡರೆ, ಯಾವ ಕಾರ್ಯವು ಸರಕಾರ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ದಶಕ ಗಳು ಕಳೆಯಬಹುದು ಅಂತಹ ಕಾರ್ಯಗಳು ನಿರಾಯಾಸವಾಗಿ ವಿಲಂಬ ಎಲ್ಲದೆ ನೆರವೇರುವುವು. ಈ ಸ್ವಯಂಸೇವಕ ಕಾರ್ಯವು ಕೂಡ ಸಂಘಟಿತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಯೋಜನಾಬದ್ಧ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅದರ ಅದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಲೆ ಬರುವುದು. ಸರಕಾರವು ಕೊಡುವ ಸಹಾಯದ ಉಪಯೋಗವೂ ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗುವುದು. ಸಮಾಜವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಸ್ವಯಂಸೇವಕ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹತ್ವವಿದೆ. ಸಮಾಜಸೇವೆಯ ಧೈರ್ಯವಾಗಿರುವ ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಕೂಡ ಸಂಘಟಿತ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿ

ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿದರೆ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಪ್ರಗತಿಯು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗುಣಯುಕ್ತವಾಗುವುದು. ಈ ಬಗೆಯ ಸಂಘಗಳು ಮಹಿಳೆಯರ ಉನ್ನತಿ, ತರುಣರ ಉನ್ನತಿ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರ ವಿಕಾಸಗಳಿಗಾಗಿ ದುಡಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಈ ಮೂರು ಅಂಗಗಳು ಜೀವಾಳದ ಅಂಗಗಳಾಗಿವೆ.

ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಅಧಿಕಾರೇತರರನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಮಿತಿಗಳು, ಸಲಹಾಸಮಿತಿಗಳು, ಸಮಾಜವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿಯ ಜಿಲ್ಲಾ ಆಡಳಿತ ಸಮಿತಿಗಳು ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕವಾಗಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರೆಂದು ಸಮಾವೇಶಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಯೋಜನೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ಈ ರೀತಿಯ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಸಲು ಭಾರತ-ಸೇವಕ ಸಮಾಜ, ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಲಹಾಸಮಿತಿಗಳು ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಲಹಾಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯವುಳ್ಳ ಕಾರ್ಯವಿಭಾಗಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಯೋಜನೆಯ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಸಹಕಾರವು ಎಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ದೊರೆತಿದೆಯೆಂಬುದರ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ವಿಮರ್ಶಿಸುವುದು. ಸಾರ್ವಜನಿಕರಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೆ ತಮ್ಮ ವೇಳೆ-ಉತ್ಸಾಹ-ಕೌಶಲಗಳನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಲು ಅನುವುಳ್ಳವರಾಗಿರುವರೋ ಅಂತಹರಿಗಾಗಿ ಭಾರತ ಸೇವಕ ಸಮಾಜವಿದೆ. ಈ ಸಮಾಜದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಹೀಗಿವೆ :

- (೧) (ಅ) ರಾಷ್ಟ್ರದ ಆರ್ಥಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಯಿಸಲು ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ಸ್ವಯಂಪೂರ್ಣತೆಯೆಡೆಗೆ ಮುನ್ನಡೆಯಿಸಲು, ಮತ್ತು
- (ಬ) ಅಸಹಾಯ ವರ್ಗದವರ ಕಷ್ಟ ಕಾರ್ಪಣ್ಯಗಳನ್ನು ದೂರಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದಕ್ಕೆ.

ಭಾರತದ ನಾಗರಿಕರಿಗಾಗಿ ಸ್ವಯಂಸೇವಕ ಬುದ್ಧಿಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಲು ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ಈ ಸಮಾಜವು ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

(೨) ಉಪಯೋಗವಾಗದೆ ಉಳಿದ ಜನತೆಯ ವೇಳೆ ಉತ್ಸಾಹ ಮತ್ತು ಸಾಧನಸಂಪತ್ತನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದು ಅವುಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದ ವಿವಿಧ ರಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕಾರಿಯಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಈ ಸಮಾಜದ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರವ್ಯಾಪಿಯಾದ ಈ ಭಾರತ ಸೇವಕ ಸಮಾಜದ ಕಾರ್ಯವು ಇನ್ನೂ ಸಂಘಟನೆಯ ಪ್ರಾರಂಭಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಆಸ್ಥೆಯುಳ್ಳವರು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮುಂದೆ ಬಂದಂತೆಲ್ಲ ಈ ಸಮಾಜದ ಶಕ್ತಿಯು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಿ ಅಧಿಕಾರೇತರ ಸಹಾಯ ಸಹಕಾರದಿಂದ ನಡೆದ ಉತ್ತಮ ಸಂಘಟಕಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಮುನ್ನಡೆಗೆ ಕಾರಣೀಭೂತವಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

ಪ್ರಕರಣ ಆರು :

ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು : ಕೃಷಿ

ಕೃಷಿಯ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ

ಭೂಮಿಯು ದೇಶದ ಬಹುಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ಸೊತ್ತು ; ಅದು ಸ್ಥಿರವಾದ-
ಚರವಾದ ಆಸ್ತಿ. ಅದುದರಿಂದ ಸಂತತವಾಗಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಅದು ಲಾಭ-
ದಾಯಿಯಾಗಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ಬಾಳುವವರು
ಬಹುಸಂಖ್ಯಾಕರು ಇರುವರು. ಜನತೆಯ ಬಹುಭಾಗಕ್ಕೆ ಭೂಮಿಯಿಂದ
ಉದ್ಯೋಗವು ದೊರೆವುದು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆದಾಯದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯಿಂದ
ಬರುವುದು ಬಹುದೊಡ್ಡ ಪಾಲು. ಅದುದರಿಂದ ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೇ ಯಾವುದೇ
ಬಗೆಯ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಯೋಜನೆಯು ಸಿದ್ಧವಾದರೂ ಭೂಮಿಯ
ಅಂದರೆ ಕೃಷಿಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆವುದು.
ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆಯುಂಟುಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಒಕ್ಕಲುತನದ ಅಧುನಿಕೀ-
ಕರಣವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳುವುದು ಮಹತ್ವದ
ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆವುದು.

ಭೌಗೋಳಿಕ ರಚನೆಯನುಸಾರವಾಗಿ ಭಾರತದ ಒಟ್ಟು ಕ್ಷೇತ್ರವು
೮೧ ಕೋಟಿ ೧೦ ಲಕ್ಷ ಎಕರೆಯಷ್ಟಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೧೯೬೦ ಲಕ್ಷ
ಎಕರೆಯ ಬಗ್ಗೆ ವಶೇಷ ಮಾಹಿತಿ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ಉಳಿದ ೬೧೫೦ ಲಕ್ಷ
ಎಕರೆಯ ಭೂಭಾಗವು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಹಂಚಿಹೋಗಿದೆ:

	ಲಕ್ಷ ಎಕರೆ	ಶತಾಂಶ
೧ ಆರಣ್ಯ	೯೭೦	೧೫
೨ ಸಾಗುವಳಿಯಾದ ಒಟ್ಟು ಭೂಮಿ	೨೬೬೦	೪೩

	ಲಕ್ಷ ಎಕರೆ	ಶತಾಂಶ
೩ ಪ್ರಚಲಿತ ಪಡಭೂಮಿ	೫೮೦	೯
೪ ಸಾಗುವಳಿ-ಯೋಗ್ಯ ಬೀಳುಭೂಮಿ	೯೮೦	೧೬
೫ ಸಾಗುವಳಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ಭೂಮಿ	೯೬೦	೧೬
೬ ವರ್ಗೀಕರಿಸಲು ಬಾರದೆ ಇದ್ದುದು	೪೦	೧
ಒಟ್ಟು	<u>೬೧೫೦</u>	<u>೧೦೦</u>

ಸಾಗುವಳಿಯಾದ ಭೂಮಿಯು ಒಟ್ಟು ಸುಮಾರು ೩೨೪೦ ಲಕ್ಷ ಎಕರೆ ಆಗುವುದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೭೮ ಶತಾಂಶದಷ್ಟು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆವುದು ; ಸುಮಾರು ೧೬ ಶತಾಂಶದಷ್ಟು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಬೆಳೆಯು ಬರುವುದು. ಉಳಿದುದರಲ್ಲಿ ಇತರ ಮಸಾಲೆ ಮುಂತಾದ್ದು ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗುವುದು.

ಕೆಲ ಮುಖ್ಯ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಾಲ್ಕು ದಶಕಗಳವರೆಗಿನ ಕೃಷಿ ಸಂಬಂಧದ ಅಂಕಿ ಸಂಖ್ಯೆಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಎರಡು ಸಂಗತಿಗಳು ಕಂಡುಬರುವುವು :

(೧) ಬೆಳೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಒಟ್ಟು ಕ್ಷೇತ್ರವು ಎರಡು ಬೆಳೆ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡ ಮೂಲಕ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದರೂ ಕಳೆದ ನಾಲ್ವತ್ತು ವರುಷಗಳಿಂದ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಒತ್ತಡವು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಲಿದ್ದರೂ ಹೊಸ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಸಾಗುವಳಿಗಾಗಿ ಸಾಕಷ್ಟು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟಿಲ್ಲ.

(೨) ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಹಿಡುವಳಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಾಗುವಳಿಯಾದ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಬಹುಭಾಗವು ಇದ್ದರೂ ಧಾನ್ಯದ ಬೆಲೆಯ ರಚನೆಯ ಮೂಲಕ ಧಾನ್ಯಗಳ ಪ್ರಮಾಣಾಂಕಗಳಿಗೆ ಬಾಧೆ ತಟ್ಟಿದೆ.

ಸಾಗುವಳಿಯೋಗ್ಯವಾದ ಬೀಳುಭೂಮಿಯು ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿಲ್ಲವೆಂದ ಮೇಲೆ ಒಕ್ಕಲಿಗನು ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಅಂತಹ ಬೀಳುಭೂಮಿಯನ್ನು ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡಲಾರನೆಂದೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅಂತಹ ಭೂಮಿಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಕಾರ್ಯವು ಸರ್ಕಾರದ ಸಂಘಟಿತರೂಪದಿಂದಲೇ ಸಾಧ್ಯವೆಂದು ಕಂಡುಬಂದಂತಾಯಿತು.

ಕಳೆದ ನಾಲ್ಕು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ೩೯ ಶತಾಂಶದಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿದೆ. ಆದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಸರಿಜೋಡಿಯಾಗಿ ಆಹಾರಧಾನ್ಯಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ ಯಾಗದ್ದರಿಂದ ಆಂತರಿಕ ಸಾಮಗ್ರಿಯಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕುವ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯವು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಆಹಾರಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಇನ್ನು ಬೇರೆ ಕಾರಣಗಳೂ ಇವೆ. ಬ್ರಹ್ಮದೇಶವು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವಾದನಂತರ ೧೩ ಲಕ್ಷ ಟನ್ನುಗಳಷ್ಟು ಆಹಾರದ ಕೊರತೆಯುಂಟಾಯಿತು. ೧೯೪೭ ರಲ್ಲಿ ದೇಶದ ವಿಭಜನೆಯಿಂದ ೮ ಲಕ್ಷ ಟನ್ನು ಆಹಾರದ ಕೊರತೆ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಈ ಬಗೆಯಿಂದಂಟಾದ ಕೊರತೆಯನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳಲು ಪರದೇಶದಿಂದ ಧಾನ್ಯದ ಆಯಾತ ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು. ೧೯೪೮ ರಲ್ಲಿ ೨೮ ಲಕ್ಷ ಟನ್ನು, ೧೯೪೯ ರಲ್ಲಿ ೩೭ ಲಕ್ಷ ಟನ್ನು, ೧೯೫೦ ರಲ್ಲಿ ೨೧ ಲಕ್ಷ ಟನ್ನು ೧೯೫೧ ರಲ್ಲಿ ೪೭ ಲಕ್ಷ ಟನ್ನುಗಳಷ್ಟು ಆಹಾರ ಆಯಾತ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ವ್ಯಾಪಾರಿ ಬೆಳೆಗಳಾದ ಹತ್ತಿ ಮತ್ತು ನಾರು (ಜೂಟು) ಇವುಗಳ ಬೇಡಿಕೆಯು ಪೂರೈಕೆಗಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಈಗಿದ್ದ ಬೇಡಿಕೆ ಪೂರೈಕೆಗಳ ಅಂತರವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲೇಬೇಕಾಗಿದೆ; ಅವಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಚಹಾ, ಕಾಫಿ, ರಬ್ಬರುಗಳ ಸಾಗುವಳಿ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಹೆಚ್ಚಾಗದೆ ಇದ್ದರೂ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹೆಚ್ಚಿದೆ. ಕಳೆದ ಹತ್ತು ವರುಷಗಳಲ್ಲಿ ಚಹಾ ಬೆಳೆಯುವ ಕ್ಷೇತ್ರ ಅಷ್ಟೇ ಇದ್ದರೂ ೪೩ ಶತಾಂಶದಷ್ಟು ಉತ್ಪಾದನೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಇದು ಪರದೇಶಿ ನಾಣ್ಯವಿನಿಮಯಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ನೆರವು ತಂದಿದೆ. ಕಾಫಿ ಮತ್ತು ರಬ್ಬರುಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದರೂ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೆ ಅವುಗಳ ಬೇಡಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆಯಾದ್ದರಿಂದ ನಿಯಾತಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟು ಒಲವು ಇಲ್ಲದಾಗಿದೆ. ಮೆಣಸು, ಮಾಲೆಕ್ಕಿ, ಗೋಡಂಬೆ ಮುಂತಾದ ನಿಯಾತ ಸರಕುಗಳ ಮಾರುಬೆಲೆಗಳು ಏರಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಸಾಗುವಳಿ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿಲ್ಲ.

ಒಕ್ಕಲುತನದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಹೀಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಲಕ್ಷ್ಯ ಪೂರೈಸುವುದು ಅಗತ್ಯವೆನ್ನಿಸಿತು. ಒಕ್ಕಲುತನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ವಿಸಯ ಬಂದಾಗ ಒಕ್ಕಲಿಗನ ಜೀವನಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಮುಂದೆ ಬರುವುವು.

ಒಕ್ಕಲುತನ ಉತ್ಪಾದನೆಯು ಮತ್ತು ಒಕ್ಕಲಿಗನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು ಪರಸ್ಪರಾವಲಂಬಿಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಎರಡೂ ಒಂದೇ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಇಕ್ಕೆಲಗಳೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಸಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸ್ಥಗಿತವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ರಚನೆಯೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಆತಂಕವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿದೆ. ಭೂಒಡೆಯನೂ ದುಡಿಯುವವನೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಅನಾಸ್ಥೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಸಾಗುವಳಿ ಉಪಕರಣಗಳು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮೇಲಕ್ಕೆದ್ದಿಲ್ಲ. ಈ ಎಲ್ಲ ಪಾರಿವಾರಿಕ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಮನದಂದು ಸಮತೂಕದ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಯುಮಾಡಬೇಕೆಂದೂ ಸಮಾಜ ವಿಕಾಸವಾಗಬೇಕೆಂದೂ ಒಕ್ಕಲುತನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಬೇಕೆಂದೂ ಎಲ್ಲೆಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ತೀವ್ರ ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧಿಸಬೇಕೆಂದೂ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.

ಯೋಜನೆಗಾಗಿ ಆಹಾರ ಧೋರಣೆ

ಯೋಜನೆಯು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಪೂರ್ತಿಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾದ ಆಹಾರ ಧೋರಣೆಯು ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿಯೆ ಬಹು ಸಂಖ್ಯಾಕರು ಜೀವನದ ಧಾರಣೆಗಾಗಿ ತೊಳಲಾಡುತ್ತಿರುವವರೇ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಯೋಗ್ಯದರದಿಂದ ಆಹಾರಧಾನ್ಯವನ್ನು ಕೆಳಮಿತಿಯ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಪೂರೈಸುವುದು ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕವಾಗುವುದು. ಅಂತಹರಿಗೆ ನಿಲುಕುವ ಹಾಗೆ ಆಹಾರಧಾನ್ಯಗಳ ಬೆಲೆಯು ಮಟ್ಟವಿರಲೇಬೇಕಾಗುವುದು. ಆಹಾರಧಾನ್ಯಗಳ ಬೆಲೆಯು ಬೆಲೆಯ ರಚನೆಯಲ್ಲಿಯೆ ಚುಕ್ಕಾಣಿಯಾಗಿರುವುದು. ಆಹಾರಧಾನ್ಯಗಳ ಬೆಲೆ ಎಂದರೆ ಅದರ ಪರಿಣಾಮವು ಬೇರೆಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಆಗಿ ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಜೀವನ ವೆಚ್ಚವು ಏರುವುದು ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದನ ವೆಚ್ಚವೂ ಹೆಚ್ಚಾಗುವುದು.

ಆಹಾರ ನಿಯಂತ್ರಣವು ಯುದ್ಧಜನ್ಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಬಂದಿದೆಯೆಂಬುದು ಅದರ ಗುಣವನ್ನು ಯೋಜನೆಯು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಯುದ್ಧಕಾಲದಂತೆಯೆ ಯೋಜನೆಯು ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಜೀವನವು ಒಂದು ಬಗೆಯ ನಿಯಂತ್ರಿತ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗಬೇಕಾ.

ಗರುವುದರಿಂದ ಆಹಾರ ನಿಯಂತ್ರಣವು ಯೋಜನೆಯ ಯಶಸ್ಸಿನ ಅಡಿ-
ಗಲ್ಲಾಗಿದೆ. ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಾರಂಭಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು
ಹಣವು ತೊಡಗಿರುವುದರಿಂದ ಆದಾಯವು ಆವಶ್ಯಕ ವಸ್ತುಗಳ ಪೂರೈಕೆಗಿಂತ
ಹೆಚ್ಚಾಗುವುದು. ಹೆಚ್ಚಿದ ಆದಾಯದ ಮೂಲಕ ಆಹಾರದ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ
ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೇಡಿಕೆ ಕಂಡುಬರುವುದು. ಹೆಚ್ಚಿದ ಬೇಡಿಕೆಗೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು-ಪೂರೈಕೆ
ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳಲ್ಲಿರದಿದ್ದರೆ ಮತ್ತು ಬೆಲೆಯ ನಿಯಂತ್ರಣವಿರದಿದ್ದರೆ
ಕೊರತೆಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯುಂಟಾಗಿ ಬೆಲೆಗಳು ಏರತೊಡಗುವುವು. ಇದರಿಂದ
ನಿಶ್ಚಿತ ಆದಾಯವಿರುವ ಕೆಳತರಗತಿಯ ಜನಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲದ
ತೊಂದರೆಯಾಗುವುದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಯೋಜನಾಬದ್ಧ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಆದಾಯದ
ಬೆಲೆಯ ನಿಯಂತ್ರಣವು ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುವುದು; ಬಡವರನ್ನು
ಬಲಿ ಕೊಡದೆ ಉಳಿಸುವುದು.

ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಹಾರದ ಕೊರತೆಯಾದರೂ ಎಷ್ಟಿರುವುದು? ಉತ್ಪಾದನೆ
ಮತ್ತು ಬೇಡಿಕೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಸುದ್ದಿ ಸಂಗತಿಗಳ ಮೇಲಿಂದ ನಿಶ್ಚಿತ
ಉತ್ತರ ಕೊಡಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ದೇಶದಲ್ಲಿನ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ
ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಬಳಕೆಯ ಪ್ರಮಾಣವು ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದು
ಎಂದು ಅಧಿಕೃತ ಅಂಕೆ ಸಂಖ್ಯೆಗಳು ಹೇಳುವುವು. ಅಲ್ಲದೆ ಉತ್ಪಾದನೆಯ
ಅಂಕೆ ಸಂಖ್ಯೆಗಳು ಅಷ್ಟು ನಂಬಲರ್ಹವಾಗಿಲ್ಲ. ಕಿರಿ ನೀರಾವರಿಗಳು, ಸಾಗು-
ವಳಿಯ ಸುಧಾರಣೆಗಳು ದೇಶದ ಉತ್ಪಾದನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದ್ದರೂ
ಆಧಿಕಾರಿ ಅಂಕೆ ಸಂಖ್ಯೆಗಳಿಂದ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹೆಚ್ಚಾದಹಾಗೆ ಕಂಡುಬಂದಿಲ್ಲ.
ಉತ್ಪಾದನೆಯು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆಯೆಂಬುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅನ್ನಿಸಿದೆಯೇನೋ ನಿಜ.
ಆದರೆ ಅಂಕೆ ಸಂಖ್ಯೆಗಳ ವಾವಿತ್ರ್ಯ ತಿಳಿಯದ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಜನ ಸಂ-
ಯಾದ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ವಿವರ ಕೊಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಪರದೇಶದಿಂದ
ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯದ ಆಯಾತ ಮಾಡುವುದು ತಪ್ಪದಾಗಿದೆ. ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯದ
ಉತ್ಪಾದನೆ ಹೆಚ್ಚಿದ್ದರೂ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ
ಸಾಕಷ್ಟು ಆಗಿದೆಯೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಭರವಸೆ ಇಲ್ಲ. ಬೇಡಿಕೆಗಿಂತ ಪೂರೈಕೆ
ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆಯೆಂಬುದು ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಯುವ ವಿಷಯವಾಗಿರು-
ವುದರಿಂದ ಆಹಾರದ ಕೊರತೆ ಇನ್ನೂ ಉಳಿದಿದೆಯೆಂಬ ಗೃಹಕೆಯ ಮೇಲೆಯೇ

ಮುಂದೆ ಸಾಗುವುದು ಹಿತಕರವಾಗುವುದು. ಅದುದರಿಂದ ಯೋಜನೆಯ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸೀದಾಪದ್ಧತಿ, ಬೆಲೆಯ ನಿಯಂತ್ರಣ, ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಧಾನ್ಯಸಂಗ್ರಹ ಮತ್ತು ಕೆಳಮಿತಿಯಷ್ಟು ಆಹಾರದ ಆಯಾತ ಇವು ನಡೆಯಲೇಬೇಕಾಗುವುದು. ಸರ್ಕಾರದ ಧಾನ್ಯಸಂಗ್ರಹವು ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ಹೋದ ಹಾಗೆ ಕೊರತೆಯ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಗಂಡಾಂತರವು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತ ಹೋಗುವುದು. ದೇಶದಲ್ಲಿನ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ಹೋದಹಾಗೆ ಆಯಾತದ ಪ್ರಮಾಣವು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತ ಹೋಗುವುದು. ನಾಗರಿಕರು ತಮ್ಮ ಆಹಾರದ ಚಟಗಳಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಪಾಟು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ತೋರಿದರೆ ಕೊರತೆಯ ಧಾನ್ಯವಾದ ಅಕ್ಕಿಯ ಆಯಾತದ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಆಗುವುದು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ತೀರ ಕೆಳಮಿತಿಯ ಆಯಾತ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ೫ ಲಕ್ಷ ಟನ್ನು ಅಕ್ಕಿ ಆಯಾತ ಮಾಡಿನರೂ ದೇಶವು ೪೦ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುವುದು. ದೇಶದಲ್ಲಿಯೆ ಅಕ್ಕಿಯ ಉತ್ಪಾದನೆ ನೋಡಿದರೆ ಎರಡು ಮೂರು ಶತಾಂಶವಕಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲ. ಈ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಆಹಾರದ ಚಟದಲ್ಲಿಯೆ ಮಾರ್ಪಾಟಿನಿಂದ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಷ್ಟೇನೂ ಕಠಿಣವಲ್ಲ. ನಡೆದುಬಂದ ಚಟವು ಬಿಡಲು ಕಠಿಣವೆಂದರೂ ಅಷ್ಟಕ್ಕಾಗಿ ತೆರುವ ಹಣದ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಾದರೂ ಅನ್ನಿ ಸಬಹುದೆಂದು ಆಸೆ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಭೂಸುಧಾರಣೆಯ ಧೋರಣೆ :

ಭೂ ಒಡೆತನದ ಪ್ರಶ್ನೆಯು ಇಂದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ವಾದವಸ್ತುವಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಸರಿಹಾರವು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಘಟನೆಯ ರೀತಿಯ ಮೇಲೆ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವುದು. ಅದುದರಿಂದ ಭೂಧಾರಣೆಯ ಧೋರಣೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಯಾವುವು ಇರಬೇಕು ಎಂಬುದು ಮಹತ್ವದ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರದ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಆವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ, ಒಕ್ಕಲುತನದ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹೆಚ್ಚಬೇಕೆಂಬುದು ಮತ್ತು ಸುಧಾರಿಸಿದ ಮತ್ತು ನೈವಿಧ್ಯ

ಪೂರ್ಣ ಗ್ರಾಮೀಣ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇರಬೇಕೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುವುದು. ಸಾಮಾಜಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿಚಾರಿಸಿದರೆ, ಸಾಂಪತ್ತಿಕ ವೈಷಮ್ಯ ಕಡಿಮೆಯಾಗಬೇಕೆಂಬುದು, ದುರ್ಲಾಭ ಪಡೆಯುವುದರ ನಾಶವಾಗಬೇಕೆಂಬುದು, ರೈತರಿಗೆ, ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಭದ್ರತೆ ಒದಗಿಸಬೇಕೆಂಬುದು, ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವವರಿಗೆ ಸಮಾನ ಸ್ಥಾನ ಕಾರ್ಯಾವಕಾಶಗಳನ್ನು ಒದವಿಸುವ ಆಶ್ವಾಸನ ಕೊಡಬೇಕೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವುದು. ಭೂಮಿಯ ಸಂಬಂಧವಾಗಿದ್ದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹಿತಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿ ಭೋರಣೆಯ ಮುಖ್ಯ ರೂಪರೇಷೆಗಳನ್ನು ನಿಶ್ಚಿತಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗುವುದು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವು ಉತ್ಪಾದನದ ಮೇಲೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಿಂದಲಾಗುವುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಇವರಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಗಿನವರ ಹಿತಗಳು ಅಡಕವಾಗಿವೆ: (೧) ಮಧ್ಯಂತರಿಗಳು (೨) ದೊಡ್ಡಒಡೆಯರು (೩) ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ತರಗತಿಯ ಒಡೆಯರು (೪) ಲಾವಣಿ ಹಿಡಿದ ರೈತರು (೫) ಭೂಮಿಯಿಲ್ಲದ ದುಡಿತದಾಳುಗಳು. ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಹಿತ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಾಗ ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಧಕ್ಕೆ ತಗಲುವುದು. ಸಾಮಾಜಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಮಾರ್ಪಾಟುಗಳು ಆದಮೇಲೆ ಹೊಸದೊಂದು ಸಮಾಜ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುವುದು.

ಕಳೆದ ಕೆಲ ವರುಷಗಳಲ್ಲಿಯ ಭೂಸುಧಾರಣೆಯಿಂದ ಮಧ್ಯಂತರಿ ಒಕ್ಕಲತನ ನಿರ್ಮೂಲನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಕರಕಾರವು ಎಲ್ಲೆಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ನೇರವಾಗಿ ಭೂಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡುವವರ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದೆ. ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ, ಮಧ್ಯ ಪ್ರದೇಶ, ಮತ್ತು ಮದ್ರಾಸ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಜಮೀನುದಾರಿ ಪದ್ಧತಿಯ ನಿರ್ಮೂಲನವಾಗಿದೆಯಲ್ಲದೆ ಬಿಹಾರದಲ್ಲಿ ಆ ಕಾರ್ಯವು ನಡೆದಿದೆ. ಆಸಾಮ ಮತ್ತು ಓಡಿಸಾಗಳ ಶಾಸನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಾದ ಕಾನೂನುಗಳು ಜಾರಿಯಾಗುವುದರಲ್ಲಿವೆ. ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಪೂರ್ವಸಿದ್ಧತೆ ನಡೆದಿದೆ. ರಾಜಸ್ಥಾನ, ಮಧ್ಯಭಾರತ, ಹೈದರಾಬಾದ್ ಮತ್ತು ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಇಂಡಿಯಾದ ಸಣ್ಣ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಜಾಗೀರದಾರಿ ಪದ್ಧತಿಯ ನಿರ್ಮೂಲನದ ಬಗ್ಗೆ ಶಾಸನಗಳಾಗಿವೆ. ಮುಂಬಯಿ, ಪಂಜಾಬ ಮತ್ತು ಪೆಪ್ಸುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಕಾರ್ಯ ನಡೆದಿದೆ.

ಆದರೆ ಇನ್ನೂ ಎರಡು ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಹಾರ ಉಪಾಯಗಳು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿಲ್ಲ.

(೧) ಜಮೀನುದಾರರಿಗೆ ಪರಿಹಾರದ್ರವ್ಯ ಕೊಡುವುದು, ಮತ್ತು

(೨) ಆವಶ್ಯಕ ಕಂದಾಯದ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಪ್ರಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಹಾರದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಹಸ್ತಾಂತರ ಆಯೋಗ್ಯವಾದ ಮತ್ತು ಬಡ್ತಿ ಪಡೆಯಲು ಯೋಗ್ಯವಾದ ಉಂಟಾದವರ ಕಾಲಮಿತಿಯ ಬಾಂಡುಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಜಮೀನುದಾರ ಮತ್ತು ಜಾಗೀರದಾರರ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯ ಕಂದಾಯ ಕಾಗದ ಪತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಕಂದಾಯದ ಆಡಳಿತವು ಇವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಹಾಕಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕಂದಾಯದ ಆಡಳಿತವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಜಮೀನುದಾರರ ನಿರ್ಮೂಲನದನಂತರ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ವಹಿಸಿಕೊಂಡ ರಾಜ್ಯಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯವು ಕಂದಾಯ ವಸೂಲಿ ಮತ್ತು ಹಕ್ಕಿನ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿಡುವುದು ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ಮರ್ಯಾದಿತವಾಗಿಲ್ಲ. ಬೀಳುಭೂಮಿ, ಅರಣ್ಯ, ಮೀನುಗಾರಿಕೆಯ ಸ್ಥಾನಗಳು, ಕಿರಿ ನೀರಾವರಿಗಳು, ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ, ಆಡಳಿತದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕತೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಉಳಿದ ಅನುಷಂಗಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಮಾಡಬೇಕು.

ವಿಶಾಲವಾದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳುಳ್ಳ ದೊಡ್ಡ ಒಡೆಯರ ಅಂಕಿತಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಆಕಾರದ ಹೊಲಗಳು ಇವೆ; ಕೆಲವು ಅನಾರ್ಥಕವೂ ಆಗಿವೆ; ಕೆಲವು ಮಿತಮೂಲ ದೊಡ್ಡವಾಗಿವೆ. ಸಣ್ಣವನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ ಸರಿಯಾದ ಆಕಾರಕ್ಕೆ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು; ದೊಡ್ಡದಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ ಭೂಮಿಯಿಲ್ಲದ ಶ್ರಮಿಕರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ವಿಶಿಷ್ಟ ಮೇಲ್ಮಿತಿಯ ಪರಿಮಾಣದಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಾರದೆಂಬ ತತ್ವಕ್ಕೆ ಯೋಜನೆ ಸಮಿತಿಯು ಅನುಕೂಲ ಮತ ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಈ ಮೇಲ್ಮಿತಿಯ ಪರಿಮಾಣವು ಭವಿಷ್ಯತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪಡೆಯುವವರಿಗಾಗಿಯೂ ಸ್ವತಃ ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡಲು ಅಧಿಕಾರ ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗಾಗಿಯೂ

ಅನ್ವಯಿಸಬೇಕೆಂದು ಇಚ್ಛಿಸಲಾಗಿದೆ. ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಈ ಮೇಲ್ಮಿತಿಯನ್ನು ೩೦ ಎಕರೆಗೆ ಮರ್ಯಾದಿತಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ೫೦ ಎಕರೆಯಷ್ಟು, ಪಂಜಾಬದಲ್ಲಿ ೫೦ 'ಪ್ರಮಾಣಿತ' ಎಕರೆಯಷ್ಟು, ಹೈದರಾಬಾದ್‌ನಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಹಿಡುವಳಿಯ ಐದು ಪಟ್ಟುಗಳಷ್ಟು, ಎಂದು ನಿಶ್ಚಿತಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಉಳಿದ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಮಿತಿಯನ್ನು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅದು ಆಗಲೇಬೇಕು.

ಈ ರೀತಿಯ ಮಿತಿಯನ್ನು ಗೊತ್ತುಮಾಡಲು ಅನೇಕ ಪ್ರಮಾಣ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಇವೆ. ಒಂದು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ 'ಕುಟುಂಬ ಯೋಗ್ಯ ಹಿಡುವಳಿ'ಯ ಪ್ರಮಾಣದ ಮೇಲೆ ನಿಶ್ಚಿತಗೊಳಿಸುವುದು ಹೆಚ್ಚು ವ್ಯಾವಹಾರಿಕವಾಗುವುದು. ಆಯಾ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಅನುಕೂಲತೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿ, ಮೇಲ್ಮಿತಿಯನ್ನು ಗೊತ್ತುಮಾಡಬಹುದಾದರೂ ಕುಟುಂಬ ಯೋಗ್ಯ ಹಿಡುವಳಿಯ ಮೂರು ಪಟ್ಟಾಗುವಷ್ಟು ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿದರೆ, ಯೋಗ್ಯವೆನ್ನಿಸುವುದು. ಆದರೆ ಈ ಮೇಲ್ಮಿತಿಯ ಪರಿಮಾಣದ ಮಿತಿಯನ್ನು ಕೇವಲ ಇಂದು ನಾಳೆಯ ಒಡೆಯರಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸಬೇಕೋ, ಈ ಮೊದಲು ಒಡೆಯರಾಗಿದ್ದವರಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸಬೇಕೋ ಎಂಬುದು ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಅನೇಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಉದ್ಭೂತವಾಗುವುವು. ಮಿತಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾದುದನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಕೊಡುವ ಪರಿಹಾರದ್ರವ್ಯವು ಅವರು ಕೊಂಡ ಬಿರೆಯಕೆಂತ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದು. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅಲಕ್ಷಿಸುವುದು ರಾಜ್ಯಭಟನೆಯನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿದಂತಾಗುವುದು. ಅದುದರಿಂದ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಇಂತಹ ಒಡೆಯರ ಒಡೆತನದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯ ಕೆಲವು ಭಾಗ ರೈತರಿಗೆ ಲಾವಣಿ ಕರಾರುಗಳ ಮೇಲೆ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟುದು; ಕೆಲವು ಭಾಗ ಒಡೆಯರ ಸ್ವಂತದ ಸಂಚಾಲನದಲ್ಲಿ ಇರುವುದು. ಹೀಗಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ, ಮೇಲ್ಮಿತಿಯ ಪರಿಮಾಣದಕೆಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದರೆ ಅಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ಲಾವಣಿ ಹಿಡಿದ ರೈತನೇ ಒಡೆಯನೆಂದಾಗಬೇಕೆಂದು ಯೋಜನಾ ಸಮಿತಿಯ ಸೂಚನೆಯಿದೆ. ಈ ಸೂಚನೆಯು ಕಾರ್ಯಕಾರಿಯಾಗಬೇಕಾದರೆ ಪೂರ್ವಭಾವಿಯಾಗಿ

ಅನೇಕ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ಇಡಬೇಕಾಗುವುದು. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ರೈತನಿಗೆ ಗೇಣಿಯ ಭದ್ರತೆಯುಂಟಾಗಬೇಕು. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಆ ಭೂಮಿಯ ಮಾರುಬೆಲೆ ನಿಶ್ಚಿತಗೊಳಿಸಲು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ರೈತನಿಂದ ಪಡೆಯಲು ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕ ತತ್ವಗಳ ನಿರ್ಣಯವಾಗಬೇಕು. ಲಾವಣಿ ಹಣದ ಇಂತಿಷ್ಟು ಪಟ್ಟು ಎಂದು ಮಾರುಬೆಲೆಯನ್ನು ನಿಶ್ಚಿತಗೊಳಿಸುವುದು ಸುಲಭವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಆ ಹಣವನ್ನು ಕಂತಿನಲ್ಲಿ ಕೊಡುವಂತಾಗಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸುವುದು ಹಿತಕಾರಿಯಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ಭೂಕಂದಾಯ ವಸೂಲ ಮಾಡುವಾಗಲೇ ಆ ರೈತನಿಂದ ಅವನು ಈ ಬಗೆಯಾಗಿ ಪಡೆದ ಭೂಮಿಯ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಸರಕಾರವು ವಸೂಲ ಮಾಡಬೇಕು. ಭೂ ಒಡೆಯರಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಮಧ್ಯಂತರಿ ಹಕ್ಕುದಾರರಿಗೆ ಕೊಡಮಾಡಿದಂತೆ ಬಾಂಡುಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕೊಡಬಹುದು.

ಭೂಒಡೆಯರು ಸ್ವತಃ ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡಲು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡಿರುವ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಸಂಚಾಲನವು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಿತ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿ ಇದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ನೋಡಬೇಕು. ಯೋಜನೆಯು ಕಣ್ಣುಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ ಉತ್ಪಾದನ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಏರಿಸಲು ಅವಶ್ಯಕ ವಾಗುವಷ್ಟು ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬರುವುದೇ ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸ ಬೇಕು. ಸಾಗುವಳಿ ಮತ್ತು ಸಂಚಾಲನದ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿ ಭೂಒಡೆಯರು ಅದನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸಿ ಕಾರ್ಯಮಾಡುವಂತೆ ರಾಜ್ಯಸರಕಾರಗಳು ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಸೂಚನೆಗಳಿಂದ ಭೂಮಿಯ ಪುನರ್ವಿತರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗುವುದು. ಭೂಸಾಗುವಳಿ ಮತ್ತು ಸಂಚಾಲನ ಶಾಸನದಿಂದ ಸಾಗುವಳಿ ಮಟ್ಟವು ಯೋಜನೆಯು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದಂತೆ ಆಗುವುದು.

ಇನ್ನು ಕೆರಿ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ತರಗತಿಯ ಒಡೆಯರು. ಕುಟುಂಬ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿಯ ಭೂಒಡೆಯರು ಕೆರಿಒಡೆಯರು ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಈ ಪ್ರಮಾಣದಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಮತ್ತು ಮೇಲ್ಮಿತಿಯ ಪ್ರಮಾಣದಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿಯ ಭೂಒಡೆಯರು ಮಧ್ಯಮ ತರಗತಿಯ ಒಡೆಯರು ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಇಂತಹ ಕೆರಿ ಮತ್ತು

ಮಧ್ಯಮ ತರಗತಿಯ ಒಡೆಯರು ಸರ್ಕಾರಿ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ಸಂಘಟಿಸಿ ಕೊಂಡು ಉತ್ಪಾದನದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಧೋರಣೆ ಇರಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಕಿರಿ ಒಡೆಯರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಜನರಿಗೆ ತುಣುಕಾದ ಮತ್ತು ಅನಾರ್ಥಿಕವಾದ ಭೂಮಿಗಳಿವೆ; ತುಂಡುಹೊಲಗಳ ಜೋಡಣೆಯ ಕಾರ್ಯವೂ ನಡೆಯಬೇಕು.

ಈ ಕಿರಿ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ತರಗತಿಯ ಭೂಒಡೆಯರಿಂದ ಲಾವಣಿ ಹಿಡಿದ ರೈತರದೂ ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆ. ಈ ರೈತರನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಒಡೆಯರು ಬೇಕಾದಾಗ ತಾವೇ ಸ್ವತಃ ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡುತ್ತೇನೆನ್ನಬಹುದು. ಒಡೆಯರಾಗಲಿ ಇಲ್ಲವೆ ಅವರ ಕುಟುಂಬವವರಾಗಲಿ ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ರೈತರಿಂದ ಹೊಲ ಕಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂದು ಸರ್ಕಾರವು ರೈತನಿಗೆ ಭದ್ರತೆ ಒದವಿಸಬೇಕು. ಒಂದು ನಿಶ್ಚಿತ ಕಾಲಾವಧಿ—ಐದು ವರುಷ—ಗೊತ್ತುಮಾಡಬೇಕು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಒಡೆಯರು ಸ್ವತಃ ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹೊಲಗಳನ್ನು ರೈತನಿಂದ ಪಡೆಯಬಹುದು. ಈ ಗೊತ್ತುಮಾಡಿದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಒಡೆಯರು ಹಾಗೆ ಮರಳಿ ಪಡೆಯದಿದ್ದರೆ ರೈತನಿಗೆ ಆ ಹೊಲವನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ಅಧಿಕಾರವಿರಬೇಕು. ರೈತನ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ನಿಶ್ಚಿತಗೊಳಿಸಿ ವ್ಯಾಖ್ಯೆ ಮಾಡಬೇಕು. ರೈತಾಧಿಕಾರದ ಕಾಲಾವಧಿ ಮತ್ತು ಲಾವಣಿ ಇವು ಈ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಾರ್ಹವಾದ ಸಂಗತಿಗಳು.

ಭೂಮಿಯಿಲ್ಲದ ದುಡಿಮೆಯಾಳುಗಳದೊಂದು ಬೇರೆ ಸಮಸ್ಯೆ. ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿದ ಮೇಲ್ಮಿತಿಯ ಪ್ರಮಾಣದಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಒಡೆಯರಿಂದ ಪಡೆದು ಪುನರ್ವಿತರಣೆ ಮಾಡಿದರೂ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಭೂಮಿ ದೊರಕುವ ಭರವಸೆಯಿಲ್ಲ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದಾಗ ಆಚಾರ್ಯ ವಿನೋಬಾ ಭಾವೆಯವರಿಂದ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಭೂದಾನ ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಬೆಲೆಯಿದೆ. ಉಳಿದ ಯಾವ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಪರಿಹಾರ ದೊರೆಯದೆ ಇದ್ದ ದುಡಿಮೆಯಾಳುಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಒದಗಿಸುವುದು ಅದು. ಇಂತಹ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ರಾಂತಿಯಾಗದೆ ಹೋದರೆ, ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಪ್ರಭಾವದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿದ ಜನತೆ ಸಮಾನಾನವಕಾಶವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಸಂದರ್ಭವೇ ಒದಗಿರಬದು. ಈ

ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರಿ ಪದ್ಧತಿಯ ಮೇಲೆ ಗ್ರಾಮದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೆಲ್ಲವೂ ನಡೆದರೆ ಗ್ರಾಮದ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ಪ್ರಗತಿಯೂ ಆಗುವುದು, ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ಹಳ್ಳಿಗರಿಗೂ ಉದ್ಯೋಗ ದೊರಕಿಸಿಕೊಟ್ಟಂತಾಗುವುದು.

ಕೇವಲ ಒಕ್ಕಲುತನ ಕೆಲಸಗಾರರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಾತ್ರವೇ ಹಳ್ಳಿಯ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಸಹಕಾರಿ ಪದ್ಧತಿಯ ಪುನರ್ಘಟನೆಯಿಂದ ಆಗಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ದೊಡ್ಡ, ಕಿರಿ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ತರಗತಿಯ ಒಡೆಯರಿಂದ ಇಸಿದು ಕೊಳ್ಳಲಾದ ಭೂಮಿಯ ಪುನರ್ವಿತರಣವಾದನಂತರವೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಅವಕಾಶ ವೈವಿಧ್ಯವು ಉಳಿದೇ ಉಳಿವುದು. ಒಂದು ವಿಭಾಗದ ಹಿತ ಸಾಧಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ತಗಲಿರುತ್ತದೆ. ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಗ್ರಾಮದ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಸ್ಥಾನಿಕ ನಿರುದ್ಯೋಗಿತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಸಹಕಾರಿ ಪದ್ಧತಿಯ ಗ್ರಾಮವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗುವುದು ಹಿತಕರವಾಗಿದೆ. ಸಹಕಾರಿ ಪದ್ಧತಿಯ ಒಕ್ಕಲುತನದ ಬಗ್ಗೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಇವುಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆಯಿಂದ ಹೊಸದಾಗಿ ಸೂಚಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋತ್ತರದ ವರುಷಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಭೂಸುಧಾರಣೆಯ ಶಾಸನಕ್ಕಾಗಿ ವಿವರವಾದ ವಿಚಾರಣೆ—ಪರಿಶೀಲನೆ ನಡೆಸಲಾಯಿತು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿಯೂ ಜಮೀನುದಾರಿ ಜಾಗೀರುದಾರಿ ಪದ್ಧತಿಗಳ ನಿರ್ಮೂಲನವಾಯಿತು. ಈಗ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸುಧಾರಣೆಯಾಗುವ ಕಾಲ ಬಂದಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಈಗಾಗಲೇ ಕೈಕೊಂಡ ಸುಧಾರಣೆಗಳ ವಸ್ತುನಿಷ್ಠ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವೂ ಆಗಬೇಕು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡುವ ಸಂಸ್ಥೆಯೊಂದು ಬೇಕು. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಐನತೆಯ ಹಿತಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸಿ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹೆಜ್ಜೆಯೂ ಪೂರ್ವಪರಿಶೀಲನೆ ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಅನಂತರ ಇಡಬೇಕಾಗುವುದು. ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆಸಿದನಂತರ ಅವುಗಳ ಪರಿಣಾಮವು ಹಿತಕಾರಿಯಾಗುವುದೆಂದು

ಮನಗಂಡನಂತರ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಮಾಡಿದರೆ ಭವಿಷ್ಯತ್ ಕಾಲದ ಪ್ರಗತಿಯು ಕುಂಠಿತವಾಗದೆ ಸಾಗುವುದು.

ಕೃಷಿಶ್ರಮಿಕ

ಒಕ್ಕಲುತನದ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಲಿಯ ಮೇಲೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟಂಥ ಹಳ್ಳಿಯ ದುಡಿನೆಯಾಳಿಗೆ 'ಕೃಷಿಶ್ರಮಿಕ' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ೧೯೫೧ ರ ಜನಗಣತಿಯೇ ಈ ವರ್ಗದ ಸಂಖ್ಯಾವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವಿತರಣವನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಸಾಧನವಾಗಿದೆ. ಒಕ್ಕಲುತನದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ ೨೪೯೦ ಲಕ್ಷ ಜನರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೧೮ ಶತಾಂಶದಷ್ಟು, ಇಂತಹ ಶ್ರಮಿಕರು ಮತ್ತು ಅವರ ಅವಲಂಬಿತರು ಇರುವರು. ಈ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಪ್ರಮಾಣವು ರಾಜ್ಯರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ. ತ್ರಾವಣಕೋರ-ಕೋಚೀನದಲ್ಲಿ ೩೭ ಶತಾಂಶವಿದೆ. ೮ ಶತಾಂಶದಷ್ಟು ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿದೆ. ಉಳಿದ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಮಿತಿಗಳ ನಡುವಿನ ಪ್ರಮಾಣದಷ್ಟು ಇದೆ. ಎಲ್ಲಿ ಒಕ್ಕಲುತನದ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಜನರು ಉಪಜೀವಿಸಿರುವರೋ ಅಲ್ಲಿ ಇವರ ಪ್ರಮಾಣ ಹೆಚ್ಚಿನದು ಆಗಿದೆ. ಈ ವರ್ಗದ ಜನ ಹೆಚ್ಚಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆಗಾರಿಕೆಗಳು ಕಮರದ್ದೇ ಮಹತ್ವದ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಹೊಲಗಳು ತುಂಡಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಪರಿವಾರವೂ ಇವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಬೆಳೆಯಲು ಪೋಷಕ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ವರುಷದ ಬಹುಭಾಗ ನಿರುದ್ಯೋಗಿಯಾಗುವ ಮತ್ತು ತನ್ಮೂಲಕ ಅನೇಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಕಟಗಳಿಗೆ ಈಡಾಗುವ ಈ ವರ್ಗದ ಮೂಲಕ ಕೃಷಿವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ದೌರ್ಬಲ್ಯ ಉಂಟಾಗಿದೆ.

ಕೃಷಿಶ್ರಮಿಕರು ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವುದು ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಇವರ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯು ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿಯೂ ಒಕ್ಕಲುತನದ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ನೀರಾವರಿ ಮತ್ತು ಸಾಗುವಳಿಯ ಕಾರ್ಯಗಳ ವಿಸ್ತರಣದಿಂದ ಈ ಜನರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಉದ್ಯೋಗ ದೊರಕಲಿದೆ. ಭೂಮಿಯ ಪುನರ್ವಿತರಣ, ಪಶುಭೂಮಿಯ ಸಾಗುವಳಿ ಮುಂತಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಂದಲೂ ಪರಿಹಾರ ದೊರೆಯುತ್ತಲಿದೆ.

ಈ ಶ್ರಮಿಕರ ಪುನರ್ನಿವೇಶನಕ್ಕೆ ಕೇಂದ್ರದ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಇಡಲಾಗಿದೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಔದ್ಯೋಗೀಕರಣ ಹೆಚ್ಚಿದಂತೆ ಕೆಲ ಶ್ರಮಿಕರು ಪಟ್ಟಣಗಳಿಗೆ ಬರತೊಡಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಇದ್ದವರಿಗೂ ಹೊರಗೆ ಹೋದವರಿಗೂ ಉದ್ಯೋಗ ದೊರಕಬಹುದಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆಗಾರಿಕೆಗಳ ಪುನರುತ್ಥಾನದಿಂದಲೂ ಸಾಕಷ್ಟು ನೆರವು ದೊರೆಯುವುದು. ಹಿಂದಿರುವ ವರ್ಗದವರಿಗಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಅನುಕೂಲತೆಗಳಿಂದಲೂ ಈ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸಹಾಯ ದೊರೆಯುವುದು. ಇವಲ್ಲದೆ ಈ ಶ್ರಮಿಕರಿಗಾಗಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಿಶೇಷ ಉಪಾಯಯೋಜನೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ :

(೧) ಈ ಶ್ರಮಿಕರಿಗೆ ತಮ್ಮದೆಂಬ ಮನೆಯಾಗಲಿ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು ತಮ್ಮದೆಂಬ ನೆಲವಾಗಲಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಈಗಾಗಲೇ ಅವರು ವಾಸಿಸುವ ಮನೆಗಳು ನಿಂತ ನೆಲದ ಭೋಗಾಧಿಕಾರ ಅವರಿಗೆ ಉಳಿವಂತೆ ಶಾಸನದ ಸಹಾಯ ದೊರೆಯಬೇಕು. ಆ ನೆಲದ ಅಧಿಕಾರವು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತದ ಕಡೆಗೆ ಇದ್ದರೆ ಈ ಶ್ರಮಿಕರಿಗೆ ಆ ನೆಲವು ಯಾವ ಬೆಲೆಯಿಲ್ಲದೆ ದೊರೆಯುವಂತಾಗಬೇಕು. ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಒಡೆತನಕ್ಕೆ ಇಂತಹ ನೆಲವು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಒಲವಿನಿಂದ, ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿದ್ದರೆ ಶಾಸನದ ಸತ್ತೆಯಿಂದ ಅವುಗಳ ಅಧಿಕಾರ ಪಡೆಯಬೇಕು. ಅವರಿಗೆ ಪಂಚಾಯತದಿಂದ ಪರಿಹಾರ ದ್ರವ್ಯ ಸಿಕ್ಕಬೇಕು. ಹೊಸ ನೆಲವು ಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಗ್ರಾಮದ ವಿಸ್ತರಣೆಯಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.

(೨) ಆಚಾರ್ಯ ಎನೋಬ್ ಭಾವೆಯವರ ಭೂದಾನಯಜ್ಞದಿಂದಲೂ ಸಾಕಷ್ಟು ನೆರವು ಸಿಕ್ಕುತ್ತಲಿದೆ. ಈ ಬಗೆಯಾಗಿ ದೊರೆತ ಹೊಲಗಳ ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡಲು ಶ್ರಮಿಕರಿಗೆ ಉಪಕರಣಗಳ ಸಹಾಯ ಕೊಡಲ್ಪಡಬೇಕು.

(೩) ಸಹಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಇಂಥ ಶ್ರಮಿಕರ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಅವರು ರಚನಾಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವಂತೆ ಉತ್ತೇಜಿಸಬೇಕು. ಇಂತಹ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳಿಗೆ ಹೊಸದಾಗಿ ಪಡೆದ ಬೀಳು ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಸಾಗುವಳಿಯೋಗ್ಯ ಪಡಭೂಮಿಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.

ಈ ಬಗೆಯಾಗಿ ದೊರೆತ ಭೂಮಿಯು ಸಾಕಷ್ಟಾಗದಿದ್ದರೂ ಅದರಿಂದ ಈ ಶ್ರಮಿಕವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಆಸೆ-ಚೈತನ್ಯ ಕುದುರುವುದು.

(೪) ಅವರಿಗೆ ಯಾವ ಭೂಮಿ ಕಾಣಿ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಯಾವ ಬಗೆಯ ಜಾಮೀನು ಕೊಡಲಾರರು. ಆದುದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದ ಸಹಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ನಿಯಮಕ್ಕೆನುಸಾರವಾಗಿ ಅನರ್ಹರಾಗುವರು. ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಸಾಲಕೊಡಬೇಕೆಂದರೆ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ತೊಡಕುಗಳುಂಟಾಗುವುದರಿಂದ ಈ ಶ್ರಮಿಕರ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಸರ್ಕಾರವು ಸಾಲಕೊಡಬೇಕು. ಆ ಸಾಲದ ಹಣದಿಂದ ಅವರು ಮನೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು; ಸಾಗುವಳಿ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನೂ, ಎತ್ತುಗಳನ್ನೂ, ಕೊಳ್ಳಬಹುದು; ಆನುಷಂಗಿಕ ಗ್ರಾಮ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬಹುದು. ಇಂತಹರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡಲು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಶಿಷ್ಯವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಬೇಕು.

(೫) ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯ ವಿಸ್ತರಣ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಈ ಶ್ರಮಿಕರ ಕಲ್ಯಾಣದ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷ ಲಕ್ಷ್ಯ ಹಾಕಬೇಕು. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯೂ ಕೂಡ, ಈ ಕಾರ್ಯವು ತನ್ನದೆಂದು ಬಗೆವಂತೆ ಮಾಡಿ ಕೃಷಿಶ್ರಮಿಕರ ಕಲ್ಯಾಣ ಸಾಧಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಆಗ ಈ ವಿಷಯವು ಇದು ಬಗೆಹರಿಯದ ಸಮಸ್ಯೆಯಂತೆ ಕಂಡುಬಂದು ಪರಿಹಾರಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿಯ ಈ ಶ್ರಮಿಕರು ಸಮರ್ಥ ನಾಗರಿಕ ರಾಗಲು ಸಹಾಯವಾಗುವುದು. ಗ್ರಾಮಜೀವನವು ವಿಕಾಸವಾಗುವುದು.

ಕೃಷಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ

ಆಹಾರಧಾನ್ಯ ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯ ವ್ಯಾಪಾರ ಬೆಳೆಗಳ ಕೊರತೆಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿದ್ದ ಬಗ್ಗೆ ಈನೊದಲೆ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಇಲ್ಲವೆ ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಅದರ ವಿವರ ಇಂತಿದೆ:

ವಸ್ತು	ಹೆಚ್ಚು ಉತ್ಪಾದನೆ ಆಗಬೇಕಾದುದು	ಶತಾಂಶ
ಆಹಾರಧಾನ್ಯ	೭೬ ಲಕ್ಷ ಟನ್ನು	೧೪
ಹತ್ತಿ	೧೨.೬ ಲಕ್ಷ ಬೇಲು	೪೨
ಜೂಟು	೨೦.೯ ಲಕ್ಷ ಬೇಲು	೬೩
ಕಬ್ಬು	೭ ಲಕ್ಷ ಟನ್ನು	೧೨
ಎಣ್ಣೆ ಕಾಳು	೪ ಲಕ್ಷ ಟನ್ನು	೮

ಆಹಾರಧಾನ್ಯಗಳ ಒಟ್ಟು ಅಂಕಿಯಾದ ೭೬ ಲಕ್ಷ ಟನ್ನುಗಳಲ್ಲಿ ೪೦ ಲಕ್ಷ ಟನ್ನು ಅಕ್ಕಿ, ೨೦ ಲಕ್ಷ ಟನ್ನು ಗೋದಿ, ೧೦ ಲಕ್ಷ ಟನ್ನು ಕಡಲೆ ಮತ್ತು ಅಕ್ಕಡಿಕಾಳುಗಳು, ೫ ಲಕ್ಷ ಟನ್ನು ಜೋಳ ಮುಂತಾದವುಗಳು. ಇಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗಬೇಕೆಂಬ ಗುರಿಯನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳೊಡನೆ ಎಚಾರವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಯೆ ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಗಿದೆ. ೧೯೫೧ರಲ್ಲಿ ಉಪಲಬ್ಧವಿದ್ದ ಅಂಕಿಸಂಖ್ಯೆಗಳ ಮೇಲೆ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ನಿಶ್ಚಿತಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹೆಚ್ಚು ಎವರವಾದ ಅಂಕಿಗಳು ದೊರೆತಹಾಗೆ ಪುನರ್ವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಈಗ ಸಾದರಪಡಿಸಲಾದ ಕೃಷಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಎರಡು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ವಿಭಾಗಿತವಾಗಿದೆ: (೧) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳೊಡನೆ ಎಚಾರ ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿ ೬೦ ಲಕ್ಷ ಟನ್ನುಗಳಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಹಾರಧಾನ್ಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗುವ ೧೨೫ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ವೆಚ್ಚದ ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು (೨) ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ೧೬ ಲಕ್ಷ ಟನ್ನುಗಳಷ್ಟು ಆಹಾರಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆ ಯುವ ಯೋಜನಾಸಮಿತಿ ಸೂಚಿಸಿದ ಪೂರಕ ಯೋಜನೆಗಳು. ಹೆಚ್ಚಿನ ಯೋಜನೆಗಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಎವರಗಳು ತಿಳಿಸುವುವು:

ಕೋಟಿ ರೂ.

೧. ಕೆರಿ ನೀರಾವರಿ ರಚನೆಗಳಿಗಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸೌಕರ್ಯ ೩೦
೨. ಕೊಳವೆ ಬಾವಿಗಳ ರಚನೆಗಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ
೩. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಸ್ತರಣದ ಸಂಘಟನೆ

೧. ಹೆಚ್ಚು ಆಹಾರ ಜಿಳಿಯಿರಿ ಆಂದೋಲನದ ೧೯೫೨-೫೩ರ
ಪೂರಕ ಧನಸಹಾಯ

೧೦

೫. ಈಗಾಗಲೇ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿರುವ ೬೬ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ
ಸಮಾಜ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಗಳು.

೯೦

ಇವುಗಳಿಗೆ ಜತೆಗೂಡಿ ಗೊಬ್ಬರ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು
ನುತ್ತು ಒಕ್ಕಲುತನ ಸಹಾಯಧನದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ೧೯೫೫-೫೬ರ-
ಸವ್ಯರಲ್ಲಿ ಸರಕಾರದ ಮತ್ತು ಸಹಕಾರಿ ಆಂದೋಲನದ ಮುಖಾಂತರ ಒಕ್ಕಲಿ
ಗನಿಗೆ ಅಲ್ಪಾವಧಿಯ ಧನಸಹಾಯವೆಂದು ೧೦೦ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ
ನುತ್ತು ೨೫ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯ ಮಧ್ಯಮ ಕಾಲಾವಧಿಯ ಮತ್ತು ೫
ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ದೀರ್ಘಕಾಲಾವಧಿಯ ಧನಸಹಾಯವೂ ದೊರೆ
ವುದು.

ಈ ಎಲ್ಲ ಸಾಧನಗಳು ಸಹಾಯಮಾಡಿದಾಗ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ಪಾದನೆಯ
ಗುರಿ ಮುಟ್ಟುವುದು ಮತ್ತು ದೇಶದ ಆಹಾರಧಾನ್ಯದ ಕೊರತೆಯು ತುಂಬಿ
ಬರುವುದು. ರಾಜ್ಯ ಸರಕಾರಗಳೊಂದಿಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿ ಗೊತ್ತುಮಾಡಲಾದ
೬೫ ಲಕ್ಷ ಟನ್ನುಗಳ ಆಹಾರ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಈ ರೀತಿ
ಯಿಂದ ಸಾಧಿಸಬೇಕೆಂದಿದೆ :

೬೦ ನಿರಾವರಿ ರಚನೆಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ	೨೦.೧ ಲಕ್ಷ ಟನ್ನು
ಕಿರಿ ನಿರಾವರಿಗಳಿಂದ	೧೭.೮ ,,
ಬೀಳುಘೂಮಿಯನ್ನು ಮರಳಿ ಪಡೆದು ಅಭಿ- ವೃದ್ಧಿ ಮಾಡುವುದರಿಂದ	೧೫.೧ ,,
ಗೊಬ್ಬರ ಮತ್ತು ಫರ್ಫಿಲಾಯಿಜರುಗಳಿಂದ	೬.೫ ,,
ಸುಧಾರಿಸಿದ ಬೀಜಗಳಿಂದ	೫.೬ ,,

೬೫.೧ ಲಕ್ಷ ಟನ್ನು

ಮೇಲ್ಕಂಡಿರುವ ಹಿರಿ-ಕಿರಿ ನಿರಾವರಿ ರಚನೆಗಳಿಂದ ೧೯೦ ಲಕ್ಷ ಎಕರೆ
ನೇಲ ನಿರುಣ್ಣುವುದು. ಇದರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಗಳ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾದ

೮೨ ಲಕ್ಷ ಎಕರೆ ಭೂಮಿಯು ಕೆರಿ ನೀರಾವರಿಯಿಂದ ನೀರು ಪಡೆವುದು. ಅದರ ವಿವರ ಇಂತಿದೆ :

೧	ಒಡ್ಡು ಕಟ್ಟು ಮತ್ತು ಕಾಲುವೆ	೪೪ ಲಕ್ಷ ಎಕರೆ
೨	ಭಾವಿಗಳು (ಹೊಸವೂ ದುರಸ್ತಿ ಮಾಡಿದುವೂ)	೧೬ ,,
೩	ಕೊಳವೆ ಭಾವಿಗಳು	
	(ಹಿರಿ ನೀರಾವರಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಾವೇಶವಾಗದವು)	೬ ,,
೪	ಕೆರೆಗಳು (ಸುಧಾರಣೆ ಮಾಡಿದ್ದು ಮತ್ತು ಕಟ್ಟಿದ್ದು)	೮ ,,
೫	ಪಂಪಿಂಗ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ	೭ ,,
ಒಟ್ಟು		೮೨ ಲಕ್ಷ ಎಕರೆ

ಇದಕ್ಕೆ ಜತೆಯಾಗಿ ಪೂರಕ ಕೆರಿ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಂದ ಇನ್ನೂ ೩೦ ಲಕ್ಷ ಎಕರೆಗಳಿಗೆ ನೀರುಣ್ಣಿಸುವ ಅನುಕೂಲತೆಯ ಏರ್ಪಾಡಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ೩೦ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದಿಡಲಾಗಿದೆ. ಇವೆಲ್ಲವೂ ಸೇರಿ ಒಟ್ಟು ಕೆರಿ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ೭೭ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ವೆಚ್ಚವಾಗುವುದು. ಸಮಾಜವಿಕಾಸಯೋಜನೆಗೆ ಮೀಸಲಾಗದಲಾಗಿದ್ದ ಹಣದಲ್ಲಿಯೂ ಹಣವು ನೀರಾವರಿಗಾಗಿಯೇ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಯೋಜನೆಗಳು ಕಾರ್ಯಕಾರಿಯಾದಹಾಗೆ ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಿದ್ದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿಯೇ ಭೂಮಿಯು ನೀರಾವರಿ ಪ್ರೋಷಿತವಾಗುವುದು.

ಬೀಳುಬಿದ್ದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮರಳಿ ಸಾಗುವಳಿಗಾಗಿ ಪಡೆಯುವ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ೨೫ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಕೇಂದ್ರ ಟ್ರಾಕ್ಟರ್ ಸಂಸ್ಥೆ ಗಾಗಿಯೆಂದು ೧೦ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದಿಟ್ಟಿವೆ. ಇದರಿಂದ ೭೪ ಲಕ್ಷ ಎಕರೆ ಭೂಮಿಯು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಲಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಗಳ ಟ್ರಾಕ್ಟರ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ೧೪ ಲಕ್ಷ ಮತ್ತು ೧೨ ಲಕ್ಷ ಎಕರೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸಾಗುವಳಿಗಾಗಿ ಪಡೆಯುತ್ತವೆ. ಉಳಿದ ೪೪ ಲಕ್ಷ ಎಕರೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ರೈತರು

ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿಯೇ ಸಾಗುವಳಿಗಾಗಿ ಪಡೆಯುವರೆಂದು ಎಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ರೈತರಿಗೆ ಅವಶ್ಯಕವಾದಲ್ಲಿ ಸರಕಾರದ ನೆರವು ಕೊಡಲಾಗುವುದು.

ವ್ಯಾಪಾರಿ ಬೆಳೆಗಳಿಗಾಗಿ ಸರಕುಸಮಿತಿಗಳು ತಮ್ಮ ಧನಸಂಗ್ರಹದಿಂದ ಅವುಗಳ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ಪಾದನೆಗಾಗಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುವು. ಈ ಸಮಿತಿಗಳು ಎಶೇಷ ಕರರೂಪದಿಂದ ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಧನಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡುವುವು : ಹತ್ತಿ ೩.೫ ಕೋಟಿ ; ಕಬ್ಬು ೧.೩ ಕೋಟಿ; ಎಣ್ಣೆಕಾಳುಗಳು ೦.೫ ಕೋಟಿ. ಜೂಟಿಗಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕರದ ಅನುಕೂಲತೆ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಯೋಜನೆಯು ೫೦ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದಿಟ್ಟಿದೆ. ಆಹಾರಧಾನ್ಯಗಳಕಿಂತ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಬೆಳೆಗಳ ಬೆಲೆಯ ಮೇಲೆ ಅವುಗಳ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ಪಾದನೆಯು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಸದ್ಯಕ್ಕೆದ್ದ ಆಹಾರಧಾನ್ಯಗಳ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರಿ ಬೆಳೆಗಳ ಬೆಲೆಯ ಸಂಬಂಧವೇ ಉಳಿಯುವುದಾದರೆ ವ್ಯಾಪಾರಿಬೆಳೆಯ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ಪಾದನದ ಪ್ರಮಾಣದ ಗುರಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು.

ಯಾವ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಯಬೇಕೆಂದು ರೈತನು ನಿರ್ಣಯಿಸಲು ಅನೇಕ ಸಂಗತಿಗಳು ಕಾರಣವಾಗಿರುವುವು. ಬೆಲೆ, ಹವಾಮಾನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ, ಬಂಡವಲಿನ ಪೂರೈಕೆ ಇವು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗುವುವು. ನೀರಾವರಿಯ ಅನುಕೂಲತೆ, ಸಂಪರ್ಕಸಾಧನಗಳಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆ, ಪಟ್ಟಣಗಳ ಬೆಳೆಗೆ, ಆಹಾರ ಚಟಗಲಲ್ಲಿಯ ಮಾರ್ಪಾಟು, ಇವೂ ಕೂಡ ಆಯಾ ಬೆಳೆಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುತ್ತವೆ. ಆದರೂ ಹೊಸ ಭೂಮಿಯು ಸಾಗುವಳಿಗೆ ತರಲ್ಪಡುವ ಸಂಗತಿಯೂ ನೀರಾವರಿಯ ಅನುಕೂಲತೆಯೂ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಲಿದೆಯೆಂಬ ಸಂಗತಿಯಿಂದ ಸ್ಫೂಲವಾಗಿ ಈ ಐದು ವರುಷದ ಕಾಲಾವಧಿಯ ಕೊನೆಗೆ ಆಯಾ ಬೆಳೆಗಳು ಇಂತಿಷ್ಟು ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಬಹುದೆಂದು ಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ :

	೧೯೫೦-೫೧	೧೯೫೫-೫೬
	ಲಕ್ಷ ಎಕರೆ	
ಅಕ್ಕಿ	೭೬೦	೮೦೦
ಗೋದಿ	೨೪೦	೨೭೦
ಬೇರೆ ಧಾನ್ಯಗಳು	೯೩೦	೯೦೦
ಕಡಲೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಅಕ್ಕಿಡಿಕಾಳು	೪೭೨	೪೯೦
ಹತ್ತಿ	೧೪೬	೧೮೦
ಜುಬು	೧೪	೨೦
ಕಬ್ಬು	೪೨	೪೫
ಎಣ್ಣೆ ಕಾಳುಗಳು	೨೬೭	೨೭೦
ಹಣ್ಣು-ಫಲ	೫೦	೬೦
ಇತರ	೨೫೦	೨೪೦

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಗುರಿಯನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವಾಗ ಋತುಮಾನದ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳು ಒಕ್ಕಲುತನ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಅನಿವಾರ್ಯವೆಂದು ಗಣಿಸಿದರೂ ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ೧೦ ಶತಾಂಶ ದಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಯಾಗಬಹುದು. ಆದರೆ ಸುಧಾರಿಸಿದ ಬೀಜ, ಗೊಬ್ಬರ, ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರ ಇವು ಉತ್ಪಾದನವನ್ನು ಎಣಿಕೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿಯೇ ಒದವಿಸುವವೆಂಬ ಭರವಸೆಯೂ ಇದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಗುರಿಯ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂದೇಹಕ್ಕೂ ಆಸ್ಪದವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಪ್ರಕರಣ ಏಳು :

ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು : ಕೃಷಿಯ ಪೋಷಕಾಂಗಗಳು.

ಸಮಾಜವಿಕಾಸ ಮತ್ತು ವಿಸ್ತರಣ ಸೇವೆ

ಹಳ್ಳಿಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನವನ್ನು ರೂಪಾಂತರಿಸಲು ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯು ಸಮಾಜವಿಕಾಸ-ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಪದ್ಧತಿಯೆಂದಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದೆ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮಸೇವಾ ವಿಸ್ತರಣವನ್ನು ಸಾಧನವೆಂದಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದೆ. ಸಮಾಜವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಗೆ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ೯೦ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದಿಡಲಾಗಿದೆ.

ಕಳೆದ ಮುನ್ನ ಮತ್ತು ವರುಷಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಆಡಳಿತ ವಿಭಾಗದವರು ಗ್ರಾಮಾಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಹಲವಾರು ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಈ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧೀಕರಣವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಗ್ರಾಮಜೀವನದ ಸಮಗ್ರದೃಷ್ಟಿಯ ಕಾರ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಈ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಆದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆಯಿಂದ ಸ್ಫೂಲವಾಗಿ ಕೆಲ ಮಾತುಗಳು ಕಂಡುಬರುವುವು.

(೧) ಒಂದೊಂದು ಆಡಳಿತ ವಿಭಾಗದವರು ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆಂದು ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಅವರು ತಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಹಳ್ಳಿಗರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಗೊಂದಲವೇಳುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಸರಕಾರದ ಕಾರ್ಯವಿಭಾಗಗಳಂತೆ ಹಳ್ಳಿಗರ ಜೀವನವು ವಿಭಾಗಿತವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಹತ್ತು ರೀತಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಹತ್ತು ಬೇರೆ ಜನರು ಬಂದು

ಹಳ್ಳಿಗನಿಗೆ ತೆಕ್ಕೆಬೀಳುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹತ್ತು ವಿಭಾಗದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುಗೂಡಿಸುವ ಒಬ್ಬನೆ ಕಾರ್ಯಕರ್ತನು ಇರುವುದು ಲೇಸೆಂದು ಇಂದು ಗ್ರಾಮಸೇವಕನೆಂದು ಹೆಸರು ಪಡೆದು ಬಂದಿದ್ದಾನೆ.

(೨) ಹಳ್ಳಿಗರನ್ನು ಹೊರಗಿನವರು ಬಂದು ಸುಧಾರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ದರಿಂದ ಹಳ್ಳಿಗರು ತಮ್ಮ ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ತಾವೇ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಹೊಣೆ ಹೊರಬೇಕು. ಸುಧಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಆಸ್ತಿ ಆಸಕ್ತಿ ಅವರಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಹೊರಗಿನ ನೆರವಿನ ಸದುಪಯೋಗವಾಗುವುದು. ಅವರಿಗೆ ಸುಧಾರಣೆ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವರ ಮೇಲೆ ಹೇರಿ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ ? ತಮ್ಮ ಹಿತ ಯಾತೆ ರಲ್ಲಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಅವರು ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮದ ಪುನರುಜ್ಜೀವನ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ತೋರುವಂತೆ ಮಾಡ ಬೇಕು.

ಹಿಂದೆ ಪಡೆದ ಅನುಭವಗಳ ಸಾರದಿಂದ ಇಂದಿನ ಸಮಾಜ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಚಾರವೇನು ಹೊಸದಾಗದೆ ಇದ್ದರೂ ಅದರ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾತ್ರ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಸಂಘಟಿತವಾಗಿದೆ. ಈಗ ಕಾರ್ಯ ಕಾರಿಯಾಗುತ್ತಿರುವ ೫೫ ಸಮಾಜ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಗಳು ದೇಶವ್ಯಾಪಿ ಯಾಗಿದ್ದು ಒಂದೊಂದು ಘಟಕದಲ್ಲಿ ೩೦೦ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಸಮಾವೇಶವಾಗಿರು ತ್ತದೆ. ಒಂದೊಂದು ಘಟಕದ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಸುಮಾರು ೫೦೦ ಚದರು ಮೈಲು; ಸಾಗುವಳಿಯಾದ ಭೂಮಿ ೧೫೦,೦೦೦ ಎಕರೆ; ಪೋಷಿತವಾದ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ೨೦೦,೦೦೦. ಒಂದೊಂದು ಘಟಕವು ೩ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನೂರು ಹಳ್ಳಿಗಳ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ವಿಭಾಗಿತವಾಗಿದೆ; ಈ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕ್ಷೇತ್ರ ಒಂದೊಂದ ರಲ್ಲಿ ೫ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಒಂದೊಂದು ಗುಂಪು ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟು ಅದು ಗ್ರಾಮಸೇವಕನ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿ ಇರುವುದು.

ಈ ಸಮಾಜ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿಯ ಮುಖ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆ ಗಳು ಒಕ್ಕಲುತನದ ಕಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಿಸಯ ಗಳಾದ, ಸಂಪರ್ಕ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಆರೋಗ್ಯ, ಪೂರಕ ನೌಕರಿ, ವಸತಿ, ಸಮಾಜ

ಕಲ್ಯಾಣ. ಒಕ್ಕಲುತನ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೀಳು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸಾಗುವಳಿಗಾಗಿ ಮರಳಿ ಪಡೆವುದು, ಕಿರಿ ನೀರಾವರಿಗಳಿಂದ ಒಕ್ಕಲುತನಕ್ಕೆ ನೀರಿನ ಅನುಕೂಲತೆ ಒದವಿಸುವುದು,— ಈ ಘಟಕದಲ್ಲಿಯೆ ಅರ್ಧದಷ್ಟು ಭೂಮಿಯಾದರೂ ನೀರಾವರಿ ಪೋಷಿತವಾಗಬೇಕೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿದೆ. ಸಾಗುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಿಸಿದ ತಂತ್ರವನ್ನು ಬಳಸುವುದು, ಸುಧಾರಿಸಿದ ಬೀಜ, ಗೊಬ್ಬರ, ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವುದು, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಜಾತಿಯ ಹೊರಗಿಗಳನ್ನು ಸಾಕಿ ದನಗಳ ತಳಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದು, ಮುಂತಾದುವು ಸಮಾವೇಶವಾಗುವುವು. ಇದು ಹಳ್ಳಿಗೊಬ್ಬನಂತೆ ಇರುವ ಗ್ರಾಮಸೇವಕನು ಮೇಲ್ಕಾಣಿಸಿದ ಕಾರ್ಯಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಬೇಕು, ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಸಹಕಾರೀ ಪದ್ಧತಿಯಮೇಲೆ ನಡೆಯುವಂತೆ ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಡಬೇಕು. ಈ ಇದು ಹಳ್ಳಿಗಳ ಒಂದೊಂದು ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಒಂದಾದರೂ ವಿವಿಧೋದ್ದೇಶದ ಸಹಕಾರೀ ಸಂಘವು ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ರಾಜಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಸಂಪರ್ಕವುಂಟಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು. ಇವು ಹಳ್ಳಿಗರ ಸ್ವಯಂಸೇವಕ ಬುದ್ಧಿಯ ಕಾರ್ಯದಿಂದ ನೆರವೇರಬೇಕು. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳು ತೆರೆಯಲ್ಪಡುವುವು. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೂ ಆಗುವುದು. ಒಂದೊಂದು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಒಂದು ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗುವುದು; ಒಂದು ಸಂಚಾರಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯೂ ಜೋಡಿಸಲ್ಪಡುವುದು. ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಪೂರೈಕೆಯನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತಗೊಳಿಸಿ, ಕೊಳೆನೀರು ಸರಿಯಾಗಿ ಹರಿದು ಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಮಲವನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ದೂರಾಗಿಸಿ, ಬೇನೆ ಬೇಸರಿಕೆಗಳು ಉಂಟಾಗದಂತೆ ಜಾಗ್ರತೆ ವಹಿಸಲಾಗುವುದು.

ಹೊಸ ವಸತಿಗಳ ರಚನೆಯ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವುದು, ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಆಟದ ಬಯಲನ್ನು ಮೀಸಲಾಗಿಡುವುದು, ಗ್ರಾಮ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಕಿರಿ ಉದ್ಯಮಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿ ನಿರುದ್ಯೋಗಿಯಾದವರನ್ನು ಮತ್ತು ಅರ್ಧೋದ್ಯೋಗಿಯಾದವರನ್ನು ಲಾಭದಾಯಕ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ

ತೊಡಗಿಸುವುದು, ಇವು ಆ ಕಾರ್ಯಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಾವೇಶವಾಗಿರುವುವು.

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಮಾಜವಿಕಾಸಯೋಜನೆಯ ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ ಯೋಜನೆಯ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿ ಇದ್ದು ಅವನ ಕೈಕೆಳಗೆ ಸುಮಾರು ೧೨೫ ರಷ್ಟು ಸುಪರವಾಯಿಜರರು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮಸೇವಕರು ಇರುವರು. ಈ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರೂ ಮತ್ತು ಉಳಿದ ನೌಕರವರ್ಗದವರೂ ಒಂ ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯುವರು. ಈ ಒಂ ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳು ದೇಶವ್ಯಾಪಿಯಾಗಿದ್ದು ಅವು ಅಮೇರಿಕೆಯ ಫೋರ್ಡ್ ಫೌಂಡೇಶನದ ನೆರವಿನಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿವೆ. ಒಂದೊಂದರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೭೦ ಜನರು ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇದರ ಜತೆಗೆ ಒಕ್ಕಲುತನ ವಿಸ್ತರಣ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಒಕ್ಕಲಿಗರನ್ನು, ಪಂಚರನ್ನು, ಗ್ರಾಮಮುಂದಾಳುಗಳನ್ನು ತರಬೇತುಗೊಳಿಸುವರು. ಅಧಿಕಾರೇತರ ಸಲಹಾಸಮಿತಿಗಳು ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದು ಅವು ಜನತೆಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯಮಾಡುವುವು. ಭಾರತಸೇವಕ ಸಮಾಜದ ಮುಖಾಂತರವೂ ಹಳ್ಳಿಗರ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಗುವುದು.

ಈ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯ ದೊಡ್ಡ ರಚನಾಕಾರ್ಯವಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಸರಕಾರವೇ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು. ಆದರೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಜನರು ಹಣದ ರೂಪದಿಂದಾಗಲಿ, ಸ್ವಯಂಸೇವಕಬುದ್ಧಿಯ ಸೇವೆಯಿಂದಾಗಲಿ ನೆರವಾಗಲು ಮುಂದೆ ಬಂದರೇನೆ ಸರಕಾರವು. ಆ ಕಾರಾರಿನ ಮೇಲೆ ಆ ರಚನಾಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳುವುದು.

ಸಾಧಾರಣ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮಾದರಿಯ ಗ್ರಾಮ-ಸಮಾಜವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯ ವೆಚ್ಚವು ಮೂರು ವರುಷಗಳಲ್ಲಿ ೬೫ ಲಕ್ಷ ಆಗಬಹುದೆಂದು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಮಿಶ್ರ ಮಾದರಿಯ ಅಂದರೆ ಒಂದು ಪಟ್ಟಣದ ಘಟಕವುಳ್ಳಂತಹ ಯೋಜನೆಗೆ ೧೫೦ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ವೆಚ್ಚವಾಗುವುದೆಂದು ಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ವೆಚ್ಚಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರವು ೭೫ ಶತಾಂಶ ಅನಾವರ್ತ ವೆಚ್ಚವನ್ನು, ೫೦ ಶತಾಂಶ ವಾರ್ಷಿಕ ಆವರ್ತ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಉಳಿದ ವೆಚ್ಚದ ಭಾಗವು ಆಯಾ ರಾಜ್ಯಗಳ ಸರಕಾರಗಳು

ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಸಮಾಜವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಗಳು ಭಾರತ-ಅಮೇರಿಕೆಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಹಕಾರೀ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಿಂದ ಪ್ರೇಷಿತವಾಗುವುವು. ಇದರ ಅನ್ವಯವಾಗಿ ಕೊಳವೆಭಾವಿಗಳು, ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರ, ಕೃಷಿಕ ಉಪಕರಣಗಳಿಗಾಗಿ ಕಬ್ಬಿಣ, ಉಕ್ಕು, ಗ್ರಾಮಸೇವಕರು ಮತ್ತು ಸುಪರ ವಾಯಿಜರರು ಇವರುಗಳ ತರಬೇತಿಗಳ ಸಹಾಯ ದೊರೆವುದು.

‘ಹೆಚ್ಚು ಆಹಾರ ಬೆಳೆಯಿರಿ’ ಆಂದೋಲನದ ವಿಚಾರಣಾ ಸಮಿತಿಯು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಸ್ತರಣಾ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಲು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿತು. ಹತ್ತು ವರುಷಗಳ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಸೇವೆಯ ಸಹಾಯವು ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ದೊರೆವಂತಾಗುವುದು. ಯೋಜನೆಯ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ೧೨೦೦೦೦ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಈ ಸೇವೆಯ ಲಾಭ ಮುಟ್ಟುವುದು. ಈ ಸೇವೆಯಿಂದ ಗ್ರಾಮಜೀವನಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಚೈತನ್ಯ ಬರುವುದಲ್ಲದೆ ಆಹಾರ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ನೆರವಾಗುವುದು. ಈ ರೀತಿಯ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುವಾಗ ಉದ್ಭೂತವಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಅಭ್ಯಸಿಸಿ ಪರಿಹಾರ ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಒಕ್ಕಲುತನಕ್ಕೆ ಧನಸಹಾಯ

ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನವು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೋಟ್ಯವಧಿ ರೈತರ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಸಾಕಷ್ಟು ಧನಸಹಾಯವಿಲ್ಲದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾಕ ರೈತರು ಸುಧಾರಿಸಿದ ಬೀಜ, ಗೊಬ್ಬರ, ಹೊಸ ತಂತ್ರ ಇವುಗಳ ಲಾಭ ಪಡೆಯಲು ಅಸಮರ್ಥರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹರಿಗೆ ಸಕಾಲಕ್ಕೆ ಸಾಲ ಒದಗಿಸಿಕೊಡುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಒಕ್ಕಲಿಗನಿಗೆ ಅಲ್ಪಾವಧಿಯ, ಮಧ್ಯಮಾವಧಿಯ ಮತ್ತು ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ಸಾಲ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಪಾವಧಿಯ ಸಾಲವು ಬೀಜ, ಗೊಬ್ಬರ ಮತ್ತು ಕೂಲಿಯ ವೆಚ್ಚಕ್ಕೇಂದು ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮಧ್ಯಮಾವಧಿಯ ಸಾಲವು ಭಾವಿ ಅಗಿಸಲು, ದನಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳಲು, ಪಂಪಿಂಗ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಉಪಕರಣ ಕೊಳ್ಳಲು ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗಾಗಿ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಪಾವಧಿಯ ಸಾಲವನ್ನು ವರುಷಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ರಾಶಿಮಾಡುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ

ಮರಳಿ ಪಡೆಯಬಹುದು. ಆದರೆ ಮಧ್ಯಮಾವಧಿಯ ಸಾಲವನ್ನು ತೀರಿಸಲು ನಾಲ್ಕೈದು ವರುಷಗಳಾದರೂ ಬೇಕು. ಇವುಗಳನ್ನು ಕಂತಿನಿಂದ ಪಡೆಯಬಹುದು. ಹತ್ತು ಇಪ್ಪತ್ತು ವರುಷಗಳ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಹಣ ಮರಳಿಸುವ ಅನುಕೂಲತೆಯುಳ್ಳ ಸಾಲವನ್ನು ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ಸಾಲವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಇದರಿಂದ ಹಳೆಯ ಸಾಲ ತೀರಿಸಲು, ದೊಡ್ಡ ಯಂತ್ರಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳಲು, ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಉಪಯೋಗವಾಗುತ್ತದೆ.

ಒಕ್ಕಲಿಗರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಧನಸಹಾಯವು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಪಡೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

- (೧) ಖಾಸಗಿ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳು : (ಅ) ಸಾಹುಕಾರರು ಮತ್ತು ಭೂ ಒಡೆಯರು,
(ಬ) ವ್ಯಾಪಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು.
(೨) ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳು : (ಅ) ಸರ್ಕಾರ
(ಬ) ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳು.

ಇತ್ತೀಚಿನ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಸಾಹುಕಾರರು ಮತ್ತು ಭೂ ಒಡೆಯರು ಇವರೇ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಲ ಕೊಡುವವರು ಆಗಿದ್ದರು. ಋಣಪರಿಹಾರ ಕಾನೂನಿನಿಂದ ಈ ಜನರ ಜಟುವಟಿಕೆಗಳು ಮಾರ್ಯಾದಿತಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಸಾಂಘಿಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಲ ದೊರೆಯುವ ಉಪಾಯಗಳು ಬೆಳೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರವು ಇದುವರೆಗೆ ಸಂತ್ರಸ್ತರಿಗಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಪರಿಹಾರ ಒದವಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗ ಒಕ್ಕಲುತನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೂ ಸಾಲ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂದಾಗಿದೆ. ೧೯೩೮-೩೯ರಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರವು ಒಂದು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಸಾಲ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ ೧೯೪೯-೫೦ರಲ್ಲಿ ತಗಾವ ಸಾಲವೆಂದು ೧೫ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳು ಹಳ್ಳಿಗರಿಗೆ ಸಾಲ ಕೊಡುತ್ತವೆ. ೧೪೨೦೦೦ ಒಕ್ಕಲುತನ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳಿದ್ದು ೧೯೪೯-೫೦ರಲ್ಲಿ ೨೮ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಸಾಲ ಕೊಟ್ಟಿವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೨/೩ ದಷ್ಟು ಮುಂಬಯಿ ಮದ್ರಾಸ ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿ, ಸುಮಾರು ೧/೫ ಉತ್ತರಪ್ರದೇಶ, ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು

ಪಂಜಾಬದಲ್ಲಿ ವಿನಿಯೋಗವಾಗಿದೆ. ಉಳಿದ ಕಡೆ ಈ ಅಂದೋಲನ ಇನ್ನೂ ಬೆಳೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ.

೧೯೦೪ರಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳ ಕಾನೂನು ಪಾಸಾದನಂತರ ಈ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುಧಾರಣೆಯು ವಿಶಿಷ್ಟ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದಿದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿ ವಿಸ್ತ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರವು ಒಳ್ಳೆ ಬಂಧುರವಾದ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿತು. ಒಕ್ಕಲುತನ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳಲ್ಲದೆ, ಮಾರ್ಕೆಟಿಂಗ್ ಸಂಘಗಳು, ಕನ್‌ಸ್ಯೂಮರ್ಸ್ ಸೊಸಾಯಿಟಿಗಳು, ಹೌಸಿಂಗ್ ಸೊಸಾಯಿಟಿಗಳು ಮುಂತಾದ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳು ಉದಯವಾಗಿವೆ. ಈ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ ೮೦ ಶತಾಂಶ ಒಕ್ಕಲುತನ ಸಂಘಗಳೇ ಇವೆ. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅನುಭವದ ಅಭಾದಿಂದ, ಉದ್ಯೋಗ, ವ್ಯಾಪಾರ, ಸಾರಿಗೆ, ವಿತರಣಾ ಮುಂತಾದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹಕಾರಿ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅನುಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗ್ರಾಮಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧೋದ್ದೇಶ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳು ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿವೆ, ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳು ವಿವಿಧೋದ್ದೇಶ ಸಂಘಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿತವಾಗುತ್ತಲಿವೆ.

ಮುಂಬಯಿ ಮತ್ತು ಮದ್ರಾಸ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅನುಭವವು ಸಾಂಘಿಕ ಸಾಲ ಕೊಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿವೆಯೆಂದು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಜನರಿಂದಲೇ ಸಂಘಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘವು ಅವರ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಲ್ಯಾಣದ ಕಡೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯ ಪೂರೈಸುತ್ತಿರುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ. ಅದುದರಿಂದ ಕೊಟ್ಟ ಸಾಲಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಭಸ್ರತೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಹಣದ ಸದ್ವಿನಿಯೋಗವಾಗುವುದರ ಕಡೆಗೆ ಗಮನವೀಯುವುದು ವಾಡಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಸ್ಥಾನಿಕ ಉಳಕಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಇವು ಒಳ್ಳೆಯ ಸಾಧನಗಳಾಗಿವೆ.

ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳು ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ, ಅವುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ಪದಸೃಷ್ಟಿವು ಹೆಚ್ಚಾಗಬೇಕು, ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಪದ್ಧತಿಯು ಸುಧಾರಿಸಬೇಕು. ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳ ಯಶಸ್ಸು ಅಲ್ಲಿ

ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಮೊನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆ ರಿಜರ್ವ ಬ್ಯಾಂಕದವರು ಪುಣೆಯಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ವರ್ಗವನ್ನು ನಡೆಸಿದರು. ಇಂತಹ ಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ದೇಶದ ಉಳಿದೆಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಒದವಿಸಬೇಕು. ಇಂತಹ ತರಬೇತಿವರ್ಗಗಳಿಗಾಗಿಯೊಂದು ಯೋಜನೆಯು ೧೦ ಲಕ್ಷ ರೂ. ಗಳನ್ನು ತೆಗೆದಿಟ್ಟಿದೆ.

ಅಲ್ಪಾವಧಿ ಸಾಲದಿಂದ ಒಕ್ಕಲಿಗನು ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳುವನು. ಒಕ್ಕಲುತನದ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸುಧಾರಣೆ ಯಾಗಬೇಕಾದರೆ ಮಧ್ಯಮಾವಧಿಯ ಮತ್ತು ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ಸಾಲಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಯಾಗಬೇಕು. ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳಿಗೆ ರಿಜರ್ವ ಬ್ಯಾಂಕಿನಿಂದ ಈ ಮಧ್ಯಮಾವಧಿ ಸಾಲಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆಂದು ಸಹಾಯ ದೊರೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅದರೂ ರಿಜರ್ವ ಬ್ಯಾಂಕು ೫ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಈ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲೊಪ್ಪಿದೆ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ರಿಜರ್ವ ಬ್ಯಾಂಕು ಆಯ್ಕೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಒಕ್ಕಲುತನ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ತೊಡಗಬೇಕಾಗಿರುವುದರಿಂದ ರಿಜರ್ವ ಬ್ಯಾಂಕು ತೆಗೆದಿಟ್ಟ ೫ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಸಾಲದು. ಅದಕ್ಕೆ ಯೋಜನೆಯು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ೫ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದೆ. ಇದನ್ನು ಮುಂದಿನ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗುವುದು. ರಿಜರ್ವ ಬ್ಯಾಂಕು ಮತ್ತು ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳು ಕೂಡಿ ಯೋಜನೆಯ ಕಾಲಾವಧಿಯು ಮುಗಿಯುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮಧ್ಯಮಾವಧಿಯ ಸಾಲಕ್ಕಾಗಿ ೨೫ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಬರಬಹುದೆಂದು ಎಣಿಸಲಾಗಿದೆ.

ದೀರ್ಘಾವಧಿ ಸಾಲವನ್ನು ಲ್ಯಾಂಡ್ ಮಾರ್ಗೇಜ್ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಕೊಡುತ್ತಿವೆ. ೧೯೪೯-೫೦ರಲ್ಲಿ ಅವು ಒಂದು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಸಾಲ ಕೊಟ್ಟಿವೆ. ಈ ಮಾದರಿಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಮದ್ರಾಸು, ಮುಂಬಯಿ, ಮೈಸೂರು, ಮಧ್ಯ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇವೆ. ಉಳಿದ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಯೋಜನೆ ನಡೆದಿದೆ. ಇದುವರೆಗೆ ಈ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಸಾಲವನ್ನು ಹಳೆಯ ಸಾಲ ತೀರಿಸಲಿಕ್ಕೆಂದು ಕೊಟ್ಟಿವೆ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಲಿಕ್ಕೆಂದು

ಸಾಲ ಕೊಡಬೇಕು. ಅದರಿಂದ ಉಳಿತಾಯ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹಳೆಯ ಸಾಲ ತೀರಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವುದು. ಆದುದರಿಂದ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಬೇಡಿದ ಸಾಲಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕತೆ ಕೊಡಬೇಕು.

ಒಕ್ಕಲುತನ ಹುಟ್ಟುವಳಿಯನ್ನು ಮಾರುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಒಕ್ಕಲಿಗನು ತಾನು ಬೆಳೆಯುವ ಬೆಳೆಗೆ ಬೆಲೆ ಎಷ್ಟು ಬರುವುದು ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ಅವನು ಹುಟ್ಟುವಳಿಗಾಗಿ ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನದ ಉತ್ಪತ್ತಿಯು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಯೋಗ್ಯ ಬೆಲೆ ಪಡೆಯುವುದು ಅವನಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಠಿಣವಾಗುವುದು. ಹತ್ತಿ ಮತ್ತು ಶೇಂಗಾದಂತಹ ಬೆಳೆಗೆ ವಿಶಾಲವಾದ ಸಂಗ್ರಹಸ್ಥಾನವು ಬೇಕಾಗುವುದು. ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಒಕ್ಕಲಿಗನಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಣ್ಣು, ಪಲ್ಲೆಕಾಯಿ, ಕಬ್ಬುಗಳಂತಹವು ಬೇಗನೆ ಕೊಳೆತುಹೋಗುವುವು. ಕೂಡಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಅನುಕೂಲತೆ ಇರದ ಮೂಲಕ ನಾ ಮುಂದೆ ನೀ ಮುಂದೆಯೆಂದು ಬೇಗನೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಮಾರಬೇಕಾಗುವುದು. ಒಕ್ಕಲುತನ ಹುಟ್ಟುವಳಿಯನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಮಾರಬೇಕಾದರೆ ಅನೇಕ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗುವುದು. ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಒತ್ತಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿಸಬೇಕು, ಕಾದಿಡಬೇಕು, ವರ್ಗೀಕರಿಸಬೇಕು, ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸಬೇಕು, ಸ್ಥಾನಾಂತರಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಮಾರಾಟದ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡಬೇಕು. ಕೆಲವೊಂದು ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಒಕ್ಕಲಿಗನೂ ಮಾಡಬಹುದು; ಆದರೆ ಸಂಗ್ರಹ ಮತ್ತು ಮಾರಾಟ ಇವು ವಿಶಿಷ್ಟಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಕ್ಕ ಅನುಕೂಲತೆಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸೇನೆ ಸಲ್ಲಿಸುವವರು ಯೋಗ್ಯವೇತನ ಪಡೆಯಲು ಅರ್ಹರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಆದರೆ ಹಳ್ಳಿಯ ಸಾಹುಕಾರನು ಸಾಲವನ್ನು ಕೊಡುವಾಗ ಒಕ್ಕಲಿಗನು ಹುಟ್ಟುವಳಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಮುಖಾಂತರವೇ ಮಾರಬೇಕೆಂದು ಕರಾರು ಹಾಕುತ್ತಾನೆ. ಸಾಹುಕಾರನು ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ಥಾನಮಾನದ ಮೂಲಕ ದುರ್ಲಭ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ದಲಾಲನಾಗಿದ್ದವನೂ ಸುಲಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ ಒಕ್ಕಲಿಗನಿಗೆ ಅವನ ಹುಟ್ಟುವಳಿಗೆ ಯೋಗ್ಯಬೆಲೆ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಮುಂಬಯಿ, ಮದ್ರಾಸ,

ಹೈದರಾಬಾದ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯ ಪ್ರದೇಶ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮಬದ್ಧ ಮಾರ್ಕೆಟುಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಮಾರಾಟದಲ್ಲಿಯೂ ಅನಧಿಕೃತ ಕಡಿತಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಬಂಧಿಸಲಾಗಿದೆಯಲ್ಲದೆ ದಲಾಲರು ಮತ್ತು ತೂಗುವವರು ಇವರ ಫೀ ನಿಶ್ಚಿತಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಸುಧಾರಣೆಗಳು ಒಕ್ಕಲಿಗರಿಗೆ ಲಾಭವಾದುಕೆ ವಾಗಿದೆ. ೧೯೫೫-೫೬ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಈ ಮಾದರಿಯ ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ಉಳಿದ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೈಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಆದರೆ ಈ ಕ್ರಮಬದ್ಧ ಮಾರ್ಕೆಟುಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಹಿತವು ಪರಿಮಿತವಾಗಿದೆ. ಮಾರಾಟದ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಮಾರ್ಪಾಟುಮಾಡಿದ ಹೊರತು, ದಲಾಲಿಗಳು ಮತ್ತು ಅವರ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಕಡಿತಮಾಡುವುದು ಕಠಿನವಾಗುವುದು. ಆದುದರಿಂದ ಸಹಕಾರಿ ಪದ್ಧತಿಯ ಮೇಲೆ ಮಾರಾಟದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕೆಂಬ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಹತ್ತು ವರುಷಗಳಲ್ಲಿ ೧೬೦೦ ಕಬ್ಬಿನ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳು ರಚಿತವಾಗಿವೆ. ಅವು ಸುಮಾರು ೮೫ ರಿಂದ ೯೦ ಶತಾಂಶ ಹುಟ್ಟುವಳಿಯನ್ನು ಸಕ್ಕರೆ ಕಾರಖಾನೆದಾರರಿಗೆ ಮಾರುತ್ತವೆ. ವಾರ್ಷಿಕ ಮಾರಾಟದಿಂದ ಸುಮಾರು ೨೫ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ವ್ಯವಹಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾರಾಟದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುವುದರ ಜತೆಗೆ ಈ ಸಂಘಗಳು ಸಾಲದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಜೋಡಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ಅವು ಬೀಜ, ಗೊಬ್ಬರ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಒಕ್ಕಲಿಗನಿಗೆ ಸಾಲವಾಗಿ ಕೊಡುವುವು.

ಮುಂಬಯಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿಯ ಸಹಕಾರಿ ಮಾರಾಟದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳು ತಮ್ಮ ಸದಸ್ಯರ ಹುಟ್ಟುವಳಿಯನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಗಂಟುಗಳಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವುವು. ಆದರೆ ಗುಜರಾತದಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿಬೆಳೆಯುವವರು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಮಾರುವರು.

ಸಹಕಾರಿ ಮಾರಾಟದ ಸಂಘಗಳ ಪ್ರಗತಿಯು ಇದುವರೆಗೆ ಮಂದವಾಗಿದೆ. ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಅದನ್ನು ಅನುಕೂಲದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ. ಕೊಳ್ಳುವವರು ಹಣ ಸಲ್ಲಿಸಲು ವಿಲಂಬ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ೧೯೫೦ರ ಕೊನೆಯ ಸುಮಾರಿಗೆ ಸಕ್ಕರೆ ಗಿರಣಿಗಳಿಂದ ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿನ

ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳಿಗೆ ೨ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಇನ್ನೂ ಬರಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಕೆಲ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳು ಕಂತ್ರಾಟದಾರರನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹಣ ಪಡೆಯಬೇಕಾಯಿತು. ಕಂತ್ರಾಟದಾರರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಧಾರಣೆ ಹಾಕಿದರು. ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಅಸಮಾಧಾನಕಾರಕವೆಂದು ಕಂಡುಬಂದಿತು.

ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಸುಧಾರಿಸಬೇಕಾದರೆ ಮೂರಾಟದ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳು ಸಾಲಕೊಡುವ ಸಂಘಗಳೂ ಆಗಬೇಕು. ಅವು ನೇರವಾಗಿ ಕನ್‌ಸ್ಯೂಮರ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳೊಡನೆ ಸಂಬಂಧ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಉಳಿದ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳೊಡನೆ ಸಂಬಂಧವಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಆಯಾತನಿರ್ಯಾದ ಅನುಕೂಲತೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇಂತ ಸವ್ಯಾಪಕವಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಜೇಕಾಗುವ ಹಣವನ್ನು ಸದಸ್ಯಸಂಘಗಳಿಂದ ಪಡೆಯಬೇಕು. ಮೂಲ ಬಂಡವಲು ಹೆಚ್ಚಾದುದರಿಂದ ರಿಜರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕಿನಿಂದ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನೆರವು ಸಿಕ್ಕುತ್ತಹೋಗುವುದು.

ಈ ಸಂಘಗಳ ತಾಂತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡುವುದು ಅವಶ್ಯವಿದೆ. ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೀಣರ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಅವರ ಸಲಹೆಗಳು ಈ ಸಂಘಗಳಿಗೆ ದೊರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಆಗ ಈ ಸಂಘಗಳು ಎಲ್ಲ ಆಧುನಿಕ ಉಪಕರಣ, ಸಾಧನಗಳಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು, ಪರದೇಶದ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಒಕ್ಕಲಿಗನ ಹಿತವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುವು, ರಾಷ್ಟ್ರದ ಉನ್ನತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುವು.

ಕೃಷಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಕೆಲ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು

ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಂಶೋಧನೆಯು ಅಗತ್ಯ. ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೂ ೪.೫ ದಷ್ಟು ಸಾಗುವಳಿಯಾದ ಭೂಮಿಯು ಮಳೆಯ ಅನಿಶ್ಚಿತತೆಯ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಮಳೆಯಿಲ್ಲದ ಮೂಲಕ, ಮಳೆಯು ಕಡಿಮೆಯಾದ ಮೂಲಕ ಬೆಳೆಯು ಬರಲಿಲ್ಲ, ಸಾಕಷ್ಟು ಬರಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಭಾರತದ ಒಕ್ಕಲಿತನದ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಪರಿಣಾಮ

ಕಾರಿಯಾಗಿ ಎದುರಿಸಬೇಕಾದರೆ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಯೊಂದೇ ತರಣೋಪಾಯ. ನೀರಾವರಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಿರಿ-ಕಿರಿ ಎಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ೨೦೬ ಲಕ್ಷ ಎಕರೆ, ೨೬೪ ಲಕ್ಷ ಎಕರೆ ಭೂಮಿಗೆ ನೀರುಣ್ಣೆ ಸುವುವು. ಈ ನೀರಾವರಿಗಳು ಯಾರ ಒಡೆತನದಲ್ಲಿರುವುವು ಎಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ವರ್ಗೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಕಾಲುವೆಗಳು ಸರಕಾರದ ಒಡೆತನಗಳಲ್ಲಿವೆ; ಆದರೆ ಐವಿಗಳು ಮತ್ತು ಕೆರೆಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಖಾಸಗಿ ಒಡೆತನದಲ್ಲಿವೆ. ಕಳೆದ ೨೫ ವರುಷಗಳಲ್ಲಿ ಸುದ್ದಿಪಂಗಳಿಗಳ ಮೇಲಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಸರಕಾರದ ಒಡೆತನದಲ್ಲಿನ ನೀರಾವರಿಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯು ಬೆಳೆದಿದೆ; ಆದರೆ ಖಾಸಗಿ ಒಡೆತನದಲ್ಲಿದ್ದವು ವಿಕಾಸವಾಗಿಲ್ಲ, ಎಂದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಖಾಸಗಿ ಒಡೆತನದಲ್ಲಿದ್ದ ನೀರಾವರಿಗಳಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಹಣ ತೊಡಗಿಸುವುದು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವುದು. ಭೂಸುಧಾರಣೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಮೂಲಕ ಭೂ ಒಡೆಯರ ಹೊಲಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯು ಮೇಲ್ಮಿತಿಯ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಂದ ಪರಿಮಿತವಾಗುವ ಮೂಲಕ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯ ನೀರಾವರಿಗೆ ಇನ್ನು ಪೋಷಣೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವ ಸಂಭವವೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನೀರಾವರಿ ಕಾರ್ಯಗಳೆಲ್ಲ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಘಟನೆಯಿಂದಾಗಲಿ, ಸರಕಾರದ ಸಹಾಯದಿಂದಾಗಲಿ ಕೈಕೊಳ್ಳಲ್ಪಡಬೇಕಾಗುವುದು.

ಕಿರಿ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ತರಗತಿಯ ನೀರಾವರಿಗಳಿಗೆ ಅನೇಕ ಅನುಕೂಲತೆಗಳಿರುವುವು. ಅವು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡುತ್ತವೆ. ಅದರೂ ತೊಡಗಿಸಬೇಕಾದ ಹಣವು ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬೇಕಾಗುವುದು. ಅವುಗಳ ಕಾರ್ಯವಾದರೂ ಅಲ್ಪಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಪೂರ್ತಿಯಾಗುವುದು. ಇವುಗಳ ರಚನೆಯ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಸಂಘಟಿಸುವುದೂ ಸುಲಭವಾಗುವುದು. ಈ ಬಗೆಯ ಅನುಕೂಲತೆಗಳನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿ ಮತ್ತು ಇಂತಹ ನೀರಾವರಿಗಳಿಂದ ಉತ್ಪಾದನೆಯು ಹೆಚ್ಚುವುದೆಂದು ಮನದೊಂದು ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಅವುಗಳಿಗಾಗಿ ೩೦ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ತೆಗೆದಿಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ನೀರಾವರಿಗಳ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಸುಸ್ತಿ ಶಿಫ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಇಡುವುದು ಬಹು ಮಹತ್ವದ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳಿಂದ

ಲಾಭ ಪಡೆಯುವವರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನೀರಿನ ಬೆಲೆ ಕೊಡುತ್ತಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳ ದುರಸ್ತಿಯ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಯಾರು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ದುರಸ್ತಿಕಾರ್ಯವು ಅಲಕ್ಷಿತವಾಗುವುದು. ಆದುದರಿಂದ ರಾಜ್ಯಗಳ ನೀರಾವರಿ ಕಾರ್ಯ ವಿಭಾಗದವರೇ ಈ ನೀರಾವರಿಗಳ ದುರಸ್ತಿ, ಸುಸ್ಥಿತಿ, ಸಂಚಾಲನಗಳ ಕಡೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯ ಹಾಕಬೇಕೆಂದೂ, ಎಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯತಿಗಳು, ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ಇವೆಯೋ ಅಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಸಹಾಯವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದೂ ಯೋಜನಾ ಸಮಿತಿಯು ಸೂಚಿಸಿದೆ. ಈ ನೀರಾವರಿಗಳಿಂದ ಲಾಭ ಪಡೆಯುವವರೆಲ್ಲ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ನೀರಿನ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಕರರೂಪವಾಗಿ ಕೊಡುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಇಷ್ಟಾದರೂ ಎಷ್ಟೋ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಬೆಳೆಗೆ ಮಳೆಯನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಬೇಕಾಗುವುದು. ಅಂಥಲ್ಲಿ ಡ್ರಾಯ್‌ಫಾರ್ಮಿಂಗ್‌ದ ಬಗ್ಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯ ಪೂರೈಸಬೇಕು. ಮಳೆಯ ನೀರು ಹೊಲಗಳಿಂದ ಹರಿದುಹೋಗದಂತೆ ಮಾಡುವುದು, ನೆಲಪಾತಳಿಯಲ್ಲಿಂದ ನೀರು ಆರಿಹೋಗುವುದನ್ನು ತಡೆಯುವುದು, ಇಂತಹ ಉಪಾಯಗಳಿಂದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಹಸಿಯನ್ನು ಕಾಡಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಯೋಜನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನೆ-ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಮುಂಬಯಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಸೊಲ್ಲಾಪುರ-ವಿಜಾಪೂರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಂಜಾಬ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ರೋಹತಕ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಇದರಿಂದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಳೆಯಾದ ವರುಷಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಬೆಳೆಯೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಮಳೆಯಾದ ವರುಷಗಳಲ್ಲಿ ಎಪುಲ ಬೆಳೆಯೂ ಬಂದದ್ದುಂಟು. ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿ ಬಂಡುಹಾಕಿ, ಕಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ನಟ್ಟುತಿಗೆದು, ಮತ್ತು ಒಣಹವೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಪಯೋಗಿಸಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಎದುರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಆಧುನಿಕ ಒಕ್ಕಲುತನದ ಮಹತ್ವದ ಸಾಧನದೊಂದಿಗೆ ಸುಧಾರಿಸಿದ ತರಗತಿಯ ಬೀಜಗಳು. ಈ ಬೀಜಗಳ ಗುಣಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡುವವನಿಗೆ ಅರಿವುಂಟಾಗಿದೆ. ಅದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ಪಾದನೆಯೂ ಆಗುವದೆಂದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಆದರೆ ಇಂತಹ ಬೀಜಗಳನ್ನು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ

ತಯಾರಿಸುವುದು, ಯೋಗ್ಯರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿತರಣ ಮಾಡುವುದು, ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಕ್ಕಲಿಗನಿಗೆ ಮುಟ್ಟುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಮಾತ್ರ ಇನ್ನೂ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ವಾಗಿಲ್ಲ. ಇತ್ತ ಲಕ್ಷ್ಯ ಹಾಕುವುದು ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಸುಧಾರಿಸಿದ ಬೀಜಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ಕೇಂದ್ರಗಳು ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ಹಬ್ಬಬೇಕು. ಒಕ್ಕಲುತನ ಖಾತೆಯ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಅವು ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಬೇಕು. ಕನಿಷ್ಠ ನೂರು ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೊಂದರಂತೆ ಪ್ರಯೋಗದ ಫಾರ್ಮ್ | ಒಕ್ಕಲುತನ ಕೇಂದ್ರ) ಇರಬೇಕೆಂದು ಯೋಜನಾ ಸಮಿತಿಯು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದೆ. ಬೀಜಗಳನ್ನು ಹಂಚುವಾಗ ಅವುಗಳ ಗುಣದ ಬಗ್ಗೆ ಖಾತ್ರಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹಂಚಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸುಧಾರಿಸಿದ ಬೀಜಗಳಲ್ಲಿ ಒಕ್ಕಲಿಗನ ವಿಶ್ವಾಸವೇ ಹಾರಿಹೋಗು ವುದು. ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಿ ಸಲಹೆ ಕೊಡಲು ಭಾರತದ ಒಕ್ಕಲುತನ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಕೇಂದ್ರದವರು ಒಂದು ಪ್ರವೀಣ ಸಮಿತಿಯ ಸಹಾಯವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು.

ಭಾರತದಂತಹ ಎಶಾಲವಾದ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯ ಗುಣವು ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯೇ ಆಗಿರುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ. ಭೂಮಿಯ ಗುಣದ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಶೀಲನೆ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದರೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಭೂಮಿಗೆ ಸರ್ಜೀವ ವಸ್ತು, ನಾಯಿಟ್ರೋಜನ, ಫಾಸ್ಫೇಟ ಮತ್ತು ಪೊಟ್ಯಾಶ ಇವುಗಳ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಭಾರತದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ಮೂರು ವಸ್ತುಗಳ ಕೊರತೆಯಿದ್ದು ಕೊನೆಯದು ವಿಪುಲವಾಗಿದೆ. ಈ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಗೊಬ್ಬರದ ಮುಖಾಂತರ ತುಂಬಬೇಕಾಗುವುದು. ಗೊಬ್ಬರ ಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಜೀವ, ನಿರ್ಜೀವ ಎಂದು ಎರಡು ಭಾಗ. ಸರ್ಜೀವದಲ್ಲಿ ಗಾತ್ರದ ಗೊಬ್ಬರ, ತೀಕ್ಷ್ಣ ಗೊಬ್ಬರವೆಂದು ಮತ್ತೆ ಎರಡು ವಿಧ. ಮೊದಲನೆಯದು ಹೊಲದಲ್ಲಿಯೆ ಕಸ, ಕಂಪೋಸ್ಟ್, ಮಲ ಮತ್ತು ಹಸಿರುಗೊಬ್ಬರ ಇವುಗಳಿಂದ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಎರಡನೆಯದು ಹಿಂಡಿ, ಎಲುಟು ಮುಂತಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆವುದು. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಗಣೆಯು ಲಂಠಿ ಟನ್ನುಗಳಷ್ಟು ದೊರೆವು ದೆಂದು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇದರಲ್ಲಿಯೆ ಬಹುಭಾಗವು ಉರುವಲಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗವಾಗುತ್ತದೆ. ಉರುವಲಕ್ಕೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿಯನ್ನು

ಪೂರೈಸುವಂತಾದರೆ ಈ ಸಗಡೆಯು ಗೊಬ್ಬರಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗವಾಗುವುದು. ಆ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಜನೆ ನಡೆದಿದೆ.

ಮಾನವಮಲವು ನಾಯಿತ್ರೋಜನ, ಫಾಸ್ಪರಸ್ ಮತ್ತು ಪರ್ಚೋರ್ ವಸ್ತು ಇವುಗಳನ್ನು ಒದವಿಸುವ ಉತ್ತಮ ಸಾಧನವಾಗಿದೆ. ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಕಂಪೌಸ್ಟ್‌ಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಮಾಡಿ ಗೊಬ್ಬರ ತಯಾರಿಸಿ ಒಕ್ಕಲಿಗರಿಗೆ ಮಾರುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಯಾಗುತ್ತದೆ. ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಗಳು ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಲೇಬೇಕೆಂದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಸನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿರುವ ೩೦೦೦ ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ೧೬೮೪ ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಗಳು ಈ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಇದರಿಂದ ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಸುಮಾರು ೧೭ ಲಕ್ಷ ಟನ್ನುಗಳಷ್ಟು ಈ ಮಾದರಿಯ ಗೊಬ್ಬರ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದ ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಗಳು ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತ ವಾದರೆ, ಯೋಜನೆಯ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಇಂತಹ ಗೊಬ್ಬರವು ೩೦ ಲಕ್ಷ ಟನ್ನುಗಳಷ್ಟು ದೊರೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಮಾನವ ಮತ್ತು ಪಶುಗಳ ಮೂತ್ರವು ಒಳ್ಳೆಯ ಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ಒದವಿಸುವುದೆಂದು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲಾದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದು ಕಷ್ಟತರವಾದ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದೆ. ಆ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರ ನಡೆದಿದೆ.

ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯದ ಜಾತಿಯ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಬೆಳೆದು ಅದನ್ನು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಮರಳಿ ಹುಗಿದರೆ ಆ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿಯೇ ನಾಯಿತ್ರೋಜನ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಸಹಾಯವಾಗುವುದೆಂಬುದು ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಹಸಿರುಗೊಬ್ಬರವೆಂದೂ ಹೇಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಎಣ್ಣೆ ಹಿಂಡಿಯನ್ನು ಗೊಬ್ಬರವೆಂದು ಉಪಯೋಗಿಸಿದರೂ ನಾಯಿತ್ರೋಜನದ ಕೊರತೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದು. ಆದರೆ ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಎಣ್ಣೆಯ ಹಿಂಡಿಯು ದನಗಳಿಗೆ ಆಹಾರವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ದನಗಳ ಆಹಾರದ ಕೊರತೆಯಿರುವ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಂತಹದನ್ನು ಗೊಬ್ಬರಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ಮಾತು. ಆಹಾರೋಪಯೋಗಿಯಾಗಿರದ ಎಣ್ಣೆಯ ಹಿಂಡಿಯನ್ನು ಗೊಬ್ಬರವೆಂದು ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದು. ಇವುಗಳ

ಜತೆಗೆ ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದರೆ ಉತ್ತಮ ಫಲ ಬರುವುದು.

ಕಸಾಯಿಖಾನೆ (ಪ್ರಾಣಿಗಳ ವಧಸ್ಥಳ) ಯಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ರಕ್ತಮಿಶ್ರಿತ ಹೊಲಸು, ಮಾಂಸ, ಎಲುಬು, ಕೋಡು ಮುಂತಾದವುಗಳು ಗೊಬ್ಬರವೆಂದು ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೆ ಭೂಮಿಯ ಫಲವತ್ತತೆಯನ್ನು ಅದು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು. ದೇಶದಲ್ಲಿನ ಕಸಾಯಿಖಾನೆಗಳಿಂದ ೧೦,೦೦೦ ಟನ್ನುಗಳಷ್ಟು ರಕ್ತಮಿಶ್ರಿತ ಹೊಲಸು ದೊರೆವುದೆಂದು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಉಳಿದ ಮಾಂಸ-ತೊಗಲು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಮಿಶ್ರಣಮಾಡಿ ಈಗ ಟ್ಯಾಂಕ್‌ಜ ಎಂಬ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಮಾರಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ೧೦ ಶತಾಂಶದವರೆಗೆ ನಾಯಿಪ್ರೋಜನ್ನು ೭ ರಿಂದ ೨೦ ಶತಾಂಶದವರೆಗೆ ಫಾಸ್ಫರಿಕ್ ಆಸಿಡು ದೊರೆಯುವುದೆಂದು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಸರಿಯಾದ ಪದ್ಧತಿಸ್ತಕಾರ ಕಸಾಯಿಖಾನೆಯ ಹೊಲಸನ್ನು ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಯವರು ಗೊಬ್ಬರ ಮಾಡಿದರೆ ಅದೊಂದು ಧನೋತ್ಪಾದನದ ಕಾರ್ಯವೂ ಭೂಮಿಗೆ ಒಳ್ಳೆ ಗೊಬ್ಬರ ಒದಗಿಸಿದ ಕಾರ್ಯವೂ ಆಗುವುದು.

ಎಲುಬುಗಳ ಗೊಬ್ಬರವು ಫಾಸ್ಫೇಟುಳ್ಳದ್ದು. ಅದು ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಭೂಮಿಗೆ ಉಪಯೋಗವಾಗುವುದು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಆಮ್ಲಯುಕ್ತ ಭೂಮಿಗಳಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಉಪಯೋಗವಾಗುವುದು. ವರುಷಕ್ಕೆ ೧,೫೦,೦೦೦ ಟನ್ನುಗಳಷ್ಟು ಎಲುಬಿನ ಸಂಗ್ರಹವಾಗುವುದು; ಆದರೆ ಇದು ನಿಜವಾದ ಪ್ರಮಾಣದ ೧/೪ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ದೊರೆತ ಪರಿಮಾಣದಲ್ಲಿಯ ೧/೪ ಮಾತ್ರ ಗೊಬ್ಬರಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಯೋಗವಾಗುತ್ತದೆ. ಉಳಿದುದು ಪರದೇಶಕ್ಕೆ ನಿರ್ಯಾತವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅದು ಅಂಟು ಜಿಲೆಟಿನ ಎಂಬ ಪದಾರ್ಥಗಳ ತಯಾರಿಕೆಗಾಗಿ ಉಪಯೋಗವಾಗುತ್ತದೆ. ಪರದೇಶಕ್ಕೆ ಇದನ್ನು ಕಳಿಸುವುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಭೂಮಿಯು ಬಡವಾಗುವುದು, ನಮ್ಮ ಉದ್ಯೋಗಗಳೂ ಕುಂದುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂಟು ಜಿಲೆಟಿನಗಳನ್ನು ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ ತಯಾರಿಸಿದರೂ ಲಾಭವಾಗುತ್ತದೆ. ರೈಲುಮಾರ್ಗದಿಂದ ದೂರದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹವಾದ ಎಲುಬುಗಳನ್ನು ತರುವುದು ಒಂದು ತೊಡಕೆನ್ನಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಅದನ್ನು

ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ತಂದರೆ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ಉದ್ಯಮಗಳಿಗೆ ಜೀವ ಕೊಟ್ಟಂತಾಗುವುದು.

ನಿರ್ಜೀವ ಇಲ್ಲವೇ ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರವೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವುವು ಆಮೋನಿಯಂ ಸಲ್ಫೇಟ ಮತ್ತು ಸುಪರ್‌ಫಾಸ್ಫೇಟುಗಳು. ಮೊದಲನೆಯದು ನಾಯಿತ್ತೋಜನವುಳ್ಳದ್ದು, ಎರಡನೆಯದು ಫಾಸ್ಫರಸ ಉಳ್ಳದ್ದು. ಈಗ ಇವು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತಿವೆ. ಸರ್ಜೀವ ಗೊಬ್ಬರದ ಸಂಪತ್ತಿಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳದೆ, ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬ ಟೀಕೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿದೆ. ಸರ್ಜೀವ ಗೊಬ್ಬರದ ಸಂಪತ್ತಿಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನವು ನಡೆಯಬೇಕಾದದ್ದೆ; ಅದರೆ ಅದುವರೆಗೆ ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರದ ತಯಾರಿಕೆಯ ಕಾರ್ಯವು ತಡೆಯಬೇಕಿಲ್ಲ. ಎರಡೂ ಕಾರ್ಯಗಳು ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ನಡೆಯುವ ಅನುಕೂಲತೆ ಇದೆ. ಕೇವಲ ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದರೆ ಭೂಮಿಯ ಗುಣವೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯವೂ ಇದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಸರ್ಜೀವ ಗೊಬ್ಬರದ ಜತೆಯಾಗಿ ಈ ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತ ಹೋಗುವುದು ಹಿತಕರ.

ಸುಧಾರಿಸಿದ ಒಕ್ಕಲುತನ ಉಪಕರಣಗಳು ವೇಳೆ ಮತ್ತು ಹಣವನ್ನು ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಉಳಿಸುವುದಲ್ಲದೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ಪಾದನೆಗೂ ನೆರವಾಗುವುವು. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿಯ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಸುಧಾರಿಸಬೇಕೆಂಬುದಕ್ಕಾಗಿ ಒಬ್ಬ ವಿಶೇಷ ಯಂತ್ರವಿಜ್ಞಾನನನ್ನು ನಿಯಮಿಸಬೇಕು. ದೇಶೀಯ ಉಪಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆ ಮಾಡಿ ಅವುಗಳ ಪ್ರಯೋಗ ನಡೆಯುತ್ತಿರಬೇಕಲ್ಲದೆ ಆಯಾತ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಉಪಕರಣಗಳ ಗುಣದೋಷಗಳ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಪ್ರಯೋಗ ನಡೆಸುತ್ತಲಿ ಇರಬೇಕು. ದೇಶದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಉಪಕರಣಗಳ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಲಕ್ಷ್ಯವೂರೈಸಬೇಕು. ಈ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಯೋಗಗಳ ಪರಿಣಾಮ ಫಲವನ್ನು ತಯಾರಕರಿಗೆ ಒದಗಿಸುವ ಎರ್ಪಾಡು ಆಗಬೇಕು. ಉಪಕರಣಗಳು ಬೆಳೆ, ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಇವುಗಳನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿ ಸಿದ್ಧಮಾಡಲ್ಪಡಬೇಕು.

ತಾಂತ್ರಿಕ ಪ್ರವೀಣರ ಸಮಿತಿಗಳು ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿ ನಿಯಮಿಸಲ್ಪಡಬೇಕು. ಸರಕಾರದವರು, ಇತರರು, ಮಾಡಿದ ಸಂಶೋಧನೆ-ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಇವರು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಬೇಕು. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಆದವೇಲೆ ಸಿದ್ಧವಾಗುವ ಸುಧಾರಿಸಿದ ಉಪಕರಣಗಳು ಜನಪ್ರಿಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಒಕ್ಕಲಿಗರಿಗೆ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿ ಅವುಗಳ ಗುಣಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮನವರಿಕೆಯಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಒಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಕಾರಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದರಕಿಂತ ಕಿರಿಯದ್ಯಮವೆಂದು ಬೆಳೆಸಿದರೆ ಹೆಚ್ಚು ಜನರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟಂತೆಯೂ ಆಗುವುದು.

ಒಕ್ಕಲುತನದ ಕಾರ್ಯಗಳ ಯಂತ್ರಗಳ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಎರಡನೆಯ ಮಹಾಯುದ್ಧದ ಅನಂತರ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಟಿ ದೊರೆಯಿತು. 'ಹೆಚ್ಚು ಆಹಾರ ಬೆಳೆಯಿರಿ' ಆಂದೋಲನದ ಮೂಲಕ ಟ್ರಾಕ್ಟರು, ಡಿಸೆಲ್ ಇಂಜಿನ್ ಗಳು, ಎದ್ವುತ್ ಮೋಟರುಗಳು ಇವುಗಳನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಧನ ಸಹಾಯವು ಸಿಕ್ಕತೊಡಗಿತು. ಕಳೆದ ಮೂರು ವರುಷಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳು ಆಯಾತ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟವು: ೧೯೪೯-೫೦ ರಲ್ಲಿ ೩೩೫ ; ೧೯೫೦-೫೧ ರಲ್ಲಿ ೪೯೩೦ ; ೧೯೫೧-೫೨ ರಲ್ಲಿ ೭೪೦೦. ಬೀಳುಭೂಮಿಯನ್ನು ಸಾಗುವಳಿಗಾಗಿ ಮರಳಿ ಪಡೆಯಲು ಮತ್ತು ನಟ್ಟು ಬೆಳೆದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹಸಸ ಮಾಡಲು ಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಉಪಯೋಗಕಾರಿಯಾಗಿವೆ. ಶ್ರಮಿಕರ ಕೊರತೆಯಿರುವ ವಿರಲ ಜನ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಭಾಸವಕಳ ತಡೆಯಲು, ಕಾಲುವೆಗಳನ್ನು ಕಡಿಯಲು, ಬಂಡಿಂಗ, ಮತ್ತು ಗದ್ದೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಮುಂತಾದ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೂ ಟ್ರಾಕ್ಟರು ಸಹಾಯಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಅದರ ಅದರ ಉಪಯೋಗದತ್ತ ಅನಾವಶ್ಯಕವಾದ ಉತ್ಸಾಹ ತೋರಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಾಗುವಳಿ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ನಿರುದ್ಯೋಗಿತೆಯು ಹೆಚ್ಚುವಂತೆ ಮಾಡದಿರಲು ಲಕ್ಷ್ಯ ಪೂರೈಸಬೇಕು. ಇವರಿಂದ ಪಶುಸಂಗೋಪನ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೂ ಕೊಡತ ಬೀಳದಂತೆ ನೋಡುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಉತ್ತಮ ಬೆಳೆ ಬಂದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಕ್ರಮಿಕೀಟಕ ಬೇನೆ ಉಪದ್ರವಗಳಿಂದ ಕಾಯಿದುಕೊಳ್ಳುವುದೂ ಮಹತ್ವದ ಮಾತಾಗಿದೆ. ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿಟ್ಟ ಕಾಳು ೧೦ ಶತಾಂಶದಷ್ಟು ನಾಶವಾಗುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇದು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಹಾನಿ; ಇದು ತಪ್ಪಿದರೆ, ಅಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಉತ್ಪಾದನ ಹೆಚ್ಚಿದಂತೆಯೇ. ಸಸ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಬೇನೆ ತಗಲದಂತೆ ಪ್ರತಿಬಂಧಕೋಪಾಯಗಳನ್ನು ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೈಕೊಳ್ಳುವುದೂ ಅಷ್ಟೇ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ. ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗಗಳನ್ನು ತಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸುವುದು, ಜೀವಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ನಿಯಂತ್ರಣ, ಸಂಸ್ಕಾರ ಪದ್ಧತಿ, ರಾಸಾಯನಿಕ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮುಂತಾದ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವುವು.

ವಿಸ್ತರಣಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ದಕ್ಷತೆಯಮೇಲೆ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಯಶಸ್ಸು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಇದುವರೆಗೆ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿ ತೋರಿಸುವ ಬದಲು ಪ್ರಚಾರದ ಮೇಲೆ ಕೈಯಾರಲಾಗಿತ್ತು. ಈ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ವಿಸ್ತರಣಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಿಗೆ ತರಬೇತಿ ಕೊಡುವುದು ಅಗತ್ಯವೆಂದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಒಕ್ಕಲುತನ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಮುಂಬಯಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಮಂಜರಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಎರಡು ವರುಷದ ಶಿಕ್ಷಣಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಮಾಡರಿಯೆಂದು ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೆ ಒಕ್ಕಲುತನ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವರು. ಈಗಿದ್ದ ಒಕ್ಕಲುತನ ಶಾಲೆಗಳಿಂದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಪ್ರಗತಿ ಹೊಂದುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಘೋರ್ಡ್ ಫಾವುಂಡೇಶನದವರ ಸಹಾಯದಿಂದ ೩೦ ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಲಾಗಿದೆ. ಯೋಜನೆಯ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕ್ರಮಬದ್ಧ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ವಿಚಾರ ಕಾರ್ಯಕಾರಿಯಾಗುತ್ತಲಿದೆ.

ದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ೨೨ ಒಕ್ಕಲುತನ ಕಾಲೇಜುಗಳು ವರುಷಕ್ಕೆ ೧೦೦೦ ಪದವೀಧರರನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸುವುವು. ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಸೌಕರ್ಯವಿಲ್ಲದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ವರುಷಕ್ಕೆ ಎರಡು ತಿಂಗಳು ಈ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಉತ್ಕಟ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ತರಬೇತುಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಒಕ್ಕಲುತನ ಸಂಶೋಧನೆಯಿಂದ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳು ತಿಳಿದು ಬಂದಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಮಟ್ಟಿಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ಸುಸಂಸ್ಕೃತ ಕೃಷಿಕನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿವೆ. ಮುಂದಿನ ಹತ್ತು ವರುಷಗಳಲ್ಲಿ ವಿತ್ತರಣಾ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸುಸಂಘಟಿತವಾಗಿ ಮಾಡಿ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಫಲಗಳು ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೂ ಮುಟ್ಟುವಂತೆ ಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಂಶೋಧನೆಯು ಒಂದು ನಿರಂತರವಾದ ಕ್ರಮವು. ಹೊಸ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಉದಯವಾದಂತೆಲ್ಲ ಹೊಸ ಪರಿಹಾರಗಳು ಒದಗಿಬರಲೇಬೇಕಾಗುವುದು. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಬೆಳೆ-ಭೂಮಿಗಳ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಒಂದೊಂದು ಕೇಂದ್ರವು ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಇದನ್ನು ಮಾಡದೆ ಹೋದರೆ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರಗಳು ಕುದುರೆಯ ಜೀಕದಂತೆ ಆಗಿ ಒಂದು ಮತ್ತೊಂದನ್ನು ಮುಟ್ಟುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಈ ಬಗೆಯ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಪ್ರಯೋಗವು ಜಪಾನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದೆ. ಈಗ ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೂ ಒಕ್ಕಲುತನ ಸಂಶೋಧನೆಯು ದಿಲ್ಲಿಯ ಇಂಡಿಯನ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್ ಆಫ್ ಅಗ್ರಿಕಲ್ಚರಲ್ ರಿಸರ್ಚ್‌ನಲ್ಲಿಯೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ೧೯೩೦ ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಬೆಳೆಯುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದ ರೂಪದೇಶವ್ಯಾಪಿಯಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳೆಲ್ಲವಕ್ಕೂ ಪರಿಹಾರ ಒದಗಿಸುವುದು ಕಠಿಣವಾಗಿದೆ. ಭಾರತವು ಈಗ ಒಕ್ಕಲುತನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡಿದೆ. ಒಕ್ಕಲಿಗನ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ತೊಡಕುಗಳು ಎಷ್ಟು ತೀವ್ರಗತಿಯಿಂದ ಪರಿಹಾರ ಪಡೆಯುವುವೋ ಅದರಮೇಲಿಂದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಪ್ರಗತಿಯು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಟೊಂಕಕಟ್ಟಿದುಡಿಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಸಂಬಂಧೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಸಾಮಾನ್ಯ ಒಕ್ಕಲಿಗನಿಗೆ ಅವು ಮುಟ್ಟುವಂತೆಯಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಒಕ್ಕಲುತನ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯೂ ಹೆಚ್ಚಬೇಕು; ಕಾರ್ಯವ್ಯಾಪ್ತಿಯೂ ಹೆಚ್ಚಬೇಕು; ಪರಿಣಾಮ ಫಲಗಳ ಸಂಬಂಧೀಕರಣವು ಬೇಗನೆ ಆಗಿ ಅವು ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಒಕ್ಕಲಿಗನಿಗೆ ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮುಟ್ಟುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೂ ಆಗಬೇಕು. ಆಗ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಕಾರ್ಯವು ಗೆರೆಕೊರೆದಂತೆ ಅಂದಾಜಿನಂತೆ ಪ್ರಗತಿಯಾಗುವುದು.

ಪ್ರಕರಣ ಎಂಟು :

ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು : ಕೃಷಿಪೋಷಕ ವ್ಯವಸಾಯಗಳು

ಪಶುಸಂಗೋಪನ

ಭಾರತದ ಗ್ರಾಮಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ದನಗಳು ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿವೆ. ಸ್ಥೂಲವಾದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆದಾಯಕ್ಕೆ ಅವುಗಳ ವಾರ್ಷಿಕ ಸಹಾಯವು ೧೦೦೦ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟಾಗುವುದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಚಾಲಕಶಕ್ತಿಯ ಬೆಲೆಯು ಸಮಾವೇಶವಾಗಿಲ್ಲ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಶಾಕಾಹಾರಿಗಳು ಬಹುಸಂಖ್ಯಾಕರಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಹಾಲು ಹೈನಗಳ ಆಹಾರದ ಸಾರಜನಕ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಒದವಿಸುತ್ತವೆ. ೧೯೫೧ ರ ಗಣತಿಯೆನುಸಾರವಾಗಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ೧೫೦೦ ಲಕ್ಷ ದನಗಳೂ ೪೩೦ ಲಕ್ಷ ಎಮ್ಮೆಗಳೂ ಇವೆ (ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೋಣಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯೂ ಸೇರಿದೆ). ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಪಶುಗಳನ್ನು ಪೋಷಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮೇವು ಮುಂತಾದುವು ದುರ್ದೈವದಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ; ಅವಶ್ಯಕತೆಯ ೭೮ ಶತಾಂಶದಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಮೇವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಹಿಂಡಿ, ಗೊಳಲಿ ಮುಂತಾದುವು ಕೇವಲ ೨೮ ಶತಾಂಶದಷ್ಟು ಆಗುವುದು. ಹಿಂಡುವ ಆಕಳು ಮತ್ತು ದುಡಿಯುವ ಎತ್ತುಗಳು ಇವುಗಳ ಕೊರತೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಇದೆ; ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬಾರದ ದನಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯೂ ಮಿತಿಮೀರಿದೆ. ಇಂತಹ ದನಗಳ ಅಸ್ತಿತ್ವದಿಂದ ಮೇವಿನ ಸಂಗ್ರಹದ ಮೇಲೆ ಅನಾವಶ್ಯಕ ಭಾರ ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ದ್ವಿಮುಖ ಸಮಸ್ಯೆ ಕಾಣುವುದು : ಇದ್ದ ದನಗಳ ತಳಿ ಸುಧಾರಿಸುವುದು;

ನಿರುಪಯೋಗಿಯಾದ ದನಗಳ ನಿರ್ಮೂಲನ ಮಾಡುವುದು. ತಳಿ ಸುಧಾರಣೆಯ ಕಾರ್ಯವು ಸರಕಾರದ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿಯೂ ಖಾಸಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿಯೂ ನಡೆಯುತ್ತಲಿದೆ. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ರಾಜ್ಯ ಸರಕಾರಗಳಿಂದ ವರುಷಕ್ಕೆ ೭೫೦ ಜಾತಿಹೋರಿಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಹಂಚಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಖಾಸಗಿ ಒಡೆತನದಲ್ಲಿದ್ದ ಜಾತಿಹೋರಿಗಳೂ ಇವುಗಳೂ ಕೇವಲ ೦.೫ ಶತಾಂಶದಷ್ಟು ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದ ತಳಿ ಸುಧಾರಣೆಯು ಪ್ರಗತಿ ಹೊಂದಿಲ್ಲ.

ಈ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೊಂದು ಕೇಂದ್ರ ಮಾಡಿದರೆ ಸುಮಾರು ಮೂರು ವರುಷಗಳ ವಯಸ್ಸಿನ ೫೦೦ ಆಕಳುಗಳಾಗುವುವು. ಒಳ್ಳೆ ಸುಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಜಾತಿಯ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಹೋರಿಗಳು ಮಾತ್ರ ತಳಿ ಬೆಳೆಸಲಿಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಡಬೇಕು. ಉಳಿದವುಗಳನ್ನು ಬಂಡೆಮಾಡಬೇಕು, ಇಲ್ಲವೆ ನಿರ್ಮೂಲನ ಮಾಡಬೇಕು. ಅವಶ್ಯಕಾಡಲ್ಲಿ ಕೃತ್ರಿಮ ಗರ್ಭಾಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ೬೦೦ ಗ್ರಾಮಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಇದೆ. ಕೃತ್ರಿಮ ಗರ್ಭಾಧಾನದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಯುಳ್ಳ ೧೫೦ ಕೇಂದ್ರಗಳು, ೨೨೫ ಹೋರಿ ಬೆಳೆಸುವ ಕೇಂದ್ರಗಳು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲ್ಪಡುವ ಯೋಜನೆಯಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯು ಫಲಕಾರಿಯಾಗುವಾಗ ವರುಷಕ್ಕೆ ೬೦೦೦೦ ಹೋರಿಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗುವುದೆಂದು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ೧೫೦ ಗ್ರಾಮಕೇಂದ್ರಗಳೂ ೬೦ ಕೃತ್ರಿಮ ಗರ್ಭಾಧಾನ ಕೇಂದ್ರಗಳೂ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಲಿವೆ.

ನಿರುಪಯೋಗಿಯಾಗಿರುವ ದನಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಲಾದ ಗೋಸದನಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಲಾಗುವುದು; ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಬಂಡೆ ಮಾಡಲಾಗುವುದು. ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಸತ್ತ ಪಶುಗಳ ಚರ್ಮ, ಕೋಡು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಹದಮಾಡಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುವುದು. ೯೭ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ವೆಚ್ಚಮಾಡಿ ಇಂತಹ ೧೬೦ ಗೋಸದನಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಸೂಚನೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ತಳಿಗಳು ಸುಧಾರಿಸುತ್ತಹೋಗಬೇಕಾದರೆ ಅವುಗಳ ಆಹಾರವು ಸತ್ವಯುತವಾಗಬೇಕು. ಹಸಿರು ಬೆಳೆಯಿಸಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಮೇವು ಒದವಿಸಬೇಕು. ಎಪುಲವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಬಹುದಾದ ಹುಲ್ಲುಗಳ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಗುಡ್ಡದ ಓರೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಿಸಬೇಕೆಂದಿದೆ. ಎಣ್ಣೆ ಹಿಂಡಿಯನ್ನು ಗೊಬ್ಬರವೆಂದು ಉಪಯೋಗಿಸುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದನಗಳಿಗೆ ಹಾಕುತ್ತಹೋಗುವ ಪರಿಪಾಠವೂ ಅನುಕೂಲತೆಯೂ ಆಗಬೇಕು. ಇದಲ್ಲದೆ, ದನಗಳಿಗೆ ರೋಗಗಳು ಅಂಟದಂತೆಯೂ ನೋಡಬೇಕು. ವರುಷಕ್ಕೆ ಸಾಯುವ ದನಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ೬೦ ಶತಾಂಶ ದನಗಳು ದನಗಳ ಬೇನೆ (ರಿಂಡರ ವೆಸ್ಪೆ)ಯಿಂದ ಸಾಯುವುವು. ಹೊಸದಾಗಿ ಶೋಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಲಾಪಿನಾಯಿಸ್ಟ್ ವ್ಯಾಕ್ಸೀನದ ಉಪಯೋಗದಿಂದ ಈ ರೋಗವನ್ನು ಪ್ರತಿಬಂಧಿಸಲು ೧೫.೭ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಮೀಸಲಾಗಿಡಲಾಗಿದೆ. ಪಶುವೈದ್ಯಾಲಯಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದೆ ಯೋಜನೆಯ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗುವ ೬೪೦ ಪಶುವೈದ್ಯಾಲಯಗಳನ್ನು ಹಿಸಿದರೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ೨೬೪೦ ಪಶುವೈದ್ಯಾಲಯಗಳು ಆಗುವುವು.

ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿಯ ಬಡವರ್ಗದವರು ಕೋಳಿಸಾಕುವ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡರೆ, ಅದು ಉಪಯುಕ್ತವೂ ಧನದಾಯಿಯೂ ಆಗುವುದು. ತತ್ತಿಯು ಪೋಷಕ ಆಹಾರವೂ ಆಗುವುದು. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿಯ ಕೋಳಿ ಸಂಖ್ಯೆಯು ೭೦೦ ಲಕ್ಷ ಇದೆ. ಹೆಳ್ಳಿಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಣ್ಣ ಕೋಳಿಯು ವರುಷಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು ಸಣ್ಣ ಆಕಾರದ ೫೦ ತತ್ತಿಗಳನ್ನು ಇಡುತ್ತದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನಡೆಸಲಾದ ಸಂಶೋಧನೆಯಿಂದ ಕಂಡ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಇವುಗಳ ಜಾತಿ ಸುಧಾರಿಸಿದರೆ ವರುಷಕ್ಕೆ ೧೦೦ ತತ್ತಿಗಳನ್ನು ಇಡಬಹುದು. ಕೋಳಿ ಸಾಕುವ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಡಲು ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ೨೫.೧೫ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಮೀಸಲಾಗಿಟ್ಟಿದೆ.

ಕುರಿ ಸಾಕುವುದು ಒಳ್ಳೆಯ ಸಾಧನ-ಉಣ್ಣೆಗೂ ಮಾಂಸಕ್ಕೂ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಈಗ ೩೯೦ ಲಕ್ಷ ಕುರಿಗಳಿವೆ. ಸರಾಸರಿ ೫೫೦ ಲಕ್ಷ ಪೌಂಡು

ಉಣ್ಣೆಯು ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಉತ್ಪಾದನವಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಇದರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೩.೬ ಲಕ್ಷ ಪೌಂಡು ನಿರ್ಯಾತವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಬೆಲೆ ಸುಮಾರು ೪.೩ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಆಗುವುದು. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕುರಿಯು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎರಡು ಪೌಂಡುಗಳಷ್ಟು ಉಣ್ಣೆ ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಉಳಿದ ದೇಶಗಳ ಪ್ರಮಾಣ ನೋಡಿದರೆ ಇದು ತೀರ ಕೆಳಮಟ್ಟದ್ದು. ಕುರಗಳ ಜಾತಿ ಆರೈಕೆ ಸುಧಾರಿಸಿದರೆ ಉಣ್ಣೆಯ ಉತ್ಪಾದನವು ಸಾಕಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗುವುದು. ಜಾತಿ ಸುಧಾರಿಸುವ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ, ರಾಜಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣದ ತಪ್ಪಲು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ತೆರೆಯುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪಶುಸಂಗೋಪನದಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆಯಾಗಬೇಕಾದರೆ ಪಶುವೈದ್ಯಕದ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆಯು ಹೆಚ್ಚಾಗಬೇಕು. ಈಗ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಒಂಬತ್ತು ಪಶುವೈದ್ಯಕದ ಕಾಲೇಜುಗಳಿವೆ. ಅಲ್ಲಿ ವರುಷಕ್ಕೆ ೨೭೫ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪದವೀಧರರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಇಜ್ಜತ ನಗರದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಶಿಕ್ಷಣದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೂ ಮುಕ್ತೇಶ್ವರದಲ್ಲಿ ಉಪಕೇಂದ್ರವೂ ಇದೆ. ಪಶುವೈದ್ಯಕದ ಶಿಕ್ಷಣದ ವಿತ್ತರಣಕ್ಕೆ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ೮೪.೫೩ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಪಶುಸಂಗೋಪನದ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ೧,೪೭೨.೯೨ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅದರ ವಿವರ ಹೀಗಿದೆ :

ಅ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ :

(೧) ಗ್ರಾಮಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ	೨೯೩.೫೩ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ
(೨) ಗೋಷಥನ	೯೭.೧೫ ,
(೩) ದನಗಳ ಬೇನೆ	೧೫.೭೦ ,
(೪) ಉಳಿದ ಯೋಜನೆಗಳು	೫.೭೪ ,

ಒಟ್ಟು ೪೧೨.೦೨ ,

ಬ ರಾಜ್ಯಸರಕಾರಗಳು :

(೧)	'ಅ' ರಾಜ್ಯಗಳು	೭೯೪ ೭೦ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ
(೨)	'ಬ' ರಾಜ್ಯಗಳು	೧೯೪.೬೦ ,,
(೩)	'ಕ' ರಾಜ್ಯಗಳು	೭೧.೬೦ ,,
ಒಟ್ಟು		೧೦೬೦.೯೦ ,,

ಎರಡೂ ಸೇರಿ ೧೪೭೨.೯೨ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ

ಹೈನ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕೆ

ಶಾಕಾಹಾರಿಗಳು ಬಹುಸಂಖ್ಯಾಕರಾಗಿರುವ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹಾಲು ಆಹಾರದ ಮಹತ್ವದ ವಸ್ತುವಾಗುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ. ಆದರೂ ಹೈನವು ಇಲ್ಲಿಯಷ್ಟು ಬೇರೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಅಲಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಆಕಳು ಸರಾಸರಿ ಸುಮಾರು ೪೧೩ ಪೌಂಡು ಹಾಲು ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಮಾಣವು ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿಯೇ ತೀರ ಕೆಳಮಟ್ಟದ್ದು. ೧೯೫೧ರ ಗಣತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಸರಾಸರಿ ೫.೫ ಟೆಂಪದಷ್ಟು ಹಾಲು ಇಲ್ಲವೆ ಹೈನದ ಪ್ರಮಾಣ ಬೀಳುತ್ತದೆಂದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ—ಅಂದರೆ ದಿನಕ್ಕೆ ೧/೬ ಸೇರಿನಷ್ಟು ಆಗುವುದು. ಆಹಾರವಿಜ್ಞಾನ ಪರಿಣತರು ಸೂಚಿಸಿದ ದಿನಕ್ಕೆ ೧೦ ಟೆಂಪದ ಕೆಳಮಿತಿಯ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಹಿಡಿದರೂ ಪಂಜಾಬ ಮತ್ತು ರಾಜಸ್ಥಾನ ಇವೆರಡನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಉಳಿದ ಎಲ್ಲ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಲಿನ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಕೊರತೆ ಕಂಡುಬರುವುದು. ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿನ ಹಾಲಿನ ಉತ್ಪಾದನವು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆಯಿದ್ದು ಅದೂ ಹರಿದು ಹಂಚಿಹೋದಂತಾಗಿ ಒಂದೊಂದು ಹಳ್ಳಿಗೆ ಸರಾಸರಿ ೨.೫ ಮಣ ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದನವಾಗುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಇಷ್ಟಾಗಿ ಕೆಲವೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸದೆ ಉಳಿದ ಹಾಲು ತುಸು ಇಲ್ಲವೆ ಖೋವೆ ತಯಾರು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

ಹಾಲು, ಹೈನದ ಬೇಡಿಕೆ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ; ಗುಣದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾಣದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಲ್ಲಿಯ ಪೂರೈಕೆಯು

ಅಸಮಾಧಾನಕಾರಕವಾಗಿದೆ. ಮುನಿಸಿಪಲ್ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ದನಗಳಿಂದಲೇ ಸುಮಾರು ೭೦ ಶತಾಂಶ ಬೇಡಿಕೆಯ ಪೂರೈಕೆಯಾಗುವುದು. ಈ ದನಗಳು ಅನಾರೋಗ್ಯಕರ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ಅವುಗಳು ಹಾಲು ಕೊಡುವುದೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದು; ಅವುಗಳಿಂದ ಒಳ್ಳೆಯ ತಳಿಯೂ ಬೆಳೆಯದು. ಅವು ಬರಡಾದ ಹಾಗೆಲ್ಲ ಕಸಾಯಿಖಾನೆಗೆ ಅಟ್ಟಲ್ಪಡುವುವು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಸಾಕಲ್ಪಟ್ಟ ದನಗಳು ಆರ್ಥಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ದೇಶದ ದನಗಳ ಸಂಪತ್ತಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಅಹಿತಕಾರಿಯಾಗುವುವು. ಪಟ್ಟಣಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಉಳಿದ ೩೦ ಶತಾಂಶದಷ್ಟು ಹಾಲು ನೆರೆಯ ಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ಬರುತ್ತದೆ. ಹಳ್ಳಿಯ ಹಾಲು ಪಟ್ಟಣ ಮುಟ್ಟುವತನಕ ಅದು ಅಶುದ್ಧ ಮತ್ತು ಗುಣಹೀನವಾಗುವಂತಾಗಿರುವುದು, ಮಾರಾಟಗಾರರ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕು. ಇಂತಹ ಗುಣಹೀನ ಹಾಲಿಗೂ ಪಟ್ಟಣಿಗರು ಹೆಚ್ಚಾದ ಬೆಲೆ ತೆರಬೇಕಾಗುವುದು. ಉಳಿದ ದೇಶಗಳಕಿಂತ ಭಾರತದಲ್ಲಿಯ ಕಿರುಕಳ ಹಾಲಿನ ಬೆಲೆಯು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ.

ಹಾಲಿನ ಪೂರೈಕೆಯಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆಯಾಗಬೇಕಾದರೆ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹೆಚ್ಚಬೇಕು. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ೨೭ ಯೋಜನೆಗಳಿದ್ದು ಅದರ ವೆಚ್ಚದ ಅಂದಾಜು ೭೨೦ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳಾಗುವುದು. ಇದರಿಂದ ಮುಂಬಯಿ ಪಟ್ಟಣವೊಂದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಉಳಿದ ಯಾವ ದೊಡ್ಡ ಪಟ್ಟಣಗಳಿಗೂ ಯೋಗ್ಯ ಹಾಲಿನ ಪೂರೈಕೆಯಾಗದು. ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಕೇವಲ ಸರ್ಕಾರದವರೇ ಬಿಡಿಸಬೇಕೆಂದರೆ ಆಗದು. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ, ಸ್ಥಾನಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಪಾಂಜರವೋಳ, ಗೋಶಾಲಾ, ಉತ್ಪಾದಕರ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳು ಮುಂತಾದವರು ಮುಂದೆ ಬಂದು ಸಹಕರಿಸಬೇಕು. ದಿಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪುಣೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರಿ ಸದ್ಭಿತಿಯ ಮೇಲೆ ನಡೆಸಿದ ಹಾಲಿನ ಉತ್ಪಾದನ ವಿತರಣವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ದಾರಿ ತೋರಿಸಲು ಸಮರ್ಥವಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹಾಲಿನ ಸಮಿತಿಯು ಏರ್ಪಡಾಗಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ಶಾಸನದ ಆಧಾರ ಸಹಾಯವಿರಬೇಕು. ಅದರಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದಕರು, ವಿತರಣಾಕಾರರು, ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿ, ಬಳಕೆಗಾರರು,

ಅರೋಗ್ಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಇರಬೇಕು. ನಗರ ಮತ್ತು ಉಪನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘದ ಮುಖಾಂತರ ಮೇವು, ಹಿಂಡಿ, ಇತರ ವಸ್ತುಗಳು, ದನ ಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಲ, ಮುಂತಾದವುಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿ ಹಾಲಿನ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಯೋಗ್ಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿತರಣೆ ಮಾಡುವ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಈ ಸಮಿತಿ ಹೊರಬೇಕು. ಸರ್ಕಾರ, ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿ ಮತ್ತು ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕು ಇವು ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕು. ಸಮಿತಿಯು ಹಾಲಿನ ಗುಣ ಮತ್ತು ಬೆಲೆ ಇವುಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಾಡಬೇಕು. ಪಟ್ಟಣಗಳಿಗೆ ಈ ಸೂಚನೆ ಯಿಂದ ಲಾಭವಾಗುವುದು; ಆದರೆ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹಾಲಿನ ಉತ್ಪಾದನೆಯು ಒಕ್ಕಲುತನ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ.

ತೋಟಗಾರಿಕೆ

ಹಾಲಿನಂತೆ ಹಣ್ಣು ಹಂಪಲ, ಪಲ್ಲೆಕಾಯಿ ಇವೂ ಆಹಾರದಲ್ಲಿ ಉಪಯುಕ್ತ ಅಂಶಗಳಾಗಿವೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ೬೦ ಲಕ್ಷ ಟನ್ನು ಕಾಯಿಸಲ್ಲೆ ಬೆಳೆವುದೆಂದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಒಂದು ದಿನಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬನು ೧.೫ ಟೆಂಸು ಹಣ್ಣು ಮತ್ತು ೧.೩ ಟೆಂಸು ಪಲ್ಲೆ ತಿನ್ನಲು ಸಾಧ್ಯ ವಾಗುವುದು. ಆದರೆ ಆಹಾರವಿಜ್ಞಾನ ಪರಿಣತರು ಮಾನವನು ೩ ಟೆಂಸು ಹಣ್ಣು ೧೦ ಟೆಂಸು ಪಲ್ಲೆ ತಿನ್ನಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿರುವರು—ಅಂದರೆ ಅದು ಸಮತೂಕ ಆಹಾರವಾಗುವುದು ಎಂದು ಅವರ ಮತ. ಆದುದರಿಂದ ಪಲ್ಲೆ ಕಾಯಿ ಮತ್ತು ಹಣ್ಣು ಬೆಳೆಯಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಅವಕಾಶವಿದೆ; ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಇದನ್ನು ಭಾಗಶಃ ಬೆಳೆಯುವ ಕ್ಷೇತ್ರವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಮಾಡಬಹುದು; ಭಾಗಶಃ ಸುಧಾರಿಸಿದ ಸಾಗುವಳಿ ಪದ್ಧತಿ ಅನುಸರಿಸಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡಿ ಮಾಡಬಹುದು. ಈ ತೋಟಗಾರಿಕೆಯ ಯೋಜನೆಗಳ ಮೇಲೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ೧೨೧.೨೨ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿವೆ. ಈ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಬಹುಭಾಗ ಹಣ್ಣು-ಪಲ್ಲೆಗಳ ಬೆಳೆಗೆ, ಬೀಜ, ಮುಂತಾದವುಗಳ ಸಂಶೋಧನೆಗಾಗಿ ಇದೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಳೆಗಾಗಿ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ:

(೧) ಹೆಣ್ಣು ಬೆಳೆಯುವ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯ ತೋಟಗಾರ ಸಸಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲು, ದೋಗ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು, ಮತ್ತು ಮಾರಾಟದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲು ಸಹಕಾರಿ ಸದ್ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಸಂಘಟಿತವಾಗಲು ನೆರವಾಗುವುದು.

(೨) ನಗರದ ಸುತ್ತವಲಯದಲ್ಲಿರುವ ಉಪನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು-ಪಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಡಬೇಕು; ಅನುಕೂಲವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಜನರು ಕೈತೋಟಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಬೀಜ ಸಸಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ನೆರವಾಗುವುದು.

(೩) ಹೆಣ್ಣು ಮತ್ತು ಪಲ್ಲಿಗಳನ್ನು ಆಧುನಿಕ ಪದ್ಧತಿಯ ಮೇಲೆ ಕಾಡಿದಲು ಕಾರ್ಯವಿಸ್ತರಣವಾಗಬೇಕು.

ಅರಣ್ಯಗಳು

ಭಾರತದ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯಗಳಿಗೆ ಜೀವಾಳದ ಪಾತ್ರವಿದೆ. ಉರುವಲಕ್ಕೆ ಮೂಲಸ್ಥಾನ; ದನಗಳಿಗೆ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲು; ಅಲ್ಲದೆ, ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಮತ್ತು ಕೃಷಿಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ, ಮನೆಗಾಗಿ, ಕಟ್ಟಿಗೆ, ಬಿದಿರು, ಅರಗು, ಅಡ್ಡು, ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಅರಣ್ಯಗಳು ಒದವಿಸುತ್ತವೆ ಭೂಮಿಯ ಫಲವತ್ತತೆಯನ್ನು ಕಾಯಿದುಕೊಳ್ಳಲೂ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿಯ ನೀರನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೊಳ್ಳಲೂ ನೆರವಾಗುವುವು. ಗುಡ್ಡದ ಓರೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮಣ್ಣು ಸನ್ನೆಡು ಹೋಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುವು. ಬಯಲಿನಲ್ಲಿಯ ಭೂಮಿಯು ಸಿದ್ಧಿಯಂತೆ ಮಾಡುವುವು.

೧೯೪೯-೫೦ರಲ್ಲಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿಯ ಅರಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವು ೧೪೭೭ ಲಕ್ಷ ಎಕರೆಯಷ್ಟು, ಅಂದರೆ ಭಾರತದ ಭೂಪ್ರದೇಶದ ೧೮ ಶತಾಂಶದಷ್ಟು ಇದ್ದಿತು. "ಭಾರತದ ಭೂಪ್ರದೇಶದ ೧/೩ ವಷ್ಟಾದರೂ ಅರಣ್ಯವಿರಬೇಕು" ಎಂದು ಅರಣ್ಯಭೋರಣೆಯು ಸೂಚಿಸಿದೆ. ಸದ್ಯಕ್ಕೆದ್ದ ಅರಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರ ಮತ್ತು ಸಾಧ್ಯವಾಗಬೇಕಿದ್ದ ಅರಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತರ ಬಹಳಿದೆ. ಈಗಿದ್ದ ಅರಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದ ಬಹುಭಾಗವು ಹಿಮಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ, ವಿಂಧ್ಯ ಪರ್ವತಗಳಲ್ಲಿ, ಡೆಕ್ಕನದಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಸಿಂಧು ಗಂಗಾ ನದಿಗಳ ಭೂಮಿಯು ಬಯಲಾಗಿದೆ. ಈಗಿದ್ದ

ದೀಳು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯ ಬೆಳೆಯಿಸಬೇಕು. ಆದರೆ ಒಕ್ಕಲುತನ ವಿಸ್ತರಣದ ಬೇಡಿಕೆಗೆ ಬೀಳು ಭೂಮಿಯು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಪೋಷಕವಾಗುವಂತೆ ಬೆಳೆಯಿಸುವ ಪದ್ಧತಿ ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಭೂಮಿಯ ಯೋಗ್ಯ ಉಪಯೋಗವಾಗುವಂತೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯಗಳು ಇರಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಅರಣ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದ ಕೇಂದ್ರ ಸಮಿತಿಯು ಸೂಚಿಸಬೇಕು. ಗೊತ್ತುಮಾಡಿದ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಶಾಶ್ವತ ಒಕ್ಕಲುತನ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಅರಣ್ಯಹೀನ ಮಾಡಬಹುದು.

ಅರಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರ ವಿಸ್ತರಣ ಕಾರ್ಯವು ದೀರ್ಘಾವಧಿ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿದ್ದು, ಆದರೆ ಈಗಾಗಲೇ ಕಾರಣಾಂತರದಿಂದ ಅರಣ್ಯಹೀನವಾದ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಪುನರುಜ್ಜೀವಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು; ಕೆಲವೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಇದುವರೆಗೆ ಜಮೀನುದಾರರ ವಶದಲ್ಲಿದ್ದ ಅರಣ್ಯಗಳ ಪೋಷಣೆ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಅಂದರೆ ಸುಮಾರು ೪೦೦ ಲಕ್ಷ ಎಕರೆ ಕ್ಷೇತ್ರವು ದೊರೆತಂತಾಗುವುದು. ಸಂಸ್ಥಾನಗಳ ವಿಲಯನದಿಂದ ರಾಜ್ಯಗಳ ಆಡಳಿತ ಕ್ಷೇತ್ರ ವಿಸ್ತಾರವಾದಲ್ಲಿಲ್ಲ ಹೊಸ ಆಡಳಿತ ವರ್ಗದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಯಾಗಬೇಕು. ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಇವುಗಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲತೆ ಒದವಿಸಿದೆ.

ಭೂಸವಕಳಿಯನ್ನು ತಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ, ವೃಕ್ಷ ಭೂಮಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮಗಳ ಸುತ್ತಲಯದಲ್ಲಿ ಗಿಡ ನಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಆಪ್ತವಿದೆ. ವನಮಹೋತ್ಸವದ ಪ್ರಸಂಗಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಗಿಡ ನಡುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಮತ್ತು ಸ್ಥಾನಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಹಕಾರದಿಂದ ಮುಂದುವರಿಸಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಉರುವಲದ ಕೊರತೆ ಎಷ್ಟೊ ದೂರಾಗುವುದು. ಉರುವಲದ ಕೊರತೆ ಕಡಿಮೆಯಾದಂತಿಲ್ಲ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿಯ ಸಗಡೆಯು ಉರುವಲಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗವಾಗದೆ ಗೊಬ್ಬರಕ್ಕೆಂದು ದೊರೆಯುತ್ತಹೋಗುವುದು.

ಯುದ್ಧಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮನೆಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಉತ್ಪಾದನ ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು. ಮಿತಿಮೀರಿ ಗಿಡಗಳನ್ನು ಕಡಿದುಹಿಡಿದು ಈ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ಪಾದನದ ಕಾರಣ. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ

೧೮ ಲಕ್ಷ ಟನ್ನು ಮನೆಕಟ್ಟಿಗೆ ವರುಷಕ್ಕೆ ಉತ್ಪಾದನವಾಗುವುದು. ಆಯಾತ ಮಾಡಿದ ಮನೆಕಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದರೆ ಒಟ್ಟು ೨೧ ಲಕ್ಷ ಟನ್ನು ಬಳಕೆಗಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೭೨ ಶತಾಂಶದಷ್ಟು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಬಳಕೆಗಾರರು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಉಳಿದುದು ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಯುದ್ಧಕಾಲದಿಂದ, ಮನೆಕಟ್ಟಿಗೆ ಸಂರಕ್ಷಣ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ಉಪಯೋಗವಾಗುತ್ತಲಿದೆ. ಆದರೆ ಪಟ್ಟಣಗಳ ಬೆಳೆಗೆಯ ಮೂಲಕ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಬೇಡಿಕೆ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ಪುನರ್ನಿವೇಶನದ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಇದರ ಬೇಡಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಕಟ್ಟಡಗಳಿಗೆ ಉಕ್ಕು ದೊರೆಯುವುದು ಕಠಿಣವಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಅದರ ಬದಲು ಮನೆಕಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಟೆಲೆಫೋನ್, ಟೆಲಿಗ್ರಾಫ್, ವಿದ್ಯುತ್ ಶಕ್ತಿಗಳಿಗಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಕಂಬಗಳನ್ನೆ ಬಳಸಬೇಕು. ಉಳಿದ ಯುರೋಪದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಬಗೆಯಿಂದ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಕಟ್ಟಿಗೆ ಕಂಬಗಳು ಸಿಕ್ಕುವುವು ಕೂಡ. ವರುಷಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು ೫೦,೦೦೦ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಕಂಬಗಳು ಅಂದಮಾನದಿಂದ ಮತ್ತು ಸುಮಾರು ೩೦,೦೦೦ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಕಂಬಗಳು ಸುಂದರಬನ ಮತ್ತು ಮಹಾನದಿ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಂದ ದೊರೆತುವು ಶಕ್ಯವಿದೆ. ಈ ಬಗೆಯಾಗಿ ಉಪಯುಕ್ತತೆ ಹೆಚ್ಚುವುದರಿಂದ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಉತ್ಪಾದನವೂ ಹೆಚ್ಚಾಗುವಂತೆ ನೋಡುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗುವುದು. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ೧೦೪ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕಾದಿಟ್ಟಿದ್ದು ಅದರಿಂದ ಅರಣ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರಿಗೆ ಸೌಕರ್ಯ ಒದಗಿಸಲು ಮತ್ತು ಇದುವರೆಗೆ ನಿಲುಕಲಾಗದ ಅರಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಲಾಭ ಪಡೆಯಲು ಹಂಚಿಕೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಲಾಗಿದೆ. ಇವೆಲ್ಲ ದೀರ್ಘಾವಧಿ ಯೋಜನೆಗಳೆಂದು ಅನ್ನಿಸಿದ್ದು ರಿಂದ ಸದ್ಯದ ಕೊರತೆ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳಲು ಬೇರೆ ಮಾದರಿಯ ಕಟ್ಟಿಗೆಗಳು— ಅವು ಅಷ್ಟು ಗಟ್ಟಿಯಿರುವುದಿಲ್ಲ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಭಟ್ಟಿಹಾಕಿ, ರಾಸಾಯನಿಕ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಕೊಟ್ಟು—ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಡಬೇಕೆಂದು ಸೂಚನೆ ಬಂದಿದೆ. ಈ ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದರೆ ೧೦೦,೦೦೦ ಟನ್ನುಗಳಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಗೆ ದೊರೆತುವುದು. ಉತ್ತರ ಅಂಧಮಾನದಲ್ಲಿ ಆಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿದರೆ ಇನ್ನೂ ೧೦೦,೦೦೦ ಟನ್ನುಗಳಷ್ಟು ದೊರೆಯಬಹುದು.

ಜಮೀನುದಾರಿ ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿ ಈಗ ಸರಕಾರದ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಂದ ೬೦,೦೦೦ ಟನ್ನುಗಳಷ್ಟು ದೊರೆವುದು.

ಮನೆಕಟ್ಟಿಗೆ ಮತ್ತು ಉರುಲವನ್ನು ಒದವಿಸುವುದಲ್ಲದೆ ಅರಣ್ಯಗಳು ಉದ್ಯಮಗಳಿಗೆ ಕಚ್ಚಾ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಒದವಿಸುವುವು. ಕಡ್ಡಿ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ, ಪ್ಲಾಯ್‌ವುಡ್, ಕಾಗದ, ಕೃತಕ ರೇಶಿಮೆ ಮುಂತಾದ ಸರಕುಗಳ ಉದ್ಯಮಕ್ಕೆ ಅರಣ್ಯಸಂಪತ್ತು ಬಹುಉಪಯೋಗವಾಗುವುದು. ಕಡ್ಡಿ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ ಉದ್ಯಮದ ವಿಸ್ತರಣೆಗೆ ೧೯೫೫-೫೬ ರಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅಂದಮಾನದಿಂದ ೪೫೦೦೦ ಟನ್ನುಗಳಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪೂರೈಕೆ ಮಾಡಲ್ಪಡುವುದು. ಪ್ಲಾಯ್‌ವುಡ್ ಉದ್ಯಮದ ಬೆಳೆಗೆಗಾಗಿ ಅಂದಮಾನದಿಂದ ೩೦,೦೦೦ ಟನ್ನುಗಳಷ್ಟು ತರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಮಾವಿನ ಮರಗಳಿಂದ ಸುಮಾರು ೨೦,೦೦೦ ಟನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ದೊರೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕಾಗದದ ತಯಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದಿರು ಮುಖ್ಯವಾದ ಅರಣ್ಯಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗಿದೆ. ವೃತ್ತ ರತ್ನಕಾಗದಕ್ಕಾಗಿ, ಕೃತಕ ರೇಶಿಮೆಗಾಗಿ ಹಿಮಾಲಯದಿಂದ ಫರ ಗಿಡಗಳ ತೊಲೆಗಳು ವಿಪುಲವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕುವುವು. ಈ ವಸ್ತುಗಳ ತಯಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಮಾಡಿ ನೋಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಉಳಿದ ಔದ್ಯಮಿಕ ಅರಣ್ಯಸರಕುಗಳಾದ ಅರಗು, ಅಂಟು, ವನಸ್ಪತಿ, ತೊಗಲು ಹದಮಾಡುವ ತೊಗಟೆ, ಇವುಗಳ ವಾರ್ಷಿಕ ಬೆಲೆಯು ೩೬೩ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟಾಗುವುದೆಂದು ಅಂದಾಜುಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿಯೆ ಅರಗು ಮತ್ತು ಮಾಯರೋಬಾಲನಗಳು ನಿಯಾತಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಯೋಗ ಬೀಳುವುವು. ೧೯೫೦-೫೧ರಲ್ಲಿ ಅರಗಿನ ನಿಯಾತವು ೧೧.೨೭ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟಾಗಿದೆ; ಮಾಯರೋಬಾಲನದ ನಿಯಾತವು ೧.೩೨ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಕೂಡಿಸಿ ಕ್ರಮ ಗೊಳಿಸಿದರೆ ನಿಯಾತಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಕಳೆಬರುವುದು.

ರಾಜ್ಯಸರಕಾರಗಳ ಅರಣ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೆ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲಿನಿಂದ ವರುಷಕ್ಕೆ ೯೫ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಆದಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಸುಮಾರು ೧೩೦ ಲಕ್ಷ ದನಗಳಿಗೆ, ೩೦ ಲಕ್ಷ ಎಮ್ಮೆಗಳಿಗೆ, ೯೦ ಲಕ್ಷ ಜೇರೆ ಪಶುಗಳಿಗೆ ಮೇವು (ಹುಲ್ಲು) ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲಿನಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ

ಸುಲಭ ದರದ ಸೌಕರ್ಯದಿಂದ ಜನರು ದನಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಯೋಗ್ಯತೆ ಮೇರಿ ಸಾಕುವ ಹವ್ಯಾಸ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ. ಆದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ದನಗಳಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಮೇವು ದೊರೆಯದೆ ಬಸಕಲಾ ಆಗುವುವು; ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದು; ಅವುಗಳ ಸತ್ವಗುಣವೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದು. ದನಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಈ ಸುಲಭ ಸೌಕರ್ಯವು ಆತಂಕವಾಗಿದೆ. ಒಕ್ಕಲುತನದ ಮತ್ತು ಮನೆಯ ಹೈನದ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗೆ ಪೋಷಕವಾಗುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅರಣ್ಯ ಹುಲ್ಲು ಗಾವಲಿನ ಸೌಕರ್ಯ ಕೊಡಲ್ಪಡಬೇಕು. ಇದರ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು ಇರುವ ದನಗಳಿಗೆ ಆಯಾ ದನಗಳಿಂದ ಉತ್ಪಾದನವಾಗುವ ಸರಕಿನ ಬೆಲೆಯ ಮೇಲೆ ಮೇಯುವ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಹೇರಬೇಕು. ರಾಯತವಾರಿ ಪದ್ಧತಿಯ ಒಕ್ಕಲುತನ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲು ಅಲಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದು ಅದರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾದರೆ ದನಗಳು ಮೇಯಲು ಹೆಚ್ಚು ಕ್ಷೇತ್ರವು ದೊರೆಯುವುದು.

ಅರಣ್ಯಗಳು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅರಣ್ಯ ಧೋರಣೆಯ ಸಂಬಂಧೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಕಣ್ಣರಿಕೆ ಇರುವುದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣದ ಸರಿಯಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೂ ಆಗಬೇಕು. ಡೆಕರಾಡೂನದಲ್ಲಿಯೂ ಅರಣ್ಯ ಸಂಶೋಧನ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಬಹುಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ಸಂಶೋಧನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದೆ. ಕ್ರಿಮಿಕೀಟಕ ರೋಗಗಳಿಂದ ಮನೆಕಟ್ಟಿಗೆ, ಬಿದಿರುಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿದೆ. ಕಾಗದ, ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್, ಅಯಿರಿ, ತರ್ಪನಾತ್ಮಕ, ಸ್ಯಾಂಟೀಫಿಕ, ಮುಂತಾದ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು ದಾರಿತೋರಿದೆ. ಅಲ್ಲಿಯ ಸಂಶೋಧನೆಗಳ ಫಲವನ್ನು ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಹಿತ ಸಂಬಂಧವುಳ್ಳವರಿಗೆ ಮುಟ್ಟುವ ಏರ್ಪಾಡಾಗುವುದು ಅವಶ್ಯವಿದೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತಕ್ಕೊಂದು ಇಂತಹ ಸಂಶೋಧನ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಅಗತ್ಯವು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ.

ಈ ಅರಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಹಿಂದುಳಿದ ವಂಗಡಗಳು ಇವೆ. ಅವರು ಅಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಉಸರ್ಜೀವನಕ್ಕಾಗಿ ಒಕ್ಕಲುತನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವರು.

ಸಂಚಾರಿ ಜೀವನವುಳ್ಳ ಅವರು ಒಕ್ಕಲುತನ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಬದಲಿಸುವರು. ಅಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ಅರಣ್ಯವು ಹಾಳುವಾಗಬಹುದು. ಅವರಿಗೆ ಬೇರೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅವರು ಒಂದೆಡೆ ನೆಲಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದರೆ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗದ ಉದ್ಧಾರವೂ ಆಗುವುದು; ಅರಣ್ಯದ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯೂ ಆಗುವುದು.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಈ ಬಗೆಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕತೆ ಇದೆ :

- (೧) ಅರಣ್ಯ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಸುಭದ್ರಗೊಳಿಸುವುದು.
- (೨) ಅರಣ್ಯದ ದುರ್ಲಾಭಸಡೆದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಪುನರುಜ್ಜೀವಿಸುವುದು.
- (೩) ಭೂಸವಕಳಿಯಾದ ಕಡೆಗೆಲ್ಲ ಅರಣ್ಯ ಜಿಳಿಸುವುದು.
- (೪) ಅರಣ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕವುಂಟಾಗಿಸುವುದು.
- (೫) ಗ್ರಾಮಗಳ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಗಿಡಗಳನ್ನು ನೆಡುವುದು.
- (೬) ಭಟ್ಟಿಗೆ ಹಾಕಿ, ರಾಸಾಯನಿಕ ಲೇಪ ಕೊಟ್ಟು ಸಾಮಾನ್ಯ ಕಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ತರುವುದು. ಇವರಿಂದ ಮನೆಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವುದು.

ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ವೆಚ್ಚದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ :

(೧) ಅರಣ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ	೬೧೧.೩	ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ
(೨) ಆಡಳಿತ	೨೪೯.೪	"
(೩) ಅರಣ್ಯ ಉದ್ಯಮಗಳು	೪೯.೫	"
(೪) ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ	೩೯.೩	"
(೫) ಸಂಶೋಧನೆ	೧೦.೦	"

ಒಟ್ಟು ೯೫೯.೫ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ

ಈ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯ ಸಾರಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕದ ಕಾರ್ಯ, ಭೂಸವಕಳಿ ತಡೆವುದು, ಸಮಾವೇಶವಾಗಿವೆ.

ಭೂಸವಕಳಿ ತಡೆಯುವುದು.

ಭೂಸವಕಳಿ ತಡೆಯುವುದು ಎಂದರೆ ಕೇವಲ ಭೂಮಿಯ ಸವಕಳಿ ಯನ್ನು ತಡೆಯುವ ಉಪಾಯಗಳಷ್ಟೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ; ಭೂಮಿಯ ಫಲವತ್ತತೆ ಯನ್ನು ಉಚ್ಚಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕಾಯಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಎಲ್ಲ ಉಪಾಯಗಳೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಸಮಾವೇಶವಾಗುವುವು. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಭೂಮಿಯ ಸವಕಳಿ ಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಭೂಮಿಯ ಸವಕಳಿಯ ಮೂಲಕ ದೇಶದ ವಿಶಾಲಕ್ಷೇತ್ರವು ಗೀಳಾಗಿಹೋಗಿದೆ. ಮಳೆಯಿಂದ ಮೇಲಿನ ಪದರು-ಮಣ್ಣು ಹರಿದುಹೋಗುವುದು ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿದೆ ಕೂರಕಲು ಬಿದ್ದು ದುರಸ್ತಿಕಾಣದೆ, ಹಾನಿ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ. ಮರು ಪ್ರದೇಶದ ಸುತ್ತಲೂ ಬಿರುಗಾಳಿಯ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕ ನೆಲದ ಮಣ್ಣು ಹಾರಿಹೋಗುವುದು. ಅದರಿಂದ ಫಲವತ್ತಾದ ಭೂಪ್ರದೇಶವು ತಗ್ಗುತ್ತ ನಡೆದಿದೆ.

ಭೂಮಿಯ ಸವಕಳಿಗೆ ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿ ಮುಖ್ಯವಾದುದು ಅರಣ್ಯಗಳು ನಾಶವಾದಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು. ಅರಣ್ಯಗಳ ನಾಶದಿಂದ ಗುಡ್ಡದ ಓರೆಯಲ್ಲಿಯ ಗಿಡಗಳು ಇಲ್ಲದಂತಾಗಿ ಮಣ್ಣು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಆಸರವೇ ಹೋಗಿಬಿಡುತ್ತದೆ. ಪಡಭೂಮಿಗಳ ಅಲಕ್ಷ್ಯದಿಂದ, ಹುಲ್ಲುಗಾವಲು ಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಆರೈಕೆಗಳಿಲ್ಲದ ಮೂಲಕ, ಬೀಳು ಭೂಮಿಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಕೈಬಿಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ಭೂಮಿಯ ಸವಕಳಿ ವಿಪರೀತವಾಗಿದೆ. ಭೂಮಿಯ ಸವಕಳಿಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಉಪಾಯಗಳು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿವೆ.

(೧) ಅರಣ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು ಮತ್ತು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವುದು.

(೨) ಒಕ್ಕಲುತನದ ಪರಿಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆ ನಡೆಸಬೇಕು. ಇಳಿಜಾರಿನ ಭೂಮಿಗಳಲ್ಲಿ ದಂಡೆಗುಂಟ ರಂಟಿಹೊಡೆವುದು; ಸರಿಯಾದ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆವುದು; ಯೋಗ್ಯ ಗೊಬ್ಬರ, ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದು; ಪಡಭೂಮಿ-ಬೀಳುಭೂಮಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯ ಹಾಕುವುದು.

(೩) ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಒಡ್ಡುಗಳನ್ನು ಹಾಕುವುದು; ಗದ್ದೆಗಳಾದಿ ಮಾಡುವುದು; ಹೆಚ್ಚಾದ ನೀರಿಗೆ ಹರಿದುಹೋಗಲು ಅನುಕೂಲತೆ ಒದಗಿಸುವುದು; ಕೊರಕಲುಗಳನ್ನು ತುಂಬುವುದು. ಮುಂತಾಗಿ.

ಈಗಾಗಲೇ ಅನೇಕ ವರುಷಗಳಿಂದ ಕೆಲ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಲಿನ ಉಪಕ್ರಮಗಳು ನಡೆದಿದ್ದರೂ ದೇಶವ್ಯಾಪಿಯಾಗಿ ಅವು ಬೆಳೆದಿಲ್ಲ, ಸಮಸ್ಯೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈಗ ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಹೂಡಿದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಕ್ಷುಲ್ಲಕವೆನ್ನಿ ಸಬಹುದಾದರೂ ದೇಶವ್ಯಾಪಿಯಾದ ಕಾರ್ಯ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಪರಿಹಾರದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದೆಂದು ಕೇಳಬಹುದು. ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾಗಿ ಆಗಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಕಾರ್ಯವು ಸಾಕಷ್ಟಾಗಿ ಆಗಿರದ ಮೂಲಕ ಒಮ್ಮೆಲೆ ದೊಡ್ಡ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಆಗದು. ದೇಶದ ವಿಶಾಲ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ಯಾವ ಬಗೆಯ ಭೂಮಿ ಇದೆ, ಎಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಮತ್ತು ಯಾವ ವೇಗದಿಂದ ಸವಕಳಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಸುದ್ದಿ ಸಂಗತಿ ಅಂಕಿ ಸಂಖ್ಯೆಗಳು ಉಪಲಬ್ಧವಿಲ್ಲ; ತರಬೇತಿಹೊಂದಿದ ಇಲ್ಲವೆ ಅನುಭವಿಕರಾದ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ಕೊರತೆಯೂ ಇದೆ. ಆದರೆ ಈ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಯೋಜನೆಯ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬಹು ಪಟ್ಟಿಗೆ ಹೋಗಲಾಡಿಸಲಾಗುವುದು. ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲಾಗುವುದು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಆಯಾ ರಾಜ್ಯದವರು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಪರಿಹಾರೋಪಾಯ ಕೈಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಭಾಸಂರಕ್ಷಣಾ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆಯಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕಚ್ಚಾರ ನೆರವನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರವು ರಾಜ್ಯಸರಕಾರಗಳಿಗೆ ಒದವಿಸುವ ವಿವರವೂ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಸರಕಾರಗಳು ಮಾಡಬಹುದಾದ ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ಜೋಡಿಸುವಂತೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರವು ೨ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಮೀಸಲಾಗರಿಸಿದೆ.

ಒಕ್ಕಲಿಗರೇ ಮುಂದೆ ಬಂದು ಭಾಸವಕಳಿ ತಡೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸಹಕಾರೀ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ಸಂಘಟಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇಂತಹ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಂದ ಮಾಡಿದಂತಹ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳಿಗೆ ಸರಕಾರವು ತಾಂತ್ರಿಕ

ನೆರವನ್ನು, ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವನ್ನು ಕೊಡುವುದು. ಖಾಸಗಿ ಒಡೆತನದ ಭೂಮಿ ಯಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆ ಕೈಕೊಳ್ಳಲು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರ ಬರುವಂತೆ ಕಾನೂನು ಗಳು ಆಗಬೇಕು. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸುಧಾರಣೆ ಮಾಡುವಾಗ ಆದ ವೆಚ್ಚವು ಒಕ್ಕಲಿಗರು ಮತ್ತು ಸರಕಾರ ಇವರಲ್ಲಿ ವಿಭಾಗಿತವಾಗುವಂತಿಯಾಗಬೇಕು.

ಡೆಹರಾಡೂನದಲ್ಲಿಯೆ ಅರಣ್ಯ ಸಂಶೋಧನ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಭೂಸವಕಳಿ ತಡೆವ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಭಾಗವನ್ನು ಜೋಡಿಸುವ ಅನುಕೂಲತೆ ಈ ಯೋಜನೆ ಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ದೇಶದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ೬ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕೆಂದೂ ಅವರು ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದೂ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಭೂಮಿಯ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಖಿಲ ಭಾರತದ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ಸರ್ವೆ ಆಗಬೇಕೆಂದೂ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಸರ್ವೆ ಯಲ್ಲಿ ಸಮಾನ ಕ್ರಮಪದ್ಧತಿಯಿರಬೇಕೆಂದು ಕೇಂದ್ರದವರೇ ಇದನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಮಾಡುವಾಗ ರಾಜಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ಪಂಜಾಬ, ಉತ್ತರಪ್ರದೇಶ, ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ, ಕಚ್ಛ ಈ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿರುವ ಮರುಪ್ರದೇಶದ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಹಾಕ ಲಾಗುವುದು. ಇದರ ಸಲುವಾಗಿ ಜೋಧಪುರದಲ್ಲಿ ಮರುಪ್ರದೇಶದ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಮರುಪ್ರದೇಶದ ಹಬ್ಬುಗೆಯು ಸುತ್ತಲಿನ ಎಲ್ಲ ರಾಜ್ಯಗಳ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಆಯಾ ರಾಜ್ಯಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳೂ ಕೇಂದ್ರದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯೂ ಇರುವ ಕಾರ್ಯ ಸಮಿತಿಯ ಏರ್ಪಾಡು ಆಗಿ ಅದರ ಮುಖಾಂತರ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಮೇಲ್ಕಾರಣದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕಾದರೆ, ಇನ್ನು ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಾರ್ಯವ್ಯಾಪ್ತಿಯುಳ್ಳ ಬೇರೆ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಮಿತಿಗಳೂ ಏರ್ಪಾಡಾಗಬೇಕು.

ಮೀನುಗಾರಿಕೆ

ಮೀನುಗಾರಿಕೆಯ ವ್ಯವಸಾಯದಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆದಾಯಕ್ಕೆ ವರುಷಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು ೧೦ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಪ್ರೋಟೀನ್, ಜೀವನಸತ್ವ ಮತ್ತು ಖನಿಜಕ್ಷಾರಗಳು ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಮೀನು

ಉತ್ತಮ ಆಹಾರವಾಗಿದೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿಯೆ ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಅದು ಆಹಾರದ ಮುಖ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ.

ಮೀನುಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ವಿವರಗಳು ಈಗ ಸರಿಯಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಂಕಿ ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕಲೆಹಾಕಲು ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ತೆಗೆದಿಡಲಾಗಿದೆ. ಈಗ ಉಪಲಬ್ಧವಿದ್ದ ಅಂಕಿ ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಮೀನುಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯು ಸುಮಾರು ಹತ್ತು ಲಕ್ಷ ಟನ್ನುಗಳಷ್ಟು ಆಗುತ್ತಿದ್ದು ಅದರಲ್ಲಿಯೆ ಸುಮಾರು ೭೦ ಶತಾಂಶ ಸಮುದ್ರದಿಂದ, ೩೦ ಶತಾಂಶ ಸೀನೀರಿನಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಈಗಿನ ಪ್ರಾರ್ಥಿಕೆಯಿಂದ ಪ್ರತಿ ತಲೆಗೆ ವರುಷಕ್ಕೆ ೩.೪ ಪೌಂಡಿನಷ್ಟು ಬೇಕುವುದು. ಸಮತೂಕ ಆಹಾರದ ಲೆಕ್ಕವನ್ನು ಹಿಡಿದರೆ ಪ್ರತಿದಿನ ಪ್ರತಿ ಪ್ರಾಣಿಗೆ ೩ ಲಿಂಸುಗಳಷ್ಟಾದರೂ ಬೇಕು. ಅಂದರೆ ವರುಷಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬನಿಗೆ ೫೧ ಪೌಂಡಿನಷ್ಟು ಬೇಕಾಗುವುದು ಇದರಿಂದ ಬೇಡಿಕೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಕೆಗಳಲ್ಲಿಯೆ ಅಂತರದ ಕಲ್ಪನೆ ಬರುವುದು.

ಒಳದೇಶದಲ್ಲಿಯೆ ಮೀನುಗಾರಿಕೆಯ ವ್ಯವಸಾಯ ಬೆಳೆಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಜಲಸಂಚಯಗಳ ನಿರೀಕ್ಷಣೆಯ ವರದಿಯು ಅವಶ್ಯವಾಗಿದೆ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನ ಮಾಡಲು ಮೀನುಮರಿಗಳ ಸಂಗ್ರಹದ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಅವುಗಳ ಸ್ಥಾನಾಂತರದ ಬಗ್ಗೆಯೂ ವಿಚಾರಿಸಬೇಕು. ಬರಾಕಪೂರದಲ್ಲಿಯೆ ಒಳದೇಶ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರದವರ ಪ್ರಯೋಗಗಳಿಂದ ಸ್ಥಾನಾಂತರದಲ್ಲಿ ಮೀನುಮರಿಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ಯೋಜನೆ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ ರಿಂದ ಅವುಗಳಲ್ಲಿಯೆ ಸಾವಿನ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಜಲಸಂಚಯಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದುವ ಕೆಲ ಬಳ್ಳಿಗಳು ಮೀನುಗಳಿಗೆ ಮಾರಕವಾಗುವುದರಿಂದ ಅವುಗಳ ನಿರ್ಮೂಲನ ಸಾಧನಗಳಿಗಾಗಿ ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆಯುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಒಳದೇಶದಲ್ಲಿಯೆ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ವ್ಯವಸಾಯ ವಿಕಾಸವಾಗದಿರಲು ಹಳ್ಳಿಯ ಕೆರೆಗಳ ಖಾಸಗಿ ಒಡೆತನದ ಹಕ್ಕುಗಳು ಕಾರಣವಾಗಿವೆ ಎಂದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಇನ್ನೇನು ಈಗ ಜಮೀನುದಾರಿಯ ನಿರ್ಮೂಲನವಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಬಾಧೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆ ಕೆರೆಗಳ ಒಡೆತನವು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿರುವುದರಿಂದ

ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ವ್ಯವಸಾಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡುವುದು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳನ್ನೇ ಕೂಡಿದೆ. ಒಳದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಮೀನುಗಾರಿಕೆಯು ವಿಶಾಲವಾದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹರಿದು ಹಂಚಿಹೋಗಿರುವುದರಿಂದ ವಿಸ್ತರಣಾ ಸೇವೆಯು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಒಕ್ಕಲುತನ ವಿಸ್ತರಣಾಸೇವೆಯ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯಾಗಬಹುದೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಒಕ್ಕಲುತನ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ, ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಮೀನುಗಾರಿಕೆಯ ಜ್ಞಾನದಾನವಾಗಬೇಕು.

ಭಾರತದ ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶವು ಪಶ್ಚಿಮಾಫ್ರಿಕಾಕೊಲತೆಗಳುಳ್ಳ ನದೀಮುಖಗಳಿಂದ, ಉಪ್ಪುನೀರಿನ ಸರೋವರಗಳಿಂದ, ಸಮುದ್ರದ ಒತ್ತುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದೆ. ಉಪ್ಪುನೀರಿನ ಪ್ರದೇಶವು, ಚಿಲ್ಲಾ ಸರೋವರ ಹಿಡಿದು, ಸುಮಾರು ೧೯ ಲಕ್ಷ ಎಕರೆಯಷ್ಟಾಗುವುದು. ಚಿಲ್ಲಾ ಸರೋವರದ ಕ್ಷೇತ್ರ ೨೫೬೦೦೦ ಎಕರೆಯಷ್ಟಿದೆ. ಇದೇ ಸುಮಾರು ೩೦೦೦ ಟನ್ನುಗಳಷ್ಟು ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಮೀನು ಪೂರೈಸುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರದೇಶದ ಬಹುಭಾಗವು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಅಧೀನವಾಗಿದ್ದು ಇನ್ನೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ತ್ರಾವಣಕೋರ ಕೋಟೀನಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದಕ ಮೀನುಗಾರಿಕೆಗಾಗಿ ಬೀಳು ಜಲಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಮರಳಿ ಪಡೆಯಲಾಗಿದೆ. ಇದೇ ಬಗೆಯಾಗಿ ಉಳಿದ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮೀನುಗಾರರ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ವಸಾಹತುಗಳು ಏರ್ಪಡಾಗುವುದು ಅವಶ್ಯವಿದೆ.

ಸಾಗರ ಮೀನುಗಾರಿಕೆಗಾಗಿ ದೇಶೀಯ ನಾವುಗಳಿಗೆ ಯಂತ್ರಸಾಧನಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಇಂತಹ ನಾವುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಸುಮಾರು ೭೦,೦೦೦ ದಷ್ಟಿದೆ. ಇವು ಸಮುದ್ರದ ಒಳಕ್ಕೆ ಕೆಲ ಮೈಲುಗಳಾಚೆ ಹೋಗಲಾರವು. ಮೇಲಾಗಿ ಹೋಗಿಬರುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ಇವುಗಳ ಕಾಲಹರಣವಾಗುವುದು. ಅದುದರಿಂದ ಉತ್ಪಾದನೆ ಕಡಿಮೆ. ಇವುಗಳಿಗೆ ಯಾಂತ್ರಿಕ ಶಕ್ತಿ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿದರೆ, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹೋಗಬಹುದಾಗಿದ್ದ ಅಂತರದಕಿಂತಲೂ ದೂರ ಹೋಗಬಹುದಲ್ಲದೆ ಹೆಚ್ಚು ವೇಳೆ ಮೀನು ಹಿಡಿಯುವುದರಲ್ಲಿ ಕಳೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಸುಮಾರು ನೂರಾನಾಲ್ವತ್ತು ನಾವುಗಳಿಗೆ ಯಾಂತ್ರಿಕ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸುವ ಏರ್ಪಾಡು ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿದೆ.

ಪಶ್ಚಿಮ ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ 'ಮಾತೃನಾಕೆ'ಯ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವ ತುಂಬಾ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಆದರೆ ಭದ್ರವಾದ ಹಿಡಿತಗಳೂ ಶೀತಲೋಷಣೆಯೂ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೂ ಆಗಬೇಕಾಗುವುದು. ಆದರೂ ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಕೋಚೀನಗಳ ಅನುಪಾಸುಗಳಲ್ಲಿ ಈ ತರಹದ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಯುವಂತೆ ಯೋಜನೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದೆ. ಇದರಿಂದ ದೊಡ್ಡ ಹಡಗವಾದ 'ಮಾತೃನಾಕೆ'ಯ ನೆಲೆಯಿಂದ ಅನೇಕ ಕಿರಿನಾವೆಗಳು ಕಾರ್ಯಮಾಡಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ; ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕಾರವಾರದ ಹತ್ತಿರದ ಮ್ಯಾಕೆರೆಲ ಮಾದರಿಯ ಮತ್ತು ಕೋಚೀನದ ಹತ್ತಿರದ ಪಾಡೀನ ಮಾದರಿಯ ಮೀನುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ 'ಪರ್ವಸೀನರ್ಸ್'ಗಳ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ವ್ಯಾಪಾರಿ ನೌವಾಹಕಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಆರಬ್ಬೀಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಲು ಒಂದು ಅಂತಹ ವ್ಯಾಪಾರಿ ನೌವಾಹಕವನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಲ ಸರ್ಕಾರವೂ ಇಂತಹ ಮೂರು ಕಿರಿನೌವಾಹಕಗಳಿಗಾಗಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದೆ.

ಆದರೆ ವ್ಯಾಪಾರಿ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಯಶಸ್ಸು ಸಾಧಿಸಬೇಕಾದರೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಪಡೆದ ಕೆಲಸಗಾರರು ಬೇಕಾಗುತ್ತಾರೆ. ಎಂಟು ಜನರ ಒಂದು ಗುಂಪು ಈಗ ತರಬೇತಿ ಪಡೆಯುತ್ತಲಿದೆ. ಗಣನೀಯವಾದ ಪಶ್ಚಿಮ ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಒಂದು ಜವಾನೀ ಕಂಪನಿಯೂ ತರಬೇತಿ ಕೊಡುತ್ತಲಿದೆ. ಸಂಯುಕ್ತರಾಷ್ಟ್ರಸಂಘದ ಆಹಾರ ಒಕ್ಕಲುತನ ಸಂಘಟನೆಯ ಮುಖಾಂತರ, ಇಲ್ಲವೆ ಆಮೇರಿಕೆಯ ಚತುರಂಶ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಮುಖಾಂತರ, ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಇಂಜಿನಿಯರರು, ನೌಕಾ ಶಿಲ್ಪಿಗಳು, ಬಂದರು ತಜ್ಞರು, ಮುಂತಾದ ತಾಂತ್ರಿಕಪ್ರವೀಣರ ನೆರವು ದೊರೆಯುತ್ತಿದೆ. ಸುಮಾರು ೫ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ತೆಗೆದಿಟ್ಟು ಮೀನುಗಾರರಿಗೆ ಯಾಂತ್ರಿಕ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಇದಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಬೇರೆ ಸಂಘಟನೆಯೂ ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮೀನುಗಳನ್ನು ನಾವೆಗಳಿಂದ ಇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸೌಕರ್ಯ, ಶೀತಲೋಷಕರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸಾರಿಗೆ, ಮಾರಾಟ ಮುಂತಾದವುಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಬೇಕು. ಒಂಬತ್ತು ಬರ್ಫದ ಕಾರಖಾನೆಗಳಿಗಾಗಿ, ಮತ್ತು ಒಂಬತ್ತು ವಿಶಿಷ್ಟ

ಸೌಕರ್ಯಗಳುಳ್ಳ ಸಾರಿಗೆ ವಾಹನಗಳ ಬಗ್ಗೆಯೂ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಪಶ್ಚಿಮ ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಕಿರಿಬಂದರಗಳಲ್ಲಿ ರೇವೆ ತುಂಬಿಹೋದುದನ್ನು ತೆಗೆಸುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿಯೂ ಯೋಜನೆಯು ಕಾರ್ಯಾರಂಭ ಮಾಡಿದೆ.

ಮೀನುಗಾರಿಕೆಯ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ದಲಾಲರು ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಮೀನುಗಾರರಿಗೆ ಇವರೇ ಆಧಾರರು. ಇವರಿಂದ ಮೀನುಗಾರರು ನಾವು, ಕೊಕ್ಕೆಗಳು, ಬಲೆಗಳು, ಬಲೆದಾರ, ನೌಕಾಪಟದ ಅರಿವೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿಯೇ ಮೀನುಗಾರರ ಗಳಿಕೆಯ ಬಹುಭಾಗ ಹಿಂಡಿಹೋಗುತ್ತದೆ. ದಲಾಲರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಆ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುವ ಮೀನುಗಾರರ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳು ಏರ್ಪಾಡಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸುಮಾರು ೬೦ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ತೆಗೆದಿಟ್ಟು ಮೀನುಗಾರರಿಗೆ ವ್ಯಾಪಕ ಸಾಯಿಕ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಒದವಿಸುವ ಅನುಕೂಲತೆ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸೀನೀರಿನ ಮೀನು ತಾಜಾ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಮಾರಾಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಸುಮಾರು ೨೦ ಶತಾಂಶದಷ್ಟು ಸಾಗರ ಮೀನುಗಳು ತಾಜಾ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟವಾಗುವುವು. ಉಳಿದ ಸುಮಾರು ೮೦ ಶತಾಂಶದಷ್ಟು ಒಣಗಿಸಿದ ಮೀನು ಎಂದು, ಇಲ್ಲವೆ ಉಪ್ಪಿಸಿದ ಮೀನು ಎಂದು, ಇಲ್ಲವೆ ಮೀನುಗೊಬ್ಬರ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟು ಮಾರಾಟವಾಗುವುದು. ತಾಜಾ ಮೀನುಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇರುವ ಬೇಡಿಕೆ ಪೂರೈಸಲು ಸಾಗರ ಮೀನುಗಳ ಸಾರಿಗೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಮೀನುಗಾರರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಲಾಭವೂ ದೊರೆಯುವುದು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಜರ್ವು, ಶೀತಲೋಪಕರಣ, ಅವಿಲಂಬಿತಸಾರಿಗೆ, ಮುಂತಾದ ಸೌಕರ್ಯ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅನೇಕ ಮೀನುಗಾರಿಕೆಯ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಂದ ಒಳಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸಂಪರ್ಕ ಕೂಡ ಇಲ್ಲದಂತಹ ಸ್ಥಿತಿಯಿದೆ. ಸಾರಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ದೀರ್ಘಕಾಲದ ಕ್ರಮವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿಯತನಕ, ಮೀನುಗಳನ್ನು ಒಣಗಿಸಿಯೇ ಆಗಲಿ, ಉಪ್ಪಿಸಿಯೇ ಆಗಲಿ ಕಾದಿಡಬೇಕಾಗುವುದು. ಈ ಪನ್ನತಿಯಲ್ಲಿಯ ಸುಧಾರಣೆಯಿಂದ ಮೀನಿನ ಆಹಾರಗುಣ ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅವಕ್ಕೆ ಸಂಶೋಧನ-ಪ್ರಯೋಗಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ಎನೇ

ಆದರೂ ಇದ್ದ ಮೀನಿನ ಮಾರಾಟಕ್ಕಾಗಿ ಸಹಕಾರೀ ಮಾರ್ಕೆಟಿಂಗ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಈ ಎಲ್ಲ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ೫೮೦ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ತೆಗೆದಿಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಪ್ರಗತಿಸಡೆಯುವಾಗ ಯೋಜನೆಯ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ೧೦ ಲಕ್ಷ ದಿಂದ ೧೫ ಲಕ್ಷದ ವರೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಳ ಕಂಡುಬರುವುದೆಂದು ಎಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೂ ಆಹಾರಸತ್ತ್ವ ಸಲಹಾಸಮಿತಿಯು ಸೂಚಿಸಿದ ಸಮತೂಕ ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಪೂರೈಕೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಲಕ್ಷಿಸಬೇಕಾದ ಸಂಗತಿ.

ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗಗಳು

ದೇಶದಲ್ಲಿಯೆ ದೊಡ್ಡ ಉದ್ಯಮಗಳ ಬೆಳೆಗೆಯಿಂದ ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗಗಳು ಕಮರಿ, ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೆ ಶಿಲ್ಪಿಗಳು ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದವರಾಗಿ ಒಕ್ಕಲುತನಕ್ಕೆ ಜೋತುಬೀಳತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ. ಪಟ್ಟಣಗಳ ಬೆಳೆಗೆಯೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಭರದಿಂದ ಆಗದೆ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಈ ನಿರುದ್ಯೋಗಿಯಾದ ಶಿಲ್ಪಿಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮಬಾಹಿರ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾವೇಶಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದಂತಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಗಾರಿಕೆಗಳ ಪುನರುಜ್ಜೀವನ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಿಂದಲೇ ಈ ಜನತೆಗೆ ಪರಿಹಾರ ಒದಗಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಒಕ್ಕಲುತನದ ಮೇಲಿನ ಭಾರವೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದು.

ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಗಳು ಸ್ವಯಂಪೂರ್ಣ ಘಟಕಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಸರಕು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳ ವಿನಿಮಯದಿಂದ ಅಲ್ಲಿನ ಜೀವನ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಇಂದಾದರೂ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಗಾರಿಕೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಈ ಸೇವಾ-ಸರಕುಗಳ ವಿನಿಮಯ ಸದ್ಭಿತಿಯ ಜೀವಂತತನದ ಮೇಲೆಯೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಇಂದಿನ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಳೆಯ ಸಮಾಜರಚನೆ ಇಲ್ಲದಂತಾಗಿದೆ. ಶ್ರಮ ವಿಭಾಗದ ತತ್ತ್ವವು ಮಾಯವಾಗಿ ಸ್ವೈರವೃತ್ತಿಯ ಶಿಥಿಲಸ್ವರೂಪವು ಗ್ರಾಮ ಸಮಾಜದ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಐತಿಹಾಸಿಕ, ರಾಜಕೀಯ, ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರಣಗಳಿದ್ದರೂ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಸುಧಾರಿಸಿದ ಹೊರತು, ಹಳ್ಳಿಗಳು ಹಳೆಯ ಕಾಲದಂತೆ ಒಂದು

ಸಾಮಾಜಿಕ, ರಾಜಕೀಯ, ಆರ್ಥಿಕ ಘಟಕವಾಗಿ ಪರಿಣಾಮಿಸಿದ ಹೊರತು, ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಗಾರಿಕೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಹೆಗಲುಗನಸಾಗುವುದು. ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಗಾರಿಕೆಗಳು ಗ್ರಾಮಾಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಅವಶ್ಯಕ ಸಂಘಟನೆಯಾಗಬೇಕು. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಲ್ಲಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ತನವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಕಾಲಚಕ್ರವನ್ನು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೊರಳಿಸಿಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ ಎಂಬುದು ವಿಚಾರಿಸಬೇಕಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿದೆ.

ಆದರೆ ಹಾಗೆಂದು ಸುಮ್ಮನೆ ಕೂಡಲಾಗದು. ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗಗಳ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯ ಪರಿಶೀಲನೆ ನಡೆವುದು ಅಗತ್ಯ. ಸಹಕಾರೀ ಪದ್ಧತಿಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ಏನು ಮಾಡಲು ಬರುವುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಅಳಿಮಬೇಕಾದುದು ಅಗತ್ಯ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಖಾದಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗ ಸಮಿತಿಗಳ ಏರ್ಪಾಡಾಗಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಸಮಿತಿಗಳು ಹಳ್ಳಿಯ ಒಳ-ಹೊರಗಿನ ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧನಗಳಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಹಳ್ಳಿಗರ, ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗಗಳ ಗುಡಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಾಧಿಸುವಂತಹ ಕಾರ್ಯಮಾಡಬೇಕು.

ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಆಯಾ ವಸ್ತುವ್ಯಕ್ತಿಗಳು, ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಅವರವರ ವ್ಯಾಪ್ತಿ, ವರ್ಚಸ್ಸು, ಉಪಯೋಗಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರ ಪರಿಮಿತವಾಗಿರುವುದು. ಗುಡಿಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಎಶಿಷ್ಟಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಅದು ಎಂದಿಗೂ ಕಾರಖಾನೆ ಸರಕಿಗೆ ಸರಿಹೋಗಲಾರದು. ಕಾರಖಾನೆಯ ಸರಕಿನ ಸ್ಥಾನ ಬೇರೆ. ಹೀಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮತ್ತೊಂದಕ್ಕೆ ವಿಘಾತಕವಾಗದಂತೆ ಕಾರ್ಯಮಾಡಿ ಎರಡೂ ಬೆಳೆಯುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಹಾಗೆ ಸರಕಾರದ ಧೋರಣೆ ಇರಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸೌಕರ್ಯ, ಸೌಲಭ್ಯ, ಸೌಹಾರ್ದಕ್ಕಾಗಿ 'ಕಾದಿಟ್ಟ ಕ್ಷೇತ್ರ'ವೆಂದು ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಈ ಬಗೆಯಾದ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಸಂಘಟಿತ ಜವಳಿ ಉದ್ಯಮ ಮತ್ತು ಕೈಮಗ್ಗದ ವ್ಯವಸಾಯ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇದೇ ತತ್ವವನ್ನು ಇನ್ನುಳಿದ ಬೇರೆ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಉದ್ಯಮಗಳಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ತಿನ್ನುವ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಗುಡಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಂದ, ಉಳಿದ ಎಣ್ಣೆಗಳನ್ನು ಕಾರಖಾನೆಗಳಿಂದ ತಯಾರಿಸಬಹುದು. ದೊಡ್ಡ ಉದ್ಯಮಗಳ ಮೇಲೆ ಕರ ಹೇರಿ

ಗುಡಿಕ್ಕೆಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಆಸರೆ ಕೊಡುವುದು ಒಂದು ಉಪಾಯವಾಗಿದೆ. ಉತ್ಪಾದನೆಗಾಗಿ ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ-ಸರ್ವಮಾನ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಿದ್ದರೆ, ಹಿರಿ ಉದ್ಯಮಗಳು ತಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಹೇರಿದ ಕರದಿಂದ ಗುಡಿಕ್ಕೆಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಒದವಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಎರಡೂ ಪ್ರೋಷಿತವಾಗುವುವು.

ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ರಚನಾತಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆಯಾಗುವುದು ಅನತ್ಯವಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ತೆರಬೇತು ಇಳಿಗಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಗುಡಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗಗಳಿಗೆ ಒಳ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ತೆಗೆದಿಡಲಾಗಿದ್ದು ಅದರಲ್ಲಿಯ ಕೆಲಭಾಗವು ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿಗಾಗಿ ಇಡಲಾಗಿದೆ. ತರಬೇತಿಯು ಪ್ಯಾಪಕವಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಮೂಲಕ ಗ್ರಾಮಶಿಲ್ಪಿಗಳಿಗೆ ದೊರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ತರಬೇತಿ ಪಡೆದ ಶಿಲ್ಪಿಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮರಾಗುವುದಲ್ಲದೆ, ಅಧುನಿಕ ಸುಧಾರಣೆಯ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಉದ್ಯೋಗಗಳಿಗೆ ಹೇಗೆ ಹೊಂದಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿವುದು.

ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿಯ ಈ ಕೈಗಾರಿಕೆಯ ಸರಕುಗಳು ಮಾರಾಟವಾದರೆ ಸರಿ ಹೋಯಿತು. ಹೊರಗಿನ ಮಾರ್ಕೆಟಿಗಾಗಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಕಳಿಸುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದರೆ ಕೂಡ ಅವರು ದಲಾಲನನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ಕಾರ್ಯಮಾಡುವರು. ಅವನೇ ಅವರಿಗೆ ಧನಿಕನಾಗುವನು. ಒಕ್ಕಲುತನದಲ್ಲಿಯ ಸಮಸ್ಯೆಯಂತೆಯೆ ಇದನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿ ದಲಾಲನ ಧನಿಕತ್ವವನ್ನು ತೆಗೆದು ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘದಿಂದ ಅರ್ಥಿಕ ನೆರವು ಕೊಡುವಂತೆಯಾದರೆ ಗ್ರಾಮಶಿಲ್ಪಿಯ ಸರಕುಗಳಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಬೆಲೆ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಲಾಭ ಬಂದಿತ್ತು.

ಖಾದೀ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗ ಸಮಿತಿಯವರು ನಾಲ್ಕು ಪರುಷಗಳ ಕಾರ್ಯೋದ್ಯೋಗ ಸಾಧಿದಾರೆ.

೧. ಎಣ್ಣೆ ಉದ್ಯಮ : ಎಣ್ಣೆ ಸಾಣೆಗಳಿಗೂ ಎಣ್ಣೆ ಕಾರಖಾನೆಗಳಿಗೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವೊಂದನ್ನು ಸಿದ್ಧ ಪಡಿಸಬೇಕು. ಗಾಣದಿಂದ

ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಈಗಿದ್ದ ೧೦ ಲಕ್ಷ ಟನ್ನುಗಳಿಂದ ೧೩.೨ ಲಕ್ಷ ಟನ್ನುಗೆ
ವರಿಸುವುದು. ನಿರುಪಯುಕ್ತ ಇಲ್ಲವೆ ಶೀಠ ಹಳೆಯದಾವ ಗಾಣಗಳ ಬದಲು
ಹೊಸ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮ ಗಾಣಗಳನ್ನು ಒದವಿಸುವುದು.
ಸುಧಾರಿಸಿದ ಗಾಣಗಳನ್ನು ರಿವೇರಿ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಕಲಿಯಲು ಐದು
ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಬೇಕು.

೨. ಬೇವಿನ ಎಣ್ಣೆಯಿಂದ ಸಾಬಾಣ: ಎಲ್ಲಿ ಬೇವಿನ ಎಣ್ಣೆಯ
ಹೆಚ್ಚು ಉತ್ಪಾದನ ಸಾಧ್ಯವಿದೆಯೋ ಆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಹನ್ನೊಂದು
ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗಾಗಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಲಿದೆ. ಈ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಂದ ಒಂದೊಂದರಲ್ಲಿ
ವರುಷಕ್ಕೆ ೧೨೬೦ ಮಣ ಬೇವಿನ ಎಣ್ಣೆಯ, ೩೮ ಟನ್ನು ಸಾಬಾಣವು
ಸಿದ್ಧವಾಗುವುದು.

೩. ಭತ್ತ ಒಡೆಯುವುದು: ಭತ್ತ ಕುಟ್ಟುವುದು ಮುಖ್ಯವಾದ
ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗ. ಇಂದಿಗೂ ೬೫ ಶತಾಂಶದಷ್ಟು ಭತ್ತ ಈ ಕ್ರಮದಿಂದಲೇ
ಅಕ್ಕಿ ಮಾಡಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಈ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆಯಾಗುವಂತೆ
ಮಾಡುವುದು ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಸುಮಾರು ೫೦,೦೦೦ ಚಕ್ಕಿ (ತೊಳ್ಳಿಕಲ್ಲು)
ಗಳನ್ನು ಒದವಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲತೆ ಒದವಿಸುವ ಏರ್ಪಾಡು ಆಗಲಿದೆ.

೪. ತಾಳೆಬೆಲ್ಲ: ೮೦,೦೦೦ ಟನ್ನುಗಳಷ್ಟು ತಾಳೆಬೆಲ್ಲ ತಯಾರಿ
ಸುವ ಹವಣಿಕೆ ಇದೆ. ಇದರಿಂದ ೬೦,೦೦೦ ಮರತಟ್ಟುಗರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ
ದೊರೆವುದು.

೫. ಬೆಲ್ಲ ಮತ್ತು ಕಲ್ಲುಸಕ್ಕರೆ: ೧೦೦,೦೦೦ ಸುಧಾರಿಸಿದ ಕಬ್ಬಿನ
ಗಾಣಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದು, ಅದರಿಂದ ಒಳ್ಳೆಯ ರೀತಿಯ ರಸವನ್ನು
ತೆಗೆದು ಉತ್ತಮ ಬೆಲ್ಲ ಮತ್ತು ಕಲ್ಲುಸಕ್ಕರೆ ಮಾಡುವ ಯೋಜನೆಯಿದೆ.

೬. ಚರ್ಮ: ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಚರ್ಮಗಾರರ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳನ್ನು
ಮಾಡಿ ಚರ್ಮದ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಕೌಶಲ್ಯ ಒದಗಿಸುವಂತೆ ಶಿಕ್ಷಣ, ತರಬೇತಿ
ಕೊಡುವ ಯೋಜನೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

೭. ಕಂಬಳಿ ಮಾಡುವುದು, ೮. ಕೈಕಾಗದ ತಯಾರಿಸುವುದು,
೯. ಜೇನು ಸಾಕುವುದು, ೧೦. ಕಡ್ಡಿವೆಟ್ಟಿಗೆ ಮಾಡುವುದು, ೧೧. ಖಾದಿ,

೧೨. ಕತ್ತದ ಕೈಗಾರಿಕೆ, ಇವುಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಇವೆಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಗಳ ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ೧೫ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಲ್ಲದೆ, ಕಾರಖಾನೆ ಎಣ್ಣೆಯ ಮೇಲೆ ಕರ ಹೇರುವ ಯೋಜನೆಯೂ ಇದೆ.

ಕಿರಿ ಉದ್ಯಮಗಳು ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು:

ಇಲ್ಲಿ ಎರಡು ಭಾಗ; ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕಾರ್ಯಕೌಶಲ ಆವಶ್ಯಕ ವಾಗಿದ್ದವುಗಳು, ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಜೀವನದಿಂದ ಬೆಳೆದುಬಂದಂತಹವು ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡ ಉದ್ಯಮಗಳಿಗೆ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿರುವಂತಹವು.

ಸಾರ್ವಜನಿಕ (ಸರಕಾರಿ) ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡ ಉದ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ನೌಕರಿಯ ಸೌಕರ್ಯವು ಪರಿಮಿತವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಕಿರಿ ಉದ್ಯಮಗಳು, ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಇವುಗಳಿಂದ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ವಿದ್ಯೆ ಗಳಿಸಿದ ಇಲ್ಲವೆ ತರಬೇತಿ ಪಡೆದವರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಉದ್ಯೋಗ ಸಾಧನಗಳಾಗುವುವು; ಅಲ್ಲದೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕೆಲಸಮಾಡಲು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಇದರಿಂದ ಸೌಕರ್ಯ ಉಂಟಾಗುವುದು. ಯುದ್ಧಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಂರಕ್ಷಣ ಆವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗಾಗಿ ಹೊಸ ಕಿರಿ ಉದ್ಯಮಗಳು ದೇಶವ್ಯಾಪಿಯಾಗಿ ಹಬ್ಬಿದುವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಇಂದು ಕಮರಿವೆ; ಇಂದು ಆ ತರಹದ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಆಯಾತ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಆ ಉದ್ಯಮಗಳನ್ನು ಪುನಃ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಬೆಳೆಸಲು ತುಂಬ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಇದುವರೆಗೆ ಅದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಯಾವ ಯೋಜನಾಬದ್ಧಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಂತೆ ಸಾಗಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಕಳೆದ ಇಪ್ಪತ್ತು ವರುಷಗಳಿಂದ ವಿಶೇಷ ಪ್ರಗತಿಯೆಂಬುದಾಗಿಲ್ಲ. ಈ ಉದ್ಯಮಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಬಹುವಿಶಾಲ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯುಳ್ಳದ್ದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರವು ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ೧೫ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದಿಟ್ಟಿದ್ದು ಇದರಿಂದ ಒಪ್ಪಿತವಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೂ ರಾಜ್ಯಸರಕಾರಗಳಿಂದ ಕೈಕೊಳ್ಳಲ್ಪಡುವ ಉಪಾಯಯೋಜನೆಗಳಿಗೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯ ದೊರೆತುದು.

ಈ ಕಿರಿ ಉದ್ಯಮಗಳನ್ನು ಮೂರು ಮಾದರಿಗಳಾಗಿ ವಿಭಾಗಿಸಬಹುದು.

(೧) ಯಾವುದರಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿಯೇ ಉತ್ಪಾದನೆಯೇ ವಿಶೇಷ

ಸೌಕರ್ಯವುಳ್ಳದ್ದಾಗುವುದೋ ಅವು. (೨) ದೊಡ್ಡ ಉದ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವಾಗುವ ಭಾಗಗಳ ಇಲ್ಲವೆ ಅವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುವಂತಹವು; (೩) ದೊಡ್ಡ ಉದ್ಯಮಗಳೊಡನೆ ಎರಾಟ ನಡೆಸಬೇಕಾಗಿರುವಂತಹವು. ಮೊದಲನೆಯ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಕೀಲಿ, ಮೇಣ ಬತ್ತಿ, ಬೆರಡಿಗಳು, ಚಪ್ಪಲಿಗಳು, ಬ್ಯಾಜುಗಳು, ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವಂತಹ ಉದ್ಯಮಗಳು ಬರುವುವು; ಎರಡನೆಯ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಯಕಲ್ಲಿನ ಬಿಡಿಭಾಗಗಳು, ಎದ್ದುಹಾಕಿದ ಉಪಕರಣಗಳು, ಚಾಕುಕತ್ತರಗಳು, ಮಣ್ಣಿನ ಪಾತ್ರೆಗಳು, ಒಕ್ಕಲುತನ ಉಪಕರಣಗಳು ಇವು ಮುಖ್ಯ ಉಪಕರಣಗಳಾಗುವುವು; ಮೂರನೆಯ ಮಾದರಿಯ ಉದಾಹರಣೆ ಕೈಮಗ್ಗಗಳು. ಈ ಉದ್ಯಮವು ಇಂದು ಗಂಡಾಂತರ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಯೋಗ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಕೊಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಕೆರೆ ಉದ್ಯಮಗಳಿಂದ ಸಿದ್ಧವಾಗುವ ಸರಕುಗಳ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಆಯಾತ ಸರಕುಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣ ದಿಂದ, ಒಟ್ಟು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆಯಾತ ಧೋರಣೆಯೂ ಸಹಕಾರೀ ಪದ್ಧತಿಯ ಸಂಘಟನೆಯೂ ಈ ಎರಡೂ ಕಾರ್ಯ ವನ್ನು ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಕೆರೆ ಉದ್ಯಮಗಳ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ತರಬೇತಿ ಕೊಡುವುದು ಯೋಜನೆಯ ಮುಖ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಉದ್ಯೋಗ ಒದಗಿಸಿಕೊಡುವ ಖಾತೆಯಿಂದ ಗಳಿ, ೧೦೦ ಜನರು, ಪುನರ್ವಿವೇಶನ ಸಚಿವಾಲಯದ ಮುಖಾಂತರ ೬೦,೦೦೦ ಜನರು, ಈಗಾಗಲೇ ತರಬೇತಿ ಪಡೆದವರಿದ್ದು ೧೨೦೦೦ ಜನರು ಈಗ ತರಬೇತಿ ಹೊಂದುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ರಾಜ್ಯಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿಗಾಗಿ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಿದೆ :

	೧೯೫೦—೫೧	೧೯೫೧—೫೨
ಉದ್ಯೋಗಿಕ ಶಾಲೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	೩೬೫	೪೫೬
ತರಬೇತಿ ಪಡೆದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	೧೪,೭೫೦	೨೧,೭೯೭
ತಾಂತ್ರಿಕ, ವ್ಯಾವಸಾಯಿಕ ಶಾಲೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	೨೬೦	೪೦೭
ತರಬೇತಿ ಪಡೆದ ಜನರ ಸಂಖ್ಯೆ	೨೬,೭೦೨	೪೨,೯೯೭

ಯಾವ ಉದ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯ ಮತ್ತು ನಿರಂತರ ಉದ್ಯೋಗವು ದೊರೆವುದೋ ಅಂತಹ ಉದ್ಯಮಗಳಿಗಾಗಿ ತರಬೇತಿಯ ಕಡೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಲಕ್ಷ್ಯ ಹಾಕುವುದು ಯೋಗ್ಯವೆನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೈಗಾರಿಕೆ

ಕುಸುರಿನ ಕಾರ್ಯಕೌಶಲವು ಕೈಗಾರಿಕೆಯ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣವು. ಅವರೆ ದಲಾಲರ ಶೋಷಣದಿಂದ ಮತ್ತು ಮಾರಾಟದ ಯೋಗ್ಯ ಭರವಸೆಗಳು ಇರದೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೌಶಲದ ಕಾರ್ಯವುಳ್ಳ ವಸ್ತುಗಳು ಸಿದ್ಧವಾಗುವುದು ಕಡಿಮೆಯಾಗತೊಡಗಿದೆ. ಪರದೇಶಗಳಿಂದ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೇಡಿಕೆ ಇದೆ. ಈ ವಸ್ತುಗಳು ಸೌಂದರ್ಯ-ಮುಖನಿಲಾಸ ಸಾಧನಗಳೆಂದು, ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಜನರ ಜೀವನಮಟ್ಟವು ಹೀನಾಯವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ದೇಶೀಯ ಬೇಡಿಕೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿಲ್ಲ. ಕಾಶಿ, ಮುರಾದಾಬಾದ್, ಜೈಪೂರ್, ತಂಜಾವರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹಿತ್ತಾಳೆ ಸಾಮಾನುಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೇಡಿಕೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಅವುಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹೆಚ್ಚುವಂತೆಯಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಬನಾರಸದ ಜರತಾರೀ ಅರಿವೆಗಳಿಗೂ ಬೇಡಿಕೆಯಿದೆ. ಕತ್ತದ ಸಾಮಾನುಗಳು ತಮ್ಮ ಗುಣವಿಶೇಷಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಲಾಭವುಂಟಾಗುವ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಉಪಯುಕ್ತತೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ಕೈಗಾರಿಕೆಯ ಬೆಳಿಗೆಯಾದರೆ ಸ್ವದೇಶ ಪರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಮಾರಾಟವಾಗುವುದು. ಪ್ರದರ್ಶನ ಮತ್ತು ಮಾರಾಟದಂಗಡಿಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಸರಕುಗಳು ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಕೈಗಾರಿಕೆಯ ಶಿಲ್ಪಿಯು ದಲಾಲನಿಗೆ ಜೋತುಬೀಳದೆ, ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘದ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆಯುತ್ತ ಹೋದರೆ, ಮತ್ತು ಅವನಿಗೆ ಯೋಗ್ಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವೂ ದೊರೆಯುವಂತೆಯಾದರೆ ಕಮರಿ ಕುಸಿಬಿದ್ದ ಕೈಗಾರಿಕೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಕುಮರುವುದಲ್ಲದೆ, ಕೊಡವಿಕೊಂಡು ಎದ್ದು ತನ್ನ ಪ್ರಾಚೀನ ಹಿರಿಮೆ ವೈಭವಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ನೆನಪಿಗೆ ತರುವಂತಾಗುವುದೆಂದು ಆಶಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸರಕಾರವು ತನ್ನ ಭಾಗದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಯೋಜನೆಯ ಮುಖಾಂತರ ಮಾಡಲಿದೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕರೂ ಸಹಕರಿಸಿ ಮುಂಬಂದು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದರೆ ಪ್ರಗತಿ ಕಟ್ಟಿಟ್ಟದ್ದು.

ಪ್ರಕರಣ ಒಂಬತ್ತು :

ನೀರಾವರಿ—ವಿದ್ಯುತ್

ಭಾರತೀಯರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನದಿಗಳು ವಿಶೇಷ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿವೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ನಾಗರಿಕತೆಗಳು ಸಿಂಧು ಮತ್ತು ಗಂಗಾ ನದಿಗಳ ದಂಡೆಗುಂಟೆ ಬೆಳೆದುವು. ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ನದಿಗಳ ಪಲಯದಲ್ಲಿಯೆ ನಾಗರಿಕತೆ ಬೆಳೆದಿದೆ. ದೇಶದ ಬಹುಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ ಒಕ್ಕಲುತನವು ನದಿಗಳ ನೀರನ್ನೂ ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಭೂಮಿಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ನೀರಿನ ಸಂಚಯಗಳ ಸೌಕರ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಗಳು ಜತೆಗೂಡಿ ಸಾಗುವರೆ ದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕ ಉನ್ನತಿಯು ನಿಶ್ಚಿತ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಧುವುದು.

ನೀರಾವರಿಯು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದುಬಂದ ಬಹು ಹಳೆಯ ಕಲೆಯಾಗಿದೆ. ದೇಶದ ಅನೇಕ ಎಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಅದು ಒಕ್ಕಲುತನದ ಜತೆಗೇ ಮೆಟ್ಟಿ ಕೊಂಡಿದೆ. ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಅನೇಕ ಕೆರೆಗಳು ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿವೆ. ಕಾವೇರಿ ಕಾಲುವೆಗಳು ಕ್ರಿ. ಪ. ಎರಡನೆಯ ಶತಕದಿಂದಲೇ ಬೆಳೆದುಬಂದಿವೆ. ಯಮುನಾ ನದಿಯ ಕಾಲುವೆಗಳು ಗುನೆಯ ಶತಕದಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದುವು. ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸರ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತುಂಗಭದ್ರೆಯ ಕಾಲುವೆಗಳು ಕೆಲವು ರೂಪುಗೊಂಡುವು. ನದಿಯ ನೀರಲ್ಲದೆ, ಭೂಗರ್ಭದಲ್ಲಿಯೂ ನೀರು ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ನದಿಯ ನೀರಿನ ಯೋಜನೆಯ ಜತೆಗೆ ಭೂಗರ್ಭದ ನೀರಿನ ಉಪಯೋಗದ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಜೋಡಿಸಿದರೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಲಾಭವಾಗುವುದು.

ಇತ್ತೀಚೆ ನೀರಿನಿಂದ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಎಣ್ಣೆಯ ಸೆಲೆಗಳು ಸಾಕಷ್ಟಿಲ್ಲವು, ಕಲ್ಲಿದ್ದಲಿ ಕಣಿಗಳು ಒಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿ

ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾದ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯು ಬಹು ಮುಖ್ಯಪಾತ್ರ ಪಡೆದಿರುವ ಹಾಗಿದೆ.

ಜಲ ಸಂಪತ್ತು

ಭಾರತದಲ್ಲಿಯ ನದಿಗಳನ್ನು, ಸ್ಥೂಲವೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಎರಡು ವರ್ಗಗಳಾಗಿ ಮಾಡಬಹುದು: ಒಂದು, ಹಿಮಪ್ರೋಷಿತ ನದಿಗಳು; ಎರಡು, ಮೇಘ ಪ್ರೋಷಿತ ನದಿಗಳು. ಹಿಮಪ್ರೋಷಿತ ನದಿಗಳು ಉತ್ತರಭಾರತದಲ್ಲಿವೆ; ಮೇಘ ಪ್ರೋಷಿತ ನದಿಗಳು ಮಧ್ಯ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿವೆ. ಹಿಮಾಲಯದಿಂದ ಹರಿದು ನದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಂಧು, ಗಂಗಾ ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮಪುತ್ರಾ ಇವು ಮುಖ್ಯವಾದುವು. ಇವುಗಳಿಗೆ ಅನೇಕ ಉಪನದಿಗಳಿವೆ. ಮಧ್ಯ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಮುಖ್ಯ ನದಿಗಳೆಂದರೆ, ಮಹಾನದಿ, ಗೋದಾವರಿ, ಕೃಷ್ಣಾ, ಕಾವೇರಿ; ಇವು ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಹರಿಯುವುವು; ನರ್ಮದಾ, ತಾಪಿ ಇವು ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಹರಿಯುವುವು. ಈ ಮುಖ್ಯ ನದಿಗಳಿಗೆ ಅನೇಕ ಉಪನದಿಗಳಿವೆ. ಹಿಮಪ್ರೋಷಿತ ನದಿಗಳು ಇಡೀ ಫರುಷವೆಲ್ಲವೂ ಹರಿಯುವುವು ಜಲಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ತುಸ ನೀರು ತಗ್ಗಿರುವುದು; ಮೇಘಪ್ರೋಷಿತ ನದಿಗಳಾದ ಮಧ್ಯ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣದ ನದಿಗಳು ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ಹರಿವುವು; ಬೇಸಗೆಯಲ್ಲಿ ನೀರು ತಗ್ಗಿರುವುದು. ಈ ಎಲ್ಲ ನದಿಗಳಲ್ಲಿಯ ನೀರು ವರುಷಕ್ಕೆ ೧೫೫೦೦ ಲಕ್ಷ ಎಕರೆ-ಫೂಟದಷ್ಟು ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತದೆಂದು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೫೦೦ ಲಕ್ಷ ಎಕರೆ-ಫೂಟದಷ್ಟು ನೀರು ಮಾತ್ರ ಇಂದು ನೀರಾವರಿಗಾಗಿ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುತ್ತಿವೆ. ದೊಡ್ಡ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳಾದ ಭಾಕ್ರಾನಗಾಲದಿಂದ ೮೦ ಲಕ್ಷ, ದಾಮೋದರ ಕೊಳ್ಳದ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ೨೭ ಲಕ್ಷ, ಹಿರಾಕುಡದಿಂದ ೧೧೦ ಲಕ್ಷ, ತುಂಗಭದ್ರಾದಿಂದ ೬೦ ಲಕ್ಷ ಎಕರೆ-ಫೂಟಗಳಷ್ಟು ನೀರನ್ನು ನೀರಾವರಿಗಾಗಿ ಪಡೆಯಬಹುದೆಂದು ಕಂಡಿದೆ; ಇವಲ್ಲದೆ ಕಾಕತಪುರ, ಮಾಂಕೆ, ಚಂಬಲ್, ಫಲಿಸ್ತುಭಾ ಮೊದಲಾದ ಕಿರಿಯೋಜನೆಗಳೆಂಬವೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನೀರಿನ ಸಂಚಯನ ನೀರಾವರಿಗಾಗಿ ದೊರೆಯುವುದು.

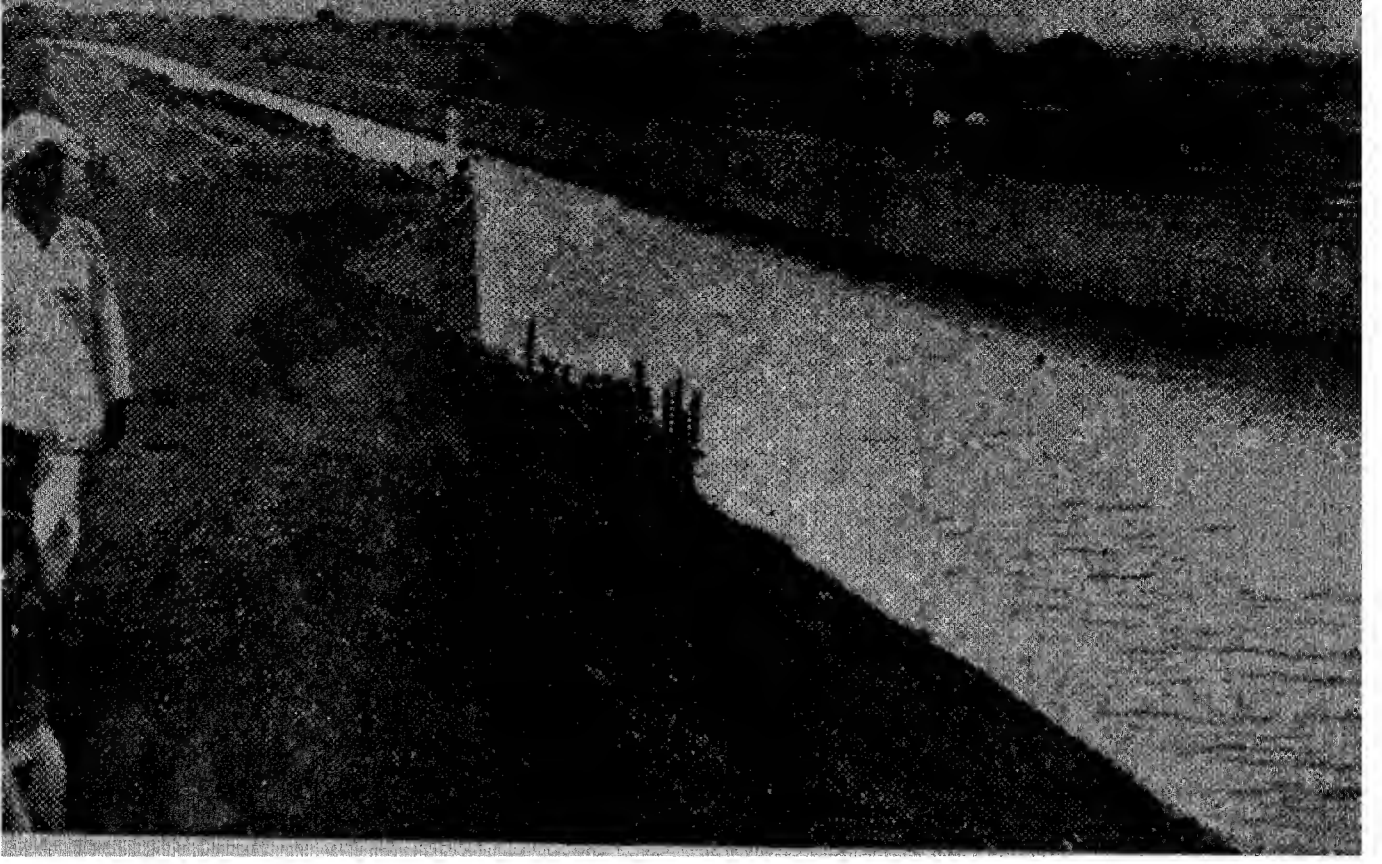
ಇದಲ್ಲದೆ ಹಿರಿಪಳ್ಳ-ಕಿರಿ ಹೊಳೆಗಳಿಂದ ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಸಂಚಯನ

ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದು ಇಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿಗಾಗಿ ಕಟ್ಟಡಗಳ ಏರ್ಪಾಡು ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಿದೆ. ಭಾಗರ್ಭದ ನೀರನ್ನು ಬಾವಿತೆಗೆದು, ಕೊಳವೆಬಾವಿ ಮಾಡಿ, ಗೃಹಕೃತ್ಯಕ್ಕೆ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ನೀರನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಬಾವಿ, ಕೆರೆ, ಸರೋವರಗಳು, ಶತಕಾನುಶತಕಗಳಿಂದ ಜೀವನೋಪಯೋಗಿಯಾದ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿವೆ.

ನೀರಾವರಿಗಾಗಿ

ನೀರಾವರಿಗಾಗಿ ನೀರನ್ನು ಮೂರು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪಡೆಯಬಹುದು : (೧) ನದಿಯ ನೀರನ್ನೇ ನೀರವಾಗಿ, ಕಾಲುವೆಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಪಡೆಯುವುದು; (೨) ಹೊಳೆ ತುಂಬಿ ಹರಿಯುವಾಗ, ಮಳೆ ಬಿದ್ದು ನೀರು ಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟಾಗ ಜಲಸಂಚಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಉಪಯೋಗಿಸುವುದು; ಆಣೆ ಕಟ್ಟಿ, ಬಾಂವು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ; (೩) ಬಾವಿ-ಕೊಳವೆ ಬಾವಿಗಳನ್ನು ಅಗೆಯುವುದು. ನದಿಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿಯುವ ಎಲ್ಲ ನೀರೂ ನೀರಾವರಿಗೆ ಬೇಕಿಲ್ಲ; ಹೆಚ್ಚು ಮಳೆ ಬೀಳುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅವಶ್ಯಕವೂ ಇರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಉಳಿದೆಡೆ, ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಬಂದ ನದಿಯ ನೀರು ತಡೆಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟು ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗದಿದ್ದರೆ, ಅದು ಸಮುದ್ರ ಕೂಡುವುದು; ಮಳೆಗಾಲದ ನಂತರ ಭೂಮಿ ಬಾಯಿಬಿಡುವುದು; ಕೆಲವೆಡೆ ಭೂಮಿಗೆ ಸಾಕಾಗುವಷ್ಟು ಮಳೆಯೂ ಬೀಳುವುದಿಲ್ಲ; ಬಿದ್ದು ಸಕಾಲಕ್ಕೆ ಒನ್ನೊಮ್ಮೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೆ ನದಿಗಳಿಂದ ಸಮುದ್ರ ಸೇರುವ ೧೩೫೬೦ ಲಕ್ಷ ಎಕರೆ-ಫೂಟು ನೀರಿನಲ್ಲಿಯೆ ೪೫೦೦ ಲಕ್ಷ ಎಕರೆ-ಫೂಟದಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ನೀರಾವರಿಗೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಹಾಕಲಾಗಿದೆ. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಕೇವಲ ೭೬೦ ಲಕ್ಷ ಎಕರೆ-ಫೂಟದಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ನೀರು ಈ ಬಗೆಯಿಂದ ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತಲಿದೆ.

ಸುಮಾರು ನೂರು ವರುಷಗಳ ಹಿಂದೆ, ೨೦-೩೦ ಲಕ್ಷ ಎಕರೆಯಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಭೂಮಿ ಸ್ಥಾನಿಕ ನೀರಾವರಿಗಳಿಂದ ಹಿಂದರೆ, ಕೆರೆ-ಕಟ್ಟೆಗಳಿಂದ ನೀರು ಉಣ್ಣುತ್ತಿತ್ತು. ಮತ್ತು ಸತ್ತಿ ಮುಭಾರತದಲ್ಲಿಯೆ ಸುಮಾರು ೫೦ ಲಕ್ಷ ಎಕರೆ ಭೂಮಿ ಬಾವಿ ನೀರಿನಿಂದ ನೀರು ಉಣ್ಣುತ್ತಿತ್ತು. ಪ್ರಥಮತಃ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ನೀರಾವರಿ ಕಟ್ಟಡವೆಂದರೆ, ಗಂಗಾ ಕಾಲುವೆ, ೧೮೫೮ ರಲ್ಲಿ

ಪಂಚನಾಷ್ಠಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿಯ ಘಟಪ್ರಭಾ ಕಾಲುವೆ.
ಜಗನ್ಮಾರ ಹತ್ತರ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವ ಕಾಲುವೆಯ ನೋಟ
(ಮುಂಬಯಿ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಕಟನಾಶಾಖೆಯ ಕೃಪೆಯಿಂದ)

ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಮಾಜ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ
ವಡ್ಡರು ಸಹಕಾರಿ ತತ್ವದಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳನ್ನು
ತಾವೇ ಕಟ್ಟುತ್ತಿರುವ ನೋಟ
(ಸಮಾಜ ವಿಕಾಸ ಕಾರ್ಯಾಲಯದ ಕೃಪೆಯಿಂದ)

ಕಟ್ಟಲಾಯಿತು. ಇದರ ನಂತರ ದುಆಬ ಕಾಲುವೆ, ಗೋದಾವರಿ ಕೃಷ್ಣಾ ಕಾಲುವೆಗಳು ಕಟ್ಟಲಾದುವು. ೧೯೦೦ರ ಸುಮಾರು ಅನೇಕ ಚಿಕ್ಕ ಪುಟ್ಟ ಯೋಜನೆಗಳು ಕಾರ್ಯಗತವಾದುವು. ಮೊದಲ ಮಹಾಯುದ್ಧದ ಅನಂತರ ಕೆಲ ದೊಡ್ಡ ನೀರಾವರಿಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಬಂದುವು.

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಚಾಲಿತ ಕೊಳವೆಬಾವಿಗಳು ಭಾಗರ್ಭದ ನೀರನ್ನು ನೀರಾವರಿಗಾಗಿ ಉಪಲಬ್ಧಮಾಡಿದೆ. ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ೨೦೦೦ ಕೊಳವೆಬಾವಿಗಳು ಸರ್ಕಾರದ ಒಡೆತನದಲ್ಲಿದ್ದುವು ಅವೆ. ಬಿಹಾರ ಮತ್ತು ಪಂಜಾಬಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಕಾರ್ಯವೂ ನಡೆದಿದೆ. ಕಾಲುವೆ ನೀರಾವರಿಗಿಂತ ಕೊಳವೆಬಾವಿಯು ನೀರಾವರಿಯು ಹೆಚ್ಚು ವೆಚ್ಚದ ವಿಷಯ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವರುಷಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು ೨೭೭೦ ಲಕ್ಷ ಎಕರೆ ಭೂಮಿ ಸಾಗುವಳಿಯಾಗುವುದು; ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ನೀರಾವರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ನೀರು ಉಣ್ಣುವ ಭೂಮಿ ಇದರಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ೫೦೦ ಲಕ್ಷ ಎಕರೆ ಮಾತ್ರ. ನೀರಾವರಿ ಗಾಗಿ ಬಾಯಿಬಿಡುವ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಇನ್ನೂ ಬೇಕಾದಷ್ಟಿದೆ ಎಂದು ಇದರಿಂದ ಕಂಡುಬರುವುದು. ನೀರಾವರಿ ಸೌಕರ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿದಂತೆಲ್ಲ, ಪಡಭೂಮಿ, ಬೀಳುಭೂಮಿಗಳನ್ನು ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡಿ ಒಟ್ಟು ಸಾಗುವಳಿ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ; ನೀರಾವರಿಯಿಂದ ಈಗಿನಕಿಂತ ಉತ್ಪಾದನ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಎಲ್ಲೆಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ನೀರಾವರಿ ಸೌಕರ್ಯ ವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಿಸಿದ ಒಕ್ಕಲುತನ ಉಪಕರಣ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಉತ್ತೇಜನವೂ ದೊರೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ವಸುಷದಲ್ಲಿ ಎರಡು, ಮೂರು ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಸುಧಾರಿಸಿದ ಬೀಜ, ಗೊಬ್ಬರಗಳಿಂದ ಉತ್ಪಾದನೆಯು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಲು ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಉತ್ಪಾದನ ಹೆಚ್ಚುವುದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಜನರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗವೂ ಉಂಟಾಗಿ ಭಾರತದ ಕೃಷಿ ಜೀವನದಲ್ಲಿಯೆ ಎಂದಿಲ್ಲದಂತಹ ಮಾರ್ಪಾಟು ಆಗಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅನುಕೂಲವಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ನೀರಾವರಿ ಸಂಪತ್ತನ್ನೂ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡರೆ, ಭಾರತದ ಬೆಳೆಯುವ ಜನತೆಗೂ ಪೋಷಣೆಯುಕ್ತ ಉಚ್ಚಮಟ್ಟದ ಆಹಾರ ಒದಗಿಸುವುದು ಸುಲಭಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು. ಇದನ್ನು ಸಾಧ್ಯಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಈಗಿದ್ದ ನೀರಾವರಿ ಪೋಷಿತ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಇನ್ನೂಡಿಯಾಗಬೇಕು.

ನದಿಗಳಿಂದ ವಾಹಿತೋಕದ ಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಉತ್ತರಭಾರತದ ನದಿಗಳೇ ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧನಗಳಾಗಿದ್ದುವು. ರೈಲ್ವೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಿಂದ ಜಲಯಾನವು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಈಗ ಅಸಾಮಾನ್ಯ ಮುಖಾಂತರ ಮತ್ತು ಬಿಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅದು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ನದಿಗಳ ಮಹಾಪೂರದಿಂದ ಪ್ರತಿವರುಷ ಅನೇಕ ಕಡೆ ಹಾನಿ ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಯೋಜನಾಬದ್ಧ ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳೇ ಯೋಗ್ಯ ಉಪಾಯವೆಂದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ನೀರನ್ನು ಹೀಗೆ ಸಂಚಯ ಮಾಡಿ ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದರಿಂದ ಮಹಾಪೂರದಿಂದ ಕೊಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದಲ್ಲದೆ ಜಲಯಾನವು ವರುಷವೆಲ್ಲವೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಜಲಯಾನವು ದೇಶದ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಬಹು ಉಪಯೋಗಕಾರಿ ಸಾರಿಗೆ ಸಾಧನವಾಗುವುದು.

ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ

ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿದ್ವಲಿ, ಅನಿಲ ಎಣ್ಣೆ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದಲೂ ಉತ್ಪಾದಿಸಲು ಬರುತ್ತದೆ. ಅದರ ಇವುಗಳ ಪೂರೈಕೆ ಮಿತವಾದುದು. ಅಮಿತ ಪೂರೈಕೆ, ನಿರಂತರವಾದ ಸೇವೆಯಾಗಿರುವ ನೀರಿನಿಂದ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಿದರೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು. ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೂ ನೆಟ್‌ವರ್ಕ್‌ನ ಪೂರೈಕೆ ಬಹು ಮಿತವಾಗಿದೆ. ಕಲ್ಪಿದ್ವಲಿಯ ಸ್ಥಿತಿಯೂ ಅಷ್ಟು ಅಶಾಂತವಾಗಿಲ್ಲ. ಕಲ್ಪಿದ್ವಲಿ ಬೇರೆ ರಾಸಾಯನಿಕ ಮತ್ತು ಧಾತುಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವೂ ಆಗಿರುವುದು. ಅಲ್ಲದೆ ಕಲ್ಪಿದ್ವಲಿ ಕಣಗಳು ದೇಶದ ಒಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಎಲ್ಲೆಡೆಗೂ ಕಲ್ಪಿದ್ವಲಿ ಸಾಗಿಸುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಾತಾಗದು. ಮೂರನೇ ಸಾರಿಗೆಯಿಂದ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ವೆಚ್ಚ ಬರುವುದು. ಅದರಿಂದ ಜಲವಿದ್ಯುತ್ ಶಕ್ತಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯೇ ಯೋಗ್ಯ ಸಾಧನವಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ೪೦೦ ಲಕ್ಷ ಕಿಲೋವ್ಯಾಟ್ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಸತ್ಯಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಭಾರತಕ್ಕಿದೆಯೆಂದು ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಲಾಗಿದೆ.

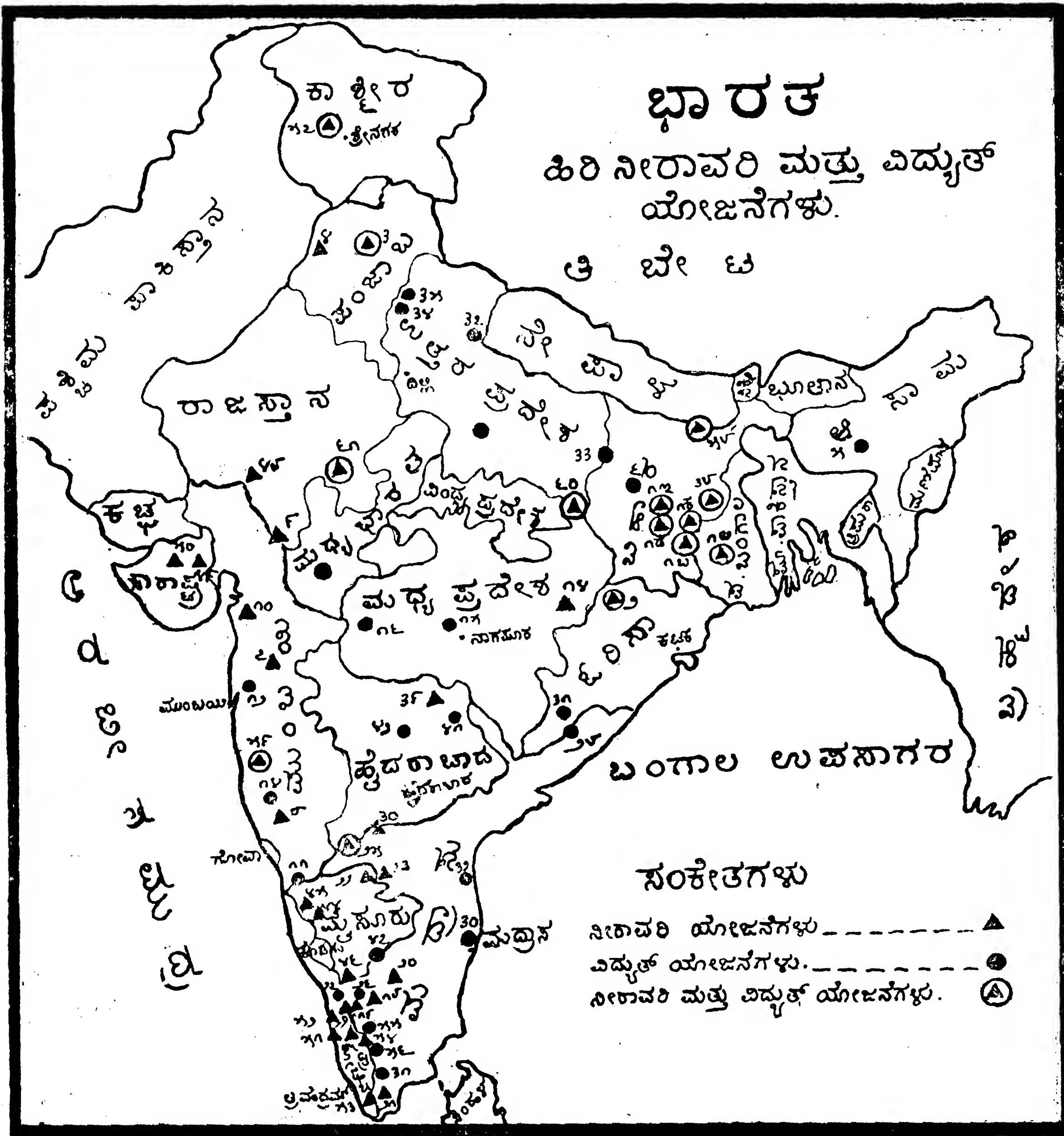
ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಗೃಹ ಸೌಕರ್ಯ, ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಚಾಲಕ ಶಕ್ತಿಗಾಗಿ ಉತ್ಪಾದಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕಳೆದ ಶತಕದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾದ ವಿದ್ಯುತ್ಕೇಂದ್ರವೇ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದು. ಮುಂದಿನ ೨೦ ವರುಷಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಸೌಕರ್ಯ ದೊರೆಯುವಂತಾಯಿತು. ಆದರೂ ೧೯೫೦ರ ವರೆಗಿನ ಪ್ರಗತಿ ಕುಂಠಿತವಾದದ್ದು. ಆದರೆ ಮುಂದಿನ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ತೀವ್ರಗತಿ ಕಂಡು ಬಂದಿದೆ. ೧೯೫೯ರಲ್ಲಿ ೧೦ ಲಕ್ಷ ಕಿಲೋವ್ಯಾಟಿ ಶಕ್ತಿ ಉತ್ಪಾದನವಾಗುತ್ತಿದ್ದು ೧೯೫೦ರಲ್ಲಿ ೧೭ ಲಕ್ಷ ಕಿಲೋವ್ಯಾಟಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿತ್ತು. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉಪಯೋಗಿಯಾದ ಈ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲದೆ, ರೇಲ್ವೆಗಳಲ್ಲಿ, ಬೇರೆ ಕೆಲವು ಉದ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಯತ್ತವಾದ ಕೇಂದ್ರಗಳೂ ಇದ್ದುವು. ಈ ಕೇಂದ್ರಗಳೆಂಬ ೧೯೫೦ರಲ್ಲಿ ೫,೮೮,೦೦೦ ಕಿಲೋವ್ಯಾಟಿ ಶಕ್ತಿ ಉತ್ಪಾದನವಾಗುತ್ತೆಂದು ಕಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಇನ್ನೆಲ್ಲವೂ ಸೇರಿ ೧೯೫೦ರಲ್ಲಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೇ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯು ಸುಮಾರು ೨೩ ಲಕ್ಷ ಕಿಲೋವ್ಯಾಟಿನಲ್ಲಿ ಇತ್ತು. ಇದರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೫ ಲಕ್ಷದಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಜಲವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯಾಗಿತ್ತು. ಈಗ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ೨೦,೦೦೦ಕ್ಕೆ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು ಜನನವತಿಯಿರುವ ಪಟ್ಟಣಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯುತ್ ಪೂರೈಕೆಯಾಗುತ್ತಲಿದೆ. ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಇನ್ನೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಮುಟ್ಟುವಂತಾಗಿಲ್ಲ. ದೇಶದಲ್ಲಿನ ಸುಮಾರು ಒಟ್ಟು ೫,೬೦,೦೦೦ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ೩೦೦೦ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ವಿದ್ಯುತ್ ಪೂರೈಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದಾದರೂ ಮೈಸೂರು, ಮದ್ರಾಸ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಗದಿಶನಾಗಿದೆ. ಈ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯು ಜಲವಿದ್ಯುತ್ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಬೆಳೆಗೆಯೆ ಮೂಲಕವಾಗಿದೆ.

ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯ ಸುಲಭ ಸೌಕರ್ಯವು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಬೆಳೆವಣಿಗೆಗೆ ಮುಖ್ಯ ಚಾಲಕ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದೆ; ಅದು ಜೀವನಮಟ್ಟದ ಲಕ್ಷಣವೂ ಆಗಿದೆ. ನೀರಾವರಿಗಾಗಿ ನೀರು ಪಂಪುಮಾಸಲಿಕ್ಕೆ ಅವರ ಉಪಯೋಗವಿದೆ. ಒಕ್ಕಲುತನದ ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೂ ಗೃಹಕೃತ್ಯಗಳಿಗೂ ಅವರ ಉಪಯೋಗವಿದೆ. ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯಿಂದ ಗ್ರಾಮಜೀವನದಲ್ಲಿಯೇ ಅವಶ್ಯಕವಾದ

ಪರಿವರ್ತನವಾಗುವುದು. ಒಕ್ಕಲತನದಲ್ಲಿಯ ಉತ್ಪಾದನ ಸದ್ವಿಧಗಳಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆ, ಗುಡಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಿರಿ ಉದ್ಯಮಗಳು ಇವುಗಳಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ದೊರೆಯುವುದಲ್ಲದೆ ಗ್ರಾಮಜೀವನವು ಅಕರ್ಷಕವಾಗುವುದು. ಇದರಿಂದ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮದ ಜನರು ಬಂದು ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುವ ಪರಿಪಾಠವು ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದು. ಕಳೆದ ಹತ್ತು ಹವಿನೈದು ವರುಷಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಗತಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯ ಉತ್ಪಾದನೆ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆಯಿದೆ. ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯ ಬೇಡಿಕೆಯು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿದೆ. ಕೆಲ ವೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಇವು ಉತ್ಪಾದನ ಸಾಧನಗಳಿಂದ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸದ ಸ್ಥಿತಿ ಬಂದಿದೆ; ಈ ಸಾಧನಗಳು ಕೂಡ ಸವಕಳಿಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಉಪಯುಕ್ತತೆ ಕಡಿಮೆಯಾದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಬದಲು ಮಾಡುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯವಿದೆ.

ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಗೆ

ನೀರಾವರಿ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ರಾಜ್ಯಸರ್ಕಾರಗಳ ಹೊಣೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿದ್ದರೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಧೋರಣೆಯೊಂದನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು ಹಲವಾರು ಕಾರಣಗಳ ಮೂಲಕ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ. ಒಂದು: ನೀರಾವರಿಗಾಗಿ ದೇಶದ ಎಲ್ಲ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸೌಕರ್ಯಗಳಿಲ್ಲ; ಎಲ್ಲ ಸೌಕರ್ಯವಿದೆ ಅಲ್ಲ ಇಡಿ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಅಹಾರ ಉತ್ಪಾದನೆಗಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಕಾರ್ಯ ಕೈಕೊಳ್ಳಲೇಬೇಕಾಗಿದೆ. ಎರಡು: ಈಗ ಕಾರ್ಯಕಾರಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಮತ್ತು ಮುಂದೆ ಕಾರ್ಯವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ನೀರಾವರಿ ಕಟ್ಟಡಗಳು ಸ್ಥಾಪತ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಒಡ್ಡುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಉಪಲಬ್ಧವಿದ್ದ ಬೌದ್ಧಿಕ ಸಂಪತ್ತಿಯ ಉಪಯೋಗವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮೂರು: ನದೀ ಕೊಳ್ಳಗಳು ರಾಜ್ಯಗಳ ಸೀಮೆಗೆ ಮರ್ಯಾದಿತವಾಗದೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಸಂಬಂಧೀಕರಣವಿಲ್ಲದೆ ಅಪೇಕ್ಷಿತ ಪರಿಣಾಮ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂಚಯಿತವಾದ ನೀರು ಇನ್ನೊಂದು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ, ಒಂದು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದಿತವಾದ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಇನ್ನೊಂದು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಬಳಸಲು ಕೊಡಬೇಕಾಗಿರುವುದು. ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಬೃಹತ್ ಯೋಜನೆಗಳಿದ್ದಲ್ಲಿ

ಈ ನಕಾಶದ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಇದರ
ಹಿಂಬದಿಗೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಪರಿಶಿಷ್ಟ ೨ : ವಿವರಣೆ

ನಕಾಶದಲ್ಲಿಯ ಅಂಕಿಗಳ ವಿವರಣೆ : 'ನೀ' = ನೀರಾವರಿ, 'ವಿ' = ವಿದ್ಯುತ್, 'ನೀವಿ' = ನೀರಾವರಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಸೇರಿ,
ಎಂದು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರ

೧. ದಾಮೋದರ ಕೊಳ್ಳಯೋಜನೆ	ನೀ. ವಿ.
೨. ಹಿರಾಕುಡ ಯೋಜನೆ	ನೀ. ವಿ.
೩. ಭಾಕಡಾ, ನಂಗಾಲ	ನೀ. ವಿ.
೪. ಹರಿಕೆ	ನೀ. ವಿ.

ರಾಜ್ಯ ಸರಕಾರಗಳು

ಆಸಾಮಿ

೫. ಉಂತರು	ವಿ.
----------	-----

ಬಿಹಾರ

೬. ಉತ್ತರ ಬಿಹಾರ	ವಿ.
----------------	-----

ಮುಂಬಯಿ

೭. ಗಂಗಾಪೂರ	ನೀ.
೮. ಘಟಪ್ರಭಾ	ನೀ.
೯. ಮಾಹೀ	ನೀ.
೧೦. ತಾಪೀ	ನೀ.
೧೧. ಜೋಗ; ವಿತರಣೆ	ವಿ.
೧೨. ಚೋಳಾ	ವಿ.
೧೩. ರಾಧಾನಗರಿ	ವಿ.

ಮಧ್ಯ ಪ್ರದೇಶ

೧೪. ದೂಧ್ವಾ	ನೀ.
೧೫. ನಾಗಪೂರ	ವಿ.
೧೬. ಅಕೋಲಾ	ವಿ.
೧೭. ಬಲ್ಲಾರಪೂರ	ವಿ.

ಮದ್ರಾಸ

೧೮. ಕೆಳಭವಾನಿ	ನೀ.
೧೯. ಮಲಂಪೂಜಾ	ನೀ.
೨೦. ಮೆಟ್ಟೂರು ಕಾಲುವೆ	ನೀ.

೨೧. ಮಣಿಮುತ್ತುರ	ನೀ.
೨೨. ಭೈರವಾಣಿ ತಿಪ್ಪಾ	ನೀ.
೨೩. ವೇಲಿನ ಪೆನ್ನಾರ	ನೀ.
೨೪. ಉಳಯಾರ	ನೀ.
೨೫. ತುಂಗಬದ್ರಾ	ನೀ. ವಿ.
೨೬. ಮೋಯಾರ	ವಿ.
೨೭. ಪಾಯಕಾರಾ	ವಿ.
೨೮. ಮಚಕುಂದ	ವಿ.
೨೯. ಮಚಕುಂದ ವಿತರಣೆ	ವಿ.
೩೦. ಮದ್ರಾಸ	ವಿ.
೩೧. ಪಾಪನಾಶಿನಿ	ವಿ.
೩೨. ನೆಲ್ಲೂರ	ವಿ.

ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ

೩೩. ಪೂರ್ವ ಪ್ರದೇಶ ಕೇಂದ್ರ	ವಿ.
೩೪. ಮಹಮ್ಮದಪೂರ	ವಿ.
೩೫. ಪತ್ರಿ	ವಿ.
೩೬. ಕಾನಪೂರ	ವಿ.
೩೭. ಸಾರಡಾ	ವಿ.

ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಲ

೩೮. ಮಯೂರಾಕ್ಷಿ	ನೀ. ವಿ.
---------------	---------

ಹೈದರಾಬಾದ್

೩೯. ಗೋದಾವರಿ	ನೀ.
೪೦. ರಾಜೋಳಿ ಬಂಡ	ನೀ.
೪೧. ರಾಮಗುಂಡಂ	ವಿ.
೪೨. ನಿಜಾಮ ಸಾಗರ	ವಿ.

ಮಧ್ಯಭಾರತ

೪೩. ಇಂದೂರ	ವಿ.
-----------	-----

ಮೈಸೂರು

೪೪. ಲಕ್ಕವಳ್ಳಿ	ನೀ.
೪೫. ತುಂಗಾ ಆಣೆಕಟ್ಟು	ನೀ.
೪೬. ನೇಗು	ನೀ.
೪೭. ಶಿಂಶಾ	ವಿ.

ರಾಜಸ್ಥಾನ

೪೮. ಜವಾಯಿ	ನೀ.
-----------	-----

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ

೪೯. ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ	ನೀ.
೫೦. ಮಚ್ಚು	ನೀ.

ತ್ರಿವಣಿಕೋರ ಕೋಚೇನ

೫೧. ಚಳಕುಡಿ	ನೀ.
೫೨. ಪೀಚಿ	ನೀ.
೫೩. ನೆಯ್ಯಾರ	ನೀ.
೫೪. ಪಳ್ಳಿವಾಸಲ್	ವಿ.
೫೫. ಪೊರಿಂಗಲ ಕಟ್ಟು	ವಿ.
೫೬. ಸಂಗುಲಂ	ವಿ.

ಜಮ್ಮು ಕಾಶ್ಮೀರ

೫೭. ಸಿಂಧಕೂಳ	ನೀ. ವಿ.
-------------	---------

ಪಂಚ ವಾರ್ಷಿಕ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ

ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲ್ಪಡುವವು :

೫೮. ಕೋಸಿ	ನೀ. ವಿ.
೫೯. ಕೊಯನಾ	ನೀ. ವಿ.
೬೦. ಕೃಷ್ಣಾ	ನೀ. ವಿ.
೬೧. ರಿಹಂದ	ನೀ. ವಿ.
೬೨. ಚಂಬಳಾ	ನೀ. ವಿ.

ಅವುಗಳಿಗೆ ಆಯಾ ರಾಜ್ಯದ ಬೊಕ್ಕಸದಿಂದ ಧನದ ಪೂರೈಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಕೇಂದ್ರವು ನೆರವು ಕೊಡಬೇಕಾಗುವುದು.

ಈಗ ಕಟ್ಟಲಾಗುತ್ತಿದ್ದ, ಕಟ್ಟಿದ ಮತ್ತು ಕಟ್ಟಬಹುದಾದ ಎಲ್ಲ ನಿರಾವರಿ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಸುಮಾರು ೨೦೦೦ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಬೇಕಾಗುವುವು. ಅದರಿಂದ ಈಗಿದ್ದ ನಿರಾವರಿ ಪೋಷಿತ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಇನ್ನು ೪೦೦ ರಿಂದ ೪೫೦ ಲಕ್ಷ ಎಕರೆಯಷ್ಟು ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಜೋಡಿಸಿದಂತಾಗುವುದು, ಮತ್ತು ೭೦ ಲಕ್ಷ ಕೆಲೋವ್ಯಾಟಿ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಉತ್ಪಾದಿಸಿದಂತಾಗುವುದು. ಈ ಎಶಾಲವಾದ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಕಾರ್ಯಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪೂರ್ತಿ ಮಾಡಿದರೆ, ದೇಶದ ಜೀವನಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಸುಧಾರಣೆಯಾಗುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಕಳೆದ ಕೆಲ ವರುಷಗಳಿಂದ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ನಿರಾವರಿ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುತ್ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ಮತ್ತೆ ಅನೇಕ ಯೋಜನೆಗಳು ಕಾರ್ಯರಂಗಕ್ಕೆ ಬಂದಿವೆ. ಕೆಲವು ಕೇವಲ ನಿರಾವರಿಗಾಗಿ ಇವೆ; ಕೆಲವು ವಿವಿಧೋದ್ದೇಶಗಳುಳ್ಳವಾಗಿವೆ. ಈಗ ರಚನಾ ಕಾರ್ಯ ನಡೆದಿರುವ ಯೋಜನೆಗಳು ಈ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯ ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಪರಿಶೀಲನ ಕಾರ್ಯದಕಿಂತ ಮೊದಲೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾದುವು ಆಗಿವೆ. ಅವುಗಳ ವೆಚ್ಚ ವಿವರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕ ದೃಷ್ಟಿಯ ವಿಮರ್ಶೆ ಬಂದಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಪೂರ್ತಿ ಮಾಡಿದಾಗ ಅದರಿಂದ ಬರುವ ಲಾಭದ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣಿಟ್ಟರೆ, ಹಿಂದೆ ಹಾನಿಯಾದುದರ ಬಗ್ಗೆ ಹಳಹಳಬಡುವ ಕಾರಣವುಳ್ಳವು ದಿಲ್ಲ. ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರ್ತಿಮಾಡುವುದೇ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.

ಈಗ ರಚನೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ನಿರಾವರಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಯೋಜನೆಗಳ ವೆಚ್ಚ ೭೬೫ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಎಂದು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ೧೯೫೧ರ ವರೆಗೆ ಈ ಯೋಜನೆಗಳ ಮೇಲೆ ೧೫೩ ಕೋಟಿ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು. ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ೫೧೮ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡುವ ಸೂಚನೆಯಿದೆ. ವರುಷ ವರುಷಕ್ಕೆ ಮಾಡುವ ವೆಚ್ಚ, ಪಡೆಯಬಹುದಾದ ಲಾಭ ಇವುಗಳ ವಿವರವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ವರುಷ ವೆಚ್ಚ ಹೆಚ್ಚಾದ ನಿರಾವರಿ ಹೆಚ್ಚಾದ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ
ಪೋಷಿತ ಕ್ಷೇತ್ರ

	ಕೋಟಿ ರೂ.	ಎಕರೆ	ಕಿಲೋವ್ಯಾಟ
೧೯೫೧-೫೨	೮೫	೬೪೬,೦೦೦	೫೮,೦೦೦
೧೯೫೨-೫೩	೧೨೧	೧೮,೯೦,೦೦೦	೨,೩೯,೦೦೦
೧೯೫೩-೫೪	೧೨೭	೩೫,೫೫,೦೦೦	೭,೨೪,೦೦೦
೧೯೫೪-೫೫	೧೦೭	೫೭,೪೯,೦೦೦	೮,೭೫,೦೦೦
೧೯೫೫-೫೬	೭೮	೮೫,೩೩,೦೦೦	೧೦,೮೨,೦೦೦
ಕೊನೆಗೆ—	—	೧,೬೯,೪೨,೦೦೦	೧೪,೬೫,೦೦೦

ಒಟ್ಟು ———

೫.೧೮

ನಿರಾವರಿಯ ಅತ್ಯಗತ್ಯತೆಯ ಮೂಲಕ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿಯ ನಿರಾವರಿ ಕಟ್ಟಡಗಳು ಬೇಗನೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಬೇಕೆಂದು ನಿಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆ, ಬೇಡಿಕೆ ಬಂದಹಾಗೆಲ್ಲ ರಚಿತವಾಗುವಂತೆ ಕೈಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಕೈಕೊಂಡ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಕೊನೆಯ ಎರಡು ವರುಷಗಳಲ್ಲಿ ವೆಚ್ಚ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗುವುದರಿಂದ ಹಿಂದುಳಿದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯ ಅತ್ಯಗತ್ಯದ ಯೋಜನೆಗಳ ಕಡೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಹಾಕಲಾಗಿದೆ. ೫ ಹೊಸ ಕಾರ್ಯಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಾವೇಶ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕದ ಕೊನೆಯ ಎರಡು ವರುಷಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಹೊಸ ಯೋಜನೆಗಳ ಮೇಲೆ ೪೦ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚಮಾಡುವ ಅನುಕೂಲತೆ ಮಾಡಿ ಅವುಗಳ ಕಾರ್ಯ ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಲು ಆಸ್ಪದ ಮಾಡಿಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳಿಗೆ ಒಟ್ಟು ೨೦೦ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ವೆಚ್ಚ ಬರಬಹುದೆಂದು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಅದರ ಎನರ ಮುಂದಿನಂತೆ ಇದೆ:

ಯೋಜನೆಯ ಹೆಸರು	ಕ್ಷೇತ್ರಸೇವೆ	ಅಂದಾಜಿತ ವೆಚ್ಚ ಲಕ್ಷರೂಪಾಯಿ	ದೊರೆಯುವ ಲಾಭ ನೀರಾವರಿಪೋಷಣೆ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ (೧೦೦೦ ಎಕರೆ) (ಕಿಲೋವ್ಯಾಟ್)
ಕೋಸಿ [ಪ್ರಥಮಾವಸ್ಥೆ] ಬಿಹಾರ ಮತ್ತು ನೇಪಾಳ	೬೬೦೦	೨೬೨೦ ೪೦ [ಮಹಾಪೂರ ನಿಯಂತ್ರಣ ಸಹಿತ]
ಕೋಯನಾ [ಪ್ರಥಮಾವಸ್ಥೆ] ಮುಂಬಯಿ	೪೪೦೦	— ೨೪೦
ಕೃಷ್ಣಾ	... ಮದ್ರಾಸ ಮತ್ತು ಹೈದರಾಬಾದ್	ಇನ್ನೂ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ	— ಇನ್ನೂ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ
ಚಂಬಲ [ಪ್ರಥಮಾವಸ್ಥೆ]	... ಮಧ್ಯಭಾರತ ರಾಜಸ್ಥಾನ	೩೩೬೫	೧೨೦೦ ೮೦
ರಸಂಧ ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ	೩೫೦೦	— ೨೪೦

ದೇಶದ ಎಲ್ಲ ಭಾಗಗಳಿಗೆ ನೀರಾವರಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕೆಂಬ ಭರದಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಮಿತವ್ಯಯದ ಉಪಯೋಗದ ಕಡೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯ ಹಾಕದಿದ್ದರೆ, ಇದ್ದ ಪೂರೈಕೆಯಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ಮಿತಿಯ ಲಾಭ ದೊರೆಯದು. ಇದನ್ನು ಸಾಧ್ಯಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳಲು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಎಷ್ಟು ನೀರು ಬೇಕಾದೀತು ಎಂದು ಎಣಿಕೆ ಹಾಕುವುದು ಅವಶ್ಯವಿದೆ; ಅವುಗಳಿಗೆ ಯಾವ ಯಾವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ನೀರು ಬೇಕಾಗುವುದು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದೂ ಅಗತ್ಯವಿದೆ; ಕಾಲುವೆಯ ನೀರು ವೃಥಾವಾಗಿ ಶೋಷಿತವಾಗಬಾರದೆಂದು ಕಾಲುವೆಗಳ ಒಳಮೈ ಭದ್ರಮಾಡ ಬೇಕು; ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ನೀರು ಹಾಳಾಗದ ಹಾಗೆಯೂ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳ ಬೇಕು. ಈ ಸಂಪಂಧದಲ್ಲಿ ಆಯಾ ರಾಜ್ಯಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಸೂಚನೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ

ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವಿಸ್ತರಣಾ ಮತ್ತು ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಸೆಕೆತ ಎಷ್ಟಾಗುವುದು ಎಂಬುದರ ವಿವರ ಇಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದೆ :

೧೯೫೫-೫೬ ರಷ್ಟುರಲ್ಲಿ ಜೊರೆಯಬಹುದೆಂದು ಅಂದಾಜು
ಕೆಲೋವ್ಯಾಟಿಗಳಲ್ಲಿ

ಹೆಸರು

ಸ್ಥಾಪಿತಶಕ್ತಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ನಿಶ್ಚಿತಶಕ್ತಿ ಅಂದಾಜು

೧ ವಿವಿಧೋದ್ದೇಶ ಯೋಜನೆಗಳು

(i) ಭಾಕ್ರಾನಂಗಾಲ	೯೬	೭೨	೬೯
(ii) ದಾಮೋದರಕೊಳ್ಳ	೧೯೪	೧೪೪	೧೩೨
(iii) ಹಿರಾಕುಡ	೪೮	೨೪	೨೪
೨ ಮದ್ರಾಸ, ಮೈಸೂರು ಹೈದರಾಬಾದ್, ತ್ರಾವಣಕೋರ-ಕೋಚೀನ್	೪೦೨	೫೧೧*	೬೩೯
೩ ಮುಂಬಯಿ ಕ್ಷೇತ್ರ	೮೩	೩೪೮*	೪೨೭
೪ ಬಿಹಾರ, ಬಂಗಾಲ, ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ	೮೮	೬೫	೧೦೧
೫ ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ	೧೦೯	೧೫೭*	೧೪೬
೬ ಇತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ	೬೨	೬೬	೬೬

ಒಟ್ಟು

೧೦೮೨

೧೩೯೭

೧೫೯೪

* ಈಗಿದ್ದ ಶಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾವೇಶಮಾಡಿದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಪರಿಮಾಣ.

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯ ಉತ್ಪಾದನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ೧೦ ಲಕ್ಷ ಕೆಲೋವ್ಯಾಟಿ ದಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ೩೩೨೦೦೦ ಕೆಲೋವ್ಯಾಟು ವಿವಿಧೋದ್ದೇಶ ಯೋಜನೆಗಳಿಂದ ಬರುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಈಗಿದ್ದ ಅಂಕಿಯು ವಿವಿಧೋದ್ದೇಶ ಯೋಜನೆಗಳ ಪ್ರಥಮಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯದು. ಅವು ಪೂರ್ತಿಯಾದ ನಂತರ ಅಲ್ಲಿ ೧೦ ಲಕ್ಷ ಕೆಲೋವ್ಯಾಟು ಉತ್ಪಾದನವಾಗುವುದೆಂದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ.

ಈ ಮುಂದಿನ ಪಟ್ಟಿಯಿಂದ ೧೯೫೦ರಲ್ಲಿಯೂ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯ ಬಳಕೆ, ೧೯೫೫ರಲ್ಲಿಯೂ ಬಳಕೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಕಂಡುಬರುವುದು :

ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯ ಬಳಕೆ

	೧೯೫೦	೧೯೫೦ರ ಒಟ್ಟು ಶತಕಂಶ	೧೯೫೫	೧೯೫೫ರ ಒಟ್ಟು ಶತಕಂಶ	೧೯೫೦ರಿಂದ ಹೆಚ್ಚಳ ಶತಕಂಶ
	*		*		
ಗೃಹಕೃತ್ಯಕ್ಕೆ ದೀಪ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿ	೫೨೫	೧೩	೮೬೦	೧೩	೬೪
ವ್ಯಾಪಾರಿ ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆ ದೀಪ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿ	೩೦೯	೭	೪೩೦	೭	೩೯
ಔದ್ಯೋಗಿಕ	೨೬೦೪	೬೩	೪೧೦೦	೬೩	೫೮
ನೀರಾವರಿ	೧೬೨	೪	೩೩೨	೫	೧೦೫
ಇತರ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ	೫೫೪	೧೩	೭೫೨	೧೨	೩೫
ಒಟ್ಟು	೪೧೫೮	೧೦೦	೬೪೭೪	೧೦೦	೫೬

ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಅಸಹಕಾರವಿದ್ದರೂ ಸರಕಾರದ ಪ್ರಯತ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಕೂಡ ಕೆಲವೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಬೇಡಿಕೆಯೆಷ್ಟಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಮೊದಲೆ ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಅದರ ಮೇಲಿಂದ ಬೆಳಿಗೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದು ಹಿತಕಾರಿಯಾಗುವುದು. ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಘಟಕಗಳಾಗಿ ಮಾಡಿ ಅದರ ವಿಕಾಸ ಮಾಡಬೇಕೆಂದರೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿನ ಔದ್ಯಮಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಯೋಜನೆಯೂ ಕೈಗೂಡಬೇಕಾಗುವುದು. ಹಳ್ಳಿಗರು ಕೂಡ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಳಸುವಂತೆಯಾಗಬೇಕು. ಯೋಗ್ಯ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದರೆ ಒಕ್ಕಲಾತನ ಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಳಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮಾಂತರಗಳಲ್ಲಿಯ ವಿದ್ಯುತ್ ಸೌಕರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ಸಾಲಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳಿಗೆ ಕೊಡುವಂತೆಯಾಗಬೇಕು. ಒಕ್ಕಲಿಗರು ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದಾದ ವಿದ್ಯುತ್

* ೧೦ ಲಕ್ಷ ಕಿಲೋವ್ಯಾಟ್‌ಗಳಲ್ಲಿ.

ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ಉತ್ಪಾದಿಸಬಹುದಾದುದೂ ಒಂದು ವಿಚಾರದೇಯ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ.

ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿಯ ಹಿರಿ ಮತ್ತು ಕಿರಿ ನೀರಾವರಿಗಳಿಗೆ ಕೊಡಲಾದ ಮಹತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹಿರಿ-ಕಿರಿ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಶಾಕಲಾಟವಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಮೊದಲು ನೆನೆಯಬೇಕು. ದೇಶದ ಕೆಲ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹಿರಿ ನೀರಾವರಿ ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ, ಕೆಲ ವೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಕಿರಿ ನೀರಾವರಿಗಳೇ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುವು. ಎಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಸಾಧ್ಯವೋ ಅದನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಮಾಡುವುದು ಯೋಗ್ಯ. ಹಿರಿ-ಕಿರಿ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಪೋಷಕವಾಗಿರುವುವೇ? ಕೊರತು ವೈ. ಪೋಟಿಯುಳ್ಳವಲ್ಲ. ಸಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕೆ ೫ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ವೆಚ್ಚವಾಗುವಂತಹ ಎಂಟು ಯೋಜನೆಗಳಿವೆ; ಒಂದರಿಂದ ಐದು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ವೆಚ್ಚವಾಗುವ ೧೬ ಯೋಜನೆಗಳಿವೆ; ೫೦ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಯಿಂದ ೧ ಕೋಟಿಯ ವರೆಗೆ ವೆಚ್ಚವಾಗುವ ೨೧ ಯೋಜನೆಗಳಿವೆ; ೧೦ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಂದ ೫೦ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ವರೆಗಿನ ವೆಚ್ಚದ ೨೭ ಯೋಜನೆಗಳಿವೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಯೋಜನೆಗಳಿಂದ ಈ ಐದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಎಂಬತ್ತು ಲಕ್ಷ ಎಕರೆ ಭೂಮಿ ನೀರು ಉಣ್ಣುವಂತಹದು ಆಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಕಿರಿ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಂದ ಸುಮಾರು ೧೧೦ ಲಕ್ಷ ಎಕರೆ ಭೂಮಿ ನೀರು ಉಣ್ಣುತ್ತದೆ. ಕಿರಿ ನೀರಾವರಿಗಳಿಗಾಗಿ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ ಸುಮಾರು ೭೭ ಕೋಟಿ ಆಗುವುದು; ಇದರಲ್ಲಿ ಕೊಳವೆಬಾವಿಗಳ ವೆಚ್ಚವೂ ಸೇರಿದೆ.

ಕಿರಿ ನೀರಾವರಿಗಳಿಂದ ಅನೇಕ ಸೌಕರ್ಯಗಳಿವೆ. (i) ಪ್ರಾರಂಭದ ಬಂಡವಲು ಚಿಕ್ಕದು ಇರುತ್ತದೆ. (ii) ಅವುಗಳ ಕಾರ್ಯ ಬೇಗ ಮುಗಿದು ಬೇಗ ಫಲ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. (iii) ವಿಶೇಷ ತಾಂತ್ರಿಕ ಇಲ್ಲವೆ ಪರದೇಶದ ಪ್ರವೇಶರ ಸಹಾಯ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. (iv) ಸ್ಥಾನಿಕ ಶ್ರಮ ಸಂಸತ್ತಿಯ ಸದುಪಯೋಗವಾಗುವುದು. ಆದರೆ ಅವುಗಳಿಗಾಗಿ ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ವೆಚ್ಚ ಹೆಚ್ಚು; ಅವುಗಳ ಕಾರ್ಯಜೀವಮಾನ ಕಿರಿದು. ಹಿರಿ ನೀರಾವರಿಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತವಾದ ಸಹಾಯ ದೊರೆಯುವುದು; ನೀರಾವರಿ ಅಲ್ಲದೆ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯ

ಉತ್ಪಾದನವಾಗುವುದು; ಮಹಾಪೂರ ನಿಯಂತ್ರಣವಾಗುವುದು; ಜಲಯಾನ ಸೌಕರ್ಯ ದೊರೆಯುವುದು. ಕ್ಷಾಮದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವು ಒಳ್ಳೆಯ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುವು.

ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯ ಎರಡು ವರುಷಗಳು ಮುಗಿದಿವೆ; ಸರಿಸ್ಥಿತಿಯ ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಿ ನೋಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಸರಿಸ್ಥಿತಿಯ ವಿಮರ್ಶಿತ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಈ ಕಾಲಾವಧಿ ಮುಗಿಯುವುದರೊಳಗೆ ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯ ಯೋಜನೆಗಳು ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುವು. ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯ ಯೋಜನೆಗಳ ಪ್ರಾಥಮಿಕತೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯವುಳ್ಳ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ನೇಮಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಕರಣ ಹತ್ತು

ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು : ಖನಿಜಸಂಪತ್ತು ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆ

ಖನಿಜಸಂಪತ್ತಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ

ಈಗ ಗೊತ್ತಿದ್ದ ಖನಿಜಸಂಪತ್ತಿಯು ದೇಶದಲ್ಲಿನ ಉಪ ಮಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಅವಶ್ಯಕವಾಗುವ ಉಪಯುಕ್ತತೆಯುಳ್ಳವಾಗಿದೆ. ಉದ್ಯಮಗಳ ಮೂಲಾಧಾರವಾಗಿರುವ ಕಬ್ಬಿಣ ಮತ್ತು ಕಲ್ಲಿದ್ದಲಿ ವಿಪುಲವಾಗಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಕಬ್ಬಿಣದ ಮೂಲಧಾತು ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿಯೆ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಮಾದರಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಅದರಂತೆ ಟೆಟ್ರಾವಿಯಾ, ತೋರಿಯಂ, ಮಾಯಿಕಾ (ಅಭ್ರಕ), ಬಾಕ್ಸಾಯಿಟ, ಮೊನಾಜಾಯಿಟುಗಳ ಭೂಸಂಗ್ರಹವೂ ಸಾಕಷ್ಟಿದೆ. ಆದರೆ, ದೇಶದಲ್ಲಿ ತಾಮ್ರ, ಸೀಸ, ಸತುವು, ಗಂಧಕ ಮುಂತಾದವುಗಳ, ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ ಕೊರತೆಯಿದೆ ಇದುವರೆಗೆ ಈ ಖನಿಜಸಂಪತ್ತಿನ ಆರೈಕೆ ಜೆನ್ನಾಗಿ ಆಗಿಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮೂಲಧಾತುವನ್ನು ಯಾವ ಸಂಸ್ಕರಣವಿಲ್ಲದೆ ನಿಯೋತ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಭೂಗರ್ಭ ಪರಿಶೋಧನೆಯೂ ಯೋಗ್ಯರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಗದೆ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಯಾವುದು, ಎಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಇದೆ ಎಂಬುದು ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿದುಬಂದಿಲ್ಲ. ಖನಿಜಗಳು ಆಧುನಿಕ ಉದ್ಯಮಗಳ ತಳಹದಿಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸರಿಯಾದ ಧೋರಣೆ ಅನುಸರಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇದ್ದವುಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಮಿತವ್ಯಯದಿಂದ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದು ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಿರೀಕ್ಷಣೆ, ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಸಹಿತ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುಕವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಕಲ್ಲಿದ್ದಲಿ

ಕಲ್ಲಿದ್ದಲಿ ಕಣಿಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬಿಹಾರ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಲ ದಲ್ಲಿವೆ. ದೇಶದ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಅತಿ ಶತಾಂಶ ಇಲ್ಲಿಂದಲೇ ಬರುವುದು. ಉಳಿದ ಭಾಗವು ಮಧ್ಯ ಪ್ರದೇಶ, ಓಡಿಶಾ, ಹೈದರಾಬಾದ್ ಮತ್ತು ಆಸಾಮ್ ಗಳಿಂದ ಬರುವುದು. ಪಡೆಯಬಹುದಾದ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲಿಯು ೨,೦೦,೦೦೦ ಲಕ್ಷ ಟನ್ನುಗಳಷ್ಟು ಇದೆಯೆಂದು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೫೦,೦೦೦ ಲಕ್ಷ ಟನ್ನುಗಳಷ್ಟು ಉತ್ತಮ ತರಗತಿಯದು ಆದೆ. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಔದ್ಯೋಗಿಕರಣಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯಕವಾದಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲಿ ಇದೆಯೆಂದು ಕಂಡುಬರುವುದು. ಕಳೆದ ಮೂರು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲಿಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯು ದ್ವಿಗುಣಿತವಾಗಿದೆ. ೧೯೫೧ರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೩೪೦ ಲಕ್ಷ ಟನ್ನುಗಳಷ್ಟು ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗಿದೆ ಸುಮಾರು ೩೧ ಶತಾಂಶ ದಷ್ಟು ರೈಲ್ವೆಗಳಿಗೆ ಬಳಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಕಣಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ೧೧ ಶತಾಂಶದಷ್ಟು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಉಳಿದುದರಲ್ಲಿ ಬಹುಭಾಗ ಉದ್ಯಮಗಳಿಂದ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಸುಮಾರು ೧೦೦ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲಿ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವೇ ಮಾತ್ರ ೧೦೦೦೦ದಿಂದ ೨೦೦೦ ಅಡಿಗಳ ಆಳದ ಪರಗ್ಗೆ ಹೋಗಿವೆ. ಉಳಿದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಭಾಗಭರ್ತಿ ನಿರೀಕ್ಷಣೆಯಾಗುವುದು ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಮಾದರಿಯ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲಿಗಳ ಭೌತಿಕ ಮತ್ತು ರಾಸಾಯನಿಕ ಗುಣಾಪತ್ಯ ಪರೀಕ್ಷೆಯಾಗಬೇಕು. ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವರ್ಗೀಕರಣವಾಗಬೇಕು ಯಾವ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಯಾವುದನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದರೆ, ಮಿತವ್ಯಯವಾಗುವುದು ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಪ್ರತಿಫಲ ದೊರೆಯುವುದು ಇದರ ಅಳತೆಯಾಗಬೇಕು. ಕಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿದರೆ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗುವುದೆಂದು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಯುವಂತೆ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಡಾಗಿದೆ.

ಕಬ್ಬಿಣ

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ತರಗತಿಯ ಕಬ್ಬಿಣ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಬಿಹಾರ, ಓರಿಸಾ, ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ, ಮದ್ರಾಸು, ಮುಂಬಯಿ, ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಣಿಗಳು ವ್ಯಾಪಿಸಿವೆ. ಭಾಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೧,೦೦,೦೦೦ ಲಕ್ಷ ಟನ್ನುಗಳಷ್ಟು ಕಬ್ಬಿಣದ ಮೂಲಧಾತು ಇರುವುದೆಂದು ಅಂದಾಜುಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇದರ ಬಹು ಭಾಗವು ಬಿಹಾರ, ಓರಿಸಾಗಳಲ್ಲಿದೆ. ಕಬ್ಬಿಣದ ಬಗ್ಗೆ ಭಾಗರ್ಭನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಆಗಿದ್ದರೂ ವಿವರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇನ್ನೂ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಯೇಜನೆಯ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಹಾರದಲ್ಲಿ ಬೊನಾಯಿ ಮತ್ತು ಕೊಯನಜಹಾರ, ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ದುರ್ಗ, ಚಂದಾ ಮತ್ತು ಬಸ್ತಾರ ಮುಂಬಯಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ರತ್ನಾಗಿರಿ ಮತ್ತು ಮದ್ರಾಸು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನೊಂಡೂರು ಈ ಪ್ರದೇಶಗಳ ವಸ್ತುತ ನಿರೀಕ್ಷಣೆಯಾಗಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕಬ್ಬಿಣದ ಮೂಲಧಾತುವಿನ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಕೆಲ ವರುಷಗಳಲ್ಲಿ ವರಿಳಿತವಾಗಿದೆ. ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಬಹುಭಾಗವು ಟಾಟಾನಗರ, ಅಸನಸೋಲ ಮತ್ತು ಭದ್ರಾವತಿ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ನಿಯಾತವೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಕಬ್ಬಿಣ(ಬೀಡು)ದ ವಾರ್ಷಿಕ ಉತ್ಪಾದನೆಯು ೧೫ರಿಂದ ೨೦ ಲಕ್ಷ ಟನ್ನುಗಳಷ್ಟು ಮತ್ತು ಉಕ್ಕು ೧೦ ಲಕ್ಷ ಟನ್ನುಗಳಷ್ಟು ಸರಾಸರಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ದೇಶದ ಬೇಡಿಕೆಯು ಪೂರ್ತಿಯಾಗದೆ ಆಯಾತಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಬರುವುದು. ಯುದ್ಧಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಯುದ್ಧೋತ್ತರಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿಣ ಮತ್ತು ಉಕ್ಕಿನ ಕೊರತೆ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ೧೯೫೫-೫೬ ರಷ್ಟರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಕಬ್ಬಿಣ(ಬೀಡು) ೨,೭೫೫,೦೦೦ ಟನ್ನುಗಳಷ್ಟು ಮತ್ತು ಉಕ್ಕು ೨,೫೦,೦೦೦ ಟನ್ನುಗಳಷ್ಟು ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗಬೇಕಾಗಿ ಬಹುದೆಂದು ಅಂದಾಜುಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಸದ್ಯದ ಉತ್ಪಾದನೆಯು ಕಬ್ಬಿಣ ೧೨,೭೮,೦೦೦ ಟನ್ನುಗಳು, ಉಕ್ಕು ೧೦,೫೦,೦೦೦ ಟನ್ನುಗಳು ಇಷ್ಟಿದೆ. ಯೇಜನೆಯ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಕಾರ್ಯದಿಂದ ಅಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ಬೇರೆ ಕಚ್ಚಾ ಸರಕುಗಳ ಸಾಗಾಟದ ಸಮಸ್ಯೆಯೊಂದು ಇದಿರುಬರುತ್ತದೆ. ಅನುಷಂಗಿಕವಾಗಿ ಸಾರಿಗೆ

ಸಂಪರ್ಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿಯಾಗಬೇಕಾಗುವುದು. ಇತ್ತೀಚೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ನಿಯೋಜಿತವನ್ನೂ ನಿಯಂತ್ರಿಸಬೇಕಾಗುವುದು.

ಮ್ಯಾಂಗ್ಯಾನೀಜ

ಕಬ್ಬಿಣ ಮತ್ತು ಉಕ್ಕುಗಳ ಉದ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಕರಗಿಸುವ ವಿಧಾನಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುವ ಮಹತ್ವದ ಖನಿಜವಾಗಿದೆ ಮ್ಯಾಂಗ್ಯಾನೀಜ. ಈ ಖನಿಜ ಸಂಪತ್ತಿಯು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿದೆ; ರಶಿಯ ಒಂದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಇಷ್ಟು ಉತ್ತಮ ತರಗತಿಯ ಖನಿಜ ಬೇರೊಂದು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಲಾರದೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಈ ಖನಿಜವು ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ, ಮಧ್ಯಭಾರತ, ಮದ್ರಾಸ, ಮೈಸೂರು, ಮುಂಬಯಿ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿದೆ. ಬಿಹಾರ, ಓರಿಸಾಗಳಲ್ಲಿಯೂ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ದೊಡ್ಡದೂ ಉತ್ತಮವಾದುದೂ ಆದ ಕ್ಷೇತ್ರ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ೧೫೦೦೦೦ ೨೦೦ ಲಕ್ಷ ಟನ್ನುಗಳಷ್ಟು ಈ ಖನಿಜದ ಸಂಪತ್ತು ಇರಬಹುದೆಂದು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಕಳೆದ ೪೦ ವರುಷಗಳಲ್ಲಿ ಸರಾಸರಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯು ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ೬೦೦೦೦೦ ಟನ್ನುಗಳಷ್ಟು ಆಗಿದೆ. ಟಾಟಾ ಆಯರ್ನ್ ಮತ್ತು ಸ್ಟೀಲ್ ಕಂಪನಿ ಬಳಸುವ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಉಳಿದುದು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಿಯೋಜಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆಲವೊಂದು ಪ್ರಮಾಣವು ಕಾಜಿನ ಉದ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಬ್ಯಾಟರಿ ಸೆಲ್ಯುಗಳನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡಲು, ರಾಸಾಯನಿಕ ಉದ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ, ಹೀಗೆ ಅದರ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಕಬ್ಬಿಣ, ಉಕ್ಕು ಮತ್ತು ಇತರ ಉದ್ಯಮಗಳ ವಿಸ್ತರಣೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮೂಲಕ ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ೧೦೦೦೦೦ ಟನ್ನುಗಳಷ್ಟು ಮ್ಯಾಂಗ್ಯಾನೀಜು ೧೯೫೭-೫೮ ರಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೇ ಬಳಸಲಾಗುವುದು. ಈ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೇಡಿಕೆ ಪೂರೈಸುವುದು ಕಠಿಣವೇನಲ್ಲ.

ಕ್ರೋಮಿಯಟ

ಕ್ರೋಮಿಯಟದ ಪೂರೈಕೆ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಕಡಿಮೆಯಿದೆ. ಕ್ರೋಮಿಯಟು ಬಿಹಾರ, ಮೈಸೂರು, ಮುಂಬಯಿ, ಮದ್ರಾಸ ಮತ್ತು ಓರಿಸಾಗಳಲ್ಲಿದೆ.

ಕಾಶ್ಮೀರದ ಲಾಡಾಖದಲ್ಲಿಯೂ ಇದೆ. ಮಣಿಪೂರ ಮತ್ತು ಅಂದ ಮಾನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಇದೆ. ಭೂಗರ್ಭಸಂಪತ್ತು ಎಷ್ಟಿದೆ ಯೆಂದು ಹೇಳಲು ಬಾರದು. ಗಣಿಗಾರಲ್ಲಿ ಗಜ, ೪೦೨ ಟನ್ನುಗಳಷ್ಟು ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗಿತ್ತು. ಇದರಲ್ಲಿಯ ಬಹುಭಾಗ ನಿಯೋತನವಾಗಿತ್ತು. ದೇಶದಲ್ಲಿಯ ಅದರ ಬಳಕೆಯು ಒಂದು ಮಾದರಿಯ ಇಟ್ಟುಂಗಿ ಮತ್ತು ಕ್ರೋಮರಸಾಯನಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಉಪಯೋಗವಾಗುತ್ತದೆ. ಇನ್ನಿತರ ತಯಾರಿಕೆಗಳ ಆಸ್ಪದ, ಅವಕಾಶ, ಜ್ಞಾನವಿದ್ದರೂ ತಯಾರಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಗಣಿಗಾರಿಂದ ಉತ್ತಮ ತರಗತಿಯ ಈ ಖನಿಜದ ನಿಯೋತನವನ್ನು ತಡೆಯಲಾಗಿದೆ. ಕೆಳ ತರಗತಿಯದರ ನಿಯೋತನವು ೧೦,೦೦೦ ಟನ್ನುಗಳಿಗೆ ಮರ್ಯಾದಿತವಾಗಿದೆ. ಭೂಗರ್ಭದ ಸಂಪತ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ತಿಳಿದಂತೆಲ್ಲ ಈ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಪುನರ್ವಿಮರ್ಶಿಸಬಹುದು.

ಬಾಕ್ಸಾಯಿಟ

ಇದು ಆಲ್ಯೂಮಿನಿಯಂಕ್ಕೆ ಮೂಲಧಾತು. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹಂಚಿಹೋಗಲಾಗಿದೆ. ದೊರೆಯುವ ಮುಖ್ಯವಾದ ಸ್ಥಾನಗಳು ಮುಂಬಯಿ ಮಧ್ಯಭಾರತ, ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ, ದಿವಾಕರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿವೆ. ಓಡಿಸಾ ಕಾಶ್ಮೀರ, ಮದ್ರಾಸಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರಮಾಣಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆವುದು. ಒಟ್ಟು ಭೂಗರ್ಭಸಂಪತ್ತಿಯು ೨೫೦೦ ಲಕ್ಷ ಟನ್ನುಗಳಷ್ಟು ಇರಬಹುದೆಂದು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿಯ ಉತ್ತಮ ತರಗತಿಯದು ಸುಮಾರು ೩೫೦ ಲಕ್ಷ ಟನ್ನುಗಳಷ್ಟಾಗಬಹುದು. ಕಳೆದೊಂದು ವರುಷಗಳಲ್ಲಿ ದೇಶದ ಆಲ್ಯೂಮಿನಿಯಂ ಉದ್ಯಮವು ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ೨೦೦೦೦ ಟನ್ನುಗಳಷ್ಟು ಬಳಸುತ್ತದೆ. ೧೯೫೫-೫೬ರಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೪೫೦೦೦ ಟನ್ನುಗಳಷ್ಟು ಬೇಡಿಕೆಯು ಆಗಬಹುದೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ಮಾಯಿಕಾ (ಅಭಕ)

ಇದು ಬಹು ಮಹತ್ವವುಳ್ಳ ಖನಿಜವು. ವಿದ್ಯುತ್ ಉಪಕರಣಗಳ ಉದ್ಯಮದಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ಬೇಡಿಕೆ ಹೆಚ್ಚು. ಭಾರತವು ಈ ಖನಿಜದ ಆಗರ

ವಾಗಿದೆ ಎನ್ನಲಡ್ಡಿ ಯಿಲ್ಲ: ಇಡಿ ಪ್ರಪಂಚದ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ೭೦ರಿಂದ ೮೦ ಶತಾಂಶ ಉತ್ಪಾದನೆಯು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಅದರ ಬಳಕೆ ತೀರ ಮಿತವಾಗಿದೆ. ಈ ಉದ್ಯಮವು ಪರದೇಶದ ಮಾರ್ಕೆಟುಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಈ ಖನಿಜಸಂಪತ್ತು ಬಿಹಾರ ರಾಜಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ಮದ್ರಾಸ ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿದೆ. ಇತ್ತೀತ್ತಲಾಗಿ ಭಾರತದ ಇನ್ನೂ ಹಲವಾರು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅದು ಇರುವುದಾಗಿ ವರದಿಯಾಗಿದೆ. ಭೂಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಇವೆಯೆಂಬುದು ನಿಶ್ಚಿತಗೊಳಿಸಲು ಆಗಿಲ್ಲ: ಆದರೆ ಇಷ್ಟೇ ಹೇಳಬಹುದು: ಇದೇ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಪ್ರಮಾಣದಂತೆ ಅನೇಕ ದಶಕಗಳವರೆಗೆ ಅದು ಪೂರೈಸಬಹುದು ಎಂದು ಕಂಡುಬರುವ ಹಾಗಿದೆ. ಕಳೆದ ಹತ್ತು ವರುಷಗಳಲ್ಲಿ ನಿಯೂತ ಮಾಡಿದ ಈ ಖನಿಜದ ವಾರ್ಷಿಕ ಬೆಲೆಯು ೧೦೫ ದಿಂದ ೩ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ವರೆಗೆ ಇದ್ದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಕಳೆದ ಎರಡು ವರುಷಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಮಾಣ ಇನ್ನೂ ಏರಿತಿದೆ. ಅಮೇರಿಕೆಯು ಇದನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಂಡು ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಈ ಖನಿಜದ ಕಣಿಕಾರ್ಯವು ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಸುಮಾರು ೬೦೦ ಲಾಯವನ್ನು ದಾರರು ಇವ್ವರೂ ಅವರಲ್ಲಿ ಬಹು ಜನರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಬಂಡವಲು ಇಲ್ಲಿ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಉತ್ಪಾದನ ಮಾಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಅವರು ದಲಾಲರಿಗೆ ಮಾರುತ್ತಾರೆ; ಹಣ ಪಡೆದು ಮತ್ತೆ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ತೊಡಗುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅಧುನಿಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಣಿ ಕೆಲಸ ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಸವಕಳಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ. ಪರಿಣತರನ್ನು ನಿಯಮಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯವೆಂದು ಅವರಿಗೆ ಬಿಂಬಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ನಡೆದಿದೆ.

ಈ ಖನಿಜವು ಮೂಲಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಸುಮಾರು ೭೦೦೦ ಮೌಂಡು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದು ರೇಲ್ವೆ, ವಿದ್ಯುತ್ ಕಾರಖಾನೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಬ್ಬಿಣ ಉಕ್ಕು ಕಂಪನಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಹೋಗುವುದು. ಈಗಾಗಲೇ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿರುವ ವಿದ್ಯುತ್ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪೇಡಿಕೆ ಬರಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈ ಪೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಯಾವ ತೊಂದರೆಯೂ ಆಗದಷ್ಟು ಉತ್ಪಾದನೆಯಿದೆ.

ಆಕಾರಕ್ಕೆಳಿಸುವಾಗ, ಕಣೆಯಿಂದ ಹೊರತೆಗೆಯುವಾಗ, ಸಾಕಷ್ಟು ಹಾಳಾ-
ಗುವುದು. ಅದನ್ನು ತಡೆಯಬೇಕು.

ಜಿಸ್ಸಮಾ

ಕಬ್ಬಿಣ, ಕಲ್ಲಿದ್ದಲಿರು ನಂತರ, ದೇಶದ ಔದ್ಯೋಗಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ
ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಇದರಷ್ಟು ಮಹತ್ವವುಳ್ಳ ಖನಿಜ ಬೇರೊಂದಿಲ್ಲ. ಎರಡನೆಯ
ಮಹಾಯುದ್ಧದ ಮೊದಲು ಇದು ಸಿಮೆಂಟ್ ಮತ್ತು ಪ್ಲಾಸ್ಟರ್ ಆಫ್ ಪಾರಿಸ್
ತಯಾರಿಕೆಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರವಾದ
ಅಮೋನಿಯಂ ಸಲ್ಫೇಟಿನ ತಯಾರಿಕೆಗೆ ಇದು ಉಪಯೋಗವಾಗುವುದು.
ಸೆಲ್ಯುಲಿಕ್ ಆಕ್ಸಿಡ್ ತಯಾರಿಕೆಗೂ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದು. ಸುಂದ್ರಿಯಲ್ಲಿ
ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರ ತಯಾರಿಕೆಯ ಕಾರಖಾನೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾದಂದಿನಿಂದ
ಈ ಖನಿಜದ ಉತ್ಪತ್ತಿಯ ಕಡೆಗೆ ವಿಶೇಷ ಲಕ್ಷ್ಯಹಾಕಲಾಗಿದೆ. ಈ ಖನಿಜವು
ರಾಜಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆವುದು. ತೆಹರಿಗಢ
ವಾಲ ಮತ್ತು ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ
ದೊರೆಯುತ್ತದೆ

೧೯೪೯ರಲ್ಲಿ ೧೪೦,೦೦೦ ಟನ್ನುಗಳಷ್ಟು ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗಿತ್ತು.
೧೯೫೧ರಲ್ಲಿ ೨೦೦,೦೦೦ ಟನ್ನುಗಳಷ್ಟು ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗಿದೆ. ಈಗ
ಸಿಮೆಂಟಿಗಾಗಿ ವರುಷಕ್ಕೆ ೯೪೦೦೦ ಟನ್ನು, ೩೦೦೦ ಟನ್ನು ಪ್ಲಾಸ್ಟರ್ ಆಫ್
ಪಾರಿಸಿಗೆ, ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸುಂದ್ರಿಯ ಗೊಬ್ಬರಕಾರಖಾನೆಯು ಪೂರ್ಣ
ಉತ್ಪಾದನ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿದಾಗ ವರುಷಕ್ಕೆ ಅದಕ್ಕೆ ೬೦೦೦೦೦ ಟನ್ನು
ಬೇಕಾಗುವುದು. ತಾಮ್ರಣಕೋರದಲ್ಲಿಯೂ ಗೊಬ್ಬರ ಮತ್ತು ರಸಾಯನ
ಕಂಪನಿಗೆ ವರುಷಕ್ಕೆ ೩೭೦೦೦ ಟನ್ನು ಬೇಕಾಗುವುದು. ಯೋಜನೆಯ
ದೃಷ್ಟಿಯನುಸರಿಸಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಉತ್ಪಾದನವಾಗುವ ಸಿಮೆಂಟಿಗೆ ೧೯೫೫-೫೬
ರಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಿಗೆ ೮೭೦,೦೦೦ ಟನ್ನುಗಳಷ್ಟು ಬೇಡಿಕೆ ಬರುವುದು.

ಗಂಧಕ

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮೂಲಧಾತುವಾದ ಗಂಧಕದ ಸಂಪತ್ತಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಇಲ್ಲ.
ಮಿಶ್ರಸ್ಥಿತಿಯಾಗಿರುವ ಪಾಯರಾಟು ಕಾಶ್ಮೀರ, ಬಿಹಾರ, ಮಂಜಿಯ,

ಮೈಸೂರು, ಸಿಮ್ಲಾ, ನೀಲಗಿರಿ, ಇಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ತಾಮ್ರವಾದರೂ ತಾಮ್ರದ ಪಾಯಿರಾಟು ಎಂದೆ ದೊರೆಯುತ್ತಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೆ ಕೆಲ ಮಾದರಿಯ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲಿಯಲ್ಲಿ ಗಂಧಕ ದೊರೆಯುತ್ತಿದೆ. ಅದನ್ನು ಮಿತವ್ಯಯ ದಿಂದ ಹೇಗೆ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆಯಬೇಕು. ತಾಮ್ರದ ಮೂಲಧಾತುವನ್ನು ಕರಗಿಸುವಾಗ ಐದಾದುಸಾವಿರ ಟನ್ನುಗಳಷ್ಟು ಗಂಧಕ ಗಾಳಿಗೂಡಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ತಡೆದು ಸಲ್ಫುರಿಕ್ ಆಮ್ಲದ ಮೂಡುವ ಯೋಜನೆಯು ವಿಚಾರದಲ್ಲಿದೆ.

ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಉತ್ಪಾದನವಾಗದ್ದರಿಂದ ಆಯಾತ ಮಾಡ ಬೇಕಾಗುವುದು. ೧೯೪೯ರಲ್ಲಿ ೪೦,೦೦೦ ಟನ್ನು, ೧೯೫೦ರಲ್ಲಿ ೫೫೦೦೦ ಟನ್ನು ಆಯಾತ ಮಾಡಿದೆ. ಕಳೆದ ಮೂರುವರುಷಗಳಲ್ಲಿ ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಆಯಾತ ಮಾಡಲಾಗುವ ಗಂಧಕದ ಬೆಲೆ ಲಂಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟಾಗುವುದು. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ವರುಷಕ್ಕೆ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ಗಂಧಕದ ಪ್ರಮಾಣವು ೬೫೦೦೦ ಟನ್ನು ಗಳಷ್ಟಿದೆ. ಸಲ್ಫುರಿಕ್ ಆಮ್ಲದ ಕಾರಖಾನೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಬೇಡಿಕೆ. ೧೯೫೫-೫೬ ರಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸಲ್ಫುರಿಕ್ ಆಮ್ಲದ ಕಾರಖಾನೆಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ, ವರುಷಕ್ಕೆ ೮೫೦೦೦ ಟನ್ನುಗಳಷ್ಟು ಗಂಧಕವು ಬೇಕಾಗುವುದು.

ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಮತ್ತು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಂಶೋಧನೆ

ಯೋಜನಾಬದ್ಧ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪಾತ್ರವು ದೊಡ್ಡದು. ತಾಂತ್ರಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳಿಂದ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹೆಚ್ಚುವುದು. ಕಚ್ಚಾ ಸರಕುಗಳ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಸದುಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಂಶೋಧನೆ ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ದೇಶದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಅದರೂ ಸಮತೂಕವುಳ್ಳ ಸಂಶೋಧನೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಜೀವನಮಟ್ಟದ ಸುಧಾರಣೆಯೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆದಾಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳವೂ ಆಗಬಹುದಾಗಿದೆ. ಎರಡನೆಯ ಮಹಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಭಾರತವು ಪೂರ್ವವಲಯದ ಯುದ್ಧರಂಗಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಪೂರೈಕೆ ಕೇಂದ್ರ ವಾದುದರಿಂದ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮತ್ತು ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಕಡೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಲಕ್ಷ್ಯ ಹಾಕಲಾಯಿತು. ಆಯಾತ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ

ಸರಕುಗಳಿಗೆ ಬದಲಾದ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಬೇಕಾಯಿತು, ಅವುಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಮಾಡುವ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಬೇಕಾಯಿತು. ೧೯೪೦ ರಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಸರಕಾರವು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮತ್ತು ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಸಮಿತಿಯೊಂದನ್ನು ರಚಿಸಿತು.

ದೇಶವು ಸ್ವತಂತ್ರವಾದಂದಿನಿಂದ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮತ್ತು ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪುಟುವು ದೊರೆತಿದೆ. ಹೊಸ ನಿರೀಕ್ಷಣೆ, ಅನ್ವೇಷಣೆ ಎಲ್ಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಸಲಾಗಿದೆ ಅನೇಕ ಪ್ರಯೋಗ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವು ಯಾವೆಂದರೆ :

೧. ನ್ಯಾಶನಲ್ ಫಿಜಿಕಲ್ ಲ್ಯಾಬೊರೇಟರಿ ನ್ಯೂ ದಿಲ್ಲಿ.
೨. ನ್ಯಾಶನಲ್ ಕೆಮಿಕಲ್ ಲ್ಯಾಬೊರೇಟರಿ, ಪುಣೆ.
೩. ನ್ಯಾಶನಲ್ ಮೆಟಲ್ಯುರ್ಜಿಕಲ್ ಲ್ಯಾಬೊರೇಟರಿ, ಜಮಶೇಡಪೂರ.
೪. ದಿ ಫ್ಯುಯಲ್ ರಿಸರ್ಚ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್, ಜಾಮಿಯಲಾಗೋರಾ.
೫. ದಿ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಫುಡ್ ಟೆಕ್ನಾಲಜಿಕಲ್ ರಿಸರ್ಚ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್, ಮೈಸೂರು.
೬. ದಿ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಡ್ರಗ್ ರಿಸರ್ಚ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್, ಲಕನೊ.
೭. ದಿ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಗ್ಲಾಸ್ ಆಂಡ್ ಸಿರಾಮಿಕ್ಸ್ ರಿಸರ್ಚ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್, ಕಲಕತ್ತೆ.
೮. ದಿ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ರೋಡ್ ರಿಸರ್ಚ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್, ದಿಲ್ಲಿ.
೯. ದಿ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಬಿಲ್ಡಿಂಗ್ ರಿಸರ್ಚ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ರೋರ್ಕಿ.
೧೦. ದಿ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಟೆವರ ರಿಸರ್ಚ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್, ಮದ್ರಾಸ.
೧೧. ದಿ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಇಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಕೆಮಿಕಲ್ ರಿಸರ್ಚ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್, ಕರಾಯಿಕುಡಿ.

ಈ ಎಲ್ಲ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಕಾರ್ಯ ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಿದೆ. ಸಂಪತ್ತು ಸಾಮಗ್ರಿ ಎಷ್ಟಿದೆ, ಪ್ರಯೋಗಗಳ ಫಲಿತಾಂಶವೇನು, ಪ್ರಮಾಣಗಳು ಯಾವು, ಉಪಯುಕ್ತ ಕ್ರಮಗಳು ಯಾವು ಎಂದು ಅನೇಕ ಸಂಗತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಒದವಿಸುತ್ತಲಿವೆ. ಇವೆಲ್ಲವೂ ಇಂದಿಯನ್ ಸ್ಟ್ಯಾಂಡರ್ಡ್

ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಶನದೊಡನೆ ಸಹಕಾರದಿಂದ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಲಿವೆ. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕೆಲವು ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ತಜ್ಞರು, ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಜತೆಗೆ ಯೋಜನೆಯ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕೆಂದಿದೆ. ರೇಡಿಯಂ ಮತ್ತು ಇಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ ರಿಸರ್ಚ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್, ಮೆಕ್ಯಾನಿಕಲ್ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ರಿಸರ್ಚ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್; ಇದು ಗುಡಿಕೈಗಾರಿಕೆ, ಕಿರಿಉದ್ಯಮಗಳಿಗೆ ಯಾಂತ್ರಿಕ, ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಲಹೆ ಕೊಡುವುದು; ಉಪಕರಣಗಳ ಪ್ರಯೋಗಮಾಡಿ ಕೊಡುವುದು. ಮೂರನೆಯದು ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಸಾಲ್ಪ (ಉಪ್ಪು) ರಿಸರ್ಚ್ ಸ್ಟೇಶನ್.

ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಉತ್ಪಾದನೆಯು ಮಧ್ಯಮ ತರಗತಿಯ ಮತ್ತು ಕಿರಿ ಉದ್ಯಮಗಳಿಂದಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವುಗಳಿಗೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಂಶೋಧನೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅನುಕೂಲವಿಲ್ಲದಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳಿಗೆ ಮೇಲ್ದರ್ಜೆಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಪ್ರಯೋಗಜ್ಞಾನ ದೊರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದೆ. ಇದುವರೆಗೆ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಆರ್ಥಿಕ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಕೇಂದ್ರದ್ದು ಆಗಿದ್ದಿತು; ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಇದು ಮುಂದರಿಯುವುದು ಕೂಡ. ಆದರೆ ದೊಡ್ಡ ಉದ್ಯಮಗಳ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಕಡೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಲಕ್ಷ್ಯ ಹಾಕುವುದು ಅವಶ್ಯವಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ಔದ್ಯಮಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಧನಸಹಾಯ ಮಾಡಿವೆ. ಈ ಕೆಳಗಿನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಸರಕಾರವು ಧನಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದು:

- (೧) ದಿ ಅಹಮ್ಮದಾಬಾದ್ ಟೆಕ್‌ನಾಲೊಜಿ ಇಂಡಸ್ಟ್ರೀಜ್ ರಿಸರ್ಚ್ ಅಸೋಸಿಯೇಶನ್, ಅಹಮ್ಮದಾಬಾದ್.
- (೨) ದಿ ಸಿಲ್ಕ್ ಆಂಡ್ ಆರ್ಟ್ ಸಿಲ್ಕ್ ಮಿಲ್ಸ್ ರಿಸರ್ಚ್ ಅಸೋಸಿಯೇಶನ್, ಮುಂಬಯಿ.
- (೩) ದಿ ಸೌಧ ಇಂಡಿಯಾ ಟೆಕ್‌ನಾಲೊಜಿ ಇಂಡಸ್ಟ್ರೀಜ್ ರಿಸರ್ಚ್ ಅಸೋಸಿಯೇಶನ್, ಕೋಯಿಮತ್ತೂರು.

ಉದ್ಯಮಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಸಂಶೋಧನೆಯ ಕಡೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯ ಹಾಕಿ ದಂತೆಲ್ಲ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ದೊರೆಯುವುದು.

ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ಪೂರ್ಣಫಲಕಾರಿಯಾಗಬೇಕಾದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಪಾರೀ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುವಂತೆಯಾಗಬೇಕು. ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಮಾಡಿ ನೋಡಬೇಕು. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಆದಮೇಲೆಯೂ ಅವುಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಪಾರೀ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವ ಹಾಗೆ ಇನ್ನೂ ಕಾರ್ಯಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ; ಹೊಸ ತಾಂತ್ರಿಕ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕಾಗುವುದು. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಯಮವು ಸರಕಾರದ ಒಡೆತನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲ್ಪಡಬೇಕೋ ಖಾಸಗಿ ಉದ್ದಿಮೆದಾರರಿಗೆ ಬಿಡಬೇಕೋ ನಿರ್ಣಯಿಸಲ್ಪಡುವುದು. ಇದರ ಸಲುವಾಗಿ ವಿಚಾರವಿನಿಮಯ ಮಾಡಲು ನ್ಯಾಶನಲ್ ರಿಸರ್ಚ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಕೊರ್ಪೊರೇಶನ್ ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮವಾಗಿ ನಡೆಸಿ, ಸಂಶೋಧನೆಯ ಫಲಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಕರಿಗೆ ಮುಟ್ಟುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಅಸಂಖ್ಯ ತಂತ್ರಕುಶಲ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಬೇಕಾಗುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಶಿಕ್ಷಣ ತರಬೇತು ಸಾಮಾನ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅಂಗವಾಗಿಯೇ ಮಾಡಲ್ಪಡಬೇಕಾಗುವುದರಿಂದ ಈ ವಿಸಯದ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ವಿವರವು ಆ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಕರಣ ಹನ್ನೊಂದು :

ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು :
ಉದ್ಯಮ, ವ್ಯಾಪಾರ-ವಾಣಿಜ್ಯ

ಔದ್ಯಮಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಧೋರಣೆ :

ದೇಶದ ಸದ್ಯದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಒಕ್ಕಲುತನದ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹೆಚ್ಚು ಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಯತ್ನವು ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೂ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿಲ್ಲ, ಭಾರತದಂತಹ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಉದ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಏಕಾಟ ಉಂಟಾಗುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಪೂರಕ ಮತ್ತು ಪೋಷಕವಾಗುವುದು. ಕೃಷಿಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯಿಂದ ಬರುವ ಕಚ್ಚಾಸರಕು ಉದ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗದಿದ್ದರೆ ಕೃಷಿಗೆ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದ್ದ ಜೋರು ಇಲ್ಲದೆ ಉತ್ಪಾದನೆಯು ಪ್ರಗತಿಮುಖವಾಗಿ ಉಳಿವುದಿಲ್ಲ; ಅದುದರಿಂದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಹೋದುವ ಕೃಷಿಗೆ ಔದ್ಯಮಿಕ ವಿಕಾಸವು ಅವಶ್ಯಕವಾದ ಸನ್ನಿವೇಶವೆಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯಲಾಗದು.

ಭಾರತವು ಔದ್ಯೋಗಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದಿದೆ. ೧೯೪೮-೪೯ರಲ್ಲಿಯೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆದಾಯದಲ್ಲಿಯೂ ೬.೬ ಶತಾಂಶದಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ವಿಭಾಗದ ಉತ್ಪನ್ನವಿದ್ದಿತೆಂದು ಕಂಡುಬಂದುದು ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ; ಉದ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಸಂಖ್ಯೆ ೨೪ ಲಕ್ಷ ಮಾತ್ರ — ಅಂದರೆ ದುಡಿಯುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ೧.೮ ಶತಾಂಶ ಮಾತ್ರ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಉತ್ಪತ್ತಿಯು ವಿಶಾಲವ್ಯಾಪ್ತಿಯುಳ್ಳದ್ದೆಂದು ಅನ್ನಿಸಿದರೂ ಉಳಿದ ಮುಂದುವರಿದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಂಕಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಪ್ರತಿ ತಲೆಗೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬರುವ ಅಂಶವು ತೀರ ಕೆಳಮಟ್ಟದ್ದು ಎಂದು ಕಂಡುಬರುವುದು.

ಮೊದಲ ಮಹಾಯುದ್ಧದಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ಇಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಉದ್ಯಮಗಳೆಂದರೆ ಅರಿವೆ ಮತ್ತು ಸಣಬಿನ ಸರಕುಗಳ ಉದ್ಯಮಗಳು. ಅವುಗಳಿಗೆ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದ ಸೌಕರ್ಯವೂ ಇದ್ದಿತು ಅನ್ನಬಹುದು. ಎರತನೆಯ ಯುದ್ಧದ ಮೊದಲಿನ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಉದ್ಯಮ ಸಂರಕ್ಷಣ ಧೋರಣೆಯ ಮೂಲಕ ಅರಿವೆ, ಕಬ್ಬಿಣ ಉಕ್ಕು, ಕಾಗದ, ಸಕ್ಕರೆ ಈ ಉದ್ಯಮಗಳು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವಿಕಾಸಹೊಂದಿದುವು. ಅದರಂತೆಯೆ, ಸಿಮೆಂಟು, ಕಡ್ಡಿವೆಟ್ಟಿಗೆ, ಗ್ಲಾಸು, ವನಸ್ಪತಿ ಮತ್ತು ಸಾಬಾಣ ಈ ಉದ್ಯಮಗಳು ಬೆಳೆದುವು. ಎರಡನೆಯ ಮಹಾಯುದ್ಧವು ಉದ್ಯಮಗಳ ವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ಪುಟುವು ಕೊಟ್ಟಿತು. ಈ ಮೊದಲೆ ಬೆಳೆದಿದ್ದ ಕಬ್ಬಿಣ, ಉಕ್ಕು, ಅರಿವೆ, ಕಾಗದ, ಸಿಮೆಂಟು ಕಾರಖಾನೆಗಳು ಪರಮಾವಧಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ೧೯೩೯-೪೫ರ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಪಡೆದುವು. ರಸಾಯನಗಳು, ಔಷಧಿಗಳು ಕೂಡ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುವು. ಇಂಜಿನು, ಮೊಟೀರು, ಹಡಗು ಕಟ್ಟುವು, ಸಾಯಕಲ್ಲು, ಹೊಲಿಗೆ ಯಂತ್ರ, ಡಾಯಸೆಲ್ ಇಂಜಿನುಗಳು, ಗರಣಿ ಯಂತ್ರಗಳು, ಬೇರಿಂಗುಗಳು, ಕೃತಕ ರೇಶಿಮೆ ಉದ್ದಿಮೆಗಳು ಎರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದುವು.

ಇದುವರೆಗೆ ಬಳಕೆಯ ಸರಕುಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡುವ ಉದ್ಯಮಗಳ ಕಡೆಗೇ ಲಕ್ಷ್ಯ ಪೂರೈಸಲಾಗಿದ್ದಿತು. ಈ ಉದ್ಯಮಗಳಿಂದ ಉತ್ಪಾದಿಸಲಾಗುವ ಅರಿವೆ, ಸಕ್ಕರೆ, ಸಾಬಾಣ, ಕಡ್ಡಿವೆಟ್ಟಿಗೆ, ಉಪ್ಪು, ಇವು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ದೇಶದ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸುವುವು. ಇನ್ನು ಬಂಡವಲು ಸರಕುಗಳ ಉತ್ಪಾದಕ ಸರಕುಗಳ ಕಡೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯ ಹಾಕುವುದವಶ್ಯವಿದೆ. ಕಬ್ಬಿಣ ಉಕ್ಕುಗಳ ಉದ್ಯಮಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯು ದೇಶದ ಬೇಡಿಕೆಯ ೫೦ ಶತಾಂಶ ಮಾತ್ರ ಪೂರೈಸುವುವು. ಯಂತ್ರ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತಯಾರಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೈಕೊಂಡ ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಆ ಯಂತ್ರಸಾಧನಗಳನ್ನು ಪರದೇಶದಿಂದಲೇ ತರಿಸಬೇಕಾಗುವುದು. ಅದರಂತೆ ಔಷಧಿ, ಬಣ್ಣ, ಸಜೀವ ರಾಸಾಯನಿಕಗಳು, ಇವುಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ ಇದೀಗ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದ್ದು ದರಿಂದ ಪರದೇಶದ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬನ ಇನ್ನೂ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ. ಉದ್ಯಮದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧಿಸಬೇಕಾದರೆ ಈ ಕೊರತೆ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಉದ್ಯಮ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸರಕಾರೀ ಮತ್ತು ಖಾಸಗೀ ಎಂದು ವಿಭಾಗ ಮಾಡಬೇಕಾಗುವುದು. ಮದ್ದು ಗುಂಡು, ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳ ಉತ್ಪಾದನವಂತೂ ಸರಕಾರದ ಒಡೆತನದಲ್ಲಿಯೇ ಆಗಬೇಕಾಗುವುದು. ಕಲ್ಲಿದ್ದಲಿ, ಕಬ್ಬಿಣ, ಉಕ್ಕು, ವಿಮಾನ, ಹಡಗು, ಟೆಲಿಫೋನ್, ರೇಡಿಯೋ ಮುಂತಾದ ಉದ್ಯಮಗಳ ವಿಕಾಸದ ಕಡೆಗೆ ಸರಕಾರವು ತನ್ನ ಲಕ್ಷ್ಯ ಹಾಕುತ್ತಿದೆ. ಖಾಸಗಿ ಉದ್ದಿಮೆದಾರರಿಂದ ಒರುವ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಾರ್ಯಭಾರವನ್ನು ಸರಕಾರವು ಹೊತ್ತುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇನ್ನುಳಿದ ಉದ್ಯಮಗಳನ್ನು ಖಾಸಗೀ ಉದ್ದಿಮೆದಾರರಿಗೆ ಬಿಡಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಹಿತದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅವಶ್ಯಕವೆನ್ನಿಸುವ ನಿಯಂತ್ರಣ-ನಿರ್ದೇಶನವನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುವುದು ಈ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಧೋರಣೆ ಮತ್ತು ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಅವಶ್ಯವೆನ್ನಿಸಿದ ಉದ್ಯಮಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಿಸುವ ಧೋರಣೆ ಇದೆ. ಖಾಸಗಿ ಉದ್ದಿಮೆಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಉತ್ಪಾದನದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಲು ಶಕ್ಯವಿದೆ. ಆದರೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ನೂಡಿಸಿದ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸರ್ವನಾಗರಿಕರ ಹಿತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ದೃಷ್ಟಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಮೇಲ್ಕಾಣಿಸಿದ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಮಾಡಲು ಗಣಗರ ಇಂಡಸ್ಟ್ರೀಜ (ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಕ್ರಮವಿನ್ಯಾಸ) ಆಯ್ಕೆ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಕವಾಗಿದೆ. ಅದು ೩೩ ಉದ್ದಿಮೆಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವುದು: ಬಳಕೆಯ ಸರಕುಗಳ ಉದ್ದಿಮೆಗಳು; ಬಂಡವಲು ಸರಕು ಉತ್ಪಾದಕ ಸರಕುಗಳ ಉದ್ದಿಮೆ; ಚಾಲಕ ಶಕ್ತಿ-ವಿದ್ಯುತ್, ಕಲ್ಲಿದ್ದಲಿ, ಕಲ್ಲೆಣ್ಣೆ ಮುಂತಾದ ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಉದ್ದಿಮೆಗಳು; ಯಂತ್ರ ಮತ್ತು ಯಾಂತ್ರಿಕ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಉದ್ದಿಮೆಗಳು; ವಿಮಾನ, ಟ್ರ್ಯಾಕ್ಟರು, ಮೋಟರು, ವಿದ್ಯುತ್ ಉಪಕರಣಗಳು, ಘನರಸಾಯನ, ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರ; ಮದ್ದು-ಗುಂಡು-ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ಮುಂತಾದ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಉದ್ದಿಮೆಗಳಿಗೆ ಆ ಆಯ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸುವುದು. ಈ ಉದ್ದಿಮೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ವಿಕಾಸ, ಕ್ರಮವಿನ್ಯಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಸಲಹೆ ನೀಡಲು ಆ ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ ಒಂದು ಕೇಂದ್ರ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಯ ವರ್ಷಾಡು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. 'ಉದ್ದಿಮೆಗಳ ಒಡೆಯರು,

ಕಾರ್ಮಿಕರು, ಬಳಕೆಗಾರರು, ಕಚ್ಚಾಸರಕು ಉತ್ಪಾದಕರು ಇವರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಈ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿರುವರು. ಈ ಸಮಿತಿ ಖಾಸಗಿ ಮತ್ತು ಸರಕಾರೀ ಒಡೆತನದ ಉದ್ಯಮಿಗಳ ನಡುವೆ ಸಹಕಾರ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವುದು.

ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕತೆಯ ವಿಚಾರವು ಸದ್ಯದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಉಸಲಬ್ದವಿದ್ದ ಕಚ್ಚಾ ಸರಕು, ದೇಶಕ್ಕೆ ಬಳಕೆಗೆ ಬೇಕಾಗಿರುವ ಅವಶ್ಯಕ ಸರಕು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದ ಉದ್ಯಮಿಗಳ ಸ್ಥಿತಿ, ಮುಂತಾದವುಗಳ ಮೇಲೆ ವಿಕಾಸನ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕತೆ ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರಕಾರಗಳು ಕೈಕೊಂಡ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಪೂರ್ತಿಗೊಳಿಸುವುದು ಮೊದಲನೆಯ ಕೆಲಸವಾಗಿದೆ. ಅದಲ್ಲದೆ, ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ :

೧. ಸಣ್ಣ, ಪ್ಲಾಯವುಡ್, ಅರಿವೆ, ಸಕ್ಕರೆ, ಸಾಬಾಣ, ವನಸ್ಪತಿ, ಬಣ್ಣ ಮತ್ತು ವಾರ್ನಿಷುಗಳ ಉದ್ಯಮಿಗಳು.

೨. ಕಬ್ಬಿಣ, ಉಕ್ಕು, ಅಲ್ಯೂಮಿನಿಯಂ, ಸಿಮೆಂಟ್, ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳು, ಘನರಸಾಯನಗಳು, ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳ ಉದ್ಯಮಿಗಳು.

೩. ಇದ್ದವುಗಳನ್ನು ಭದ್ರಗೊಳಿಸುವುದು, ಮತ್ತು ಮೇಲ್ಕಾಣಿಸಿದ ಉದ್ಯಮಗಳ ಬೆಳೆಗೆ ಇದ್ದ ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ತುಂಬುವುದು.

ಇದರಿಂದ ಇದ್ದ ಸಾಧನಸಾಮಗ್ರಿ ಸಂಪತ್ತಿಯ ಸಕಾಲದ ಸದುಪಯೋಗವಾಗುವುದು ಮತ್ತು ಸದ್ಯದ ಬೇಡಿಕೆಗಳು ಪೂರೈಸಲ್ಪಟ್ಟು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಜೀವನಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿಯಾಗುವುದು.

ಪಂಜವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯ ಕಾರ್ಯದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಎಶೇಷ ವೆಚ್ಚಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಿತು. ಆದರೆ ಕಾರ್ಯಯೋಜನೆ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿದ ಹಣದ ಪ್ರತಿಫಲ ಬರಬೇಕಾದರೆ ಅವು ಎಷ್ಟು ಬೇಗ ಪೂರ್ತಿಯಾದಷ್ಟು ಒಳಿತು. ಹೊಸದಾಗಿ ಯಾವುದಾದರೂ

ಉದ್ಯಮ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಬೇಕೆಂದರೆ ಅದು ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಿದ ಪ್ರಾಥಮಿಕತೆಯ ಸಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಇರಬೇಕು. ಈ ಮಾತು ಈಗಾಗಲೇ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಉದ್ಯಮಗಳಿಗಲ್ಲವೆಂದು ಬೇರೆ ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ಇದ್ದ ಉದ್ಯಮಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ಪೂರ್ಣಶಕ್ತಿಯ ಉಪಯೋಗವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಬಳಕೆಯ ಸರಕುಗಳ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಉದ್ಯಮಗಳ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಂದಲೂ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿಯೂ ಸುಮಾರು ೮೩ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ವೆಚ್ಚವು ಕೇಂದ್ರದ ಅಂಕಿತದಲ್ಲಿದ್ದ ಉದ್ಯಮಗಳಿಗಾಗಿ ತೆಗೆದಿಡಲಾಗಿದೆ. ಕಬ್ಬಿಣ ಉಕ್ಕಿನ ಉದ್ಯಮಕ್ಕೆ ೩೦ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ; ಇದರಲ್ಲಿ ೧೫ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಸುಮಾರು, ದೇಶೀಯ ಮತ್ತು ಪರದೇಶೀಯ ಬಂಡವಲಿನಿಂದ ಬರಬಹುದೆಂದು ಎಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ವಿಶಾಖಾಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಹಡಗು ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ, ಎದ್ಯುತ್ ಉಪಕರಣಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ, ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಉದ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಉಳಿದ ವೆಚ್ಚದ ಬಹುಭಾಗವು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಔದ್ಯಮಿಕ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದ ವೃತ್ತಪತ್ರ ಕಾಗದದ ಯೋಜನೆಯು, ಮೈಸೂರಿನ ಕಬ್ಬಿಣ ಉಕ್ಕು ಉದ್ಯಮವು ಇವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿವೆ.

ಖಾಸಗಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಉದ್ಯಮಗಳ ವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ೨೩೩ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಬೇಕಾಗಬಹುದೆಂದು ಎಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ೧೫೦ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಈಗಿದ್ದ ಯಂತ್ರಗಳನ್ನು ಬದಲಿಸಲು ಇಲ್ಲವೆ ಆಧುನಿಕೀಕರಣ ಮಾಡಲು ತೆಗೆದಿಡಲಾಗಿದೆ. ಕಬ್ಬಿಣ ಉಕ್ಕುಗಳ ಉದ್ಯಮಕ್ಕೆ ೪೩ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ, ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ ಶುದ್ಧೀಕರಣಕ್ಕೆ ೬೪ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ, ಸಿಮೆಂಟಿಗಾಗಿ ೧೫.೪ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ, ಆಲ್ಯೂಮಿನಿಯಂಗಾಗಿ ೯ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ, ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರ, ಘನರಸಾಯನಗಳು, ಶಕ್ತಿಮದ್ಯಾರ್ಕಗಳಿಗಾಗಿ ೧೨ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ. ಹೀಗೆ ಅದು ಎತರಣವಾಗುವುದು. ಖಾಸಗಿ ಉದ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಹಣ ತೊಡಗಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರವು ನಿರ್ದೇಶನ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಬಹುದಾದರೂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕ್ರಮವನ್ನು ಹೇಳಲಾರದು.

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಉದ್ಯಮಗಳನ್ನು ಜತೆಗೂಡಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ, ಸುಮಾರು ೨೬ ಶತಾಂಶ ಕಬ್ಬಿಣ, ಉಕ್ಕು ಆಲ್ಯೂಮಿನಿಯಂಕೆ, ೨೦ ಶತಾಂಶ ವೆಸ್ಟ್ರೋಲಿಯಂ ಶುದ್ಧೀಕರಣಕ್ಕೆ, ೧೬ ಶತಾಂಶ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ ಉದ್ಯಮಗಳಿಗೆ, ೮ ಶತಾಂಶ ಘನರಸಾಯನ, ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರ ಮತ್ತು ಔಷಧಿಗಳಿಗೆ ವೆಚ್ಚವಾಗುವುದು. ಉಳಿದವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಶತಾಂಶಗಳು ಇವೆ: ಟೆಕ್ಸ್ಟೈಲ್ ೬ ಶತಾಂಶ, ಸಿಮೆಂಟ್ ೫ ಶತಾಂಶ, ಕಾಗದ ವೃತ್ತಪತ್ರಕಾಗದ ಮುಂತಾದ್ದು ೪ ಶತಾಂಶ.

ಬಳಕೆಯ ಸರಕುಗಳ ಉದ್ಯಮಗಳ ವಿಕಾಸದಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಉತ್ಪಾದನವಾಗುವುವು. ಈ ಕೆಳಗಿನ ಸರಕುಗಳು ಇಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಉತ್ಪಾದನವಾಗುವುವು.

ಅರಿವೆ ೧೮,೭೨೦ ಲಕ್ಷ ಯಾರ್ಡ್, ಸಕ್ಕರೆ ೩,೮೪,೦೦೦ ಟನ್ನು, ಉಪ್ಪು ೪,೨೯,೦೦೦ ಟನ್ನು, ಕಾಗದ ಮತ್ತು ರಟ್ಟು ೮೬,೦೦೦ ಟನ್ನು, ಕಾಡು (ಹಾಳೆಗಳಾಗಿ) ೨೦,೧೫೦ ಟನ್ನು, ಶಾಕತ್ಯಲಗಳು ೧,೮೨,೦೦೦ ಟನ್ನುಗಳು. ಇವಲ್ಲದೆ ಸಾಯಕಲ್ಲು, ಹೊಲಿಗೆ ಯಂತ್ರ. ಡಿ. ಡಿ. ಟಿ., ಪೆನಿಸಿಲಿನ್, ಆರೋಮಾಯಸೀನ್ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯೂ ಹೆಚ್ಚುವುದು.

ಖಾಸಗಿ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉದ್ಯಮಗಳ ವಿಕಾಸಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಒಟ್ಟು ೭೦೭ ಕೋಟಿ ಬಂಡವಲು ಅಗತ್ಯವೆಂದು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ದೇಶದಲ್ಲಿಯೆ ಮತ್ತು ಪರದೇಶಿ ಬಂಡವಲಿನಿಂದ ಕೂಡಿಸಲಾಗುವುದು. ಪರದೇಶದ ಬಂಡವಲಿಗೆ ಸ್ವಾಗತವಿದೆ. ಅದು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಂದಂತೆಲ್ಲ ಬಂಡವಲು ಸರಕುಗಳು, ತಾಂತ್ರಿಕ ಪರಿಣತರೂ ದೊರೆಯುವುವು. ಪರದೇಶದ ಬಂಡವಲು ಆಕರ್ಷಿಸಬೇಕಾದರೆ, ತಕ್ಕ ಲಾಭಾಂಶದ ಆಶ್ವಾಸನವೂ ಸಮಾನ ಆದರವೂ ಕೊಡಲ್ಪಡುವುದು ಅವಶ್ಯವಿದೆ; ಸರ್ಕಾರದ ಧೋರಣೆಯ ಮೂಲಕ ಈ ಬಗೆಯ ಆಶ್ವಾಸನ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಪರದೇಶದ ಬಂಡವಲನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಥಮಿಕತೆಯುಳ್ಳ ಉದ್ಯಮಗಳಿಗೆ ಹೊರಳಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯ. ಅಂತರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಬ್ಯಾಂಕಿನಿಂದಲೂ ಸಾಲವಾಗಿ ಹಣವನ್ನು ಪಡೆಯಲೂ ಬೇಕಾಗಬಹುದು.

ಇದುವರೆಗೆ ಉದ್ಯಮಗಳು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೆಲವೊಂದು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿವೆ. ಸಮತೂಕದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯಾಗಬೇಕಾದರೆ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹಿಂದುಳಿದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವುದು ಅವಶ್ಯವೆನ್ನಿಸುವುದು. ಗಣಗಿರ ಇಂಡಸ್ಟ್ರೀಜ ಅ್ಯಾಕ್ಟ್ ಪ್ರಕಾರ ಉದ್ಯಮಗಳ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿಸಲು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರ ದೊರೆತಿಹೆ. ಆದರೆ ಇಂತಹ ವ್ಯಾಪಕ ಬದಲಾವಣೆಯು ಅಲ್ಪಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಆಗುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಸಂಪರ್ಕ ಸಾರಿಗೆ ಮುಂತಾದ ಸೌಕರ್ಯಗಳಿದ್ದ ಈಗಿನ ಔದ್ಯಮಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಯಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ಖಾಸಗಿ ಉದ್ದಿಮೆದಾರರು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಉದ್ಯಮಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವುದೇ ಕಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಎವಿಥೋಡ್ಡೇಶ ಯೋಜನೆಗಳು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಎದ್ದುಬಿಟ್ಟಿವೆಯು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯತೊಡಗಿದ ಹಾಗೆ ಪಂಜಾಬ, ಓರಿಸಾ, ಬಿಹಾರ ಮುಂತಾದ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಉದ್ಯಮಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ಯೋಗವಿದೆ.

ಪರದೇಶ ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಧೋರಣೆ

ದೇಶದಲ್ಲಿ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವಿಕಾಸವಾದ ಹಾಗೆಲ್ಲ ಪರದೇಶ ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಧೋರಣೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಭಾವಿಯಾದ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಉಂಟಾಗುವುವು. ಯುದ್ಧದಕಂತ ಮೊದಲು ಭಾರತವು ಸಾಲಗಾರ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಯುದ್ಧ ಮುಗಿಯುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಭಾರತವು ಹಿಂದಿನ ಸಾಲಮೂಲವನ್ನೆಲ್ಲ ತೀರಿಸಿತಲ್ಲದೆ, ೧೬೦೦ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು ಸ್ವರ್ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಉಳಿತಾಯವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಯುದ್ಧೋತ್ತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯುನಾಯಿಟೆಡ್ ಕಿಂಗಡಮ್‌ನ ತೊಡಕುಗಳು ನಮ್ಮ ಸ್ವರ್ಲಿಂಗ ಉಳಿತಾಯವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಅಡ್ಡಿಯಾದುವು. ಯುದ್ಧಕಾಲದಲ್ಲಿಯ ಕೊರತೆಗಳ ಮೂಲಕ ಯುದ್ಧೋತ್ತರ ಕಾಲದ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬೇಡಿಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತೊಡಗಿತು. ಆಯಾತದ ಬೇಡಿಕೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದು ನಿರ್ಯಾತದ ಸರಕುಗಳು ತೀರ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದುವು. ಬೆಳೆದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯೂ ದೇಶದ ವಿಭಜನೆಯೂ

ಈ ಅವಸ್ಥೆಗೆ ಕಾರಣಗಳೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಕಚ್ಚಾ ಸರಕುಗಳ ಕೊರತೆ ವಿಶೇಷವಾಯಿತು; ಸಣಬು, ಹತ್ತಿ ಮತ್ತು ತೊಗಲುಗಳಲ್ಲಿ ಇದರ ಪರಿಣಾಮ ಎದ್ದು ಕಾಣುವಂತಿತ್ತು. ಈ ಸರಕುಗಳ ನಿಯಾತದ ಮಾತು ಹಾಗಿರಲಿ, ಆಯಾತ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದಿತು. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಸಮತೂಕ ತರುವ ಹಾಗೆ ನಿಯಾತ ಮಾಡುವ ಸರಕುಗಳು ಇರಲಿಲ್ಲ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ. ದೇಶದ ಆಯಾತ ನಿಯಾತದ ಆಗಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಈ ಕೋಷ್ಟಕದಿಂದ ಕಾಣಬಹುದು:

	ನಿಯಾತ			ಆಯಾತ		
	ಆಹಾರ, ಕುಡಿತ, ತಂಬಾಕು	ಕಚ್ಚಾ ಸರಕು	ಸಿದ್ಧ ಸರಕು	ಆಹಾರ ತಂಬಾಕು	ಕಚ್ಚಾ ಸರಕು	ಸಿದ್ಧ ಸರಕು
ಯುದ್ಧಪೂರ್ವ (೧೯೩೮-೩೯)	೧೦೦೦೦	೧೦೦೦೦	೧೦೦೦೦	೧೦೦೦೦	೧೦೦೦೦	೧೦೦೦೦
ಯುದ್ಧೋತ್ತರ (೧೯೪೭-೪೮)	೮೩.೭	೪೧.೭	೯೨.೫	೧೩೮.೬	೧೧೬.೯	೭೨.೦
ವಿಭಜನಾನಂತರ	೯೫.೭	೩೭.೭	೧೦೬.೪	೧೪೫.೯	೧೪೭.೯	೧೮೫.೦

ವ್ಯಾಪಾರದ ದಿಕ್ಕು ಕೂಡ ಬದಲಾಗಿದೆ. ಯುದ್ಧಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಪರದೇಶ ವ್ಯಾಪಾರವು ಡಾಲರ ಪ್ರದೇಶದೊಡನೆ ಇತ್ತು ಮತ್ತು ಅನುಕೂಲ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿತ್ತು. ಆದರೆ ಯುದ್ಧಾನಂತರ ಜರ್ಮನಿ ಮತ್ತು ಜಪಾನಿನ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಇಳಿಕೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಡಾಲರ ಪ್ರದೇಶದ ವ್ಯಾಪಾರವು ನೂರಕ್ಕೆ ೨೫ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು; ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಕಚ್ಚಾ ಸರಕುಗಳು ನಿಯಾತಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಉಪಲಬ್ಧವಲ್ಲದ್ದು ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಯಂತ್ರಸಾಮಗ್ರಿ ಆಯಾತ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಬಂದುದೂ ಪರದೇಶದ ವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಲು ಕಾರಣವಾದುವು. ಯೋಜನೆಯಿಂದ ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವ ಹಾಗಿದೆ. ಒಕ್ಕಲುತನ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದುದರಿಂದ ಅದು ಸಾಧ್ಯವಾದ ಹಾಗೆಲ್ಲ ಆಹಾರ, ಹತ್ತಿ ಮತ್ತು ಸಣಬು ಇವುಗಳ ಆಯಾತವು ಪ್ರಾಗತಿಶಕ್ತವಾಗಿ ಕಡಿಮೆ

ಯಾಗುವುದು. ಇದರಿಂದ ಹತ್ತಿ ಮತ್ತು ಸಣಬಿನ ಸಿದ್ಧ ಸರಕುಗಳ ನಿಯಾತವು ಹೆಚ್ಚಾಗತೊಡಗುವುದು. ಯೋಜನೆಯ ಕಾಲಾವಧಿಯಿ೦ದ್ಯ ಹೊಲಿಗೆಯಂತ್ರ, ಬ್ಯಾಟರಿ, ಬಾಯಿಸಿಕಲ್ಲು, ಔಷಧಗಳು ನಿಯಾತಕ್ಕೂ ಅನುಕೂಲವುಳ್ಳ ಸರಕುಗಳಾಗುವುವು. ಈ ಸರಕುಗಳು ಈಗಾಗಲೆ ಅಲ್ಪ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಆಗ್ನೇಯೇಶಿಯಾ ದೇಶಗಳಿಗೆ ನಿಯಾತವಾಗುತ್ತಲಿವೆ. ಈ ಉದ್ಯಮಗಳು ವಿಕಾಸವಾದಂತೆಲ್ಲ ಈ ಸರಕುಗಳ ನಿಯಾತವು ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ಹೋಗುವುದು. ಜಪಾನ ಮತ್ತು ಜರ್ಮನಿಗಳ ಪುನರುತ್ಥಾನವು ಮತ್ತು ಡೆಕ್ಕೊಸ್ಲಾವೇಕಿಯ, ಸ್ವೀಡನಗಳೊಡನೆ ಬೆಳೆಸಲಾದ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಬಂಧವು ಬಂಡವಲು-ಸರಕನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಅನುವುಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು ಸದ್ಯದ ವಿಷಮತೂಕದ ಪರದೇಶದ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಸಮತೂಕ ಉಳ್ಳದ್ದಾಗಿರುವುದು.

ಯೋಜನೆಯ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಆಯಾತ ನಿಯಾತಗಳು ನಿಯಂತ್ರಿ ಸಲ್ಪಡಲೇಬೇಕಾಗುವುದು. ನಿಯಂತ್ರಣಗಳಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ದೇಶವು ತನ್ನಲ್ಲಿಯ ಕಚ್ಚಾ ಸರಕುಗಳ ಸದುಪಯೋಗವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಹವ್ಯಾಸ ತೋರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಿಯಾತ ವ್ಯಾಪಾರ ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ದರ ಕಡೆಗೆ ಒಲವು ಇರಬೇಕೆಂಬುದು ಧ್ವನಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಕೇವಲ ಡಾಲರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗಲ್ಲ; ಎಲ್ಲ ದೇಶಗಳಿಗೂ ನಿಯಾತ ಹೆಚ್ಚಬೇಕು. ಸಾಧ್ಯ ವಾದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕೈಕೊಂಡ ಉಪಾಯಗಳು ನಿರಂತರವಾಗುವಂತಾದರೆ ಆಯಾತ ನಿಯಾತಗಳಲ್ಲಿ ದೇಶಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾದ ಸಮತೂಕ ಉಂಟಾಗು ವುದು.

ಸಾರಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ

ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವಿಕಾಸಗಳಿಗೆ ಸಾರಿಗೆಸಂಪರ್ಕದ ಬೆಳೆಗೆಯು ಅವಶ್ಯಕವಾದುದು. ಭಾರತದಂತಹ ವಿಶಾಲದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಾರಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕವು ವಿಕಾಸವಾದಷ್ಟು, ಕಚ್ಚಾಸರಕು ಕಾರಖಾನೆಗೂ ಸಿದ್ಧ ಸರಕು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ರಿಗೂ ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮುಟ್ಟುವಂತಾಗುವುದು. ಸಾರಿಗೆಯ ಸೌಕರ್ಯವು ಔದ್ಯೋಗೀಕರಣದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುವುದು.

ರೈಲ್ವೆ :

ಕಳೆದ ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ರೈಲ್ವೆಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿಟ್ಟ ಭಾರವು ಅತಿಯಾಗಿದೆ. ಭಾರ ತಡೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಮುಗ್ಗಿರುವ ಸ್ಥಿತಿಯು ಬಂದಿತ್ತು. ಸವೆದುಹೋದ ಇಂಜಿನ್ನು, ವಾಗೋನ್ನು, ಪ್ರವಾಸಿಕರ ಡಬ್ಬಿಗಳನ್ನು ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ದುರಸ್ತಿಯನ್ನೂ ಮಾಡುವುದಾಗಲಿಲ್ಲ; ಬದಲು ಮಾರಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಈ ಶತಕದ ನಾಲ್ಕನೆಯ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಮುಗ್ಗಟ್ಟು ಈ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು. ಆದಾಯವು ಸೊರಗಿತು. ಸವಕಳಿ ತಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ಆರ್ಥಿಕಸಂಸ್ಥಿತಿಯು ಜೇತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಮೊಗವೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿ ವಾಗಲೇ ಮಹಾಯುದ್ಧ ಬಂದಿತು. ಹೊತ್ತ ನೊಗ ಇಳಿಸದೆ ಎಳೆಯಬೇಕಾಗಿಬಂತು. ಯುದ್ಧ ಮುಗಿಯಿತು, ಇನ್ನೇನು ಎಂದು ಉಪ್ಪೆಂದು ಎಶ್ವಾಂತಿಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಹಂಚಿಕೊಡುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ದೇಶದ ವಿಭಜನೆಯಾಯಿತು. ಹಳೆಯವಾಗಿದ್ದ ಇಂಜಿನ್ನುಗಳು ಗಂಗೆ, ಮುರಿದುಹೋಗಿದ್ದ ಡಬ್ಬಿಗಳು, ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದ ಹಾಗಿದ್ದ ಅಳಿಗಳು ವಾಗೋನ್ನುಗಳು— ಗಂಗೆಯ ಮಾರ್ಚ್ ಕೊನೆಗೆ ಇದ್ದುವೆಂಬುದು ಅವುಗಳ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಅದರೆ ವರುಷಕ್ಕೆ ೧೯೦ ಇಂಜಿನ್ನು, ೬೫೦ ಡಬ್ಬಿ, ೫೦೦೦ ವಾಗೋನ್ನುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೊಸದಾಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿತ್ತೆಂಬ ಸಂಗತಿಯಿಂದ ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ರೈಲ್ವೆಯ ಹದಗೆಟ್ಟ ಸ್ಥಿತಿಯ ಕಲ್ಪನೆ ಬರುವುದು. ೧೯೫೬ರಷ್ಟರಲ್ಲಿ ೨೦೯೨ ಇಂಜಿನ್ನುಗಳನ್ನು, ೮೫೫೫ ಡಬ್ಬಿಗಳನ್ನು, ೪೭೫೫೫ ವಾಗೋನ್ನುಗಳನ್ನು ಬದಲುಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಬರುವುದೆಂಬುದನ್ನು ನೆನೆದರೆ ಈ ಯೋಜನೆಯ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಏನು ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಬೇಕಾಗುವುದೆಂಬುದರ ಎಣಿಕೆಯು ಆದೀತು. ರೈಲ್ವೆ ಮಾರ್ಗದ ದುರಸ್ತಿಯೂ ಆಗಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯಲಾಗದು. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು ೩೦೦೦ ಮೈಲುದ್ದ ಮಾರ್ಗಗಳ ಮೇಲೆ ರೈಲುಗಳ ವೇಗವನ್ನು ಕಡಿಮೆಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿದೆ— ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ. ಪ್ರವಾಸಿಕರ ಸಂಖ್ಯೆಯೂ ಸರಕುಗಳ ಸಾಗಾಟವೂ ಹೆಚ್ಚುವುದರಲ್ಲಿದೆಯೆಂಬ ಸಂಗತಿಯು ಸಮಸ್ಯೆಯ ಬೃಹದಾಕಾರವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸುವುದು. ಪ್ರವಾಸಿಕರ ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಮೂರನೆಯ ವರ್ಗದ ಪ್ರವಾಸಿಕರ ಪ್ರವಾಸಸೌಕರ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕೆಂಬ ಕೂಗು ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ಜಟಿಲಮಾಡಿದೆ.

ಕಳೆದ ನಾಲ್ಕು ವರುಷಗಳಲ್ಲಿ ರೈಲ್ವೆ ಸೌಕರ್ಯದ ಬೇಡಿಕೆಯು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಪೂರೈಕೆ ಮಿತವಾಗಿದೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿಯೆ ತಯಾರಿಕೆಯೂ ಸರಿ ಮಿತವಾಗಿದ್ದು ಪರದೇಶದ ಪೂರೈಕೆಯೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಆಗಿಲ್ಲ. ದೇಶದಲ್ಲಿಯೆ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ವಿಸ್ತರಣಾವು ಆಗಬೇಕೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಿದೆ. ಯೋಜನೆಯ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ತರಂಜನ ಇಂಜಿನು ಕಾರಖಾನೆಯಿಂದ ೨೬೨ ಇಂಜಿನುಗಳು, ಟಾಟಾ ಕಂಪನಿಯಿಂದ ೧೭೦ ಇಂಜಿನುಗಳು ತಯಾರಾಗುವುವು. ಡಬ್ಬಿಗಳು, ವಾಗೋನುಗಳು ತಯಾರಿಸಲ್ಪಡಲು ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದರೂ ಯೋಜನೆಯ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ೬೪೧ ಇಂಜಿನುಗಳು, ೧೨೯೪ ಡಬ್ಬಿಗಳು, ೧೯೧೪೩ ವಾಗೋನುಗಳನ್ನು ಆಯಾತ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವುದು. ಯೋಜನೆಗೆ ಅನುಸರಿಸಿ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಾಗ ರೈಲ್ವೆಗಳಿಗೆ ವರುಷಕ್ಕೆ ೮೦ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯಂತೆ ೪೦೦ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಬೇಕಾಗುವುವು. ಇದರಲ್ಲಿ ೨೦ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಹೊಸ ಮಾರ್ಗರಚನೆಗೆ ತೆಗೆದಿಟ್ಟು ದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಉಳಿದೆಲ್ಲವೂ ಹಳೆಯದನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿಸಲು ಬೇಕಾಗುವುದು. ಈ ೪೦೦ ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರವು ೮೦ ಕೋಟಿ ಕೊಡುವುದು. ಉಳಿದುದು ರೈಲ್ವೆಯ ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದಲೇ ಒದಗಿ ಬರಬೇಕಾಗುವುದು. ಮೂಲ ಉದ್ದಿಮೆಗಳಿಗೆ, ಅನುಷಂಗಿಕ ಸಾರಿಗೆಗೆ, ಪ್ರತ್ಯೇಕ ೫೦ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದರಲ್ಲಿಂದ ರೈಲ್ವೆಗಳಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಭಾಗ ದೊರೆವುದು.

ಹಡಗುಗಳು

ಯುದ್ಧದ ಕಾಲದಕಿಂತ ಮೊದಲು ಭಾರತೀಯ ಒಡೆತನದಲ್ಲಿದ್ದ ಹಡಗುಗಳ ಒಟ್ಟು ಭಾರವು ೧೨೫೦೦೦ ಟನ್ನುಗಳಷ್ಟಿತ್ತು. ೧೯೪೬ರಲ್ಲಿ ನೊಂದಾಯಿಸಿದ ಭಾರವು ೧೦೦೦೦೦ ಟನ್ನುಗಳಷ್ಟು ಇತ್ತು. ೧೯೫೦ರಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ನೊಂದಾಯಿಸಿದ ಭಾರವು ೩೬೨೧೫೦ ಟನ್ನುಗಳಿಗೆ ಏರಿತು. ೧೯೫೧ರಲ್ಲಿ ನೊಂದಾಯಿಸಿದ, ಒಟ್ಟು ೨೧೭,೨೦೨ ಟನ್ನುಗಳ ಭಾರವುಳ್ಳ ೭೩ ಹಡಗುಗಳು ಕರಾವಳಿ ಸಾರಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದುವು. ಮತ್ತು ೧೭೩೫೦೫ ಟನ್ನು ಭಾರವುಳ್ಳ ೨೪ ಭಾರತೀಯ ಒಡೆತನದ ಹಡಗುಗಳು ಸಾಗರೋತ್ತರ ಸಾರಿಗೆಯಲ್ಲಿ

ಇದ್ದುವು. ಕರಾವಳಿಯ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಾರಿಗೆಯನ್ನು ಭಾರತೀಯ ಹಡಗುಗಳಿಗೆ ಮೀಸಲಾಗಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ನಿರ್ಣಯಿಸಿದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಹಡಗುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದು ಅತ್ಯವಸರದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ಮನದಂದು ಹಾಕಿದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಪ್ರಕಾರ ೧೯೫೫-೫೬ರಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಹಡಗುಗಳ ಭಾರ ೬೦೦,೦೦೦ ಟನ್ನುಗಳಿಗೆ ಏರುವುದು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ೩೦೦,೦೦೦ ಟನ್ನುಗಳಷ್ಟು ಭಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಾಗುವಷ್ಟು ಹಡಗುಗಳು ಕರಾವಳಿಯ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ನೊಂದಾಯಿಸಲಾಗುವುದು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಹಡಗುಗಳ ಕಂಪನಿಗೆ ೪ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು ಸಾಲ ಕೊಡುವ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿದ್ದು, ಹಡಗುಗಳ ಕಂಪನಿಗಳು ೨ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ವರೆಗೆ ಸಾಲ ಎತ್ತಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಸಾಗರೋತ್ತರ-ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಾಗಿ ಕನಿಷ್ಠ ೧೦೦,೦೦೦ ಟನ್ನುಗಳಷ್ಟಾದರೂ ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ೬-೫ ಕೋಟಿ ಸಾಲದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೂ ೨-೨ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಕಂಪನಿಗಳೇ ಸಾಲ ಎತ್ತುವ ಅವಕಾಶವೂ ಮಾಡಿಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಈಸ್ಟರ್ನ್ ಶಿಪಿಂಗ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್‌ದವರಿಗೆ ೬೦,೦೦೦ ಟನ್ನುಗಳ ಹೆಚ್ಚಳವು ಬೇಕಾಗಿದೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ೪-೪ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ವಂತಿಗೆ ಕೊಡುವುದು. ಇವಲ್ಲದೆ, ಎಣ್ಣೆ ಸಂಚಯ ಮಾಡುವ ಹಡಗುಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಪಡೆಯಲಾಗುವುದು. ಸಾಗರೀಯ ಇಂಜಿನಿಯರರು ಮುಂತಾದ ಕೆಲಸಗಾರರ ತರಬೇತಿಗಾಗಿ ೧೧೦ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಬಂದರಗಳು

ಕಲಕತ್ತಾ, ಮುಂಬಯಿ, ಮದ್ರಾಸ, ಕೋಚಿನ್ ಮತ್ತು ವಿಶಾಖಾ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಬಂದರಗಳು ವರುಷಕ್ಕೆ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ೨೦೦ ಲಕ್ಷ ಟನ್ನುಗಳಷ್ಟು ಸರಕನ್ನು ಏರಿಸಿಳಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳವಾಗಿವೆ. ದೇಶೀಯ ನೌಕೆಗಳಿಂದ ಬರುವ ವೆಟ್ರೋಲಿಯಂ ಮತ್ತು ಬೇರೆ ಸರಕುಗಳು ಇದರಲ್ಲಿ ಸೇರಿಲ್ಲ. ಸಾಗಾಟವು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಲಿದೆ. ಎಭಜನೆಯಿಂದ ಅದ ಬಂದರದ ಕೊರತೆ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈಗಿದ್ದ ಐದು ಹಿರಿ ಬಂದರಗಳಲ್ಲಿ ಎತ್ತರಣೆ

ಆಧುನಿಕೀಕರಣವೂ ಮಾಡಲಿದ್ದು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ೨೯-೨೭ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ವೆಚ್ಚವಾಗುವುದು. ಇದಲ್ಲದೆ ಹೊಸದಾಗಿ ರಚನೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಕಾಂಡ್ಲಾಕ್ಕೆ ೧೨೦೫ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ವೆಚ್ಚವಾಗುವುದು. ಎಣ್ಣೆಯ ಶುದ್ಧೀಕರಣ ಸೌಕರ್ಯ ಒದಗಿಸಿಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ೮ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ವೆಚ್ಚವಾಗುವುದು. ಈ ಎಲ್ಲ ಯೋಜನೆಗಳು ಪೂರ್ತಿಯಾಗುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ೫೪.೨೨ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ವೆಚ್ಚವಾಗುವುದು. ೧೯೫೧-೫೨ರಲ್ಲಿ ಬಂದರದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಿದ ೪.೯೦ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಇದರಲ್ಲಿ ಸೇರಿವೆ. ೧೯೫೧-ರಲ್ಲಿ ಕಾಂಡ್ಲಾದಲ್ಲಿ ೧೨೨,೦೦೦ ಟನ್ನು ಸರಕು ಎರಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೆ ೧೯೫೬ರ ಮುಂದೆ ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ೮೫೦,೦೦೦ ಟನ್ನು ಸರಕುಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುವುದು.

ನಾಗರಿಕ ವಿಮಾನ ಸಾರಿಗೆ

೧೯೫೦-೫೧ರ ವರೆಗೆ ನಾಗರಿಕ ವಿಮಾನ ಸಾರಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚವು ಸುಮಾರು ೧೦ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟಿತ್ತು. ವಿಮಾನ ಕಂಪನಿಗಳು ಅನೇಕವಿದ್ದು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಆರ್ಥಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಭದ್ರವಾಗಿರುವವೆಂದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ವಿಮಾನ ಸಾರಿಗೆ ವಿಚಾರಣಾ ಸಮಿತಿಯು ಈ ಎಲ್ಲ ಕಂಪನಿಗಳು ಒಂದುಗೂಡಿಸಲ್ಪಡಬೇಕೆಂದು ಸೂಚನೆ ಮಾಡಿತು. ಆ ಒಂದುಗೂಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಘಟಕದಲ್ಲಿ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ನಿಯಂತ್ರಣಾಧಿಕಾರವುಳ್ಳ ಹಿತಸಂಬಂಧ ಉಂಟಾಗುವಂತಿರಬೇಕೆಂದೂ ಸೂಚನೆ ಮಾಡಿತು. ಈ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಮಾಡಲು ಎಲ್ಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ನಾಗರಿಕ ವಿಮಾನ ಸಾರಿಗೆಯು ಕ್ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂತೆ ಸುದ್ದಿಯು ಮೊನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ.

ರಾಜಮಾರ್ಗಗಳು

ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಇರುವ ರಾಜಮಾರ್ಗಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಅವಶ್ಯಕತೆಗಿಂತ ತೀರ ಕಡಿಮೆಯಿದೆ. ೧೯೪೩ರಲ್ಲಿ ವರದಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ -ನಾಗಪುರ ವರದಿಯೆಂದು

ಕರೆಯಲಾಗುವ- ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಈಗಿರುವ ೬೭೪೦೦ ಮೈಲುಗಳ ಸಕ್ಕಾಮಾರ್ಗ ೧೨,೨೦೦೦ ಮೈಲುಗಳಷ್ಟು ಆಗುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದ್ದಿತು. ೧೧,೨೦೦೦ ಮೈಲುಗಳಷ್ಟು ಇದ್ದ ಕಚ್ಚಾಮಾರ್ಗವು ೨೦೭೫೦೦ ಮೈಲಿನಷ್ಟು ವಿಸ್ತರಿಸಲ್ಪಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದ್ದಿತು. ಇದರಿಂದ ಒತ್ತಿತುತನಾಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಿದ್ದ ಯಾವುದೇ ಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ಮುಖ್ಯಮಾರ್ಗವು ೫ ಮೈಲಿನಕೆಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ದೂರದಲ್ಲಿ ಉಳಿಯಬಾರದೆಂಬ ಉದ್ದೇಶವಿದೆ. ಆಗ ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಾದ ೩೭೨ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ವೆಚ್ಚವು ಇಂದಿನ ಬೆಲೆಯ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ೭೪೪ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯವು ಐದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿರದೆ ಹತ್ತು ವರುಷಗಳ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವ ಹಾಗೆ ಯೋಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳೂ ಇವೆ.

ನಾಗಪುರ ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಮಾರ್ಗಗಳು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ರಾಜ ಮಾರ್ಗಗಳು, ರಾಜ್ಯದ ರಾಜಮಾರ್ಗಗಳು, ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಮತ್ತು ಹಳ್ಳಿಯ ಮಾರ್ಗಗಳು ಎಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ರಾಜ ಮಾರ್ಗಗಳ ಉದ್ದಳತೆ ೩೪೦೦ ಮೈಲುಗಳಷ್ಟಿದೆ. ಇದರ ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಕಳೆದೈದು ವರುಷಗಳಲ್ಲಿ ೧೬೦ ಮೈಲು ಹೊಸಮಾರ್ಗ, ೧೭ ದೊಡ್ಡ ಸೇತುವೆಗಳು, ಅಸಂಖ್ಯ ಸಣ್ಣ ಸೇತುವೆಗಳು ಕಟ್ಟಲಾಗಿದ್ದು ೧೩೧೫ ಮೈಲುಗಳಷ್ಟು ಮಾರ್ಗವು ಸುಧಾರಿಸಲಾಗಿದೆಯಲ್ಲದೆ, ೩೨೦ ಮೈಲುಗಳಷ್ಟು ಮಾರ್ಗ ೧೮ ದೊಡ್ಡ ಸೇತುವೆಗಳ ರಚನೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ, ಈಗ ರಚನೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮುಗಿಸುವ ಏರ್ಪಾಡು ಇದೆಯಲ್ಲದೆ, ೪೫೦ ಮೈಲು ಹೊಸಮಾರ್ಗ, ೪೩ ದೊಡ್ಡ ಸೇತುವೆಗಳು, ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಸಣ್ಣ ಸೇತುವೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಅನುಕೂಲತೆ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ೨೦೦೦ ಮೈಲುಗಳಷ್ಟು ಮಾರ್ಗದ ಸುಧಾರಣೆಯಾಗಬೇಕೆದ್ದು ಇದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮೂರಾಂಶ ಕೆಲಸ ೧೯೫೫-೫೬ರಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣವಾಗುವುದು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ರಾಜಮಾರ್ಗಗಳಿಗಾಗಿ ಕೇಂದ್ರಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ೨೭ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಕೇಂದ್ರವು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ ಹೊಣೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಬೇರೆ ಕೆಲವು ರಾಜಮಾರ್ಗಗಳಿಗಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ೪ ಕೋಟಿ

ರೂಪಾಯಿ ತೆಗೆದಿಡಲಾಗಿದೆ. ಪೆಂಟ್ರಲ್ ರೋಡ ರಿಸರ್ಚ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್‌ಕ್ಕೆ ೨೦.೫ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಮಾರ್ಗಗಳಿಗಾಗಿ ಈಗ ರಾಜ್ಯದವರೇ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಿಗೆ ಪೆಂಟ್ರಲ್ ರೋಡ ಫಂಡದಿಂದ ಸಹಾಯಧನವೂ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯಗಳ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಕಾರ ೧೯೫೫-೫೬ರಷ್ಟರಲ್ಲಿ 'ಅ' ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಈಗಿದ್ದ ೧೦೦೦೭ ಮೈಲುಗಳ ಮಾರ್ಗವು ೧೭೪೫೩ ಮೈಲುಗಳಷ್ಟಾಗುವುದು; ಮತ್ತು 'ಬ' ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ೭೫೪೮ ರಿಂದ ೮೫೯೯ ರಷ್ಟು ಆಗುವುದು. 'ಕ' ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಮಾರ್ಗರಚನೆಯು ಏರ್ಪಡು ನಡೆದಿದೆ. ಎಲ್ಲ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮಾರ್ಗಸೌಕರ್ಯ ವಿಸ್ತರಣಕ್ಕಾಗಿ ೭೩.೫ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ತೆಗೆದಿಡಲಾಗಿದೆ. ಹಳ್ಳಿಗಳ ಮಾರ್ಗರಚನೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಲಕ್ಷ ವನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಶುಕ್ರವೇಕೆಂದು ಯೋಜನಾ ಸಮಿತಿಯು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದೆ. ಕೆಲವು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಗರ ಸಹಕಾರದಿಂದ ಈಗಾಗಲೇ ಮಾರ್ಗ ರಚಿತವಾಗುತ್ತಲಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಪೆಂಟ್ರಲ್ ರೋಡ ಫಂಡದಿಂದ ೧೫ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಮಾರ್ಗಸಾರಿಗೆ

ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಮೋಟಾರ್ ಸಾರಿಗೆ ಮಾಡುವ ೪೭೪೭೫ ಕಂಪನಿಗಳಿದ್ದು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ೪೭೦೦೦ ಕಂಪನಿಗಳು ಚಿಕ್ಕವಿವೆ, ೬ ರಕೆಂತ ಹೆಚ್ಚು ವಾಹನಗಳು ಅವರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ರಾಜ್ಯ ಸಂಚಾಲಿತ ಸೇವೆಯು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿದೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮಾರ್ಗಸಾರಿಗೆಗಾಗಿ ೧೭.೧೩ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯಗಳ ಸರ್ಕಾರದ ವತಿಯಿಂದ ಸಾರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ನಡೆಸಬೇಕೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ತಕ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗುವ ಬೇಗನೆ ಕಾರ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ಇಳಿಯುವುದು.

ಸಂಪರ್ಕ

ಅಂಚೆ, ತಂತಿ, ಟೆಲಿಫೋನ್ ಮತ್ತು ರೇಡಿಯೋ ಸಂಪರ್ಕಕ್ಕಾಗಿ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ೫೦ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ

೨೦೦೦ ಜನವಸತಿಯಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಳ್ಳಿಗೆ ಅಂಚೆಕಚೇರಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಉಂಟಾಗುವುದು; ದೊಡ್ಡ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಟೆಲಿಫೋನಿನ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸೌಕರ್ಯ ಉಂಟಾಗುವುದು.

ಈ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಸಾರಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕಗಳ ಸೌಕರ್ಯ ಒದಗಿಬರುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಔದ್ಯಮಿಕ ವಿಕಾಸಾಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಆಗುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಒಂದು ಮತ್ತೊಂದನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು. ಒಂದರಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಪಡೆಯುವಂತೆಯೂ ಆಗಿ ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ದೇಶದ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹೊಸಚೇತನ ಕಂಡು ಬರುವುದು.

ಪ್ರಕರಣ ಹನ್ನೆರಡು

ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು : ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ

ಆರೋಗ್ಯ

ಉಳಿದ ದೇಶಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗುವಿಗೆ ದೀರ್ಘ ಜೀವನಾವಧಿಯ ಅನುಕೂಲ ಕಡಿಮೆಯೆಂದು ಕಂಡುಬರುವುದು. ಗರ್ಭಿಣಿ ಗಣತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಸರಾಸರಿ ಆಯುರ್ಮಾನವು ಗಂಡಸಿಗೆ ೬೨.೦೯ ಮತ್ತು ಹೆಂಗಸಿಗೆ ೬೧.೩೭ ವರುಷವೆಂದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಸಾವಿನಲ್ಲಿಯೂ ಸುಮಾರು ೪೦ ಶತಾಂಶದಷ್ಟು ಸಾವು ೧೦ ವರುಷದ ಒಳಗಿನ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತದೆಂದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿಯೂ ಅರ್ಧದಷ್ಟು ಮರಣ ಒಂದು ವರ್ಷದ ವಯಸ್ಸಿನ ಒಳಗೆಯೇ ಆಗುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರತಿ ಸಾವಿರ ಸಜೀವ ಹೆರಿಗೆ ಗಳಲ್ಲಿ ೨೦ ಬಾಣಂತಿಯರ ಮರಣವಾಗುವುದು. ವರುಷಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು ೨೦೦,೦೦೦ ಹೆಂಗಸರು ಹೆರಿಗೆಯಿಂದ ಸಾಯುತ್ತಾರೆ. ರೋಗಾದಿಗಳಿಂದಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮರಣಗಳು— ೫ ಶತಾಂಶ ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಆಗುತ್ತವೆ. ವರುಷಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು ೧೦೦೦ ಲಕ್ಷ ಜನರಿಗೆ ಮಲೇರಿಯಾ ಬರುತ್ತಿದ್ದು ಇದರಲ್ಲಿ ೧೦ ಲಕ್ಷ ಜನರು ಸಾಯುತ್ತಾರೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ವರುಷಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು ೨೫ ಲಕ್ಷ ಜನರಿಗೆ ಕ್ಷಯ ಬೇನೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದ್ದು ಅದರಲ್ಲಿ ೫೦೦,೦೦೦ ಜನರು ಸಾಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಸಾವನ್ನು ತಡೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಆರೋಗ್ಯವು ಹೀನಾಯವಾಗಿರಲಿಕ್ಕೆ ಆರೋಗ್ಯಕರ ವಾತಾವರಣವಿಲ್ಲ ದಿರುವುದೇ ಕಾರಣ. ವಸತಿಯ ಸಾಕಷ್ಟು ಸೌಕರ್ಯವಿಲ್ಲ; ಒಳ್ಳೆಯ ನೀರಿನ ಪೂರೈಕೆ ಇಲ್ಲ; ಮಲ ಹೊರಗೆ ಸಾಗಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಯಿಲ್ಲ. ಮೇಲಾಗಿ ಸತ್ತ್ವ-ಯುತ ಆಹಾರವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ನಿರೋಧ ಶಕ್ತಿಯು ಕೆಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿರುವುದು. ವೈದ್ಯಕೀಯ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯ ಅನುಕೂಲಕೆ ಕಡಿಮೆ. ಈ ಕೋಷ್ಟಕ ನೋಡಿ:

ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸಹಾಯಕರು

ಭಾರತದ
ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆಯುನೈಟೆಡ್ ಕಿಂಗಡಂ
ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ

ಒಬ್ಬ ಡಾಕ್ಟರ್

೬೨೦೦

೧೦೦೦

ಒಬ್ಬ ನರ್ಸ್ (ದಾಯಿ)

೪೨೦೦೦

೨೦೦

ಒಬ್ಬ ಆರೋಗ್ಯಾಧಿಕಾರಿ

೪೦೦೦೦೦

೪೭೧೦

ಒಬ್ಬ ಸೂಲಗಿತ್ತಿ

೬೦೦೦೦

೬೧೨

ಒಬ್ಬ ದಂತವೈದ್ಯ

೨೦೦೦೦೦

೨೭೦೦

ಒಬ್ಬ ಔಷಧಿಜ್ಞ

೪೦,೦೦,೦೦೦

೨ ಡಾಕ್ಟರರಿಗೊಬ್ಬ

ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೂ ಇದ್ದ ಡಾಕ್ಟರರಲ್ಲಿ ೭೨ ಶತಾಂಶ ಡಾಕ್ಟರರು ಪಟ್ಟಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ಮನೋಹರವಾಗಿದೆ. ಹೆಚ್ಚು ಜನ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸಹಾಯಕರು ತರಬೇತಿ ಹೊಂದುವುದು ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ. ದೇಶದ ಬೇಡಿಕೆ ಪೂರೈಸುವಷ್ಟು ವೈದ್ಯಕದ ಶಾಲಾಕಾಲೇಜುಗಳೂ ಇಲ್ಲ. ೧೯೪೯ರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ೨೪೦೦೦ ಪಟ್ಟಣನಿವಾಸಿಗಳಿಗೆ ಒಂದರಂತೆ, ಪ್ರತಿ ೫೦೦೦೦ ಗ್ರಾಮನಿವಾಸಿಗಳಿಗೆ ಒಂದರಂತೆ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಇದ್ದುವು.

ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಹೀಗಿರುವಾಗ ಮಂಚಮಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಾಥಮಿಕತೆಯು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ: (೧) ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪೂರೈಕೆ; ಆರೋಗ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ; (೨) ಮಲೇರಿಯಾನಿಯಂತ್ರಣ; (೩) ಗ್ರಾಮಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚಾರಿ ವೈದ್ಯಕ ಘಟಕಗಳಿಂದ ಅನಾರೋಗ್ಯ ನಿರೋಧಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು; (೪) ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆ; (೫) ಆರೋಗ್ಯ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ; (೬) ಔಷಧಿಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಯಂಪೂರ್ಣತೆ; (೭) ಕುಟುಂಬಯೋಜನೆ—ಜನಸಂಖ್ಯೆ ನಿಯಂತ್ರಣ. ಈ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಕೂಡಿ ೯೯.೫೫ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ವೆಚ್ಚಮಾಡುವವು; ಇದರಲ್ಲಿ ೧೭-೮೭ ಕೋಟಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ವಂತಿಗೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿಯೂ ಬಹುಭಾಗವನ್ನು ಆಸ್ಪತ್ರೆ-ಔಷಧಿ ವಿತರಣಾಲಯಗಳಿಗೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಸುಮಾರು ೪೦ ಶತಾಂಶ ವೈದ್ಯಕ ಶಿಕ್ಷಣ ತರಬೇತಿಗಾಗಿ ಇಡಲಾಗಿದೆ. ಎಷ್ಟು ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಎಷ್ಟು ಜನ ತರಬೇತಿ ಪಡೆದವರು ಎಂಬುದು ಇದರಿಂದ ತಿಳಿವುದು:

ಹೆಸರು	೧೯೫೦-೫೧	೧೯೫೫-೫೬	ಪತಾಂಶ ಹೆಚ್ಚಳ
ಡಾಕ್ಟರು	೨೫೦೪	೨೭೮೨	೧೧-೧
ಕಂಪೌಂಡರು	೮೯೪	೧೬೨೧	೮೧-೩
ನೌಸರ್ಗಗಳು	೨೨೧೨	೩೦೦೦	೩೫-೬
ಸ್ಕೂಲಗಿತ್ತಿಯರು	೧೪೦೭	೧೯೩೨	೬೭-೩
ವೈದ್ಯರು-ಹಕ್ಕೀಮರು	೯೧೪	೧೧೧೭	೨೨-೨
ಆಸ್ಪತ್ರಿಗಳು	೨೦೧೪	೨೦೬೨	೨-೪
ಜೇಷ್ಠನಿವೃತ್ತರಣ ಕೇಂದ್ರಗಳು: (ಪಟ್ಟಣ)	೧೩೫೮	೧೬೯೫	೨೪-೪
,, (ಗ್ರಾಮ)	೫೨೨೯	೫೪೪೦	೧೧-೬
ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಸುಗೆಗಳು	೧೦೬೪೭೨	೧೧೭೨೨೨	೧೦-೧
,, ಜೇಷ್ಠನಿವೃತ್ತರಣ ಕೇಂದ್ರ: ಪಟ್ಟಣ	೨೦೧೩	೨೨೩೩	೧೧-೪
,, ,, ಗ್ರಾಮ	೫೦೬೬	೫೫೨೨	೧೦-೨

ಇದಲ್ಲದೆ ಕ್ಷಯರೋಗ ಚಿಕಿತ್ಸಾ ಕೇಂದ್ರಗಳು, ಆರೋಗ್ಯಧಾಮಗಳು, ಮೇಹರೋಗ ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯಗಳು ಕುಷ್ಠರೋಗಿಕೇಂದ್ರಗಳು, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗುವುವು.

ನೀರಿನ ಪೂರೈಕೆ

ಭಾರತದ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿಯ ೬ ಶತಾಂಶ ಪಟ್ಟಣಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸಂರಕ್ಷಿತ ನೀರಿನ ಪೂರೈಕೆ ಇದೆ. ಇದು ಪಟ್ಟಣ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ೪೮.೫ ಶತಾಂಶಕ್ಕೆ ಪೂರೈಸುವುದು. ೧೦೦೦೦೦ ವರೆಗಿನ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಜನವಸತಿಯುಳ್ಳ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿಯೂ ೨೩ ಪಟ್ಟಣಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಗಟಾರಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿದೆ. ಅರ್ಧವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ೧೨ ಪಟ್ಟಣಗಳಿವೆ. ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ೩ ಶತಾಂಶಕ್ಕೆ ಈ ಸೌಕರ್ಯವಿದ್ದಂತಾಯಿತು. ಈ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ರಾಜ್ಯಸರ್ಕಾರಗಳ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ೨೩.೪೯ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಅನುಕೂಲಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ

೧೨-೧೨ ಕೋಟಿ ಪಟ್ಟಣಗಳ ನೀರಿನ ಪೂರೈಕೆಗಾಗಿ ಇದೆ. ಸ್ಥಾನಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಸಾಲಕೊಡುವುದಕ್ಕೆಂದು ಕೇಂದ್ರಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ೩೦ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ತೆಗೆದಿಡಲಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ೧೦ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ನೀರಿನ ಪೂರೈಕೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಶ್ರಮ ಮತ್ತು ಧನಗಳ ಮೂಲಕ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಹಕಾರವು ಒದಗಬಂದರೆ ಈಗ ತೆಗೆದಿಡಲಾಗಿದ್ದ ಹಣದಿಂದ ಬಹುಮಹತ್ವದ ಕಾರ್ಯ ಸಾಧಿಸಿದಂತಾಗುವುದು.

ಮಲೇರಿಯಾ

ದೇಶವ್ಯಾಪಿಯಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಿಂದ ಮಲೇರಿಯಾ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಕ್ರಿಮಿನಾಶಕ ಔಷಧಿ ತುಷಾರಿಸುವ, ಮಲೇರಿಯಾ ವಿರೋಧಿ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ವಿತರಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ೨೦೦೦ ಲಕ್ಷ ಜನರಿಗೆ ಸೌಕರ್ಯವೇ ದೊರೆವುದು. ಈಗಾಗಲೇ ಇದ್ದ ಡಿ. ಡಿ. ಟಿ. ಕಾರಖಾನೆಯಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕಾರಖಾನೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದೂ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಈಗ ಹಾಕಿಕೊಂಡ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕಾಗಿ ಮೂರುವರೆ ವರುಷದಲ್ಲಿ ೧೫ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ವೆಚ್ಚವಾಗುವುದು. ಇದರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ವಂತಿಗೆ ೫ ಕೋಟಿ ಇದೆ.

ಕ್ಷಯ

ಇದರಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಹಾವಳಿಯನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿ ವಿಶೇಷ ಪರಿಹಾರೋಪಾಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ ಈ ಪ್ರಾಥಮಿಕತೆಯುಳ್ಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಆಣೆಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. (೧) ಬಿ. ಸಿ. ಜಿ. ಚುಚ್ಚುವುದು; (೨) ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸೇವೆ; (೩) ತರಬೇತು ಮತ್ತು ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ ಕೇಂದ್ರಗಳು (೪) ಚಿಕಿತ್ಸೆಗಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸುವ ಏರ್ಪಾಡು; (೫) ಗುಣವಾದ ಬೇನಿಗರ ಆರೈಕೆ.

ಬಿ. ಸಿ. ಜಿ. ಚುಚ್ಚುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಪ್ರಪಂಚದ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಯಿಂದಲೂ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಕ್ಕಳ ಫಂಡಿನಿಂದಲೂ ಸಹಾಯ ಪಡೆಯುವ

ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಿಂದ ೧೫-೨೦ ವರುಷಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ಷಯರೋಗದ ಮರಣಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಈಗಿನ ೫,೦೦,೦೦೦ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಒಂದು ಐದಾಂಶಕ್ಕೆ ತರಬಹುದೆಂದು ಎಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಹಾಯ ನಿಧಿಯಿಂದ ದಿಲ್ಲಿ, ತ್ರಿವೇಂದ್ರಂ ಮತ್ತು ಪಾಟ್ನಾಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರು ಕ್ಷಯರೋಗ ನಿವಾರಣ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗುವುದು. ಅಲ್ಲದೆ ಆರೋಗ್ಯಧಾಮಗಳನ್ನು ೩೭ರಿಂದ ೪೬ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು, ಆಸ್ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ೪೮ರಿಂದ ೫೦ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು, ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯಗಳನ್ನು ೧೨೭ರಿಂದ ೧೮೦ಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟಿಸುವುದು, ಬಿ. ಸಿ. ಜಿ. ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ೭೩ ರಿಂದ ೧೩೭ಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯುವುದು ಯೋಜನೆಯ ಅವಕಾಶದಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ೪.೩೧ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ವೆಚ್ಚವಾಗುವುದು.

ಸತ್ವಯುತ ಆಹಾರದ ಕೊರತೆಯು, ವಿಷಮ ಆಹಾರದ ರೀತಿಯು ದೇಶದಲ್ಲಿದೆ. ಉತ್ಪಾದಿತವಾಗುವ ಆಹಾರವು ಪರಿಮಾಣದಲ್ಲಿಯೂ ಕೊರತೆಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿದೆ. ಗುಣಸತ್ವದಲ್ಲಿಯೂ ಕೊರತೆಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿದೆ. ಯೋಗ್ಯ ಸಮತೂಕ ಆಹಾರ ಪಡೆಯಲು ಬಹುಸಂಖ್ಯಾಕರಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ನೆಲೆಗಟ್ಟು ಇಲ್ಲ. ಆದಾಯದ ಪರಿಮಾಣದಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ೩೦ ಶತಾಂಶದಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಜನ ಸರಿಯಾದ ಆಹಾರ ಪಡೆಯಲಾರರು. ವಿಷಮ ಆಹಾರದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಹೆರಿಗೆ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಕಲ್ಯಾಣ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದೆ. ಜೀವನಸತ್ವ, ಆಹಾರದ ಯೀಷ್ಟ, ಶಾರ್ಕಲಿವರ ಎಣ್ಣೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಯೋಜನೆಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದೆ. ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಹೆರಿಗೆ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಹತ್ವಕೊಡುವ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯದ ಶಿಕ್ಷಣಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಯೋಜನಾ ಸಮಿತಿಯ ಸೂಚನೆಯಿದೆ. ದೃಕಶಿಕ್ಷಣ, ಚಲಚಿತ್ರ, ರೇಡಿಯೋ, ಪತ್ರಿಕೆ, ಶಾಲಿಕಾಲೇಜು, ಪ್ರದರ್ಶನ, ವಾಚನಾಲಯ ಮುಂತಾದ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಂದ ಆರೋಗ್ಯಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರಚಾರಮಾಡುವ ಹವಣಿಕೆ ನಡೆದಿದೆ.

ವೈದ್ಯಕದ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆ

ಎಂ. ಬಿ. ಬಿ. ಎಸ್. ಪದವಿಗಾಗಿ ತರಬೇತುಗೊಳಿಸುವ ೩೦ ಕಾಲೇಜುಗಳು ಈಗ ದೇಶದಲ್ಲಿವೆ. ಇವಲ್ಲದೆ ನಾಲ್ಕು ವೈದ್ಯಕ ಶಾಲೆಗಳೂ ಇವೆ. ಈ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಕಾಲೇಜುಗಳಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸುವ ವಿಚಾರ ನಡೆದಿದೆ. ಇಂಡಿಯನ್ ಮೆಡಿಕಲ್ ಕೌನ್ಸಿಲದವರು ಒಪ್ಪಿದ ಸಮಾನಶಿಕ್ಷಣ ತರಗತಿಯು ಎಲ್ಲೆಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ದೊರೆವಂತಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದೆ. ಈಗ ಈ ಕಾಲೇಜುಗಳು ವರುಷಕ್ಕೆ ೨೫೦೦ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುವು; ವರುಷಕ್ಕೆ ೧೩೦೦ ಪದವೀಧರರು ಆಗುವರು. ಈ ಐದು ವರುಷದ ಕೊನೆಗೆ ವರುಷಕ್ಕೆ ೪೦೦೦ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವು ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಬೆಳೆಯಿಸಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ದಾಯಿಗಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ರಾಜ್ಯಗಳ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರದ ಆಸಾಯದಲ್ಲಿ ವೈದ್ಯಕದ ಸಂಶೋಧನೆಗಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವೆಚ್ಚದ ಏರ್ಪಾಡಾಗಬೇಕು. ಈ ಹಣವನ್ನು ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿಯ ಸಂಶೋಧನೆ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಬೇಕು. ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸಂಶೋಧನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ವಿಶೇಷ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಾತಾವರಣದಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ರೋಗಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಶೋಧನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ದೇಶೀಯ ಮತ್ತು ಇತರ ವೈದ್ಯಕ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆಸಲು ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ೩೭.೫ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಮತ್ತು ಜಾಮನಗರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೇಂದ್ರ ಸಂಶೋಧನ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ. ಭಾರತೀಯ ವನಸ್ಪತಿಗಳ ಹೆಸರು, ಗುಣಧರ್ಮ, ಲಭ್ಯಸ್ಥಳ, ಬೆಳೆಯಲು ಯೋಗ್ಯವಾದ ಪ್ರದೇಶ, ಇವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸುದ್ದಿ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಕಲೆಹಾಕಲು ನಿರೀಕ್ಷಣೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಆಯುರ್ವೇದದ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಪದವಿ ಅಭ್ಯಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪರೀಕ್ಷಣ, ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆಯುರ್ವೇದದ ಜತೆಗೆ ಆಧುನಿಕ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಜ್ಞಾನವೂ ಆಗತ್ಯ. ಅವೆರಡನ್ನೂ ಹೊಂದಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ರಮವು

ಸಿದ್ಧವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ದೇಶೀಯ ಪದ್ಧತಿಗಳಲ್ಲಿಯ ಸಂಶೋಧನೆ ಶಿಕ್ಷಣಗಳಿಗಾಗಿ ೯೫.೨೩ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಆಯಾ ಪದ್ಧತಿಗಳ ರೋಗನಿವಾರಣ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಔಷಧಿ ಮತ್ತು ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಜನನ-ಮರಣ-ಜೀವನಗಳ ಅಂಕ ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎಶಿಷ್ಟ ಉಪಯುಕ್ತತೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕಲೆಹಾಕುವ ಕಾರ್ಯವೂ ನಡೆಯಬೇಕು.

ಕುಟುಂಬ ಯೋಜನೆ

ದೇಶದ ಹಿತದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಆಯಾ ಕುಟುಂಬಗಳ ಹಿತದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕುಟುಂಬ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಪರಿಮಿತಗೊಳಿಸುವ ಯೋಜನೆಯು ಆಗುವುದು ಅವಶ್ಯವಿದೆ. ಒಳ್ಳೆಯ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕಾಗಿ, ಸುಖಸಾಧನೆಗಾಗಿ, ಮಕ್ಕಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮಿತಿಯೂ ಮಕ್ಕಳ ನಡುವಿನ ಯೋಗ್ಯ ಅಂತರವೂ ಸಾಧಿಸಲ್ಪಡಬೇಕಾದ ವಿಷಯಗಳಾಗಿವೆ. ಇವು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಅಂಗವಾಗಿವೆ. ಇದು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಬೇಕಾದರೆ, ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಬೇಕು; ಭಾವಿಕತನ ದೂರಗಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತಹ ಸಾಮಾಜಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ, ಪ್ರಚಾರ ನಡೆಯಬೇಕು. ಯಾರಿಗೆ ಕುಟುಂಬ ಪರಿಮಿತಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಇಚ್ಛೆಯಿದೆಯೋ ಅಂತಹ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸರಕಾರದ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯ ಸಲಹೆ ಸೌಕರ್ಯ ಒದಗಿಸಬೇಕು. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪದ್ಧತಿಯ ಕುಟುಂಬ ಯೋಜನೆಗಳ ವಿಚಾರ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿಯೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಮೊರೆವಂತೆಯಾಗಬೇಕು. ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಮತ್ತು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಕ್ರಿಯೆ-ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳ ಅಭ್ಯಾಸ ನಡೆಯಬೇಕು. ಈ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರವು ೬೫ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಆರೋಗ್ಯ ಮಂತ್ರಿಶಾಖೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದೆ.

ಶಿಕ್ಷಣ

ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಯಶಸ್ಸು, ಸಹಕಾರಿ ಭಾವದ ಬೆಳೆಗೆ, ಶಿಸ್ತಿನ ನಾಗರಿಕತ್ವ, ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ನಾಗರಿಕನು

ಭಾಗಿಯಾಗುವ ಅವನ ಸಮರ್ಥತೆ ಇವುಗಳ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನಾಗರಿಕರ ಸಿದ್ಧತೆಯಾಗುವ ಹಾಗೆ ಅವರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ದೊರೆಯಬೇಕು. ಕರ್ತವ್ಯಬುದ್ಧಿಯು ಜಾಗೃತವಾಗುವಂತಹ ಶಿಕ್ಷಣಸದ್ಧಿ ಬೇಕು. ಆದರೆ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಶಿಕ್ಷಣದ ಸೌಕರ್ಯವು ತಕ್ಕಷ್ಟು ಇಲ್ಲ. ಅದು ೬-೧ ವಯಸ್ಸಿನ ಬಾಲಕರಲ್ಲಿಯೂ ೪೦ ಶತಾಂಶ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ, ೧೧-೧೭ ವಯಸ್ಸಿನವರಲ್ಲಿಯೂ ಬಾಲಕರಿಗೆ ೧೦ ಶತಾಂಶ, ೧೭-೨೨ ವಯಸ್ಸಿನ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಒರುವ ವರಲ್ಲಿಯೂ ೦.೯ ಶತಾಂಶದಷ್ಟು ಯುವಕರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡುವ ಹಾಗಿದೆ. ೧೪ ವಯಸ್ಸಿನ ವರೆಗಿನ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಶಿಕ್ಷಣವು ದೊರೆಯಲೇಬೇಕೆಂದು ಸಂವಿಧಾನವು ಹೇಳಿದೆ; ಹತ್ತು ವರುಷದ ಕಾಲಾವಧಿಯನ್ನು ಹಾಕಿದೆ. ಈಗಿನ ಶಿಕ್ಷಣವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ತಲೆಭಾರವಾಗಿದೆಯೆಂದು ಒಂದೇ ಶಬ್ದದಲ್ಲಿ ಹೇಳಬಹುದು. ಪುಸ್ತಕ ಜ್ಞಾನದ ಕಡೆಗೆ ಒಲವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಬುದ್ಧಿಯ ವಿಕಾಸವಾಗದೆ ಹೋಗುತ್ತಿದೆ. ದೇಶಕ್ಕೆ ಆವಶ್ಯಕವಾಗುವ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದ ಇಲ್ಲವೆ ಕೊಡುವ ಅನುಕೂಲತೆ ಇಲ್ಲ. ಮನದೊಲವಿನ ವಿಚಾರವಂತೂ ದೂರೇ ಉಳಿಯಿತು. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣಸತ್ವದಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನತೆಯಿದೆ. ಹಳ್ಳಿ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾನ ಸೌಕರ್ಯದ ವಿತರಣವಾಗಲ್ಲ. ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಸೌಕರ್ಯವಿಲ್ಲವೆನ್ನಿಸುವ ಹಾಗೆ ಇದೆ. ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣವು ಎಲ್ಲ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಅಲಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ತರಬೇತಿ ಪಡೆದ ಶಿಕ್ಷಕರ ಸಂಖ್ಯೆ ತೀರ ಕಡಿಮೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯಲ್ಲ. ದೇಶದ ಆವಶ್ಯಕತೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ತುಸು ಮಾರ್ಪಾಟು ಆಲ್ಲಲ್ಲಿ ಆಗಲಿದೆ, ಆಗದೆಯೆಂದು ಕಂಡುಬಂದರೂ ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಸಮಸ್ಯೆಯು ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿದಿದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸದ್ಭಿತಿಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡಲು ೬-೧೪ ವಯಸ್ಸಿನ ಗುಂಪಿಗೆ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ವರುಷಕ್ಕೆ ೪೦೦ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಬೇಕಾಗುವುದು. ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ತರಬೇತುಗೊಳಿಸಲು ಇನ್ನೂ ೨೦೦ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಬೇಕು. ೨೭೨ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಆವಶ್ಯಕ ಕಟ್ಟಡಗಳಿಗಾಗಿ ಬೇಕಾಗುವುದು. ಇತ್ತೀಚೆ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರಸಾರ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆಯೆಂದು ಕೇಳಿಬಂದರೂ ೧೯೪೯-೫೦ರಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ವೆಚ್ಚವು ಕೇವಲ ೧೦೦ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಇತ್ತು. ಈ ಐದು ವರುಷಗಳಲ್ಲಿ ೧೫೬ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ವೆಚ್ಚವಾಗ

ಬೇಕೆಂದು ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಸದ್ಯದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ವೆಚ್ಚ ತೀರ ಕಡಿಮೆಯೆಂದು ಕಂಡರೂ ಹೆಚ್ಚು ಅನುಕೂಲ ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲದಾಗಿದೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಸಹಕಾರ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೋರಿದೆ; ಹಾಗೆ ಅವರು ಕೊಡುವರೆಂಬ ಭರವಸೆಯೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ. ಪೂರೈಕೆಯಲ್ಲಿ ಕೊರತೆ ಇರುವುದರಿಂದ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕತೆಯ ಪಟ್ಟಿ ಸಿದ್ಧವಾಗಲೇ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಶಿಕ್ಷಣಸದ್ಭಿತಿಯಲ್ಲಿಯ ಸುಧಾರಣೆಗೆ, ಶಿಕ್ಷಕರ ತರಬೇತಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣಸಾಹಿತ್ಯಸಿದ್ಧತೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದುದಕ್ಕೆ ಅವು ಶಿಕ್ಷಣಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮೂಲ ಬಂಡವಲದ ಸರಕು ಆಗುವು ವೆಂಬುದೇ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಈಗಿದ್ದ ಶಿಕ್ಷಣಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿಯ ಸತ್ತ್ವ, ಶಿಸ್ತು ಹೆಚ್ಚಾಗುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದೂ ಮಹತ್ವದ ಮಾತಾಗಿದೆ.

ಶಿಕ್ಷಣವು ಸಂವಿಧಾನದ ಪ್ರಕಾರ ರಾಜ್ಯಗಳ ಹೊಣೆಯಾಗಿದೆ. ಅದರ ಧೋರಣೆ ರೂಪಿಸುವ, ಸಂಬಂಧೀಕರಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕೇಂದ್ರವು ಮಾಡುವುದು. ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಸಹಕಾರ ಹೆಚ್ಚುವಹಾಗೆ ಶಿಕ್ಷಣವು ಪ್ರಾಥ ಮಿಕ, ಕಳಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಅವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನಿಕಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವಹಿಸುವ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣದ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯ ವಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿಯ ಜನಕ್ಕೆ ಉಚ್ಚ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡುವುದು ಸದ್ಯದ ಮಹತ್ವದ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮವಿದ್ಯಾಪೀಠಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವ ಸೂಚನೆ ಮುಂದೆ ಬಂದಿದೆ. ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಮತ್ತು ಉಚ್ಚ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಬೇಕೆಂದು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಸಮಿತಿಯು ವರದಿ ಮಾಡಿದೆ. ನಿರಕ್ಷರಗಳ ನಾಡಾದ ಭರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವು ಸಮಾಜಶಿಕ್ಷಣದ ಮಹತ್ವದ ಅಂಗವಾಗಿದೆ. ಶಾಲಿಕಾಲೇಜುಗಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಈ ಧಾಗದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಸಹಕಾರ ಕೊಡುವ ಅನುಕೂಲತೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಕಳೆದ ಐದು ವರುಷಗಳಿಂದ ದೇಶದಲ್ಲಿ ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ಕೊಡಲಾ ಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ವಿಭಾಗ ಬೆಳೆದ ಹಾಗೆಲ್ಲ ವಿವಿಧ ಉದ್ಯಮಗಳಿಗೆ ತಂತ್ರಕುಶಲ, ಯಂತ್ರಕುಶಲ ಕಾರ್ಮಿಕರು ದೊರೆಯುವರು. ಅದು ಉದ್ಯಮಗಳ ಕಾರ್ಯ ಕ್ಷಮತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು. ಸ್ತ್ರೀಶಿಕ್ಷಣವು ಅಲಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವಿಭಾಗ ವಾಗಿದೆ. ಸ್ತ್ರೀಸಹಜ ಶಿಕ್ಷಣ ದೊರೆವ ಜೊತೆಗೆ ಅವರಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣವೂ

ದೊರೆನ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ನಾಗರಿಕತ್ವದ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಸಂಯಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವುದು.

ಈ ಎಲ್ಲ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಕೇಂದ್ರವು ಮೊಸಲಾಗಿರಿಸಿದ ೩೯ ಕೋಟಿಯಲ್ಲಿ ೨೦ ಕೋಟಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಪೂರ್ವದ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ, ೨-೯೨ ಕೋಟಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ, ೧೧ ಕೋಟಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ, ೧ ಕೋಟಿ ಯುವಕ ಶಿಬಿರಗಳು, ಶ್ರಮಶಿಬಿರಗಳಿಗೆ, ವಿಭಾಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ೪ ಕೋಟಿ ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಇಟ್ಟಿದೆ. ಆಯಾ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆದಾಯ ಒಲವುಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಆಯಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅವರು ಹೆಚ್ಚು ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ವಹಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯಗಳು ಒಟ್ಟು ೧೧೭ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ವೆಚ್ಚದ ಅಂದಾಜುಮಾಡಿದೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಐದು ವರ್ಷದ ಕೊನೆಗೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ೧೭ ಶತಾಂಶ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗುವರು. ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ೧೮ ಶತಾಂಶ ಹೆಚ್ಚುವರು. ತಾಂತ್ರಿಕ ಟೆಕ್ನೋಲೋಜಿಕ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ೫೭ ಶತಾಂಶ ಹೆಚ್ಚುವರು. ನೂರಕ್ಕೆ ೧೫ರಷ್ಟು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಕರು, ೫೪ ಶತಾಂಶ ಮಾಲೋದ್ಯೋಗ ಶಿಕ್ಷಕರು ಹೆಚ್ಚಾಗುವರು.

ಕಾರ್ಮಿಕರು

ಕಾರ್ಮಿಕರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎರಡು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಬೇಕು: ಕಾರ್ಮಿಕವರ್ಗದ ಕಲ್ಯಾಣ ಮತ್ತು ದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿರತೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಗತಿ. ಕಾರ್ಮಿಕರ ಮೂಲಭೂತ ಆವಶ್ಯಕತೆಗಳಾದ ಆಹಾರ, ಅರಿವು, ವಸತಿ ಪೂರೈಸಲ್ಪಡಬೇಕು. ಆರೋಗ್ಯಸೇವೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಭವೃತೆ, ಶಿಕ್ಷಣಾನುಕೂಲತೆ, ಏನೋದವಿಹಾರ ಸೌಕರ್ಯ ಇವುಗಳನ್ನು ಅವನು ಪಡೆಯಬೇಕು. ಕೆಲಸದ ಪರಿಸರವು ಅವನ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವಂತೆ ಮತ್ತು ಉಳಿದ ಅಸಫಾತಗಳಿಂದ ಸಂರಕ್ಷಿಸುವಂತೆ ಇರಬೇಕು. ಗೌರವಾದರದಿಂದ ಅವನನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅವನಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಅನ್ಯಾಯವಾದರೆ ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತ ಅನ್ಯಾಯವಿಚಾರಣೆಗೆ ಅವಕಾಶವಿರಬೇಕು. ತನ್ನ ಹಕ್ಕು ಹಿತಸಂಬಂಧ

ಗಳನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಂಘಟನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನ್ಯಾಯಬದ್ಧ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವ ಆಸ್ಪದವಿರಬೇಕು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಈ ಎಲ್ಲ ಹಕ್ಕುಗಳು ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಆಶ್ವಾಸಿತವಾಗಿವೆ. ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗರೂಕವಾಗಿವೆ. ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿ, ಟ್ರೇಡ್ ಯುನಿಯನ್, ಹಾಗೂ ಅಪಾಯ ಮತ್ತು ಮರಣಗಳಿಗಾಗಿ ಪರಿಹಾರಗಳು ಬಹು ಕಾಲದಿಂದಲೂ ನಡೆದುಬಂದಿವೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ನಂತರ ಪ್ರಗತಿಯು ಭರದಿಂದ ಸಾಗಿದೆ. ವಸತಿ ಮತ್ತು ಭೂಮಿ ಇಲ್ಲದ ಒಕ್ಕಲುತನ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗಾಗಿ ಎಂದು ೬-೭೪ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಯೋಜನೆಯ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದೆ. ಈ ಉಪಾಯಗಳಿಗಾಗಿ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಂದ ಸಮಾಧಾನಕಾರಕ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯುಂಟಾಗಿದೆ. ಆಂತರಿಕ ಜಗಳಗಳನ್ನು ಆಂತರಿಕವಾಗಿಯೇ ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಭರವಸೆಯುಂಟಾಗತೊಡಗಿದೆ. ಬೆಲೆಗಳ ಏರಿಕೆ, ಉದ್ಯಮಗಳ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿ ತಡೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಜೀವನ ಮಟ್ಟವು ಏರಿಬಹುದಾಗಿತ್ತು.

ಬಂಡವಲುದಾರರು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಮಿಕರು ಇವರ ನಡುವೆ ಸಾಮರಸ್ಯವು ಖಾಸಗಿ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ. ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಶಾಂತಿ ಸಮಾಧಾನದ ಮೇಲೆ ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿ ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಯಜಮಾನ-ಸೇವಕ ಸಂಬಂಧವು ಒಂದು ಬಗೆಯ ಪಾಲುಗಾರಿಕೆಯ ಹಾಗೆ. ಶ್ರಮಜೀವನದ ಬಗ್ಗೆ ಗೌರವ ಇರಬೇಕಾದುದು ಅಗತ್ಯ. ವ್ಯಾಜ್ಯಗಳು ಉಂಟಾಗದ ಹಾಗೆ ಯಜಮಾನ ಸೇವಕ ಇವರ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಗೊತ್ತುಮಾಡಲ್ಪಡಬೇಕು. ಉದ್ಯಮದ ಎಲ್ಲ ವರ್ಗದ ನೌಕರರಲ್ಲಿ ಮಧುರ ಬಾಂಧವ್ಯ ಬೆಳೆಯುವಂತೆಯಾಗಬೇಕು. ಪರಸ್ಪರ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಿಂದ ವ್ಯಾಜ್ಯವು ಬಗೆಹರಿಯದಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಮಧ್ಯಸ್ಥಗಾರರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಬಗೆಹರಿಯಿಸಬೇಕು.

ಸರ್ಕಾರದ ಒಡೆತನವಿದ್ದ ಉದ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಲಾಭದ ಆಸೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಆದಕ್ಕಾಗಿ ದುರ್ಲಾಭದ ಪ್ರಶ್ನೆಯೂ ಬರಲಾರದು. ಆದ ಲಾಭವು ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯದಲ್ಲ; ದೇಶದ್ದು. ಇಲ್ಲಿ ನೌಕರನು ಒಂದು

ಬಗೆಯಿಂದ ಯಜಮಾನನೂ ಅಪುದು. ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದಂತೆ ಅವನಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದೇ ಆಗುವುದು. ಖಾಸಗಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಕಿಂತ ಇಲ್ಲಿಯ ವೇತನ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರಕೂಡದು. ಇಲ್ಲಿಯ ಕಾರ್ಯವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಉಳಿದವರಿಗೆ ಮಾದರಿಯಾಗಿರಬೇಕು. ಸಂಚಾಲಕವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳೂ ಇರಬೇಕು. ಕಾರ್ಮಿಕರ ಕಾನೂನುಗಳಿಂದ ಬರುವ ಲಾಭವೆಲ್ಲವೂ ಇವರಿಗೆ ದೊರೆಯಬೇಕು. ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆಯ ಸೌಕರ್ಯಗಳೂ ದೊರೆಯಬೇಕು.

ವಸತಿ

ಇದುವರೆಗೆ ಮನೆಗಳು ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಮೂಲಕ ಕಟ್ಟಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದುವು. ಆದರೆ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ವಸತಿಸೌಕರ್ಯದ ಬೇಡಿಕೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನದ ಫಲವು ಪೂರೈಸದಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳು ಇವೆ. ಬಾಡಿಗೆ ನಿಯಂತ್ರಣವು ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ, ಮತ್ತು ಸರಕಾರವು ವಸತಿಗಳನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೂ ಒಂದು ಕಾರಣ. ಆದರೆ ಮೂಲಕಾರಣ ಯುದ್ಧಜನ್ಯಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಮೂಲಕ ಸಾಮಾನು ಮತ್ತು ಸಾಧನಗಳ, ಶ್ರಮದ ಕೊರತೆ. ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿಯೆ ಜನವಸತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಲೇ ನಡೆದಿದೆ. ವಿಭಜನೆಯ ನಂತರದ ನಿರ್ವಾಸಿತರು ತಂಡವೂ ವಸತಿಯ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿತು.

ಸರಕಾರದ ನೌಕರರಿಗೆ ವಸತಿಯ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿಬಂತು. ಕಡಿಮೆ ಉತ್ಪನ್ನದ ಜನತೆಯು, ಅವರು ಸರಕಾರೀ ನೌಕರರು ಇರದೆ ಇದ್ದರೂ ಅವರಿಗಾಗಿಯೂ ವಸತಿಯ ಏರ್ಪಾಡುಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಬಂತು. ಮುಂಬಯಿ ಯಲ್ಲಿ ಹೌಸಿಂಗ್ ಮೋಡುರ್ನ್ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಬೇಕಾಯಿತು. ಅವರು ಈಗಾಗಲೇ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗಾಗಿ ೭೦೦೦ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ೯೦೦೦ ಮನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಾಸಿತರಿಗಾಗಿ ಕಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಉತ್ತರಪ್ರದೇಶ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಬಗೆಯ ಕಾರ್ಯ ನಡೆದಿದೆ; ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ, ಹೈದರಾಬಾದ್ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಪದ್ಧತಿ ಅನುಸರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಗಳ ಪರವಾಗಿಯೂ ಮನೆಕಟ್ಟುವ ಕಾರ್ಯ ನಡೆದಿದ್ದು ಅವು ಒಟ್ಟು ೧೬೭೭೧ ಮನೆಗಳಾಗಿವೆ.

ಇಷ್ಟಾದರೂ ಇನ್ನೂ ಕೊರತೆ ಬಹುವಾಗಿದೆ. ೩೧ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿಯೂ ೪,೫೦,೦೦೦ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಇನ್ನೂ ವಸತಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದು ಸಮಸ್ಯೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ತೋರುವುದು. ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಜನರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳನ್ನು ತಾವೇ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಸರಿಪಾಠವಿದ್ದದ್ದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ಯೆಯ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿಲ್ಲ.

ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳು

ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಸಮಾನ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ದೊರೆವುದೆಂದು ಆಶ್ವಾಸನ ಕೊಡಲಾಗಿದ್ದರೂ ಅದು ವ್ಯವಹಾರದ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಇಳಿಯಬೇಕಾದರೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಸಹಕಾರವು ಅತ್ಯವಶ್ಯವಾಗಿದೆ. ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣದ ಆವಶ್ಯಕತೆ, ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು, ಮಕ್ಕಳು, ಯುವಕರು, ಕುಟುಂಬ, ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗದವರು ಇವರಿಗಾಗಿ ಇದೆ. ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗದವರು ಕಾರಣಾಂತರಗಳಿಂದ ಹಿಂದುಳಿದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹರಿಜನರು, ಕೋಷ್ಟಕಿತ ಪಂಗಡದವರು, 'ಆಸರಾಧಿಕ ತಂಡ'ದವರು ಸಮಾವೇಶವಾಗುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವರಿಗೆ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಸಂಪರ್ಕವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಗುಡ್ಡಗಾಡಿನಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವರು ಸಂಚಾರೀ ಜೀವನ ಅನುಸರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಸುತ್ತಲೂ ನಾಗರಿಕತೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಇವರ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಜೀವನವು ಕಷ್ಟಮಯವಾಗುತ್ತಲಿದೆ. ಅವರ ಜೀವನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಅವರೂ ಅವರಿಗೆ ಆಧುನಿಕ ಸೌಕರ್ಯ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಕರಣ ಹದಿನೂರು

ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು, ಪುನರ್ನಿವೇಶನ

ನಿರ್ವಾಸಿತರ ಪುನರ್ನಿವೇಶನ:

೧೯೪೭ರ ಆಗಸ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ದೇಶವಿಭಜನೆಯಾದ ಕೆಲವು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಸುಮಾರು ೫೦ ಲಕ್ಷ ಹಿಂದುಗಳು ಮತ್ತು ಶಿಖರು ಪಶ್ಚಿಮ ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಬಿಟ್ಟು ಬರಬೇಕಾಯಿತು. ಪೂರ್ವ ಪಾಕಿಸ್ತಾನದಿಂದ ೧೫ ಲಕ್ಷ ಹಿಂದುಗಳು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದರು; ೧೯೫೦ರ ಸುಮಾರಕ್ಕೆ ಮತ್ತೆ ೧೦ ಲಕ್ಷ ಹಿಂದುಗಳು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿ ಬಂದರು. ಪೂರ್ವ ಪಾಕಿಸ್ತಾನದಿಂದ ಜನ ಬರುವುದು ಇನ್ನೂ ನಡೆದೇ ಇದೆ. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಲದಲ್ಲಿ ೨೧ ಲಕ್ಷ ನಿರ್ವಾಸಿತರು ಇದ್ದಾರೆ. ಇವರೆಲ್ಲ ಕಲಿಕತ್ತೆಯ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಆ ರಾಜ್ಯದ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ದೊಡ್ಡ ಭಾರ ಬಿದ್ದಿದೆ.

ಪಂಜಾಬ, ವೆಪ್ಪು, ರಾಜಸ್ಥಾನ, ದಿಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಲಿಮರು ತೆರವುಮಾಡಿ ಹೋದ ಒಕ್ಕಲುತನ ಭೂಮಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಇದ್ದಿತು. ಈ ಪ್ರದೇಶ ವನ್ನು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ವಹಿಸಿಕೊಂಡು, ಅನೇಕ ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ಯೋಜಿಸಿ, ಪಶ್ಚಿಮ ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ನಿರ್ವಾಸಿತರಿಗೆ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಪುನರ್ನಿವೇಶನದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿತು. ಪಶ್ಚಿಮಪಾಕಿಸ್ತಾನದಿಂದ ಬಂದ ಪಂಜಾಬಿಗಳನ್ನು ಪಂಜಾಬದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಲಾಯಿತು. ಪಶ್ಚಿಮಪಾಕಿಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಇವರು ೩೯ ಲಕ್ಷ ಎಕರೆ ಭೂಮಿ ಬಿಟ್ಟುಬಂದಿದ್ದರು; ಇಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಲಿಮರು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿದ್ದುದು ೨೪ ಲಕ್ಷ ಎಕರೆ ಭೂಮಿ ಮಾತ್ರ ಇದ್ದಿತು. ಇವರ ನೆಲಸಿಕೆಗೆ ಕಡಿಮೆಯಾದ ೧೫ ಲಕ್ಷ ಎಕರೆಯನ್ನು ಅವರವರ ಅಲ್ಲಿಯ ಆಸ್ತಿಗಾತ್ರದ ಪ್ರಮಾಣದ ಮೇಲೆ ಕಡಿಮೆಮಾಡಲಾಯಿತು. ೧೦ ಎಕರೆ ಇದ್ದವರಿಗೆ ೨೫ ಶತಾಂಶ ಕಡಿತ, ಹೆಚ್ಚು ಇದ್ದವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿತ, ತೀರ ಹೆಚ್ಚು ಇದ್ದವರಿಗೆ- ೧೦೦೦ ಎಕರೆ

ಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಇದ್ದವರಿಗೆ ೯೫ ಶತಾಂಶದ ವರೆಗೂ ಕಡಿತ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಈ ೩೪ ಲಕ್ಷ ಎಕರೆಯನ್ನು ಅರೆಶಾಶ್ವತ ಪದ್ಧತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ೫ ಲಕ್ಷ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಹಂಚಲಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವಾಗ ಸುಮಾರು ೭೭೦೦೦ ಒಕ್ಕಲುತನ ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾನ ಬಿಡಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಇವರು ದೇಶ ಬಿಟ್ಟು ಹೋದ ಮುಸ್ಲಿಮರ ರೈತರೆಂದೋ ಲಾವಣಿಕಾರರೆಂದೋ ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರಿಗೆ ಪಶ್ಚಿಮಪಾಕಿಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಹೊಲಗಳೇನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇವರಲ್ಲಿಯ ಸುಮಾರು ೩೩೦೦೦ ಜನರನ್ನು ಸಂಜಾಬ, ಪೆಪ್ಸುಗಳಲ್ಲಿ ಲಾವಣಿ ದಾರರೆಂದು ಒಳಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ; ಉಳಿದವರನ್ನು ಸಮಾವೇಶಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಬಗ್ಗೆ ಆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಆಶ್ಚರ್ಯನಕೊಟ್ಟಿವೆ.

ಪಶ್ಚಿಮ ಪಾಕಿಸ್ತಾನದಿಂದ ಬಂದ ಸಂಜಾಬಿಗಳಲ್ಲದ ಜನರ ಸಲುವಾಗಿ ಬೇರೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ೫,೭೫೦೦ ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ರಾಜಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಲಾಯಿತು. ೧೯೫೧ರಲ್ಲಿ ೧೨೭೪೫ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಹೊಲಗಳನ್ನು ಕೊಡಮಾಡಿದರೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ೪೦೦೦ದಷ್ಟು ಕುಟುಂಬಗಳು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ದುವು. ಉಳಿದವರು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಉದ್ಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದು ಈ ಭೂಮಿ ಸಾಗುಮಾಡುವ ಹವ್ಯಾಸ ಬೇಕಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಂಡುಬಂದಿತು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪಶ್ಚಿಮ ಪಾಕಿಸ್ತಾನದಿಂದ ಬಂದ ಒಕ್ಕಲಿಗರು ನೆಲವಲ್ಪಟ್ಟಂತಾಯಿತು. ೧೯೫೧-೫೨ರ ಕೊನೆಯ ವರೆಗೆ ಈ ಜನರಿಗೆ ಎತ್ತು ಕೊಳ್ಳಲು, ಮೇವು, ಬೀಜ ಒಕ್ಕಲುತನ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಸುಮಾರು ೮ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಸಾಲ ಕೊಡಲಾಯಿತು.

ಪೂರ್ವಪಾಕಿಸ್ತಾನದಿಂದ ಎತ್ತಿಬಂದ ೪೭೦೦೦೦ ಗ್ರಾಮವಾಸಿ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ೩೩೦೦೦೦ ಕುಟುಂಬಗಳ ಪುನರ್ನೇಲಮವಿಕೆಡು ಪೂರ್ವದ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಿದೆ. ಅವರು ಒಕ್ಕಲುತನ ಮತ್ತು ಆನುಷಂಗಿಕ ವ್ಯವಸಾಯಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವರು. ಇವರಿಗಾದರೂ ಸುಮಾರು ಎಂಟು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಸಹಾಯಧನ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ೧೯೫೨-೫೩ರಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ೫೦೦೦೦ ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು, ೧೯೫೩-೫೪ರಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ೨೫೦೦೦ ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ಪುನರ್ನೇಲಮವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ೧೦ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ವೆಚ್ಚವಾಗುವುದು.

ಇತ್ತೀಚೆ ಪೂರ್ವಪಾಕಿಸ್ತಾನದಿಂದ ಜನ ಮತ್ತೆ ಎತ್ತಿ ಬರದಿದ್ದರೆ ೧೯೫೩-೫೪ ರಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆಬಂದಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ಗ್ರಾಮನಿರ್ವಾಸಿತರನ್ನು ನೆಲೆಸಿದಂತಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಪಶ್ಚಿಮಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ಪುನರ್ನಿಲಸುವಿಕೆ ಜಟಿಲವಾದ ಸಮಸ್ಯೆಯಂತಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೋದ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಬಂದ ಜನರ ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಬಹಳ ಇದೆ. ಪಶ್ಚಿಮ ಪಾಕಿಸ್ತಾನದಿಂದ ಬಂದ ಜನರಲ್ಲಿ ಇದು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡುಬಂತು. ಇಲ್ಲಿಂದ ಪಾಕಿಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಹೋದ ಮುಸ್ಲಿಮರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಾರ್ಮಿಕರು, ಕೈ ಕೆಲಸದವರು ಆಗಿದ್ದು ಪಣ್ಣಿ ಆವಾಸದವರು ಆಗಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಎತ್ತಿ ಬಂದವರು ಔದ್ಯಮಿಕ ಬಂಡವಲುದಾರ, ವ್ಯವಹಾರಸ್ಥ, ಅಂಗಡಿಕಾರ, ಕಾರ ಕೊನ, ಮುಂತಾದವರು ಆಗಿದ್ದರು. ಅವರ ಜೀವನಮಟ್ಟ ಹೆಚ್ಚಿನದು ಆಗಿದ್ದಿತು. ಪಾಕಿಸ್ತಾನದಿಂದ ಬಂದ ಸುಮಾರು ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಲಕ್ಷ ಜನರಿಗೆ ಪಶ್ಚಿಮಗಳಲ್ಲಿ ವಸತಿ ಬೇಕಾಗಿದ್ದಿತು. ಸರ್ಕಾರದವರು ವಸತಿಯ ಸೌಕರ್ಯ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿ ೧೯೫೨ ರಷ್ಟರಲ್ಲಿ ೧೫೦,೦೦೦ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರು; ಇದಕ್ಕೆ ೩೮ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ವೆಚ್ಚವಾಯಿತು. ಮುಂದಿನ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ೨೧ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ವೆಚ್ಚದಿಂದ ಇನ್ನೂ ೫೦,೦೦೦ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಪೂರ್ತಿಯಾಗುವಾಗ ಸುಮಾರು ೮೦ ಲಕ್ಷ ನಿರ್ವಾಸಿತರಿಗೆ ವಸತಿ ಒದಗಿಸಿದಂತಾಗುವುದು. ೧೫ ಲಕ್ಷ ಜನರು ಈಗಾಗಲೇ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿದ್ದ ಮುಸ್ಲಿಮರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾವೇ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಜನತೆಯನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸಿದರೆ, ಪಶ್ಚಿಮ ಪಾಕಿಸ್ತಾನದಿಂದ ಬಂದ ನಿರ್ವಾಸಿತರು ೧೯೫೩-೫೪ ರಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ವಸತಿಯ ಏರ್ಪಾಡು ಆದಂತಾಗುವುದು. ಹಾಗೆ ಹೊಸದಾಗಿ ಕಟ್ಟಲಾದ ವಸತಿಗಳು ಈಗಿದ್ದ ನಗರಗಳ ಉಪನಗರಗಳಾಗಿವೆ.

ಇವಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಹತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮಗಳ ನಿರ್ಮಾಣವೇ ಆಗಿದೆ: ಫರೀದಾಬಾದ್, ನಿಲೋಬೇರಿ, ಚಂದಿಗಡ್, ಇವು ಪಂಜಾಬದಲ್ಲಿ ರಾಜಪುರಾ, ತ್ರಿಪುರಿ, ಪೆಪ್ಪುವಿನಲ್ಲಿ ಸರದಾರನಗರ್, ಉಲ್ಲಾಸನಗರ್ ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಿ ಧಾಮ, ಕಚ್ಛದಲ್ಲಿ ಗೋವಿಂದಪುರಿ ಮತ್ತು ಹಸ್ತಿನಾಪುರ ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಲಾಗಿವೆ. ಇವು ೧೯೫೩-೫೪ರಲ್ಲಿ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ೪೮೫ ಜನಕ್ಕೆ ವಸತಿ, ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತವೆ. ನೀಲೋಬೇರಿ ಮತ್ತು ಫರೀದಾಬಾದದಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂಸಹಾಯ-ಸಹಕಾರಿ ಪದ್ಧತಿಯ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ನಡೆದು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿವೆ. ಪಶ್ಚಿಮ ಪಾಕಿಸ್ತಾನದಿಂದ ಬಂದಿದ್ದವರಿಗಾಗಿ ೧೯೫೩-೫೪ ರ ನಂತರ ಯಾವ ಕಟ್ಟಡಗಳ ರಚನೆ ಕಾರಣವಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಚಿಕ್ಕ ಪುಟ್ಟ ಯೋಜನೆಗಳು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಇನ್ನೂ ೪ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಬೇಕು. ಪೂರ್ವವಲಯದಲ್ಲಿ ಪೂರೈಯಾ ಮತ್ತು ಹಬ್ರಾಬೈಗಜಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಹೊಸ ಪಟ್ಟಣಗಳ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿದೆ.

ನಿರ್ವಾಸಿತರಿಗೆ ನೌಕರಿ ಒದಗಿಸಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ೧೯೫೨ರ ಮಧ್ಯದ ವರೆಗೆ ನೌಕರಿ ವಿನಿಮಯ ಶಾಖೆಯು ೧೬೦೦೦೦ ಪಶ್ಚಿಮ ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ನಿರ್ವಾಸಿತರಿಗೆ, ೩೧೦೦೦ ಪೂರ್ವ ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ನಿರ್ವಾಸಿತರಿಗೆ ನೌಕರಿ ಒದಗಿಸಿದೆ. ಗೃಹಶಾಖೆಯಿಂದ ಮತ್ತು ರೈಲ್ವೆಯಿಂದ ಸುಮಾರು ೮೦೦೦೦ ನಿರ್ವಾಸಿತರಿಗೆ ನೌಕರಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ೧೯೫೩ರ ಮಾರ್ಚ್‌ನ ವರೆಗೆ ೬೦೦ ನಿರ್ವಾಸಿತ ಯುವಕರಿಗೆ ಧಂದೆಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡಲಾಯಿತು. ಮಾರ್ಚ್ ೧೯೫೨ರ ವರೆಗೆ ೧೫೮೦೦೦ ಪಶ್ಚಿಮ ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ನಿರ್ವಾಸಿತರಿಗೆ ೪೪೦೦೦ ಪೂರ್ವ ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ನಿರ್ವಾಸಿತರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ಧಂದೆಗೆ ತಲಾ ೫೦೦೦೦ ವರೆಗೆ ಸಾಲಕೊಡಲಾಯಿತು.

ಮುಡುಕರು, ಅಂಗಹೀನರು, ಅನಾಥ ಹೆಂಗಸರು, ಹುಡುಗರು ಆದ ೭೪೦೦೦ ಜನರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರವು ಸರಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ, ಕಸ್ತೂರಬಾ ನಿಧಿಯಿಂದ ಸಹಾಯ ಸಲ್ಲಿಸಿದೆ.

ಮಾರ್ಚ್ ೧೯೫೨ರ ವರೆಗೆ ಸರ್ಕಾರವು ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಾಸಿತರಿಗಾಗಿ ೯೦.೫೪ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಿದೆ. ಮುಂದಿನ ಎರಡು ವರುಷಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ೨೭.೨೧ ಕೋಟಿ, ೨೯.೧೪ ಕೋಟಿ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡುವುದು. ಯೋಜನೆಯ ಕಾಲಾವಧಿ ಪೂರ್ತಿಯಾಗುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಾಸಿತರ ಪುನರ್ನಿಲಸುವಿಕೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡುವ ವಾರ್ಷಿಕ ಭಾರವು ತೀರ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದು.

ಉದ್ಯೋಗ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು:

ಸಶಕ್ತರೂ ದುಡಿಯಲು ಮನಸ್ಸಿದ್ದವರೂ ಅವರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆಯು. ಭಾರತದಂತಹ ಹಿಂದುಳಿದ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನಿರುದ್ಯೋಗಿತರಿಗೆ ಕಾರಣ ಭೂಮಿಯ ಕೊರತೆ, ಬಂಡವಾಳ ಉಪಕರಣಗಳ ಅಭಾವ, ಇತರ ಸಾಂಪತ್ತಿಕ ಸಾಮಗ್ರಿಯ ಕೊರತೆ. ಸರಕುಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕೊರತೆ, ನಿರುದ್ಯೋಗಿತರ ಅಸ್ತಿತ್ವ, ಇವು ಹೊಂದಲಾರದ ಸಂಗತಿಗಳೆಂದು ಅನಿಸಬಹುದು. ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದ ಶ್ರಮಕರ ಪದುಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸರಕುಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ಹೇಗೆ ಎಂಬುದೇ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಸಮಸ್ಯೆ. ನಿರುದ್ಯೋಗಿತರ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯಾಪಕವಾದ ವಿವರಗಳುಳ್ಳ ಅಂಕಿ ಸಂಖ್ಯೆಗಳು ಉಪಲಬ್ಧವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ದೊರೆತ ಮಾಹಿತಿಯಿಂದ ಕಾರಕೂನರು, ಕೌಶಲರಹಿತ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಇವರಲ್ಲಿ ನಿರುದ್ಯೋಗಿತರ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ ಎಂದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯೂ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಕಾರಣ; ಗ್ರಾಮ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಕುಗ್ಗಿರುವುದು, ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯಮಗಳ ಬೆಳೆಗೆಯಾಗದಿರುವುದು, ನಿರ್ವಾಸಿತರು, ಇವೆಲ್ಲವೂ ನಿರುದ್ಯೋಗಿತರಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವಾಗಿವೆ.

ಗಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು ಈ ಯೋಜನೆಯ ಒಂದು ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಹಿರಿ-ಕಿರಿ ನೀರಾವರಿ ಕಾರ್ಯಗಳು, ಬೀಳುಬಿದ್ದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮರಳಿ ಪಡೆವುದು, ಗ್ರಾಮ ಕೈಗಾರಿಕೆ, ಗುಡಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಪುನರುಜ್ಜೀವಿಸುವುದು, ಇವು ಗ್ರಾಮಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಕಲ್ಪಿಸಲು ಸಹಾಯಕವಾಗಿವೆ. ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಿರುದ್ಯೋಗಿತರ ಅರ್ಥೋದ್ಯೋಗಿತರ ಸಮಸ್ಯೆಯೂ ತೀವ್ರವಾಗಿದೆ. ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತಡ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಜನ ನೌಕರಿಗಾಗಿ ಪಟ್ಟಣಗಳಿಗೆ ಬರುವರು. ಕೌಶಲರಹಿತ ಕೆಲಸ, ಮನೆಗೆಲಸಗಳಿಗೆ ತೀವ್ರ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಕೂಲಿ ತೀರ ಕಡಿಮೆ. ಇದ್ದ ದೊಡ್ಡ ಉದ್ಯಮಗಳ ವಿಕಾಸ, ಹೊಸ ಉದ್ಯಮಗಳ ಪ್ರಾರಂಭ ಇದರಿಂದಲೇ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಪರಿಹಾರವಾಗಬೇಕು. ಕಿರಿ ಉದ್ಯಮಗಳ ವಿಕಾಸದ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಆಸ್ಪದ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಯೋಜನೆಯಿಂದ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗವು ಹೆಚ್ಚಾಗುವುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಇದರಿಂದ ನೋಡಬಹುದು:

೧ ಸಣ್ಣ ದೊಡ್ಡ ಉದ್ಯಮಗಳು	೪ ಲಕ್ಷ ಜನರಿಗೆ
೨ ಹಿರಿ ನೀರಾವರಿ ವಿಸ್ತೃತ ಯೋಜನೆಗಳು	೨.೫ ಲಕ್ಷ ಜನರಿಗೆ
೩ ಒಕ್ಕಲುತನ	
i) ನೀರಾವರಿ ಪ್ರದೇಶವಿರುವ	೧೪ ಲಕ್ಷ
ii) ಕೆರೆ ದುರಸ್ತಿ	೧.೫ ಲಕ್ಷ
iii) ಬೀಳು ಭೂಮಿ ಪಡೆವುದರಿಂದ	೭.೫ ಲಕ್ಷ
೪ ಕಟ್ಟಡ	೧ ಲಕ್ಷ
೫ ಮಾರ್ಗಗಳು	೨ ಲಕ್ಷ
೬ ಗುಡಿ ಕೈಗಾರಿಕೆ	೨೦+೩೬ ಲಕ್ಷ ಜನರಿಗೆ ಪೂರ್ಣ ಉದ್ಯೋಗ ದೊರೆಯುವುದು.
೭ ಸಾರಿಗೆ ಮುಂತಾದ ಸೇವೆ	ಹೆಚ್ಚು ಉದ್ಯೋಗ ದೊರೆಯುವುದು ಆದರೆ ಅಂದಾಜು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ.

ಯುದ್ಧ ಜನ್ಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಮೂಲಕ, ಕಲಿತವರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ದೊರೆಯಿತು. ಆದರೆ ಯುದ್ಧಾನಂತರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಕೆಟ್ಟಿತು. ಉದ್ಯಮಗಳ ವಿಕಾಸವಾದಂತೆ ಈ ಜನರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಉದ್ಯೋಗ ದೊರೆಯುವುದು. ಕಲಿತವರು ಸ್ವತಂತ್ರ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿಯೂ ತೊಡಗಬೇಕು. ೫೦೦ ರಿಂದ ೫೦೦೦ ಬಂಡವಾಲಿನ ಉದ್ಯಮಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಸರಕಾರವು ತಯಾರಿಸುವುದು. ಉತ್ಪಾದಕಗಳಿಗೆ ಬಂಡವಲು ಸಾಲವನ್ನು ಕೊಡುವುದು. ಇದರಿಂದ ಇಂದು ಬೃಹದಾಕಾರ ತಾಳಿರುವ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯು ತನ್ನ ತೀವ್ರತೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಂದು ಆಶಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಕರಣ ಹದಿನಾಲ್ಕು

ಸಮಾಲೋಚನೆ

ಇದು ಭಾರತದ ಪ್ರಥಮ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯಲಾಗದು. ಭಾರತವು ಸ್ವತಂತ್ರವಾದುದರಿಂದ ಈಚೆಗೆ ಅದು ಎಮರಿಸ ಬೇಕಾದ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರ ಒದಗಿಸಿದ ರೀತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಈ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯ ಗುಣದೋಷಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸಬೇಕು. ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಬೇಕು. ವಿಶಾಲವಾದ ದೇಶ, ಮಿತಿಮೀರಿದ ಜನಸಂಖ್ಯೆ, ನಿರಕ್ಷರಗಳ ನಾಡು; ಸಂಪ್ರದಾಯ ಭಾವಿಕತನದ ಬೀಡು. ನೂರೈವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ಪರಾಡಳಿತದಿಂದ ಶೋಷಿತ ರಾಷ್ಟ್ರ. ಸಂಖ್ಯಾಬಲ ಸಂಪತ್ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಬಲವೇ ಬಲ. ಉಳಿದ ಎಲ್ಲ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಹಿಂದುಳಿದ ದೇಶ; ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ ರಾಷ್ಟ್ರ. ಈ ವಿಶೇಷ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತವು ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆ ರಚಿಸಿತು.

ಯೋಜನೆಯು ಒಂದು ಹಂಚಿಕೆ. ಕಾರ್ಯದ ಯಶಸ್ಸು ಈ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುವಾಗ, ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಮಾರ್ಪಾಟು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಅನುಕೂಲವಿರುವುದರಿಂದ ಯೋಜನೆಯ ಯಶಸ್ಸು ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ಮೇಲೆಯೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅವಲಂಬಿಸಿರುವುದು. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಪದ್ಧತಿ ಇರುವುದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದ ಆಡಳಿತವರ್ಗದವರಲ್ಲದೆ, ಸಾಮಾಜಿಕರ ಸಹಕಾರವೂ ಕೂಡ ಅವಶ್ಯ. ಎರಡೂ ಕಡೆಯಿಂದ ದೇಶದ ಹಿತದ ದೃಷ್ಟಿಯು ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುವಂತಾದರೆ, ಯೋಜನೆಯು ಅಸೇಕ್ಷಿಸಿದ ಕೆಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರತಿಫಲವೇ ಒದಗಿಬರುವದು. ಆದರೆ, ದೇಶ ನಮ್ಮದು; ಸರ್ಕಾರ ನಮ್ಮದು; ರಾಷ್ಟ್ರ ನಮ್ಮದು; ಸರ್ಕಾರ ಮಾಡುವುದು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಎಂದು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿ ಭಾವನೆಯು ಜಾಗರೂಕವಾಗದ

ಹೊರತು, ಉತ್ಪಾಹ ಶಕ್ತಿ-ತ್ವಾಣವಿಲ್ಲದೆ ಕಾರ್ಯವಾಗದು. ಆಳರಸರ ಅಧಿರಾಯತನದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಮರಗಟ್ಟಿದ ಮನಸ್ಥಿತಿ ಒಂದೆಡೆ; ಸರಕಾರವೇ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಿ, ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ. ಈ ಮನಸ್ಥಿತಿ ಭಾವನೆಗಳು ಬದಲಾಗುವ ಹಾಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಚಾರ-ಶಿಕ್ಷಣವಾಗಲಿಲ್ಲವೇನೋ ಎಂದೆನ್ನಿಸುವುದು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ನಂತರ ಆಗಬೇಕಾಗಿದ್ದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾವನೆಯ ವಿಶಿಷ್ಟ ಜಾಗೃತಿ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಹೋರಾಟದ ದೃಷ್ಟಿಯಿದ್ದಿತು. ಈಗಿನದು ವಿಧಾಯಕ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಪಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯ ನಾಗರಿಕನು ತಾನು ಒಂದು ಸ್ವತಂತ್ರದೇಶದ ನಾಗರಿಕನು ಎಂಬ ಭಾವನೋದ್ದೀಪಿತನು ಮಾತ್ರ ಇನ್ನೂ ಆಗಿಲ್ಲ. ಈ ಭಾವನೋದ್ದೀಪನೆ ಎಷ್ಟು ಕಾಲ ವಿಲಂಬವಾಗುವುದೋ ಅಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ಇಂತಹ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಹಕಾರವೆಂಬಿಂತ ಕಾರ್ಯಗಳ ಅಪೇಕ್ಷಿತ ಪ್ರಗತಿ-ಪ್ರತಿಫಲ ದೊರಕಲಾರವು.

ಆದರೆ ಅದರಿಂದ ನಿರಾಶರಾಗಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ವೈಗುಣ್ಯಗಳು ಅನೇಕವಿವೆಯೆಂದು ದೂರುತ್ತ ಕೂಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಅವರಲ್ಲಿ ಗುಣಗಳೂ ಇವೆಯೆಲ್ಲ ! ಯೋಜನೆಯು ರಚಿತವಾಗದಿದ್ದರೆ ವೈಗುಣ್ಯಗಳು ಇಲ್ಲದಾಗುವುದರ ಜತೆಗೆ ಗುಣಗಳೂ ಹೋಗಿ ಇದ್ದ ಸ್ಥಿತಿ ಹದಗೆಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತಲ್ಲ ! ಈಗ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಹದಗೆಡುವ ಮಾತಂತೂ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ; ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಸುಧಾರಿಸುತ್ತ ಹೋಗುವ ನಿಚ್ಚಳ ಭರವಸೆಯಿದೆ. ನಿಶ್ಚಿತ ಮತ್ತು ಅಪೇಕ್ಷಿತ ಫಲ ದೊರೆಯಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುವವರು ಸರಕಾರದ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಮನಮುಟ್ಟಿ ಸಹಕಾರ ಒದವಿಸುವ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಬೇಕು. ಪ್ರಜಾ ಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಹೆಕ್ಕುಗಳ ಸೂಕ್ತನಕಂತ ಕರ್ತವ್ಯದ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದೆಂಬುದನ್ನು ಮನದೊಂದು ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತರಾಗಬೇಕು. ಸರಕಾರದ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಎಂದು ಸರಕಾರದ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಬಟ್ಟು ತಿವಿಯುವವೊದಲು ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ನಾವು ಪಾಲಿಸಿದ್ದೇವೆಯೆ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ನಾಗರಿಕನೂ ಉತ್ತರ ಕೊಡಬೇಕು. ಈ ಉತ್ತರದ ಮೇಲೆ ದೇಶದ ಉತ್ತರೋತ್ತರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅವಲಂಬಿಸಿರುವುದು.

ಯೋಜನೆಯಿಂದ ನೂರಕ್ಕೆ ನೂರು ಯಶಸ್ಸು ಬರುವುದಿಲ್ಲೆಂದು ತಿಳಿ ಯೋಣ. ಉಂಟಾದ ಯಶಸ್ಸಿನಿಂದ ಬರುವ ಪ್ರತಿಫಲವನ್ನು ಬೇಡೆನ್ನು ವವರು ಯಾರಾದರೂ ಇರಬಹುದೆ ? ನಿರಾವರಿ-ವಿದ್ಯುತ್ ಯೋಜನೆಗಳು ಪೂರ್ತಿಯಾಗುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅದರಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಒಕ್ಕಲುತನ ಮತ್ತು ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಹೆಚ್ಚಳದ ಲಾಭವು ದೇಶಕ್ಕೆ ಆಗತೊಡಗು ವುದು. ಎಷ್ಟುತ ಒಕ್ಕಲುತನ ಕ್ಷೇತ್ರ, ತೀವ್ರತಮ ಪದ್ಧತಿಗಳು, ಯಾಂತ್ರಿಕ ಸಲಕರಣೆಗಳು, ಗೊಬ್ಬರ, ಸುಧಾರಿಸಿದ ಬೀಜ, ಮುಂತಾನವುಗಳಿಂದ ಉತ್ಪಾ ದನೆ ಹೆಚ್ಚದೆ ಏನು ಮಾಡಿತು ? ಗ್ರಾಮಜೀವನದಲ್ಲಿ ಒಕ್ಕಲುತನದ ಸುಧಾ ರಣೆಯಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ನವಜೀವನದ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ, ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಗಾರಿಕೆ ಗಳು, ಕಿರಿ ಉದ್ಯಮಗಳು ಬೆಳೆದು ಗ್ರಾಮದ ಸಂಪತ್ತಿ ಬೆಳೆಯುವುದಿಲ್ಲವೆ ? ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದ ಗ್ರಾಮದ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆಯು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಮತ್ತೆ ಲಭಿಸಿ ಸಮೃದ್ಧ ಗ್ರಾಮಜೀವನ ರೂಪಿತವಾಗಲಾರದೆ? ಗ್ರಾಮಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾದ ಹಾಗೆಲ್ಲ ಪಟ್ಟಣಗಳ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಸರಿಯಾಗಿ ಆಗುವುದು. ಒಕ್ಕಲುತನ ಮತ್ತು ಉದ್ಯಮಗಳು ಕುದುರಿಕೊಂಡು ಗ್ರಾಮಗಳು ಮತ್ತು ಪಟ್ಟಣಗಳು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ ದೇಶದ, ನಾಗರಿಕರ ಜೀವನಮಟ್ಟ ಹೆಚ್ಚಿದದ್ದೀತೆ ? ಹೆಚ್ಚಿದ ಜೀವನಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ, ಸಮಾಜಕಲ್ಯಾಣ ಕಾರ್ಯಗಳು ಹೊಸ ರೂಪ ಪಡೆದು ಜೀವನವಿಕಾಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆ ? ಈ ಬಗೆಯ ಸುಧಾರಿಸಿದ ಜೀವನ ಒದಗಿಬರಲು ಯಾವ ಬಗೆಯ ಶಾಶ್ವತ ತಳಹದಿ ಹಾಕಬೇಕಾಗಿತ್ತೋ ಆ ಬಗೆಯ ಭದ್ರ ವಾದ ತಳಹದಿ ಭಾರತದ ಆರ್ಥಿಕರಂಗದಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಥಮ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ಹಾಕಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ತಳಹದಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯ ಕಟ್ಟಡ ವನ್ನೇ ಕಣ್ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡವರಿಗೆ ಕಾಣದು. ಆದರೆ ತಳಹದಿ ಇಲ್ಲದೆ ಭದ್ರ ವಾದ ಕಟ್ಟಡ ಹೇಗೆ ಕಟ್ಟಲಾರದಿತು ? ಮುಂದಿನ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಭದ್ರ ತಳಹದಿ ಒದಗಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಈ ಯೋಜನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿರು ವುದರಿಂದ ಪಾರಿಣಾಮಿಕ ಪ್ರತಿಫಲದ ಗಾತ್ರ-ಗಾಂಭೀರ್ಯ-ವೈಭವಗಳು ಈ ಯೋಜನೆಯ ಕಾಲಾವಧಿ ಮುಗಿದಾಗ ಎದ್ದುಕಾಣದಿದ್ದರೆ ಮಿಡುಕಲೇ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

ಭಾರತದ ಭವಿಷ್ಯತ್ ಜೀವನದ ಬೆಳೆಗೆ ಈ ಯೋಜನೆಯು ಒಳ್ಳೆಯ ಬುನಾದಿಯಾಗಿದೆ. ಭಾರತದ ಜೀವನವು ಸಚೇತನವಾಗಲಿದೆ; ಸಾಮಾಜಿಕ ಪಡಿಸದರುಗಳಲ್ಲಿಯ ಹಳೆಯ ಕೊಳೆ ಹೊರಗೆಹೋಗಿ ನವಜೀವನ ಕೊನರಲಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯು ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಳೆ ತೆಗೆವುದೂ ಕಳೆ ತರುವುದೂ ಎರಡು ಕಾರ್ಯ ಸಮಕಾಲೀನವಾಗಿರುವುವು. ಇದರಿಂದ ಎಂದಿಲ್ಲದ ತೊಡಕುಗಳೂ ಉದ್ಭವಿಸುವುವು. ಭೂಸುಧಾರಣೆಯು ಮಹತ್ವದ ಉಪಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ. ಭೂಒಡೆಯರು ಪೂರ್ವಾರ್ಜಿತ ಸೊತ್ತಿಂದು ಅದರ ಮೇಲೆ ಕೈಯೂರಿ, ಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ತಳಕಿತ್ತಿ ಪಟ್ಟಣ ಸೇರಿ ಐಷಾರಾಮಿಗೆ ಬಲಿಯಾಗಿ, ಹೊಲಗಳನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡಿ ರೈತರನ್ನು ಹಿಂಡಿದ್ದರು; ಭೂಮಿಯು ಫಲಹೀನವಾಗಿದ್ದಿತು. ತಮ್ಮಾಲಕ ನೇಶವು ಬತವಾಗತೊಡಗಿದ್ದಿತು. ಇದನ್ನು ತಡೆಯಲಾಗಿದೆ. ದುಡಿದವರಿಗೆ ದುಡಿತದ ಫಲ ದೊರೆಯಬೇಕು ಎಂಬ ತತ್ವದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಭೂಸುಧಾರಣೆ ನಡೆದಿದೆ. ಭೂಮಿಯ ಆಸರ ಅವಶ್ಯಕವಿದ್ದವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಭೂಮಿ, ಆಸರ ಬೇಕಾಗಿದ್ದವರಿಗೆ ಭೂಮಿ. ಕೇವಲ ಒಡೆತನದ ಅಧಿಕಾರ ಬೇಕಾಗಿದ್ದವರಿಗೆ ಭೂ ಒಡೆತನ ಸಲ್ಲದು ಎಂಬುದು ಇದರಲ್ಲಿಯ ಧ್ವನಿ. ಈ ಸುಧಾರಣೆಯು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಹಿತದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಒಳಿತೇನೋ ಸರಿ. ಆದರೆ, ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಅಪೇಕ್ಷಿತ ಕಾರ್ಯ ಸಾಧಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗರೂಕತೆ ವಹಿಸ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಒಬ್ಬನ ಕೈಯಿಂದ ಕಸಿದುಕೊಂಡು ಇನ್ನೊಬ್ಬನ ಕೈಗೆ ಕೊಡುವಾಗ, ಆಯತ್ತವಾಗಿ ಬಂದಿತೆಂದು ಅವನು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಅನಾಸ್ಥೆ ತಾಳುವಂತಾದರೆ, ಈ ಸುಧಾರಣೆಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಾನಿಯೇ ಆಗುವುದು. ಭೂ ಒಡೆಯರ ಅನಾಸ್ಥೆಯೇ ಈ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಮೂಲ ಕಾರಣವೆಂಬುದನ್ನು ಅರಿತಾಗ ಕೇವಲ ಹಸ್ತಾಂತರವಾಯಿತೆಂದಾಗದೆ ಈ ಅನಾಸ್ಥೆಯು ಇಲ್ಲದಂತೆ ಆಯಿತು ಎಂಬ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬರುವ ಹಾಗೆ ಸರಕಾರವು-ಹಸ್ತಾಂತರದ ಸಾಹಸ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಸರಕಾರವು- ತನ್ನ ಸತ್ತಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಕೂಡ ಕ್ರಮ ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದೇ ಮಾತು ಭೂಮಿಯಿಲ್ಲದ ದುಡಿಮೆಯಾಳುಗಳಿಗೆ ಭೂಮಿ ಕೊಡುವಾಗ ಲಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ಯಾವುದೊಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪ್ರಮಾಣದ ಬೆಳೆ ಬರಬೇಕೆಂದು

ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು. ಅಲಕ್ಷ್ಯದಿಂದ ಆ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾದರೆ ಅವರಿಗೆ ದಂಡನೆಯಾಗಬೇಕು. ಈ ತರಹದ ಹೆದರಿಕೆ ಬೆದರಿಕೆ ಹಾಕುವುದು ತರವಲ್ಲ ವೆಂದು ಯಾರೂ ಹೇಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಭೂಸುಧಾರಣೆ ಮಾಡುವಾಗ ದೇಶದ ಹಿತವನ್ನೇ ಕಣ್ಣು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವಾಗ, ಯಾರಿಗೂ ಸೊಪ್ಪು ಹಾಕದಿರುವಾಗ, ಆ ಕಾರ್ಯ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಚಿರವಾಗಿ ಬಾಳುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಸಾಮಾನ್ಯ ದಾನ ದಂಡ ಭೇದೋಪಾಯಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದರೆ ಯಾವ ತಪ್ಪೂ ಇಲ್ಲ.

ಒಕ್ಕಲಾತನದಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಗತಿ, ಭೂಸುಧಾರಣೆಯ ಸ್ಥಿತಿಗಳು, ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಆರ್ಥಿಕ ವೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತವೆ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಪತ್ತು ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ ಸಂಪತ್ತು ಹೆಚ್ಚುವುದು ಒಳ್ಳೆಯ ಲಕ್ಷಣ. ಆದರೆ ಹೆಚ್ಚಾದ ಸಂಪತ್ತಿನ ಉಪಯೋಗ ಹೇಗೆ ಆಗಬೇಕು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಎಚ್ಚರ ವಹಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯವೆನ್ನಿಸುವುದು. ಹಳ್ಳಿಗರ ಈಗಿದ್ದ ಮನಸ್ಥಿತಿ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗಳು ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿಯುವಂತಾದರೆ ಅವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣವು ಸದ್ವಿನಿಯೋಗವಾಗುವ ಬದಲು ಘಾತುಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯು ಪೋಷಣೆಗೆ ಉಪಯೋಗವಾಗಿ ಅಸರಾಧಿ ಮನೋವೃತ್ತಿ ಉಂಟಾಗಬಹುದೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಯುದ್ಧದ ಮೂಲಕ, ರಾಷ್ಟ್ರದ ವಿಭಜನೆಯ ಮೂಲಕ ಉಂಟಾದ ಆಹಾರದ ಕೊರತೆಯ ದುರ್ಲಾಭದಿಂದ ಹಳ್ಳಿಗರಲ್ಲಿ ಹಣ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಕೂಡತೊಡಗಿದ್ದುದರ ಪರಿಣಾಮ ಈಗಾಗಲೇ ಕೈತೋರಿದೆ. ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯತಿಗಳ, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಪದ್ಧತಿಯ ಮೇರೆಗೆ ಅಯ್ಯೆಯಿಂದ ರಚಿತವಾಗಬೇಕೆಂದು ಸಾರಿದ್ದು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಒಳ್ಳೆಯ ದಾದರೂ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕವಾಗಿ ನೋಡಿದರೆ ಅದು ವ್ಯಾಜ್ಯಗಳ, ಪಕ್ಷಪಂಗಡಗಳ ಬೆಳೆಗೆಗೆ ತವರಾಗಿದೆಯೆಂದು ಕಂಡುಬರತೊಡಗಿದೆ. ಈ ಬಗೆಯಾಗಿ ಮನಸ್ಸು ಹರಿದಾಡುವಾಗ ಹತ್ತಿರ ಸಂಪತ್ತು ಹೆಚ್ಚಾದರೆ, ಅದೂ ಕೂಡ ಈ ವ್ಯಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷಗಳ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ವ್ಯಯವಾಗುವುದೆಂದು ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಎಚ್ಚರ ವಹಿಸಬೇಕು. ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯ ಸುಧಾರಣೆಯ ಜತೆಗೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿಕಾಸವೂ ಅವರೆ ಜೀವನವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ಎಡೆಯಾಗುವುದು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅಜ್ಜ ನೂತದ್ದು ಮೊಮ್ಮಗನ ಉಡ-

ದಾರಕ್ಕೆಂದು ಕುಲ್ಲಕ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ಹಾಳಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ನೆಮ್ಮದಿಯು ಹದಗೆಟ್ಟು ಹೋಗುವುದು.

ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ಜೀವನಮಟ್ಟವೇರುವುದು. ನಿಜ. ಜೀವನ ಮಟ್ಟ ಎತ್ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಆಶಿಸಿದವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಇದು ಹಿತ ತರುವುದು. ಯಾವನ ಶಿಕ್ಷಣ, ಚಟ, ಹವ್ಯಾಸಗಳು ಅವನನ್ನು ಇದ್ದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಸುಖಿಯಾಗಿಟ್ಟಿರುವುವೋ ಅಂತಹನ ಬೇಡಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ಅವನನ್ನು ಅಸುಖಕ್ಕೆ ಬಲಿ ಕೊಟ್ಟಂತೆಯೇ ಆಗುವುದು. ಸುಖವು ಒಂದು ತಾತ್ವಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಮನಸ್ಥಿತಿ. ಬೇಡಿಕೆ ಪೂರೈಕೆಗಳ ಹೊಂದಿಕೆಯೇ ಸುಖಸಮಾಧಾನದ ಗುರುತು. ಬೇಡಿಕೆಗಳ ಪೂರೈಕೆಯಾಗದೆ ಅತ್ಯುಪ್ಪಿ ಉಂಟಾದಾಗ ಅಸುಖವಾಗುವುದು. ಆಗ ಪೂರೈಕೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿದ ಜೀವನಮಟ್ಟವಿದ್ದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಎಂಬ ಭಾವ ಬರುವುದು. ಅಂತಹ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿದ ಜೀವನಮಟ್ಟದಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸುಖವೇ ಆಗುವುದು. ಆದರೆ ಯಾರು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಭಾವಿಕತನದಿಂದ ಬೆಳೆದು ಕರ್ಮದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯ ದೃಢ ನಂಬಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಿರುವರೋ— ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇಂತಹರೇ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾಕರು— ಅಂತಹರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿದ ಜೀವನಮಟ್ಟದಿಂದ ಬೇಡಿಕೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗುವುವು. ಆದರೆ ಮೂಲಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯೇ 'ಪಾಲಿಗೆ ಬಂದದ್ದು ಪಂಚಾಮೃತ' ವೆಂದಾಗಿರುವ ನೆಮ್ಮದಿಯು ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದು. ಇಂತಹರಿಗೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ತಾತ್ವಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಅಗತ್ಯವು ಉಂಟಾಗುವುದು. ಅವು ಒಂದನ್ನೊಂದು ಹೊಂದಿಕೊಂಡೇ ಬೆಳೆಯಬೇಕು.

ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರಸಾರವಾಗಬೇಕು. ಶಿಕ್ಷಣವೆಂದರೆ ಕೇವಲ ಶಾಲೆ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಶಿಕ್ಷಣವಲ್ಲ. ನಾಗರಿಕ ಜೀವನದ ಬಗ್ಗೆ, ನೆಮ್ಮದಿ ಜೀವನದ ಬಗ್ಗೆ, ಸುಖಜೀವನದ ಬಗ್ಗೆ, ಸಮಾಧಾನದ ಜೀವನದ ಬಗ್ಗೆ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ, ವಿವಿಧ ಮಾರ್ಗದ, ವಿವಿಧ ಹಂತದ, ವಿವಿಧ ವರ್ಗದ ಶಿಕ್ಷಣ ದೊರೆಯಬೇಕು. ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನವು ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟಕ್ರಮದಂತೆ, ಜಾತಿಪದ್ಧತಿಯ ಪ್ರಕಾರ, ಆಶ್ರಮಪದ್ಧತಿಯ ಪ್ರಕಾರ, ಪುರುಷಾರ್ಥ ಪದ್ಧತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಅವು ಧೈಯ ದಾರಿ

ಗಳನ್ನು ಒದವಿಸುತ್ತಿದ್ದುವು; ಪಾಠ-ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಒದವಿಸುತ್ತಿದ್ದುವು ಆದರೆ ಇಂದಿನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹಾಗೆ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಕೂಲತೆಯಿಲ್ಲ. ದೇಶೀಯವಾಗಿ ಬೆಳೆದುಬಂದ ರಾಜಕೀಯ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಜೀವನ ಇಂದಿನ ಗುರಿಯಾಗಿರದೆ ಪರದೇಶೀಯವಾದ, ಪುರಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವಿಕಾಸದ ಮೂಲಕವಾದ ಆಘಾತದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ, ಸಮಾಜವಾದ, ಸಂಘವಾದಗಳ ವಿಚಾರಸರಣಿ ಪ್ರಣಾಲಿಗಳು ಬಂದು ಮೈಸೂರಿಕೊಂಡಿವೆಯೇ ಹೊರತು ರಕ್ತಗತವಾಗಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮದರ ನೆಲ ಗಟ್ಟಿ ಸಡಿಲಿದೆ; ಹೆರವರದು ನಮ್ಮದಾಗಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಮಧ್ಯಂತರ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ, ನಮ್ಮದನ್ನು ಬಿಡೆವು, ಹೊಸದನ್ನು ಬಿಡೆವು ಎಂಬ ಪ್ರಸಂಗಕ್ಕೆ ಬಂದು ಮುಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಅನವಸ್ಥೆಯ ತಾತ್ವಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿದ ಜೀವನಮಟ್ಟದಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯಾಸಮಾಧಾನಗಳು ತಲೆದೋರಿಯಾವು ಎಂದೆನ್ನಿಸದೆ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಅತ್ಯಪ್ಪಿ, ತನ್ಮೂಲಕ ಹೆಚ್ಚಿನ ತುರುಸು, ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೇಡಿಕೆ ಇವೆ ಕಂಡುಕೊಂಡಾವು ಎಂದೆನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಅವಕ್ಕೆ ಇದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ, ರಕ್ತಗತವಾಗಿ ಬಂದ ವಿಚಾರ ಪ್ರಣಾಲಿಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯವಾಗಿಟ್ಟು ಅವುಗಳಿಗೆ ಹೊಸಜೀವನದ ನೀರೆರೆದು ಹೊಸದೃಷ್ಟಿಯುಂಟಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದೆನ್ನಿಸುವುದು. ಇದು ಸಮಾಜ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದಲೇ ಸಾಧ್ಯ.

ಇಂತಹ ಸಮಾಜ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡಲು ಗಾಂಧೀಜಿ ಅನುಸರಿಸಿದ ರೀತಿ ನೀತಿಗಳು ಉತ್ತಮವಾಗಿದ್ದುವು. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯವು ಒಂದು ನೋಟ ತೋರಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಪಾರಿಣಾಮಿಕ ಪ್ರತಿಫಲವು ಬೇರೊಂದು ದೃಶ್ಯ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಪಾರಿಣಾಮಿಕ ದೃಶ್ಯದ ನೋಟವನ್ನು ಅವರು ಎಂದೂ ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅದೇ ಅವರ ಕಣ್ಣುಮುಂದೆ ಸದಾ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕೆಲಸದ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ಎಲ್ಲರ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಾಣುವ ಬೇರಿಗೆ ನೀರೆರೆಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಹೊರತು, ಗಿಡ ಬಿಗಿತು ಹೂ ಬಿಟ್ಟು ಹಣ್ಣು ಕೊಡುವಾಗಿನ ಸ್ಥಿತಿಯ ಬಣ್ಣನೆನಾಡಿ ಬಾಯಲ್ಲಿ ನೀರೂರಿಸಿ ಸಸಿಯ ಬೆಳೆಗೆಯನ್ನೇ ಮರೆವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅವಕ್ಕೆ ಗಾಂಧೀಜಿಯು ದೂರದೃಷ್ಟಿಯ ಮುಂದಾಳುಗಳು ಆಗಿದ್ದರು. ಒಂದು ಚರಕದ ಗಾಲಿಯನ್ನು

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ತಿರುವಿ ಮ್ಯಾಂಚೆಸ್ಟರ್‌ನ ಗಿರಣಿಗಳನ್ನು ಮೂಲೆಗುಂಪಾಗಿಸುವ ಹೊಡೆತ ಅವರದು. ಮ್ಯಾಂಚೆಸ್ಟರ್‌ನ ಗಿರಣಿಗಳಿಂದಲೇ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಚರಕಗಳು ತಿರುಗುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದ ವೆಂದು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ದಾರ್ಶನಿಕ ದೃಷ್ಟಿ ಅವರದು. ಈ ಬಗೆಯಾದ ಕಾರ್ಯ ಇಂದು ಸಮಾಜ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪುನರುತ್ಥಾನವಾಗುವಂತೆ, ಭಾರತದ ಜೀವನವು ಭಾರತದ ನೆಲದಿಂದಲೇ ಉಸಿರು ಪಡೆಯುವಂತೆಯಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕಾಲು ಭಾರತದಲ್ಲಿಟ್ಟು ತಲೆಯನ್ನು ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ನಲ್ಲಿಯೇ ಅಮೇರಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇಟ್ಟರೆ, ಇಲ್ಲಿವೆ ಕೊಟ್ಟರೆ, ನಡುವಿನ ಹೊಟ್ಟೆ ಬೆನ್ನಿಗೆ ಹತ್ತುವುದು, ಎಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯಲಾಗದು. ಹೊಟ್ಟೆಗಾಗಿ ಮೈಮನ ಮಾರಿಕೊಳ್ಳುವಂತಾಗಬಾರದು.

ಇದು ನಾವು ಎಂದಿಲ್ಲದಂತಹ ಭಾರತೀಯರಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅವಕ್ಕಾಗಿ ಭಾರತದ ಎಲ್ಲವೂ ನಮಗೆ ಪೂಜ್ಯವಾಗಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರಥಮ ಸ್ಥಾನ ಸಲ್ಲಬೇಕು. ಹಳೆಯ ವಿಚಾರವೆಂದಾದರೂ ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ, ಅದು ಭಾರತದ್ದು ಆಗಿದ್ದರೆ, ಅದು ಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನ; ಮುಂದೆ ಇನ್ನಿತರ ವಿಚಾರ, ವ್ಯವಹಾರ. ಈ ಕ್ರಮವಂತೆ ನಮ್ಮ ಎಲ್ಲ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ನಡೆವರೆ, ರಾಷ್ಟ್ರಭಾವನೆಯು ಪ್ರಜ್ವಲಿತವಾಗಲು ಬೇರೊಂದು ಸಾಧನ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ರಾಷ್ಟ್ರಭಾವನೆಯು ಮನಸ್ಸಿನ ವಿಷಯ. ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುವಂತಹದಲ್ಲ. ವಿಶಾಲವಾದ ದೇಶವೆಂದು ಹೇಳಿದರೂ, ನಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ರಾಜ್ಯಗಳು ಕಂಡರೂ, ಬಂಗಾಲಿಯೂ ಭಾರತೀಯನೇ, ಮದ್ರಾಸಿಯೂ ಭಾರತೀಯನೇ, ಕರ್ನಾಟಕದವನೂ ಭಾರತೀಯನೇ, ಗುಜರಾತಿನೂ ಭಾರತೀಯನೇ—ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ ಎಂಬ ಭಾವನೆಯು ಜಾಗೃತವಾಗಿ ಉಳಿದು ಬೆಳೆಯಬೇಕಾದರೆ, ನಮ್ಮ ಎಲ್ಲ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಭಾರತೀಯಮುದ್ರೆ ಬೀಳಬೇಕು. ಒಂದೇ ವೇಷಭೂಷಣ ಇರಲಿ, ಉಡಿಗೆ ತೊಡಿಗೆ ಒಂದೇ ಆಗಲಿ. ಇದರಿಂದ ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ ನಾವು ಹಿಂದೆ. ಹೋಗುವ ಹವಣಿಕೆ ಹಾಕಿದಂತಾಗುವುದೆಂದು ಯಾರಾದರೂ ಅನ್ನಬಹುದು. ಆದರೆ ಮುಂದೆ ಜಿಗಿಯಬೇಕಾದರೆ ಒಂದು ಕಾಲು ಹಿಂದೆ ಇಡಲೇಬೇಕಾಗುವುದು. ಹಿಂದೆ ಕಾಲಿಟ್ಟುದು

ಹಿಂದೆ ಉಳಿಯಲಿಕ್ಕಲ್ಲ. ಮುಂದೆ ಬರಬೇಕೆಂಬುದಕ್ಕಾಗಿ; ಭಾರತೀಯರಾಗಿ ಮುಂದೆ ಬರಬೇಕೆಂಬುದಕ್ಕಾಗಿ.

ರಾಷ್ಟ್ರಭಾವನೆಯು ಬೆಳೆದುಬರುವಂತಾದಾಗ, ಯಾವ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಯೋಜನೆಯೂ ಅಯಶಸ್ವಿಯಾಗಲಾರದು. ಸರ್ಕಾರವು ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಸಹಕಾರ ಬೇಡುವ ಸ್ಥಿತಿಯೂ ಬರಲಾರದು. ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ಸ್ವಯಂ-ಸ್ಫೂರ್ತಿಯಿಂದ ಸಹಕಾರ ಕೊಟ್ಟು, ನಮ್ಮದೆ ಇದು ಸರ್ಕಾರ, ಅದರ ಕಾರ್ಯ ನಮ್ಮದು, ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ್ದು ಎಂಬ ಸಾಮರಸ್ಯ ಉಂಟಾಗುವುದು. ಅದು ಮೂಡಿಬರಬೇಕು, ಈ ಪಂಚನಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆ ಮುಗಿವಷ್ಟರಲ್ಲಿ, ಮುಂದಿನ ಯೋಜನೆಗಳು ರಚಿತವಾಗುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ. ಅದು ಮೂಡಿ ಮೇಲೇರಿ ಬರಲಿ; ಭಾರತವು ಸುಖ, ಸಮೃದ್ಧಿ, ಶಾಂತಿ, ಸಮಾಧಾನಗಳ ನೆಲೆ ಎರಡಾದ ಸ್ವತಂತ್ರ ಗಣರಾಜ್ಯವಾಗಿ ಸಂತತನೂ ಬೆಳಗುವಂತೆ ಸಕಲರೂ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇವೆ.

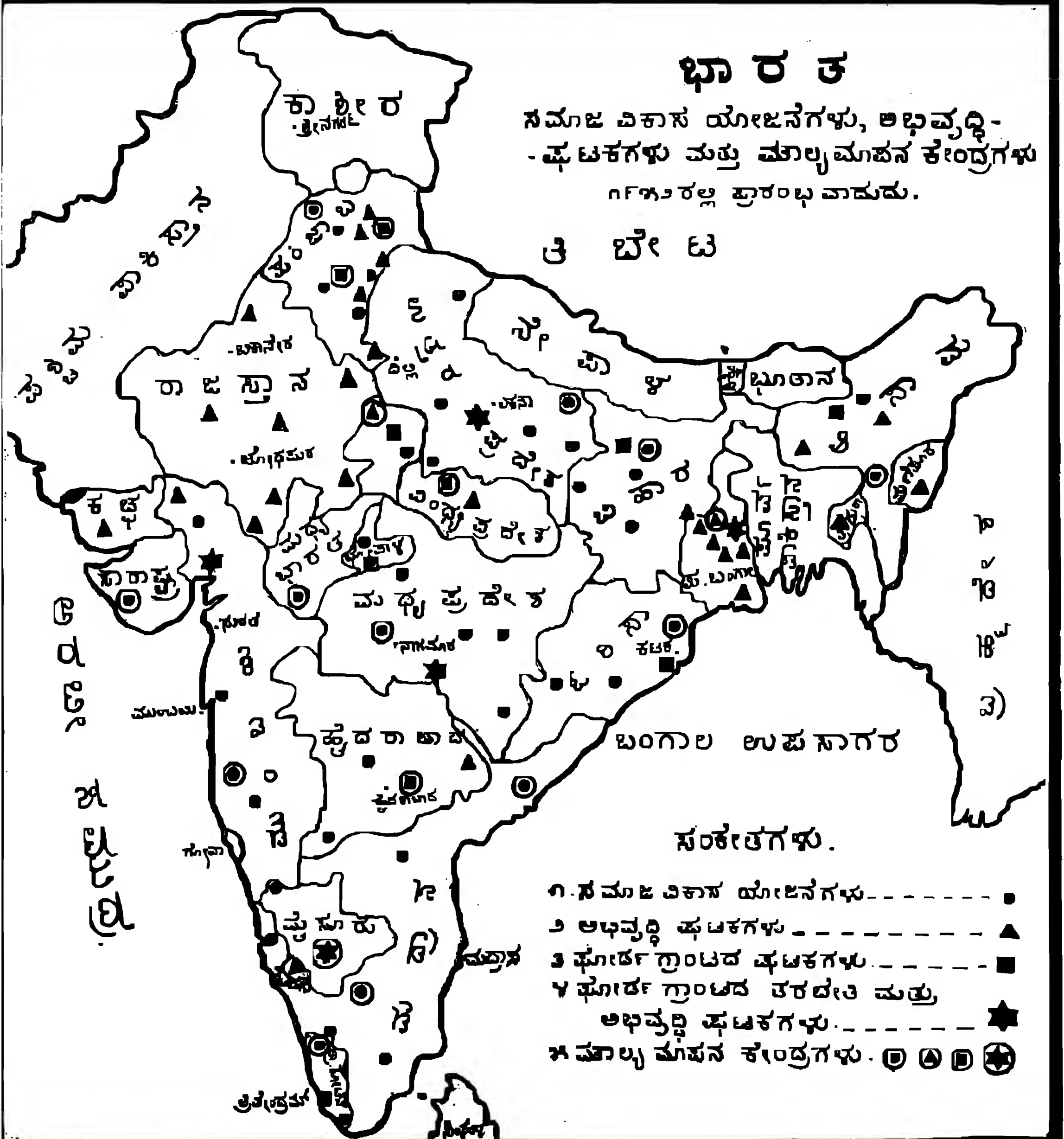
ಟೀಪು:—ಇ ದರಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ನಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಪಡೆಯಲಾಗಿದೆ.

ಭಾರತ

సమాజ చికాస యోజనెగళు, అభివృద్ధి -
- ష్టకగళు మత్తు మాల్కమాపన కేంద్రగళు

೧೯೫೨ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದುದು.

કે. જી. ટી.

ಸಂಕೇತಗಳು.

೧. ಸಮಾಜ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಗಳು..... ●
 ೨ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಘಟಕಗಳು _ _ _ _ _ ▲
 ೩ ಫೋರ್ಟ್ ಗ್ರಾಂಟದ ಘಟಕಗಳು..... ■
 ೪ ಫೋರ್ಟ್ ಗ್ರಾಂಟದ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು
 ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಘಟಕಗಳು..... ★
 ೫ ಮಾಲ್ಯ ಮಾಪನ ಕೇಂದ್ರಗಳು. ☉ ☪ ☐ ☼

ಮಿಂಚಿನಬಳ್ಳಿಯ ಕೆಲ ಪ್ರಕಟನೆಗಳು :

ಗೀತಾಂಜಲಿ

ಅನುವಾದಕರು :— ಶ್ರೀ ನರೇಗಲ್ ಪ್ರಹ್ಲಾದರಾಯರು
ಬೆಲೆ : ಎರಡು ರೂಪಾಯಿ

“ ಭಾಷಾಂತರವೇ ಆಗಲಿ, ಅನುವಾದವೇ ಆಗಲಿ, ಕಠಿಣ ಕಾರ್ಯ. ಕವಿಯ ಕಾವ್ಯದ ಅನುವಾದ ಇನ್ನಿಷ್ಟು ಬಿಗಿಯಾದ ಕೆಲಸ ಅನುಭಾವದ ಕೃತಿಯಾದರಂತೂ ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಬಿಗಿ. ಅದನ್ನು ಕವಿಯ ನಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಪವಣಿಸುವದು ಇನ್ನೂ ಗುರುತರದ ಕಾರ್ಯ. ಈ ಗುರುತರದ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಹ್ಲಾದರಾಯರು ಯಶಸ್ವಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ‘ ಕರ್ನಾಟಕ ವೈಭವ ’ ವಿಜಾಪುರ

ದೇವತಾತ್ಮಾ

ಬರೆದವರು : - ಶ್ರೀ. ದೊಡ್ಡನೆ ಮಹಾದೇವಿಯಮ್ಮ
ಬೆಲೆ : ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ

‘ ದೇವತಾತ್ಮಾ ’ ಓದಿದಾಗ ಮೊದಲಿನಿಂದ ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಕಂಡುಬರುವದು ಕ್ಷೇತ್ರದ ಸುಂದರ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲ, ಅದರೆ ಮಹಾದೇವಿಯಮ್ಮನವರ ಸಹೃದಯತೆ. ಮಹಾದೇವಿಯಮ್ಮನವರದು ಅತ್ಯಂತ ಸುಸಂಸ್ಕೃತ ಆತ್ಮ.

ಧಾರವಾಡ ಬಾನುಲಿ ವಿನೂರ್ತಿ

ಸತ್ಯಾರ್ಥಿ

ಲೇಖಕರು :— ಗೌರೀಶ ಕಾಯಕಿಣಿ, ಗೋಕರ್ಣ
ಬೆಲೆ : ಎರಡು ರೂಪಾಯಿ

‘ ಸತ್ಯಾರ್ಥಿಯಂಥಾ ಸರ್ವರುದಯ — ಉಪಕಾರಕರವಾದ ಮಹಾತ್ಮರ ಜೀವನ ಚರಿತೆಯನ್ನು ಓದಿ ಅರಗಿಸಿಕೊಂಡಲ್ಲಿ ಗಮ್ಯ ಮಾನವ್ಯ ಚೈತನ್ಯದ ಅರಿವಾಗುವದು ಖಂಡಿತ.

‘ ಸಂಗಾತಿ ’, ಮಂಗಳೂರು

